

CASSANDRA EASON

Tündérek

és mágikus
lények

HARMONIKUS SPIRITUÁLIS KAPCSOLAT
EMBER ÉS TÜNDÉRVILÁG KÖZT

MANDALA-VEDA KÖNYVKIADÓ

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	
TÜNDÉREK – KITALALT VAGY VALÓS SZELLEMLENYEK?	11
ELSŐ FEJEZET	
A TÜNDÉREK EREDETE	25
MÁSODIK FEJEZET	
KIK IS VALÓJABAN A TÜNDÉREK?	39
HARMADIK FEJEZET	
A TÜNDÉREK LÉTEZÉSÉNEK BIZONYÍTÉKAI	63
NEGYEDIK FEJEZET	
TÜNDÉREK A SZÉPIRODALOMBAN ÉS A LEGENDÁKBAN	83
ÖTÖDIK FEJEZET	
TERMÉSZETSZELLEMEK	103
HATODIK FEJEZET	
DEVÁK ÉS ELEMENTÁLOK	123
HETEDIK FEJEZET	
TÜNDÉREK ÉS FÖLDENERGIÁK	141
NYOLCADIK FEJEZET	
A TÜNDÉREK SÖTÉTEBB OLDALA	155

KILENCEDIK FEJEZET A TUNDÉREK HATALMA	175
TIZEDIK FEJEZET TUNDÉREK ES AZ ARTHURI MONDAKÖR	193
UTÓSZÓ HOL IS VANNAK A TUNDÉREK?	207
A VILÁG TUNDÉREI A-TÓL Z-IG	215
A SZERZŐRŐL	235
TÁRGYMUTATÓ	237

BEVEZETŐ

Tündérek – kitalált vagy valós szellemlények?

*Varázslatos volt... zöld színben lüngölt az egész tenger,
és a fehér habok között sellők énekelték.
A Hegyek Lovai egyik hullámról a másikra ugráltak,
fényeket felvillantva! Így volt ez a régi időkben!”*

Tündérek - kitalált vagy valós szellemlények?

TÜNDEKRŐL SZINTE minden korban és kultúrában találunk leírásokat a mítoszokban és a tényleges elményekről szóló beszámolóiban. Megjelenési formáik és tulajdonságaik éppoly változatosságot mutatnak, mint maga a természet: lágy, légies, tündökletes fénylények, vagy undok fekete alakok izzó szénszemekkel, aranyhajú lányok, fonnyadt vénasszonyok, egy árnyék a fűben, levelek suhogása szélcsendben, a nap, vagy a holdfény redői a vízben.

Modern örökség

A régi időkben a jóságos tündéreket láthatatlan családtagoknak tartották, akik a családi tűzhelynél élnek, a földeken, a szövőszék-nél vagy a műhelyben dolgoznak, míg a ház lakói alszanak. Adományokkal lehetett őket kiengesztelni, áldást és jó szerencsét lehetett kérni tőlük a házra. Ezzel szemben inkább a rosszindulatú szellemeket tették felelőssé a gyenge gabonatermésért, az állatok betegségeiért és elhullásaért, semhogy azokat a sors kezeként, vagy emberi mulasztásként könyvelték volna el. Az ilyen szellemeket varázslattal és ráolvasással űzték el.

A tündérekben való hit a XVII. század második felétől kezdődően Nyugaton, a racionalizmus korának és a darvinizmusnak, valamint a XIX. századi növekvő iparosodásnak és urbanizációnak köszönhetően fokozatosan csökkent. A természettől elszakadt

környezetben a tündérek képzeletbeli, elvont lények lettek és a gyermekek világába száműzték, vagy édeskes szentimentalizmussal kapcsolták össze őket.

Ennek ellenére, falusias környezetben, ahol a kelta hatás továbbra is jelentős maradt, az apró népek birodalma sosem tűnt el. Írországból még a mai napig is kevesen építkeznének tündérrajta ösvényeken, olyan útvonalakon, amelyek a hegytetőkre épült ősi erődítményeket kötik össze. Éjszakára még ma is sokan kitesznek nekik egy kis tejet vagy whiskey-t.

A cottingley-i tündérek esete 1918-ban, amelyből egy jól ismert film² is készült 1997-ben, egy olyan időszakban keltette fel ismét az érdeklődést ezen szellemlények iránt, amikor az Első Világháború súlyos véráldozatai hatására az emberek ismét hinni kezdtek a halál utáni életben és a jó gonosz feletti győzelemben. Mivel – ahogyan a harmadik fejezetben bővebben kifejtjük – a Cottingley-i tündérekéről készült felvételek, egy kivétellel, mind hamisnak bizonyultak. Frances, a történet fiatalabb gyermek szereplője, élete végéig kitartott amellett, hogy az az egy felvétel valódi és a többi csak azért hamisították, hogy a kételkedő felnőtteknek bebizonyítsák, tényleg éltek tündérek a völgyben.

Mivel olyan sok kárt okoztunk bolygónknak a környezet-szennyezéssel, az ózonréteg elvékonyodásával és az erdők pusztításával, a természet erői, szellemlényei most, a XXI. század elején ismét belépnek a tudatunkba, mintegy jelzésként, hogy ismerjük fel a Föld szellemét és szentségét illetve azt, hogy a természeti erőkkel együtt kell működünk, nem pedig ellenük fellépni. Egy wicca hagyomány, amely Tündér Hit néven, legfőképpen Amerikában igen széles körben elterjedt, felismeri a tündérek birodalmának örömeit és spontaneitását, ami központi jelentőséggel bír belső világunkkal való dinamikus spirituális kapcsolatunk felépítése terén. A wicca a mai kor boszorkányságának egyik fő formája, amely elismeri az Isten és az Istenő alakjait, és amelyben általában az Istenő női princípium kap nagyobb hangsúlyt.

Azon országokban, ahol a természet szépségei még ma is nagyrészt érintetlenek, a tündérhit ereje továbbra is erős marad. Izland

² *Fairy Tale, A True Story*, magyarul: *Tündérmese, egy igaz történet*.

területe közel 104 ezer km²-t tesz ki, de lakossága, amelynek többsége a part mentén telepedett le, csupán 275 ezer fő. A modern technika vezető országának számít, több egy főre jutó Internet kapcsolattal, mint a világ bármely más részén. Ennek ellenére az itt élő emberek elfogadják a manók, törpék, koboldok, fény-tündérek és a sziklakban élő láthatatlan emberkéek létezését.

Miközben ezt a könyvet írom, útépitő vállalkozók éppen azt tervezik, hogy jelenlegi helyéről inkább elköltöztetnek, nem pedig szétzúznak egy megrepedt, gömbölyű szürke sziklát – a *Grasteinn*-t, amelyről azt tartják, hogy törpék birtokolták –, mert elzárja az egyik autópálya kivezető szakaszát Reykjavík külvárosában. Az autópályát működtető hivatal szóvivője, Viktor A. Ingolfsson így kommentálta az esetet: „Amikor a bennszülött indiánok az ősi temetkezési helyeken tiltakoznak az útépitések ellen, az Egyesült Államok helyt ad nézetüknek. Ugyanezzel a helyzettel állunk itt is szemben. Vannak, akik hisznek a manókban, és nem tehetjük őket nevetség tárgyává.” Magnus H. Skarphedinsson néprajztanár szerint, ilyen esetekben: „Ha figyelmen kívül hagyjuk a láthatatlan emberkéket, az építési költségek két-háromszorosára is megemelkedhetnek. Minden balul üt ki, a munkások megbetegszenek és a gépek egyszerűen felmondják a szolgálatot.”

Léteznek-e tündérek?

A tudósokat és a racionálisan gondolkodókat továbbra sem lehet meggyőzni az ehhez hasonló, nem anyagi természetű teremtmények létezéséről, akik fényesóva vagy az alakváltoztatás képességével bíró éjjeli lepkék alakjában, ide-oda cikáznak a laboratóriumokban. Nem lehet őket elég hosszú időre megfogni, és megvizsgálni, megmérni, vagy kérdőívet kitölteni velük, hogy valóban szeretik-e a makkot és gyakran szeretkeznek-e halandókkal.

A miénktől függetlenül létező, ámbar a miénkkel megegyező helyen lévő, párhuzamos világokban való hit ellentmond annak a felfogásnak, hogy mi emberek vagyunk az egyedüli érző lények az univerzumban. A mai kor utazója ritkán sétál keresztül ingoványos területeken egyetlen lámpással a kezében, és nemigen alszik már a szabad ég

alatt, ősi kövek vagy ligetek nyújtotta menedékben – viszont egyetlen magára valamit is adó tündér sem lézengene a metróban késő éjjel, vagy lenne gyakori látogatója a neonfényes szerviz állomásoknak.

Mégis, a gyerekek még a nagyvárosokban is látnak tündéreket, a bennszülött népek pedig belső látásukra támaszkodva tanítják a városlakókat a kövek, a virágok és a fák szellemlények felismerésére. A tudomány fejlettsége ellenére, saját világunkról sem tudunk még mindent. Naponta fedeznek fel legmerészebb képzeletünket felülmúló új teremtményeket. Vagy olyan fajokat találnak bekészen, tudósok beavatkozása nélkül élni a távoli erdők mélyén, amelyekről úgy vélték, hogy már régen kihaltak. Miközben ezt írom, például *The Times* 2000. augusztus 19-i száma beszámol egy Amazonas menti indián törzs újbóli felbukkanásáról a braziliai Acre tartományban, akikről azt hitték, hogy már az 1920-as években kihaltak. A cikk szerint ugyanis, 250 Naua leszármazottat találtak a Serra do Divisor Nemzeti Parkban.

Franciaországban, a bretagne-i Finistère parttól távol eső, ködös Ile de Senne-en még az 1700-as években is éltek valódi tündérek, fehér ruhás druida nők alakjában. Más félreeső helyek, mint például Cornwall, Írország, Wales és Skandinávia hatalmas területei több száz évig el voltak zárva a külvilágtól, mielőtt a XVIII. század második felében és a XIX. század elején a jó minőségű utakat és vasutakat kiépítették volna. Az ezt megelőző időkből származó helyi legendák beszámolnak arról, hogy az ősi papi és papnői rendek tagjai – a kelták előtti időkből származó, töretlen hagyományok szerint – hogyan jelentek meg az éj leple alatt a tündérek köztudottan kedvelt tartózkodási helyén, a forrásoknál és ligetekben. A tündérek fűtőanyagért és élelemért cserébe titkos szertartásokat végeztek és gyógyító tudásukat ajánlották a helyi lakosság szolgálatába.

A régi tűzszerartásokat, mint a Beltane³-t vagy Walpurgis-éjt, a Lughnassadh⁴ (augusztus eleje) és a Samhain⁴ (Halloween) az egyszerű emberek egészen a legutóbbi időkig megünnepelelték az erdőkben és a hegytetőkön. Pogány körökben ugyanakkor, még olyan

³ Más néven Walpurgisnacht, május elseje előestéje.

⁴ Halloween, Mindenszentek előestéje.

nagy városokban is, mint San Francisco, a nagyközönség számára rendezett ünnepekként kezdenek ismét újraéledni az ősi hagyományok.

Ezek a tűzszertartások már a kelta időkben, vagy még korábban kialakultak és a gabonatermesztés, az állattenyésztés évszakokhoz kötődő hagyományos ünnepei voltak. Beltane a kelta nyár kezdetét jelezte, termékenységi ünnep volt, amikor is a fiatalok a földeken egybekeltek, hogy ezzel jelképesen termékenységet hozzanak az emberek, a lábasjóságok és a gabonaföldek számára. Lughnassadh ünnepét az első gabonatermes learatásakor tartották, ahol az utolsó gabonakéve jelképezte a gabonaistent, aki azért áldozta életét, hogy eltemetett teste új életet hozzon a földekre. A Shamhain a tél és a kelta újév kezdetét jelentette, amikor a lábasjóságot megtisztították, mielőtt az ölbe beterelték, vagy téli élelemnek leölték volna. Ekkor jöttek be a család élő tagjai a földekről, és szívesen láttak vendégül ilyenkor a halott rokonokat is, hogy tűzhelyük melegét velük is megosszák.

A földönkívüliekkel való találkozásokról szóló beszámolók szintén lényeges hasonlóságot mutatnak a tündérszöktetésekről szóló középkori mesékhez. A kevésbé jóindulatú tulajdonságokkal bíró földönkívüliek a gnómokhoz és a gonosz szellemekhez hasonló jegyekkel rendelkeznek.

A tündérek létezésére többféle magyarázat is adódik. Számos ismert tündérmép, mint például a falusi kertek virág tündérei, a skót tavak vadvízi szörnyei, a sivatagokban élő dzsinnek, annak a vidéknek a jellegzetességeit mutatják, ahol élnek, és talán erőt is merítenek lakhelyük természeti adottságaiból. Valójában tehát, minden lehetséges magyarázat hozzájárul a spirituális erő megértéséhez, amelyeket érzékelni, de akár látni is lehet a feltűnően szép természeti adottságokkal rendelkező helyeken. Nehány tündér, a népmélekezetben fennmaradt, istennő kultusszal rendelkező, alacsony termetű népesoportoknak köszönhetik létüket, akik mára már kihaltak, vagy beolvadtak a hódító népekbe. Ugyanakkor más tündérek az elfeledett pogány istenségek szellemei lehetnek, akiket a legendák az angyalokhoz hasonló, misztikus lényekké alakítottak és akik a ránk maradt tanok szerint az időjárást és az aratást irányítják.

Az a tény, hogy számos tündérekkel való találkozásról szóló legenda és beszámoló létezik az erővonalak mentén és a szakrális helyeken, arra enged következtetni, hogy ezeken a különleges helyeken

olyan erő van jelen, amely hatására az elvont valóság olyan személyiséggel rendelkező lényként jelenhet meg, amely a különböző kultúrákat és korokat tükrözi. Ilyenek például a tavak és források fehér hölgyei, a középkori kellemes modorú tündérek, a ködös lápvidékek berkeiben élő anyókák és a komor, ősz szakállú, varázskövekkel rendelkező germán törpék. Az erővonalakról azt tartják, hogy a föld alatt húzódó misztikus energiapályák, amik az egész Földet behálózzák, és szakrális építményeket kötnek össze, amelyeket olyan helyeken emeltek, ahol a Föld erejét erősnek érezték. A földből kilépő tündérfények nagyon gyakoriak a koncentrált természeti energiával rendelkező területek felett, és a földtani okok csak részben szolgálnak magyarázattal erre a jelenségre.

Animizmus, a tündérek létezésének ésszerű magyarázata

Az animizmus szerint a természetben minden mögött – a virágok, a fák, a tavak, a hegyek, a kristályok, stb. – áll egy szellemlény. Ez volt az alapja a régi vallásoknak és továbbra is fennmaradt az olyan ősi népek körében, mint az ausztrál bennszülöttek és az észak-amerikai indiánok. A gabona és a többi magtermés a hagyomány szerint a termékenység szellemével van megáldva. Az a babona, hogy fán kell lekopogni valamit, azért hogy a fák szellemének kedvében járjunk, valószínűleg még a druidáknál is korábbi eredetű.

Az észak-amerikai indián népek szerint minden növénynek van egy jellegzetes aurája, és ezeket időnként a családok védőszellemének tekintették. Léteznek olyan ausztrál bennszülött népek, akik növényektől származtatják magukat. A régi görög és római hagyomány szerint a driádok⁵ és a hamadrüaszok⁶ a fák nimfái voltak és

⁵ Erdei tündérek.

⁶ Hamadrüaszok (Hamadrüadok) a görög mitológiai történetekben az erdők, ligetek fáiban élő teremtmények, a fák lelkei, a nimfák egy csoportja volt. A hamadrüaszok együtt születtek a fákkal, és a fa pusztulása egyben a benne lakó nimfa halálát is jelentette. Ezért a driászok (vagy driádok) és az istenek megbüntették minden balandót, aki bántalmazta a fákat (a szerk.).

meghaltak, amint a fát, amelyben laktak, kivágták. Léteztek olyan nimfák, akik istenekbe vagy emberekbe szerettek bele, és házasodtak is velük – más esetekben pedig kigúnyolták őket. A modern pogányhitben ezek az összeköttetések ismét előtérbe kerülnek, és így újra felismerik, hogy a természet szellemeivel való kapcsolat a spirituális élet jelentős erőforrásaként értékelhető. Az új, vagy modern pogányhit a modern vallások gyűjtőneve, ide tartoznak a wicák is, akik hite szerint az élet minden formája – a növények, az ásványok, az állatok és az ember – szent és egymással kölcsönösen összefügg. A latin *paganus* szó vidéki embert jelent.

A gyermekek gyakran élénk tudással rendelkeznek ezekről a természeti lényekről. Lilian, egy Berkshire-i angol látó gyermekkorában, az 1940-es években, nagyon beteg volt, és hónapokon át, amíg nem tudott iskolába járni, figyelte a természet szellemeit: „Nagyon közel kerültem a természethez, és kezdtem észrevenni a jelenlétüket körülöttem odakinn. Elkezdtem használni az akaraterőmet, hogy ezeknek a lényeknek a szellemét megidézzem. Akkor is érzékeltem őket, amikor másoknak nem volt idejük arra, hogy meglássák őket.”

Jók vagy gonoszak-e a tündérek?

A történelem során a tündérek inkább az erkölcstelenség irányába hajlottak, de sem az angyalok, sem a rossz szellemek oldalán nem álltak. Míg léteznek rombolásra hajlamos tündérek, és vannak köztük olyanok is, akik segítenek az embereknek, számos természeti lény váltakozva lehet jószándékos és rosszindulatú. Ahogyan a szél is az enyhe szellőből orkánná változhat, a különbség nem annyira minőségbeli, inkább csak fokozatbeli. A tündér szeszélyétől függően, a gyilkost arannyal jutalmazhatja, vagy veszélyes utakra csalogathatja egy ingoványos területen – éppúgy, ahogy a gyermek is dönthet úgy, amikor számítógépen játszik, hogy engedni győzni a virtuális főhőst vagy hagyja elpusztulni.

Őseink és a természeti népek sem várták el isteneiktől és istennőiktől, hogy mindig tiszták és nemesek legyenek. Tehát a tündérsereg lehet a változások elősegítője, vagy figyelmeztethet arra,

hogy léteznek előre nem látható események, és hogy az élet nem csupán fény, hanem jelen van benne a sötétség is és a nyereség-veszteséggel is kell számolni. Megmutathatják nekünk, hogy vállalnunk kell a felelősséget az árnyoldalainkért, ahelyett hogy másokra, vagy a sorsra hárítanánk – avagy a néphagyományok szerint – a tündérekre.

A huszonegyedik század tündérei

Most kezdjük újra felismerni azt, amit őseink lélekben, ösztönösen tudtak. Tündérország gazdag mesevilága sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint pusztán gyermekmesék vagy a felnőttek menekülése a képzelet világába. Olyan jelenségekre mutat rá, amelyekkel az embereknek generációkon keresztül szembe kellett nézniük: szerencse és szerencsétlenség, sors és szabad akarat, az elcserélt gyermek tökéletessége vagy tökéletlensége, illúzió és objektív valóság, eltérő időléptékek, párhuzamos dimenziók létezése és az emberi természet duális volta. Például eltérés van a néphagyományban azok között a földöntúli tündérkirálynők között, akik gyógyulást és a nyár virágait hozzák el, és azok között a skót, ír és walesi boszorkányok között, akik az ókori Pletykás Istennők megjelenési formái és halált, átalakulást és újjászületést hoznak.

Káprázat

A „káprázat” szó angol megfelelője, a „glamour” a skót „glauerie” szóból származik, ami varázslatot jelent. A tündérek képesek olyan illúziókat teremteni, hogy egy fiatal férfi elhiggye, nem egy ronda vén banyával szeretkezik, hanem egy gyönyörű fiatal lánnyal és tudnak olyan káprázatos lakomát és aranyat varázsolni, ami virradatkor szétporlad.

Miért van szükségük a tündéreknél a káprázatra? A hagyomány szerint az egyik céljuk, hogy halandó ifjú lányt vagy a tündérkirálynő számára halandó ifjút raboljanak, vagy hogy halandó csecsemőt lopjanak, és tündérivadék – vagyis cserélt, vagy váltott gyermek – váljék belőle.

Nem is olyan régen, 1894-ben az írországi Tipperary megyében lévő Clonmel-ben egy Brigit Cleary nevű fiatal nőt a férje megkínzott és megölt, mert azt állította, hogy boszorkányivadék. A férfi hiába bizonygatta, hogy a feleségét rejtélyes módon eltűntették a tündérek, és a helyére egy köteg fát tettek, amit olyan káprázattal ruháztak fel, mintha a felesége mozogna és beszélne helyében.

Van, aki egyre inkább hisz abban, hogy a tündérek kezdenek ismét láthatóvá válni, úgy, mint az iparosodás előtti időkben, mert fel kell hívniuk a figyelmünket a fogvasztói társadalom következményeire, amikor is az azonnali haszonszerzés lehetősége túl nagy jelentőségre tett szert – így fennáll a veszélye annak, hogy a saját gyors meggazdagodásunk és a csillogás áldozataivá válunk. A különböző tündéralakokat szertartásaink középpontjába helyezve, vagy a tisztánlátásunk és az extraszensz képességeink fejlesztése érdekében, felfedezhetjük saját természetünk különböző aspektusait és erősíthetjük kapcsolatunkat a megzabolázatlan teremtményekkel, vad vidékekkel, amelyekből erőt meríthetünk.

Időnként a tündérek lehetnek saját félelmeink és érzéseink kivetülései is. Természetesen, létezhetnek egész tündérmemzetségek is, saját fejlődési vonalukkal, akiket a mi létezésünk legalább annyira elbűvöl, mint bennünket az ő jelenlétük és lehet, hogy ők is ugyanígy találgatják, hogy mi valódiak vagyunk-e. Lehet, hogy földönkívülieknek tartanak bennünket és ellenségesnek, főleg, ha azt látják, hogyan rongáljuk a bolygónkat, ami az ő lakhelyük is – talán ezzel magyarázható, hogy egyre több kopogtató szellem bukkan fel az utóbbi időkben.

Ami a szkeptikusokat legjobban meglepi az a tény, hogy a világ különböző részein élő és különböző életkorú tündérek hasonló tulajdonságokkal rendelkeznek azokban a legendákban, amelyek földrajzilag egymástól távoli helyeken keletkeztek. Az a tény is, hogy évszázadok óta nagyon sokan számoltak be tündérek megfigyeléséről, arra enged következtetni, hogy a tündérek esetleg tárgyi világot is birtokolnak. Eleg mesterkéltnek tűnik az a szemlélet, amely szerint a tündérek csak azért léteznek, mert nekünk szükségünk van rájuk, vagy az, hogyha nem hinnénk bennük, akkor nem létezhetnének.

Miért az eget kémleljük, ha az univerzum más létformái után kutatunk, amikor sokkal közelebb is találhatunk ilyeneket – az erdőkben, a tengerben és a hegvekben? Nem mondtunk-e le tisztánlátó őseink látomásairól azzal, hogy az anyagi és a könnyen elérhető dolgokra irányítjuk a figyelmünket, miközben zajossá tesszük és szennyezzük környezetünket? Vajon ők azt hiszik-e rólunk, hogy eltűntünk, vagy esetleg azt kívánják, hogy tűnjünk el?

Már hosszú ideje a tündérvilág kutatója vagyok, és számos tündérjárta helyen megfordultam. Leginkább az az erősödő felismerés nyugtáz le, hogy a világmindenség sokkal de sokkal összetettebb és ismeretlenebb, ugyanakkor legalább annyira izgalmas, mint azt gyerekkorunkban hittük. Ez a könyv a varázslatos világnak és lakóinak életét taglalja, feltételezések és helvek nyomába ered, ami jelentős örökségünként fennmaradt a népmesékben és az emberek emlékezetében – tágabb világunk kiesinyített másaként, ami mégis óriási spirituális erővel bír. A tündérvilág rendszerezésén kívül ez a könyv azt is vizsgálja, hogy a tündérek mennyire voltak fontosak az emberek számára, a múltban, a jelenben és az ökoszisztémában; valamint egy sereg gyakorlati módszert is ajánl arra nézve, hogy hogyan használhatjuk a tündéri erőket a saját természetes varázserőnkre összpontosítva és azt kiegészítve.

GYAKORLAT: KAPCSOLATTEREMTÉS A TERMÉSZETI ERŐKKEL

Kora reggel, vagy este, amikor csend ül a tájon, sétálj végig egy olyan területen egyedül, ahol a fák, a virágok és a bokrok szabadon nőnek.

- Végez egy jegyzetfüzetet, egy tollat és színes ceruzákat.
- Szép sorjában vizsgálj meg a különböző növényeket – a bogáncsokat, a fákat, bokrokat, rekettyéseket, a vadvirágokat, a gazokat és így tovább.
- Amint mindegyiket megérinted, hunyd le a szemed és engedd, hogy lelked látomásában esszenciája alakot ölthessen. Lehet, hogy nem olyan lesz, amelyet elvárnál – lehet, hogy nem is felismerhető forma jelenik meg előtted, hanem egy örvénylést, csillogó színes fények sorozatát, egy idős férfit,

vagy asszonyt, esetleg egy fiatal gyermeket vélsz majd felismerni. Az is lehet, hogy szavakat is hallasz majd elmédben.

- Ezután gyorsan jegyezd le mindegyik tündérformát anélkül, hogy közben rajztehetséged miatt aggódnál. A hangulatot és a mozgást próbáld megjeleníteni. Egyesek néhány verssort, vagy dalt is fel tudnak idézni.
- Amennyiben bármely esszencia barátságtalannak tűnik, vagy elzárkózik a találkozástól, lépj tovább.
- Amikor befejezted, ülj csendben és engedd, hogy a hely nyugalma átjárjon, hogy elmédben a lég szellé válj, amely a mezőt borzolja, vagy válj eggyé a madárdallal, hogy ne külső szemlélője légy a tájnak, hanem érezd magad úgy, mintha magad is tündér volnál.
- Miután befejezted, szedd össze magad körül a szemetet és a kozmikus csere részeként szórj szét néhány magot, vagy hagyd hátra egy kis ételt a madaraknak.
- Később, nézd át az emlékeidet és figyeld meg, hogy a szellemlények neve felbukkan-e elmédben. Nézd át a könyv végén található „A világ tündérei A-tól Z-ig” részt, vagy az egyik ajánlott könyvet, az ajánlott irodalmak között, vagy üsd be a „tündér”, vagy „tündérek” kifejezést az egyik kereső programba az Interneten és tanulmányozd a különböző tündérekről készült illusztrációkat. Lehet, hogy felfedezed, hogy az egyik kép, név és leírás feltűnő hasonlóságot mutat az egyik általad felfedezett tündérformához.
- Helyezd a jegyzetfüzetet az ágyad mellé és olvasd el ismét, mielőtt aludni mennél. Lehet, hogy álmaidban megjelennek a tündérek.
- Nehányan egy erre a célra szánt üres jegyzetfüzetet használnak a tündérmunkájukhoz – számos nagyszerű tündéreket megjelenítő művész is így kezdte.
- Akárhányszor ellátogatsz egy természeti szépségeket és csodákat rejtő helyre, próbálj egy kis időt csendben eltölteni, hogy összekapcsolódj a tájjal és feljegyezd a szellemlényeket.
- Hangolódj rá kertedben megjelenő energiákra, vagy akár az erkélyeden lévő növényekre, virágokra. A legigénytelenebb irodai cserepes növénynek is megvan a saját szelleme –

amelynek különleges gondoskodásra és a kertben eltöltött időre lenne szüksége, hogy visszaállítsa természetes energiáit, ami meggyengülhet az elektromosság és a zaj hatására. Emlékezz, hogy ugyanez igaz saját szellemedre is, mivel az emberek valójában nem városi teremtmények, hanem arra lennének hivatottak, hogy a természetben szabadon barangoljanak.

ELSŐ FELVET

A tündérek eredete

„Amikor az első kislány először elnevelte magát,
nevetése ezer darabra tört,
és mind az ezer darab szökdecselni kezdett,
és ez volt a tündérbodolom kezdete.”

Peter Pan, J. M. BARRIE (1860–1937)

A tündérek eredete

A TÜNDEKÉKET és a tündérvilágot gyakran illetik angyali vagy démoni jelzőkkel, valójában pedig egészen mások. Senki sem tudja, mikor alakult ki a tündérhit, de a természeti népek legendái és hagyományai, amelyek dalok és mesék formájában több ezer éven keresztül fennmaradtak, mesélnek a tündérbirodalommal való találkozásokról. Például, az új-zélandi maorik egyik legfőbb istensége Tangaroa, az Óceánok, a halak, a tengeri tündérek, tritonok és sellők istene.

A bennszülött indiánok hite szerint az ember csak egy a számtalan faj közül, akik a Földet benépesítik. Az Álló Embereket (fák), a Kőembereket (sziklák), a Négy lábú Embereket (állatok), a Növényembereket (minden, ami nő a Földön), a Tollas Embereket (madarak), és a Mászó Embereket (rovarok) különböztetik meg. A Két lábú Emberek mellett (férfiak és nők), mindegyik faj egyaránt szent és egymással függőségi viszonyban áll a lét nagy gyűrűjében vagy kerekében. Valójában az embernek, mint a legifjabb teremtménynek, még sok tanulnivalója van az idősebb és bölsebb létformáktól. Ebből a nézőpontból szemlélve, a tündérek, mint a növények, fák és kőek lényei és a szél, a víz, a tűz és a vihar szellemei, már az emberek, sőt az állatok előtt léteztek a Földön. Ezeknek a szellemeknek az ember olyan alakot teremtett, amely sajátjára hasonlít, viszont sokkal kisebb, hogy megtarthassa hatalmát azon világon belül, amiben hisz és amit azért kapott, hogy uralkodjon felette.

Éppen ezért a nyugati kultúrkörben, a tündérek eredetéről szóló elméletek a megtapasztalt, de nem egykönnyen osztályozható energiák magyarázataképpen a különböző kultúrákat és korokat tükrözi.

A tündérekről szóló keresztény szemlélet

A legérdekesebb felfogás szerint a tündérek egykor halandók voltak, de Éva bűneiért Isten lesújtott rájuk. Egy izlandi legenda – amit a tizenegyedik században valószínűleg azok a szerzetesek formáltak kereszténnyé, akik a tündéret az azon pogány világ részeként szemlélték, amelyet gyökerestől ki kívántak irtani – elmondja, hogy Éva éppen a gyermekeit mosdatta, amikor Isten szólt hozzá. Éva félelmében elrejtette azokat a gyermekeket, akiket még nem mosdatott meg. Amikor Isten megkérdezte, hogy minden gyermeke jelen van-e, Éva igennel válaszolt. Ez megharagította Istent és kijelentette: „Ahogyan te elrejtetted a gyermekeidet a szemem elől, úgy legyenek örökre elrejtve a tied elől.” Azt mondják, ez ad magyarázatot arra, hogy a gyermekek látják a tündéret, akik feltételezhetően sosem nőttek fel (Pán Péter árnéka). Valamint a halandók azon vágyára is magyarázatot nyújt, hogy azért kívánnak kapcsolatba lépni a tündérekkel, hogy megújítsák a megszakadt rokon szálakat, illetve a tündérek maguk is éppen ezért szeretnek közel élni a halandók világához és időnként még osztozni is rajta velük.

Bukott angyalok és más elméletek

Egy közkezdvelt nézet szerint, amely a kelta kultúrkör országai-ban továbbra is tartja magát, a tündérek olyan bukott angyalok, akik Luciferrel együtt kiűzettek a Mennyekből, de nem elég gonoszak ahhoz, hogy a Pokolba száműzzék őket. Azt is feltételezik, hogy nem vettek részt az Isten elleni harcokban, hanem semlegesek maradtak a csatározásokban, de mégis kívül rekedtek, amikor Szent Mihály a lázadók előtt bezárta a Mennyei kapuját. A tündér későbbi tartózkodási helyét az határozta meg, hogy hova pottyant ekkor a Földön, tehát például, akik a vízbe estek, vízi tündéreké, vagy vízi nimfákká változtak. Ez egybeesik azzal az úgynevezett természeti felfogással, hogy a tündérek a természetnek mindig azon területét tükrözik, amit benépesítenek – ezt a nézetet a bevezetőben röviden kifejtettük. Valóban léteznek tündérekéről szóló leírások Írországhoz és Bretagne-ban, amelyek magas, fényes lényekről számolnak be.

Ezzel ellentétben, nem minden kelta kultúrkör követi ezt a gondolatmenetet. A Man-szigeti hagyományok például azt állítják, hogy „Ők” – ahogy a tündérekre utaltak, hogy nevük kimondásának tabuját nehogy megsértsek – azok a lelkek, akik Noé özönvizekor fúltak vízbe.

A tündéreket a középkortól kezdve a katolikus egyház, majd a puritánok demonizálták. Jeanne D'Arc 1431-es perében, ellene szóló bizonyítékként tündéreket idéztek. Azt állították, hogy egy tölgyfa körül, amelyet Tündér Fának ismertek, fiatal lányként szertartásokat végzett. A tények azt mutatják, hogy az a bizonyos fa a későbbiek folyamán Szűz Mária kegyhellyé vált és kislányok virágfüzéreket fontak a tiszteletére. Ez a régi és az új vallási hagyományok keveredésére mutat példát, amely azokban az időkben gyakori volt az átlagemberek körében.

A régi istenek

Egy másik elmélet szerint a tündérek azoknak a korábbi isteneknek és bölcsek pogányoknak, mint például a druidáknak a szellemei, akiknek az ereje az új hitek – legfőképpen a kereszténység megjelenésével – meggyengült. Ez egybevág egy ősi nézettel, miszerint az istenség csak addig maradhat hatalmon, míg megkapja a neki kijáró tiszteletet.

Ez mindenképpen a legismertebb forrás, amelyet a *daoine sidhe*, az írországi föld alatti tündérbíróság idéz, akikről azt tartják, hogy Tuatha de Danaan korábbi istenei, akiket fényként jellemeznek, a Tündöklők, a Csillámlóak és ők a Régiek az Örök Ifjúság Földjéről.

A breton író, Hersart de la Villemarque 1839-ből származó értekezése szerint, a Corriganok olyan női tündér alakok, akik korábban előkelő hercegnők voltak, de mivel megtagadták a kereszténység felvételét, Isten megátkozta őket – vagy talán helyesebb úgy fogalmazni, hogy a korai keresztény szentek. A bretonok hittek abban is, hogy ők olyan druida papnők lelkei, akiket örök vezeklésre ítélték. Ezek a lények leggyakrabban dolmenek melletti forrásoknál jelentek meg, „olyan elhagyatott helyeken, ahonnan Szűz Mária – aki legnagyobb ellenségüknek számított – még nem úzte el őket.”

Ahogy korábban már említettük, ezek közül néhányan valóságos druida papnők voltak, akik a tizenharmadik századig fennmaradtak, és gyógyítást és gyógyfűveket ajánlottak az embereknek ételért és pénzért cserébe – emiatt tulajdonítottak a női tündér alakoknak gyógyerőt. Lehet, hogy időnként bábaként is segédkeztek a helyi asszonyok körében és ezért Bretagne-ban a tizenkilencedik századig fennmaradt a gyakorlat, miszerint egy szobát elkülönítenek a tündéreknél, amellyel a szoba mellett, ahol a szülést levezették.

A Régi Hit azon istenségei, akiket nem demonizáltak, a folklórban és a tündérek legendáiban kaptak helyet és így kisebb veszélyt jelentettek az újonnan megalapított vallás számára. Az Anyaistennő a mítoszokban és a titkos vallásgyakorlatban Jó Tündérként, tündér Keresztanyvaként, vagy a Tündérek Királynőjeként bukkan fel.

Ezzel ugyanakkor pont az ellenkező hatást érték el. A papok és szerzetesek ugyanis a régi istenekről szóló legendák jelentőségét és mértékét a tündérekhöz képest arányában leszorították, így kívánták a tömegek tudatosságára kifejtett hatását szétzúzni. Ellenben pontosan ez tartotta fenn a vallás ősi panteista formáját, amely pártolta a sötét és világos, jó és rossz, jött és pusztítás nézeteit. Ezekről a varázserővel rendelkező tündérekről a kilencedik fejezetben szólnunk bővebben.

A neolitikus népek leszármazottai

Egy másik elmélet, amely összhangban áll a száműzött istenségek elméletével, azt állítja, hogy a tündérek a kicsi, sötét neolitikus emberek leszármazottai, akik eldugott helyeken találtak menedéket, legfőképpen szigeteken, hogy ily módon meneküljenek meg a vaskori betolakodóktól. Írországból ezeket a kis emberkéket leinne-nek, Skóciában és Cornwallban pedig pikteknek nevezték (akik után valószínűsíthetően a pixik kapták a nevüket).

Történelmileg úgy tudjuk, hogy Írországból az ősi hős királyokat (Tuatha de Danaan) – akiknek a népe Danát, a csodatevő hatalmáról ismert Anyaistennőt imádta – az első Gallok (a Milesianok) igázták le. Elképzelhető, hogy ők a hegyekbe, szigetekre, vagy más távol eső helyekre menekültek, amelyek később

a mitológiájukban Tir na n'Og, az Örök Fiatalság Földje, a Kelta Másvilág, a fény földje megnevezéseket kapta. Ide a gyeppele borított tündér dombokon, tavak, vagy a hullámok alatt lévő átjárókon keresztül lehet eljutni. A Blest-szigetek és a föld alatti területek alagutakkal voltak összekötve.

A jogfosztott törzsek ezeken a félreeső területeken folytathatták a gyűjtögető-vadászó életmódjukat a kör alakú földbejárat épületeikben megbújva, pattintott végű nyilak és pattintott kő kések és szigonyaikkal segítségével vadászva, amelyeket időnként tündér nyilként emlegetnek. Az Istennő imádatának hagyományát is magukkal vitték. Mivel annyira elvesztek szem elől, mesék kezdtek el terjedni tündérkirályságukról és a láthatatlanná válkozásuk erejéről, mivel annyira közel álltak az állatokhoz, úgy hitték, hogy alakot tudnak változtatni és szarvas, vagy madár formában megjelenni. Miután a kardforgató hódítók igázták le őket, legendás fémtől és főleg vastól való félelmük teljes mértékben magyarázatot nyer.

Még a tizenharmadik században is léteztek mesék olyan férfiakról, akik tündér menyasszonyokat vettek feleségül, kis túlvilági asszonykákat, akik feltűnően jártasak voltak a gyógynövényismeretben és azt is mesélik, hogy évszázadokkal korábban, a vegyes házasságok révén ütötte fel fejét a telepátia képessége a kelta népek sorában. A tündér dombok, vagy kör alakú halmok, illetve ezeknek a korai embereknek a kör alakú kunyhói közötti képzettársítás adott teret olyan nézetek elterjedésének, hogy a tündérek a föld alatt élnek.

Amint a kicsi, sötét hajú, és barna bőrű fajok kihaltak, vagy vegyes házasságok révén eltűntek, hőstetteik és csodatevő képességeik romantizált formában éltek tovább a mitológiában és a tündérmesékben. Néhányat ezek közül a kis emberkéik közül el is fogtak és szolgaként, vagy talán még rabszolgaként is dolgoztattak a betolakodók – innen származhat a háztartásban foglalatosskodó jóindulatú manó képe, aki egy tál tejszínért és mézért cserébe megjavítja a tetőt, vagy learatja a terményt.

Természetesen ezek a történelmet illető feltevések nem szolgálnak bizonyítékokul arra, hogy ne léteznének tündérek, de valóban megmagyarázzák azt, ahogyan az őseink megpróbálták értelmezni azokat az erőket, amelyek közel álltak az óslakos népek animista felfogásához és amelyek nem voltak összeegyeztethetőek az új

egyistenhitű (monoteista) vallással. Az ő világuk a ködös lápos területek voltak, csendes tavaeskák és vad hegyszorosok közelében, ahol különös zajokat lehetett hallani a szélben és időnként árnyékalakok jelentek meg, amelyek nem voltak egykönnyen összeegyeztethetőek az angyalokkal és a démonokkal, akik a szellemvilágot voltak hivatottak képviselni és akiket még a tizenhetedik században is mágusok (ebbe beleértve pápákat és magas rangú egyháziakat is) próbáltak megidézni, hogy rendelkezhessenek felettük. Nem csoda hát, hogy a hétköznapi emberek továbbra is hűségesen ragaszkodtak a számukra otthonosabb tündérvilághoz.

A tudományos elmélet

Howard Lenhoff, a Kaliforniai Egyetem professzora olyan elmélettel rukkolt elő, miszerint a kis emberek eredete a Williams-szindrómában keresendő, egy örökletes betegségben, ami húszezerből egy születést érint. A Williams-szindrómában szenvedő gyermekek a különleges arcberendezkedésükről ismertek, telt arcuk, nagy szemek, kicsi fityma orruk, széles szájuk, apró álluk és ovális fülek vannak. Lassan nőnek és sokan örök életükben kicsik maradnak. A tanulás bizonyos oldalai nehézséget okoznak számukra, más területeken viszont igen csak jó adottságok figyelhetők meg, ilyenek például a zene és az empatikus képességek. Lehetséges, hogy az ilyen jellemzőkkel bíró emberek a népi emlékezetbe apró népként léptek be, legfőképpen pedig cserélt gyerekként.

Habár leleményesek az ilyen fajta összefüggések felfedezése és értékesek a genetikai deformitással kapcsolatos elméletek sorában, de például a cserélt gyermekek tizenkilencedik századig fennmaradó gyakoriságának tekintetében, mégsem szolgálnak magyarázattal az olyan tündérlények esetében, akik egyáltalán nem mondhatók engedelmesnek és manószerű külsővel sem rendelkeznek. A példák között szerepelnek a harcias Bokwus-ok az északi-nyugati amerikai lucfenyő erdőkben, akik befestik az arcukat és gyors folyású patakoknál várakoznak, hogy megfojtsák a halászokat; és az útonálló Phookas-ok, a fekete ir koboldok, akik képesek bika, vad kutya, vagy póni alakját felvenni.

A tündérek felelmetesebb aspektusa abból a hitből származik, hogy ők valójában a nyugtalan holtak szellemei. Írország és Nagy-Britannia egész területén találunk olyan beszámolókat, amelyek a tündérek a holtakkal kapcsolják össze. Például Finnvarra, Fin Bhearar, vagy Finbarr, a *daoine sídhe* mitikus alakú király a környezetében mind a nemrég, mind a régen eltávozott holtak hosszú sora szerepelt. Ez lehet, hogy részben annak is köszönhető, hogy ásatások során bronzkori temetkezési helyekre leltek olyan területeken, amelyeket tündér erődökként tartottak számon.

Viszont nem minden tündérdomb temetkezési hely és például Somersetben a Glastonbury Tor-on azzal a szándékkal épült Szent Mihály temploma a természetes dombra, hogy ezzel elzárják a kaput, amelyet Tündérország bejárataként tartottak számon. A legendák feljegyezték, hogy egy földrengés a templomot romba döntötte és csak a tonya, a pogány hatalom szimbólumának formája maradt épen.

A kelta másvilággal való hasonlóságok is erősítik a kapcsolatot a tündérek és a holtak szellemei között. Cornwallban a Régi Emberek a legenda szerint a pogányok lelkei, akik a kereszténység előtt haltak meg, de nem voltak elég jók ahhoz, hogy bebocsátást nyerjenek a Mennyebe, sem elég rosszak ahhoz, hogy pokolra jussanak. Azt gondolták róluk, hogy az évszázadok alatt tovább fognak zsugorodni, amíg olyan kicsik lesznek, mint a hangyák és végül majd eltűnnek.

Bretagne-ban a huszadik század kezdetéig úgy tartották, hogy azok, akik meghaltak, a tündérekkel élnek együtt és éjjel hazatérnek korábbi falvaikba és otthonaikba, hogy folytassák a munkájukat és mindennapi életüket, míg a halandók legmélyebb almaikat alusszák. November 1-jén az ősi *Samhain* második napján, a Kelta Új Év kezdetén és a keresztény Halottak napján, a holt lelkeket meginvitálták a családi tűzhelyhez. Ezen a napon úgy tudták, hogy a szellemek a normand határnál, a Mont Saint-Michelen gyülekeznek, a Holtak-szigeténél. Még az 1900-as években is a Mont Saint-Micheltől tizenhat kilométerre fekvő Pleine-Fougeres nevű hegytetőn magasodó faluban, temetések alkalmával a koporsót, mielőtt

a földbe helyezték volna, először egy kis kiemelkedésre szállították, mely az öböl felett magasodott és úgy fordították, hogy a Mont Saint-Michel felé nézzen.

A Kelta Másvilág nem hasonlított a keresztény Mennysziget, hanem lakomákról, zenéről és kacagásról volt híres, ahol néhányan az újjászületésre vártak. Egy olyan világ, ahol a régi istenek uralkodtak és ahol a hősökből istenségek valhattak. Sőt, úgy tartják, hogy néhányan azok közül, akik itt éltek, sosem éltek földi életet és nem is fognak halandóként a Földön élni. A hősök életük során eljöhetnek ide látogatni, hogy tanácsot kérjenek és Arthur király is itt él, várva a hívást, hogy még egyszer megmentse az országot. Habár a Másvilág egy hegven, vagy a tengeren keresztül érhető el, mégis úgy tartották, hogy világunk részét képezi és nem különálló egység. Mindemellett más időkeretben létezett a halandók idejétől, amely ismét hasonlóságot mutat Tündérországgal (lásd 44 oldal). Amíg a középkori egyházfők nem idézték meg látomásaikat a Pokol tüzes bugyrairol és démonizálták a tündérek, addig ez a sötétebb aspektus nem árnyékolta be a témát azzal, hogy a holtakat jókra, akik a Mennyebe mentek és a rosszakra osztotta, akik Finnvarrával tartottak.

Földönkívüliek és tündérek

1954. december 10-én Chico-Cerro de las Tres Torresben Venezuelában, alig 120 cm magas törpeszerű szőrös lények, úrhajóval történő leszállását jelentették, akik két vadászt megtámadtak. Franciaországból is érkeztek jelentések kobold jellegű teremtményekről, akik az úrból érkeztek és megtámadtak, kigúnyoltak és körbetáncoltak embereket. Az egyik legkorábbi közvetlen földönkívüliekkel történő találkozás, melyről az Egyesült Államokban beszámoltak, 1955-ben történt. Kentucky-ban lévő farmjuk mellett öt apró sötét, ráncos bőrrel, hatalmas fülekkel és szemekkel rendelkező, kobold jellegű teremtményt látott egy család. A farmer rálőtt az egyik teremtményre, de a golyó fémes hang kíséretében lepattant róla. Amikor az egyik családtag kiment, hogy megvizsgálja a helyzetet, az egyik teremtmény ezüstös kezével

megérintette a haját. Ezek a földönkívüliek *Hopskinville-i koboldokként* váltak ismertté.

A korai ausztrál őslakos barlangrajzok antennás ürlényeket ábrázolnak. Az őslakosok fejlett tudásról adtak számot az aerodinamika terén, amikor megszerkesztették a bumerángot, ami több ezer éves, de alakja mégis megegyezik egy modern repülőgép szárnyainak alakjával. Itt földönkívüli tudással, vagy a tündérek ajándékával állunk valójában szemben? Lehetséges, hogy a tündérek, főként a szembetűnő repülési képességüket figyelembe véve, földönkívüliek lennének, akiket az őseink természetszellemeknek tituláltak volna?

A földönkívüliek emberrablásai bizonyos jellemzőiben megegyeznek a tündérek túszejtéseivel – azon szükségletükben, hogy emberekkel szaporodjanak, illetve arra a tényre alapozva, hogy a földönkívüli rablások az anyagi időkereteken kívül mennek végbe. Az előkelő kinézetű, magas idegen fajoktól eltekintve, akik a szoborszerű opálos tündérekre hasonlítanak, ezeket a lényeket általában a szürkéknek nevezik. A szürkék földönkívüli lények, akikről úgy tudják, hogy alacsonyabbak, mint egy átlag felnőtt, szürkés bőr pigmentációjuk, hatalmas ovális fejük és csillogó mandula szemek vannak, vékony végtagokkal. Azt mondják róluk, hogy kíváncsiak, hogy többet megtudjanak az emberekről és szaporodjanak velük, azért, hogy saját genetikai felépítésüket megváltoztassák és biztosítsák saját fajuk fennmaradását. Nemesak hogy fizikális jellemzőikben osztoznak a koboldokkal, hanem a tündérekhez hasonlóan gyakran erkölcsöt nem ismernek és inkább kíváncsiak az emberekkel kapcsolatban, minthogy empátiát mutatnának feléjük és képesek egyaránt kegyetlenül és kedvesen viselkedni velük. A tündérek mágikus gyűrűket hagynak maguk után, amit a földönkívüliek gabonaköreinek megjelenésével hoznak összefüggésbe. Mind a tündérekkel, mind a földönkívüliekkel való találkozásokat fényjelenségek megjelenése kíséri az égbolton. Valóban, néhány modern kori UFO által elrabolt személy a helyszínt, ahova a földönkívüliek vitték őket a föld, vagy víz alatti helyekre teszi, ahol briliánsan csillogó fényjelenségeket tapasztaltak – ugyanúgy, ahogyan a kelta *Alvilág*ot írják le.

A modern világ lehet, hogy a tündéreket földönkívülieknek nézi és a tündér dombok fényeit UFOknak. Talán a tündérek varázsereje okozza ezt, hogy a tündéreket a huszonegyedik század viszonylatában lássuk? Esetleg a tündérek modernizálták a képeket, amiket kivetítenek? Ez mind természetesen csak pusztá találgatás. Bizonyos értelemben viszont minden tündérről szóló magyarázat tartalmazhat bizonyos mértékű igazságot. Mivel ha csakugyan létezik egy párhuzamos univerzum, amelynek a lakói birtokában vannak az alakváltoztatás képességének, a láthatatlanná válásnak, az illúziók teremtésének és az időből való ki- és belépés képességének, akkor biztosak lehetünk benne, hogy nem mindennapi teremtményekkel van dolgunk.

GYAKORLAT: A TÜNDÉRERŐ FELFEDEZÉSE

A tündérek tekintetében mindannyian rendelkezünk saját elképzeléssel. Néhányunk számára egy erős szél, amely végigsöpör a kukoricaföldön, mások számára egy szárnyas virágtündér pókháló könnyedségű ruhácskában, egy varázserővel rendelkező fénylény, vagy egy böles barna gnómoeska az erdők sűrűjében, vagy a kertek alján.

Mint bármilyen más varázserejű szimbólum, védelem, vagy amulett esetében, a tündérvédelmezők állhatnak saját belső ösztönös erőd és bölcsesség középpontjában, amelyek felerősödnek a természetnek azon jellemzői által, amiket a tündér szimbolizál. Ha most választod ki magadnak a megfelelő tündér alakot, néhány napig, hétig, vagy hónapig fog szolgálni téged, vagy az is lehetséges, hogy egy adott örömteli, kihívásokkal teli, vagy válságos időszakon segít át. Mivel a tündérek alakot tudnak változtatni lehetséges, hogy a vezetőd valamilyen állat, vagy madár formájában jelenik meg, de az is lehet, hogy a kerted egyik fájában lakozik. Lehetséges például, hogy egy vadon élő madár lesz az, amely mindig akkor jelenik meg, amikor szomorú vagy, esetleg aggódsz valamiért, az is elképzelhető, hogy egy bizonyos illat a kertedben, vagy a teraszodon az, amely felerősödik olyankor, amikor különösen érzékeny vagy.

- Ha olyan szellemet érzékelysz egy fában, amely különleges erőt jelent a számodra, keress egy lecsétt ágat arról a fáról és bicskával faragj bele egy alakot, amely számodra a vezetődet szimbolizálja.
- Vásárolhatsz egy szobrocskát is, ami megfelelően fejezi ki számodra a tündérek mibenlétét. A szinkronicitás elve szerint (jelentéssel bíró véletlen) találni fogsz egyet, talán egy olyan különleges helyen, ahol a legkevésbé vártad volna. Én a galagonyatündér védelmezőmre egy régi poros könyvesboltban leltem rá.
- Ha virág tündért látsz, vagy érzékelysz egy bizonyos virágfaj mellett, vagy csokor virágban, tarts otthon abból a növényből élő cserépes virág formájában.
- Akassz egy sor ezüst csengőt a nyitott ablak mellé a levegő szilfjének. Készíthetsz vízi díszet is, tegyél kristályokat egy tál vízbe, vagy az akváriumba, hogy a vízi tündért szimbolizálja számodra. Ültess vízi növényt vagy hinárt, ha tündéred a nádasok teremtménye.
- Ha ez az esszencia madár vagy állat formában jelenik meg számodra, akkor készíts egy agyag szobrocskát, amely az erőállatot jelenti meg. Elkészítheted saját tündéredet agyagból is, ha lehetséges olyan alapanyagot használj, amit a természetben találsz.
- Próbáld meg naponta néhány pillanatot eltölteni csendesen úgy, hogy a szimbólumot tartod a kezedben, beszippantod a virág illatát, vagy fodrozod a víz felszínét.
- Ezután hunyd le a szemed és lásd, ahogyan a forma alakot ölt úgy, mint amikor a különböző növényeket megérintetted, a 21. oldalon lévő gyakorlat során.
- Lehet, hogy először egy szín villan fel előtted, vagy fényvibrálást látsz, esetleg hirtelen egy szivárvány tűnik fel. Engedd meg, hogy bármilyen szó, vagy kifejezés átfusson elmédn.
- A védelmeződ lehet, hogy egy hirtelen illat képében jelenik meg, amikor legkevésbé várnád, vagy egy erős álom formájában ölt alakot.
- Idővel az erő úgy felhalmozódik, hogy néhány hét után, ha bármikor becsukod a szemed, kapcsolódhatsz az erővel.

- Ha úgy tűnik, hogy védelmeződdel nehéz a kapcsolatfelvétel, vagy egy idő után már elveszti varázserejét, csomagold be a szimbólumot fehér selyembe, vagy ha szimbólumod természeti elem, akkor add vissza a földnek és találj másik védelmező formát.

MÁSODIK FELVET

Kik is valójában a tündérek?

Tündérmánók,

*Alkik éjszaki mulatságát az erdőszélén
Vagy forrás mellett a megkészt földműves meglesheti,
Vagy azt álmodja, hogy látja, minek
Csupán a Hold a tanúja."*

Elvezett Paradisom, JOHN MILTON (1608-1674)

Kik is valójában a tündérek?

A TUNDÉREK A VILÁG minden tájáról származó mondakörben megtalálhatóak. Bretagne, Cornwall, Írország, Man-szigete, Skócia és Wales, a mediterrán országok, Németország, Kelet-Európa és Oroszország, Skandinávia és Izland különösen gazdag a tündérekéről szóló ismeretekben. A tündérmesék – de van, aki úgy hiszi, maguk a tündérek is – a gyarmatosítókkal együtt az Egyesült Államokba, Közép- és Dél-Amerikába, Ausztráliába, Új-Zélandra és Dél-Afrikába is eljutottak. Minden bizonnyal a *bean sidhe*, a családi kísértet, és a *bean tighe*, a háztartásban tevékenykedő tündérek utaztak az ősi ír és a skót családok leszármazottaival az Újvilágba. A bevándorló tündérek a bennszülött természeti lényekkel egymás mellett éltek, sőt keveredtek is.

Olyan helyeken, ahol a hagyományos életforma az uralkodó, még a városokban és a tömbházakban is, a tündérek még ma is szerves részét képezik a hagyományos családszerkezetnek. A kommunizmus megszűnése óta Oroszországba beáramlottak a fogyasztói javak és a nemzetközi éttermek a nagyvárosokba. Viszont a volt Szovjetunióban élő emberek nagy része számára, függetlenül attól, ki van hatalmon, az élet keveset változik. A világtól távolabb eső helyeken az emberek a földet ma is ugyanúgy művelik, mint őseik tették. Az orosz manók, a *dómovoj* és a *dómovikha*, ott vannak a kényelmetlen bérlakásokban is, és segítenek a háztartási teendőkben, éppúgy, mint a vidéki dácákban, ahogy már évszázadok óta tették. Ezek a hegyes fülű alakok, akik az utóbbi időkben pincékben laktak, most a tömbházak lakásainak sötét sarkaiban tanyáznak.

Dolyát, az apró idős hölgyecskét, aki jó szerencsét hoz a házba és a kályha mögött tanyázik, gyakran hozzák összefüggésbe a régi hit istennőjével, vagy tündérével. Ha mérges Nedolyává, a rongyokba öltözött, szerencsétlenséget szóró vénasszonnyá változik. Ugyanúgy, mint az albán Fatit, aki három nappal a születés után jelenik meg a bölcső mellett, hogy meghozza a gyermek szerencsés-jét, Dolya is ősz hajú idős asszonyként, vagy gyönyörű fiatalként jelenik meg a gyermek születésekor.

Mivel Helena Blavatsky, a Teozófiai⁸ Társaság megalapítója *sed-mitchka* volt, ami azt jelenti, hogy a hetedik hónapra született, szülőházában, Oroszországban emiatt úgy tartották, hogy hatalma van a természetfeletti erők kormányzására. A születésnapja éjjelén a szolgák a kislányt a házon és az istállókon körbevitték, szentelt vízzel locsolták és mágikus szavakat olvastak rá, ezzel engesztelve meg *domovoi* családját.

Ahol viszont a technológia az úr, nehezebb kapcsolatba kerülni a mágia világával. Így hát a csodákat felnőttek és gyermekek egyaránt J. K. Rowling Harry Potter történeteiben, vagy Tolkien világában keresik, ezzel idézve vissza azt, ami emlékezetükben eltemetve hever. Az mondhatjuk, hogyha olyan helyen élsz, ahol a csodáknak nincs helye, akkor az az élettér embereknek sem megfelelő.

Nevek, melyeket tilos kimondani

A tündér⁹ szó az ófrancia *faes* szóból ered, ami a latin *fata*-ból származik. Ezt a kifejezést először a tizenharmadik-tizennegyedik században használták, olyan szellemi lények megnevezésére, akik évszázadokon keresztül számos országban a szájhagyományok központi témáiként szerepeltek.

A tündér (*faerie*, *fairy*, vagy *fayerie*) eredetileg egy megigézett, vagy elvarázsolt állapotot jelentett, a káprázat erejét fejezte ki, ami

⁸ Teozófia a görög *theos* (isten) és *sophia* (bölcsesség) szóból ered és azon hitis alapul, hogy minden főbb vallás egy eredeti, egyetemes vallásban gyökerezik.

⁹ *Fairy* vagy *faerie* angolul – a ford.

azoknak a lényeknek az erejét tükrözi, akik áldást hoznak, vagy átkot szórnak és a kifejezés ezen lények iránti vegyes érzelmeiket is jól körülírta. Az a felelem, hogy megharagítják a tündérnépet azzal, hogy a nevüket emlegetik, vezetett oda, hogy különböző szépítő kifejezésekkel, eufemizmusokkal kezdték el illetni őket, amely a mágia révén csak a jóindulatukat idézte meg. Írországban Jó Emberekként ismerték őket, Skóciában Jó Szomszédokként; Walesben a Tylwyth Teg, avagy az Igazságosak kifejezéssel utaltak a Bendith y Mamau-ra, ami annyit tesz, Anya Áldása. Ez utóbbi kifejezést az hívta életre, hogy elhárítsák azon szokásukat, hogy előszeretettel raboltak gyermekeket. A shetlandiak a Szürke Szomszédok megnevezéssel illették a *trowokat*, a kicsi, szürke, kobold jellegű manókat, akiktől igenesak tartottak. Céljuk az volt, hogy emlékeztessék ezeket a teremtményeket arra a kötelezettségükre, hogy jószomszédi keretek között éljenek és tartózkodjanak a helyi népek megevésétől.

Az aprónép

Bár néhányat az embermagasságú arisztokratikusabb tündérek közül bukott angyal fajokként jellemeztek, ezeket a sudárabb növésű tündéreket is általánosságban kicsinyítve írták körül. Méretükben különbözőek lehettek a kicsi, robosztus gyermek magasságuktól, mint például a spanyol szárnyas *jímaninok* és *jímaninak* – akik Mexikóba és Dél-Amerikába is eljutottak a korai gyarmatosítókkal – egészen az Afrika déli részén élő *abatwa*-kig, akik olyan aprók, hogy hangyabolyokban élnek. Az első fejezetben említést tettünk arról a felfogásról, hogy a tündérek letúnt istenek leszármazottai lennének, vagy egy önálló apró emberfajt képeznének: a cornwalli kelta pixikről például úgy tartják, hogy ők a régi piktek¹⁰, akiknek a magassága folyamatosan csökken, míg végül eltűnnek majd.

A tündérek méretére egy másik lehetséges magyarázatot abban az ósi felfogásban találhatunk, amely a lelket az ember kicsinyített

¹⁰ Hajdan Észak- és Kelet-Skóciában élt népcsoport – a ford.

másaként kezeli, mely a tulajdonosa álmában, vagy öntudatlan állapotában, a szájából lép elő. Amennyiben a lélek visszalépését megakadályozzák, a személy meghal. Ezért, ha a tündérek valóban szellemek lennének, ebből következne apró testalkatuk, függetlenül attól, hogy eredetileg is testetlen lények voltak-e, vagy olyan halandók, akik elköltöztek az élők sorából, vagy esetleg rabul ejtették őket. Az is lehetséges azonban, hogy a tündérek csupán természetükből adódóan aprók.

Hallhatatlanok-e a tündérek?

Néhányan azt állítják, hogy a tündéreknek nincsen lelkük ezért, hogy utódaik számára lelket szerezzenek, varázslat útján alakot változtatnak és így csábítják el a halandókat, ezután emberi dajkát keresnek a tündér gyermekeknek, vagy utódaikat halandó csecsemőkre cserélik.

A legenda szerint a tündérek évszázadokig, vagy esetleg évezredekig is élhetnek. Például egy ír óriás asszonyról, akit Garbh Oghnak neveznek, úgy tartják, hogy több évszázadig élt és hetven kutyából álló falkájával hegyi szarvasokra vadászott. Falkájában minden egyes állat egy-egy madárról kapta a nevét. Amikor úgy döntött, hogy elköltözik az élők sorából, az ósi kelta vers szerint kórákással rakta körül magát, „székét a hegyek méhébe ágyazta a hanganyilás idején és többé már nem lélegzett”.

A tündérekről úgy tartják, hogy lélek hiányában, amikor meghalnak, megszűnnek létezni. Például Hans Andersen a Kis Hableányról szóló meséjében a sellő nagymama elmagyarázta: „Néha háromszáz évig is élünk, de mikor végül megszűnünk létezni, a víz felszínén lebegő habbá válunk... soha többé nem élhetünk már, mint a zöld tengeri-hínár, ha egyszer levágnák, soha többé nem virágozhat. Ezzel ellentétben az emberi lényeknek van lelkük, mely örökké él... és a kristályosan tiszta levegőn át felemelkedik, egészen a tündöklő csillagok fölé.”

Természetesen ez a keresztény nézőpont, ami szemben áll a kelták Másvilágról kialakított hitével, amelyet az első fejezetben tárgyaltunk. A tündér temetésekről szóló beszámolók alátámasztják,

hogy a tündérek valóban nem élnek örökké, habár lehetséges, hogy ez csak a testük végét jelenti, vagy azt, hogy csupán a halandó vérrel rendelkező tündérek halnak meg.

Számos következtetés létezik a tündérekről szóló tanokban, mivel az énekmondóktól a gyermekekig mindenki máshogy értékeli a tündérek királyságát, szubjektíven, koruknak és kultúrájuknak megfelelően. Úgy tűnik, hogy a halhatatlanság kérdése a tündérek királyságában elég nehezen áttekinthető, talán azért is, mert a tárgy felfokozott érzelmeket tükröz és nehéz számunkra megérteni olyan elméleteket, amelyek nem illenek bele a megszokott menny és pokol, élet és halál kategóriákba.

Tündérország – másik hely vagy másik dimenzió?

Más elméletek szerint, Tündérország ezen a világon belül létezik, de a tündérek egy másik vibrációs szintet, hullámhosszt, vagy dimenziót népesítenek be, tehát a velük való kapcsolatunk ahhoz hasonlítható, amikor rövid hullámhosszt fogó rádiót hallgatunk, ami recseg, eltűnik a hangja, majd hirtelen néhány rövid pillanatra ismét tiszta lesz. Ahogyan az első fejezetben említettük, a gyermekek és azok, akik természetüknél fogva látókok, vagy fejlett pszichikus képességekkel rendelkeznek, képesek érzékelni a tündéreket, pontosan úgy, mint ahogyan a médiumok kommunikálnak olyan emberekkel, akik a halálon keresztül egy másik dimenzióba kerültek.

Bizonyos helyeken úgy tűnik, hogy léteznek a dimenziók közötti átjárók, ezt a témát C. S. Lewis Narniáról szóló történetei taglalják (lásd a negyedik fejezetet). Tündérország természetes bejárata különösen gyakoriak ott, ahol erősek a földenergiák (lásd a hetedik fejezetet).

Például Bretagne-ban lévő Carnac nevű helységben arról a dolmenről, amelyet a több ezer kőből álló sor végére helyeztek Kermario-ban (amelynek jelentése „holtak falva”) azt tartják, hogy Tündérország bejárata. A dolment Kr. e. 3500-ban állították és ez a dátum megelőzi a kőek elhelyezésének időpontját. Még egy napos májusi délutánon is, amikor busznyi tömegek lepik el a kőek környékét, amiket ökológiai okoknál fogva bekerítettek, érzékelteti

a hely másvilági hangulatát. Látogatásunk alkalmával, néhány perc leforgása alatt sűrű köd nehezedett a tájra és férjemmel, Johnnal elvesztünk a homályban, amely mindent elcsendesített.

Az idő Tündérországból

A Kelta világból származó beszámolók szerint, az idő Tündérországból különbözik a halandók világának idejétől. Bővelkedünk olyan emberekről szóló történetekben, akik úgy vélték, napokra távoztak el, és amikor visszatérnek a családjukat és barátait megöregedve, vagy esetleg már holtan találták.

A legismertebb történetek közül az egyik egy vőlegényről szól, akit az esküvője napján rabolt el egy féltékeny tündérkirálynő. A menyasszonyokat általában akár tíz koszorúslány is körbevette, akik hozzá hasonlóan voltak felöltözve, a vőlegénynek pedig ugyanannyi vőfély segédkezett, hogy a tündéreket összezavarják és ne tudják, kit lopjanak el.

A történet minden változata szerint, a vőlegény együtt lakomázott és együtt is halt a tündérkirálynővel, majd hazatért (miután a földi esküvője napján teherbe ejtette őt, ami potenciája csúcspontját jelentette).

Mégis, több év, vagy talán még évtized is eltelt ekközben a halandók világában és a legszélsőségesebb történetek szerint, csupán egy nagyon idős házaspár ismeri fel.

A történet egyik verziója szerint a férfi belegezett volna, hogy továbbra is a tündérkirálynővel éljen, de vissza szeretett volna térni, hogy előtte a családjától búcsút vegyen. Ekkor egy mesebeli paripát kapott és elmondták neki, hogy nem szabad leszállnia róla; ha mégis megteszi azért, hogy régi szerelmét üdvözölje, azonnal porrá zúzódik.

Az idődimenziók átlépésére a kulcs a tündér eledel elfogyasztása, vagy szexuális kapcsolat létesítése, hogy a varázslat megtörténhessen. Egy tündérdombon, galagonyabokor alatt, vagy tündérkörben való álomba merülés, korlátozott időtartamra szóló ígéretet teremthet, amely egy évre és egy napra szól, de az almodó számára csak néhány percnak tűnik.

Somersetben a Glastonbury Tor¹¹ bejáratánál Gwynn ap Nudd, a Fehér tündérkirály és a Másvilág Ura őrködik. A kaputól vezet a Hajtóvadászatot (lásd nyolcadik fejezet) Samhain ünnepén és viharos éjszakákon másvilági fehér vadászkutyák társulnak hozzá. Néha Arthur királlyal hozzák őt összefüggésbe, aki a sziklabérc szívében, egy palotában él, arany trónon foglal helyet és a szivárvány minden színében tündöklő selyemruhás tündérek koszorúja veszi körül.

Némi zavart kelt, hogy néhány énekmondó bárd a tündérek világát egy valós helyként jellemzi inkább, minthogy egy olyan állapothoz hasonló tapasztalatként írják le, amit sámánutazások során, vagy áloméletünk alatt élhetünk át. Olyan helyként írják le, ahova valóban el lehet jutni a tengeren át, vagy egy tó alatt, esetleg tündérdombon lévő fizikális kapu átlépésével. Néhányan Tir na n'Og helyszínét is megjelölték, amely számos név alatt, a tündérek szimbolikus otthona a középkori arthuri legendákban.

A dálnok bárdok megpróbálták az utat is meghatározni, amely nyugati irányban, a tengeren át ebbe a földi paradicsomba vezet. A szigetek találhatók ősi kultuszhelyeket a Blest-szigetekkel hozzák összefüggésbe, mivel időnként így nevezték a Másvilágot. A Mont Saint-Michel is ilyen volt, amelyről már korábban említést tettünk. Arran-szigetét, Skócia és Írország között, Annwynnal azonosították, ami egy másik név volt, mellyel a Másvilágot illették. Ez volt az otthona a Bőség Ústjének, amiről sok tudós úgy tartja, hogy a Szent Grál történetének gyökereit alkotja.

A Kelta Másvilág egyik legjobb leírása a walesi „Preiddeu Annwyn” versben található. Annwyn volt az a hely, ahova a hős dálnok bárd Taliesin, a walesi ihletettség Istennőjének, Ceridwennek a fia, elindult, hogy az eredeti Szent Grált felkutassa. Három birodalom közül az első, a Szótlan Holtak földje volt. Itt az Elveszett Lelkeket egy üveg erődben, a Caer Wydyr-ben, vagy Nennius-ban tartották fogva. Ez egybehangzik a tündérországi arany- és kristálypalotákkal.

A második birodalom a Caer Feddwidd, Carousa erődtornya, amelyet Arianrhod ural, az Idő, a Karma és a Sors Istennője. Itt egy misztikus borszókókút örök egészséggel és fiatalossággal

¹¹ Tor jelentése sziklabérc, vagy sírhalom – a ford.

ruhazza fel azokat, akik úgy döntenek, hogy a halhatatlanságot a túlvilágon töltik.

A legmagasabb szintű a harmadik birodalom, amely Avalonként¹² vált ismertté és ez valóban Arthur szent szigete. Csak azok léphettek be ide, akik a legmagasabb szintű szellemiséggel rendelkeztek, vagy olyan lelkek, akik földi életük során kiemelkedő aldozathozatalról tettek tanúbizonyságot. Arthur király volt a legismertebb lakója. Avalon Glastonburyben foglalt helyet és még ma is sokan, magamat is beleértve a távolban körös-körül vizet észlelnek, amint a hegy csúcsára felmásznak a spirálalakban felvezető ösvényen, habár a Glastonbury Tor szárazfölddel van körülvéve. A környéken számos tőparti falvat fedeztek fel, amiket még Kr. e. 4000 táján építhettek, amikor még valóban víz lepte a vidéket.

A kelta hagyományok szerint, a Bölcsesség Kútja, vagy más néven Connla Kútja, Tipperary-ban, Írországban a Másvilág, vagy Örök Ifjúság Földjének középpontján áll és úgy tartják róla, hogy a világ minden más szent kútja és forrása belőle táplálkozik. A mogyorófa, amely a víz fölé lógott, a versművészet állandóan megújuló kilenc mogyoróját érlelte. A mogyorók időszakonként beleestek a vízbe és a lazacok – a kelta hagyományban, a tudás és a misztikus ihletettség halai – ették meg és a mogyoróhéjakat az öt forrásból üsztették le, amelyek a kútból indultak, így más szent vizeket is megáldottak a bölcsesség állandóan áramló forrásával. Ezért vált a mogyoró mágikus fává.

Tir Na Mban, az asszonyok földje

A Blest-szigetek közül talán a legmisztikusabb az a birodalom volt, amely fölött csodálatos szépségű tündéraszony királynőjük (eredetileg Arianrhod istennő) uralkodott. Ezen a helyen megállt az idő és a nők szerelemmel, lakomával, verssel, vagy zenével töltötték kedvüket azon utazók társaságában, akik valamilyen véletlen folytán, vagy hosszas keresésük során, rátaláltak a szigetre. Ellenben,

¹² Jelentése: Vale of Apples – Almák völgye.

teherbe kellett ejteniük a tündéresszonyokat. A férfiaknak lehetőségük volt arra, hogy új hitvesükkel maradjanak és elnyerjék a halhatatlanságot, vagy legalábbis néhány száz évig tartó erotikus gyönyörben legyen részük. Mégis a legtöbben hazavitorláztak, hogy egyszerű dalnok bárdok, vagy verselők váljanak belőlük. Ezeket a hagyományokat a középkori Tavak Asszonyairól szóló mítoszok hívták életre és nem meglepő, hogy az ilyen és ehhez hasonlatos tájakról szóló fantáziák több generáción át fennmaradtak a férfiak körében.

Egy igen korai változat a Mont Saint-Michelről szól. Itt a druida nők, akik a kereszténység előtti időkben Belenus, vagy Bel istent imádták, varázserejű hajitódárdákkal rendelkeztek, amelyekről azt tartják, hogy lecsendesítették a tomboló viharokat amikor a habokba repítették. Amikor a szárazföld falusi népe szívességet kért ezektől a papnőktől, küldöttként egy jóképű fiatal szűz férfit választottak. A druida nők egy sziklabarlangba vezették őt, ahol érzéki rítusok sorozatán esett át. Néhány nappal később, a fiatal férfi szívlagylókkal ellepve tért haza falujába – ugyanis a druidák minden alkalommal, amikor eksztázisba repítette őket, egy újabb szívlagylót varrtak a ruhájára.

Azonban úgy tűnik, hogy a gyönyörű nők országa fizikálisan bárhol megjelenhet, mint ahogyan a csábító breton Corrigan asszonyokról szóló mesék is feltűnően hasonlóak ezekhez. A legenda egy megújított változatában, Emile Souvestre, a tizenkilencedik századi népmesegyűjtő és a *Le Foyer Breton* írója, beszámol arról, hogy hogyan töltötte a sulniac-i Jean Kerlof a húsvét éjszakát a Roche aux Fées közelében, Caroban. Elmondása szerint, szépséges, magas Corrigan nőket látott, akik ragyogó fehérbe voltak öltözve és a holdfényben táncoltak. Annyira felt, hogy egyik hajtincse megőszült ezalatt. Arról, hogy ő maga is részt vett volna a rítusokban, nem szól a történet.

Természetesen a varázserő itt is munkálkodik, mivel más források a Corriganokat úgy írják le, mint csodaszép hajadonok éjjel, nappal viszont csúf banyákként jelennek meg. A legenda szerint, ha egy halandó képes lenne mindkét formáját elfogadni, örökre a ragyogóan szép alakját ölténé fel.

Talán nem kellene teljesen belefeledkeznünk a kelta Másvilágba. Amennyiben a tündérek, ahogyan időnként jellemezik őket,

valóban az angyalok alatt, de a halandók felett álló teremtmények, akkor a tündérek birodalma a kelta Másvilágtól függetlenül létezhet és a kettőt csupán nagyfokú hasonlóságaik révén hozták összefüggésbe. Természetesen nem könnyű feladat a mítoszok és a történelmi események rétegeinek szétválasztása; ha túl tüzetesen próbáljuk megvizsgálni, vagy szó szerinti határmezsgyét próbálunk húzni egy nem-anyagi valóság esetében, ez végül oda vezethet, hogy téves kritériumokat alkalmazunk, vagy saját előfeltételezéseinkhez és igényeinkhez igazítjuk a tündéreket, esetleg a gyermekmesék világába számúzzuk azt, ami amúgy fontos elem lehet a mágia alaptípusainak meghatározásakor.

A tündérek különböző fajtái

A tündéreket különböző módon osztályozzák, amelyek nagymértékben fedik egymást. Léteznek nagy varázserővel rendelkező tündérek, akiket időnként a régi istenségekkel és bölesekkel hoznak összefüggésbe. Ők a tündér istennők, vagy tündérkirálynők, akiket gyakran a Hármass Istennő aspektusaként tartanak számon (az istennő egy ősi formája, amelyet gyakran hoznak összefüggésbe a keltákkal, a Hold három ciklusára alapozva amik a szűz, az anya és a böles asszony, vagy banya aspektusoknak felelnek meg). Léteznek varázslók, mint Merlin és olyan varázslóasszonyok, mint Morgan le Fey, aki tündér leszármazott volt, ugyanakkor ő a Tavak Asszonyainak egyike is (lásd a 194–198. oldalt). Merlint archetipikus alakként tartják számon, aki a legtöbb forrás szerint halandó fődruida alakjában született újjá, vagy mások szerint, egy ebbe beleegyező halandó testét szerezte meg. Például Taliesinről, a kelta bádról úgy tartják, hogy idősebb éveiben Merlin szellemét befogadta a testébe, azért, hogy Arthurt megfelelően tudja szolgálni.

Aztán itt vannak a tündérmesék és a rémtörténetek sötétebb teremtményei: az óriások, manók, dzsinnek és koboldok. Tőlük függetlenül léteznek a természetszellemek, a dévák, elemi erők, nimfák, sellők és tritonok, illetve vannak más tündérek is – mint a pixik például, akik segítenek a természet gondozásában. A tündérek ezen fajtájának külön fejezetet szánunk.

Ebben a részben azokra összpontosítok, akik tisztán tündér típusok: a nemesebb tündérekre, mint például akiket a Szentivánéji álomban Shakespeare megjelenít, akik nemesi udvarokban élnek, lakomáznak, táncolnak és az évszakokat szabályozzák, illetve az apróbb tündérnépekre, mint az elfek, a pixik, akik csapatostul élnek és általában a zene és a kézművesség mesterei. Végül vannak magányosan élő lények: ők vagy elrejtőznek a halandók szeme elől, mint az írországi koboldok (*Leprechauns*), akik feltékenyen őrzik a kincseiket a kíváncsi szemektől, vagy segítenek a ház körüli munkákban, vagy a farmokon, mint például a jóindulatú manócskák (*brownies*), akiknek lehet ugyan családjuk, de csak ünnepek alkalmával és tündér vásárokon gyűlnek össze a többi tündérnéppel. Minden egyes fajtának megvan a saját ismérve, történelme és mitológiája.

A tündérek nemesi udvarai elsődlegesen, de nem kizárólagosan a kelta területek jellemzői.

Sidhe-k, vagy Sith-ek

Ezt a nevet viselik az írországi és a skót felföldek tündérei; gyönyörű nemes fajnak írák le őket, akik embermagasságúak, szoborszerű szépséggel rendelkeznek és megjelenésükben hasonlítanak az emberekre. Ők gyakran a bukott angyal, vagy letűnt istenségek kategóriájába soroltatnak. Nehéz megállapítanunk, hogy milyen mértékben tudható be a Francia Grál legendáknak, amelyeknek fontos szereplői a tündérek, hogy a *sidhe*-ket udvari jellemzőkkel ruházták fel. A későbbi munkák, mint például Spenser *Tündérkirálynője*, amelyet I. Erzsébet királynő tiszteletére írt, a Tündérországgal együtt jeleníti meg az udvart, mint az udvari Anglia mikrokozmosza a Glória – maga Erzsébet – uralma alatt. Ezt a jellemzőt a tizedik fejezetben vizsgáljuk meg bővebben.

A *sidhe*-k föld alatti aranyból és kristályból épült tündérpalotákban élnek és örök ifjúsággal, szépséggel, örömmel és nagyfokú zenei érzéssel vannak megáldva – mindezek a kelta Másvilág adományai. Talán létük keresztény felfogása miatt mondják, hogy legnagyobb fájdalmuk az, hogy habár a természetet uralják, nem térhetnek többé vissza a Mennyebe, ahonnan egykor kiűzettek. Ez talán magyarázatul szolgál az emberek iránti kettősségükre és a halandó hitves iránti vágyukra.

Tündér kölcsönök és tündér ajándékok

Hajdan a halandók és a tündérek közötti kölcsönös szivességek mindkét fél számára előnyösek voltak. A halandók tejet ajánlottak a farmon élő tündéreknek és a földek védelmezőinek, a tengeren élő lényeknek pedig halat áldoztak. Lewis-szigetén Skóciában, a halászok még mindig egy hordó sört öntenek a habokba Halloweenkor, hogy a tenger szelleme, Shony, egész évben biztosítsa számukra a bőséges fogást.

A huszadik század közepéig a skót szigeteken élők tej áldozatot öntöttek az üreges kövekre, a csorda védelmezője. Gruagach tündérbanya számára. Éjjelente szerte a kelta világban tüzet gyújtottak az otthonokban, ételt és vizet hagytak kint a tündérek részére. Ők cserében segítettek a ház és a farm körüli munkákban, biztosították a bőséges fogást, a gazdag aratást és segítettek a szövésnél, fonásnál és a cipőkészítésnél. Mindenféle kézzelfogható ajándékot titokban tartottak, amelyet a tündérek hagytak hátra, mint például pénz, vagy örökösen újra megtelő gabonatarló teknők, máskülönben az áldás elszállt volna.

A daoine sidhe

A leghíresebb tündér udvartartás a *daoine sidhe*-ké, a korábbi írországi *Tuatha de Danaan* népe, Dana Anyaistenő követője. A mítosz szerint, Kr. e. 3000 és 1000 között igázták le őket és a népmélekezetben tündérnépekké – istenszerű lényekké alakultak át. A *Tuatha de Danaan*-oknak tulajdonították az írországi megalitok építését, amelyeket azóta is tündérvilág bejárataiként tartanak számon és ők voltak az eredeti Grál kincsek védelmezői is.

Számos legendát találunk a történelemben olyan halandókról, akik tündér kelyheket tulajdonítanak el. Egy ilyen, különleges meseteri tudással elkészített kristály serleg van a londoni Victoria és Albert Múzeumban kiállítva, amelyet állítólagosan a tündérektől szerzett meg egy főpohárnok a Musgrave családból, Cumberlandban. A serleget a család generációkon keresztül megőrizte és nagy szerencsét hozott számukra.

Finvarra, vagy Fin Bheara, aki a nyugat-írországi tündérek felett uralkodott, talán a legemlékezetesebb királyuk volt, élt-halt a játékvért és halandó sosem verte meg sakkbán. Feleségét, Oonagh

királynőt, valódi viktoriánus stílusban Lady Wilde – aki az írországi tündérekéről szóló bizonyítékokat gyűjtötte – ekképpen jellemezte: „arany haja a földet éri, leheletnyi ezüst fátvolszövet öltözkén a gyöngyharmateseppek gyémántként tündökölnék”. Finvarra, felesége légiesszé ellenére, odavolt a halandó nőkért, akiket megigézett Tündérország zenéje és Finvarra arra csábította őket, hogy örökre megosszák vele életüket. Azt is mondták róla, hogy egy második felesége is volt. Nuala. Más hajadonok, Finvarra zenéjétől elbájolva, egész éjjel vele táncoltak és reggel szerelmi bájitalok és mágikus tudás birtokosaiként – időnként tündérterhességgel – egy távoli tündér dombon találták magukat. A *daoine sidhe*-k zenéjéről voltak híresek, ezért számos nagyravágó zenész aludt tündér dombokon abban a reményben, hogy így bebocsátást nyernek Tündérországra és megszerezhetik a tündérszene titkát.

Könnyen felismerhetjük, hogy szép fiatal lányok, bármilyen férfit elcsábíthattak, mintha megbabonáztak volna és talán terhesek is lettek, szánt szándékkal tündérekkel töltött éjszakára fogták helyzetüket. A tündérek mind a másokra mutogatás, mind a dicsőítés első számú célpontjai voltak a halandók számára – ezzel azonban nem kívánjuk figyelmen kívül hagyni az asztrális síkon, vagy álomélet alatt Finvarrával történt találkozásokat, vagy azoknak az esetet sem, akik tisztánhalló füleikkel valóban érzékelték zenét az erős földenergiák közelében és azokról sem kívánunk megfeledkezni, akik újraírták az igézet során elhangzott dallamokat. Valóban számos ír zenéről állítják azt, hogy a tündérektől ered.

A Boldogság Udvara és a Boldogtalanság Udvara

A Boldogság, vagy Áldás Udvara Skóciában, a majdnem angyalis minőséggel rendelkező levegő szellemeket jelzi, akik arról voltak híresek, hogy a szeleken lovagoltak, figyelemmel kísérték a halandók ügyeit, segítséget nyújtottak ott, ahol szükséges volt és igazságot osztottak. Ugyanúgy, mint az ír *sidhe*-knek, nekik is aranyból és kristályból készült palotáik voltak a föld alatt.

Ezzel ellentétben a Boldogtalanság Udvarára az enyészet és a rémuralom volt jellemző és azok az áldatlan holtak tanyáztak itt, akiket a Boldogság Udvarából súlyos vétségeikért száműztek (halandó szeretők elrablásáért viszont ilyen büntetés nem járt, ugyanis

a tündérek erkölcsisége szerint ez teljes mértékben elfogadható tett). Megjelenésük a hatalmas sötét felhők átvonulásához kötött az éjjeli szélben és őket okolták a szörnyűségekért a halandók világában. A Boldogság Udvarával ellentétben, ahol szépséges hajadonokat és fiatalokat raboltak el, a Boldogtalanság Udvarában kevésbé vonzó embereket ejtettek fogságba, hogy számukat növeljék. Számos kisstilű bűnöző és csavargó eltűnését ezen mítosz számlájára írták inkább, minthogy evilági eltávolítási kísérleteket fedezzenek fel mögöttük.

Tündérek serege

Ezt a nevet általában a kelta földön a kevésbé nemes tündér lények Tuatha (törzsek) csoportjára alkalmazzák. Lehetséges, hogy van saját királyuk és királynőjük, de az is lehet, hogy ehelyett a magasabb udvarok uralma alá tartoznak. Tündérrünnepeken összegyűlnek más törzsekkel, hogy együtt mulassanak.

A nem-kelta területeken léteznek olyan tündérek, akik csoportokban élnek. Őket hozzájuk összefüggésbe a tündér körökkel, a zöld domboldalakkal, a tündér ösvényekkel, az erdőségekkel és a rétekkel. Időnként azt tartják róluk, hogy bizonyos erdőségeket vagy vizeket ők uralnak, vagy gondoskodnak a természetről az adott területeken. Méretüket tekintve kisebbek a nemes tündéreknél és majdnem elengedhetetlen a szélhámos tulajdonságuk, habár szeszelveiktől függően a számukra kedves halandókat meg is jutalmazhatják. A tündérek számos fajtáját *elfszerű* lényeknek tartják, akik boszorkánymesterséget gyakorolnak és inkább nevezhetők csintalannak, mint gonosznak. Ők gyakran állítják a fennálló status quo-t kihívások elé és nagy felfordulásokat teremtenek, hogy az unalomnak elejét vegyék.

A Balti-tengeren, Gotlandon, a legnagyobb svéd szigetek területén, ahol körülbelül hatvanezer ember él, apró lények élnek a föld alatt, akiket *Di sma undar jordinak* neveznek. Azt mondják róluk, hogy kisgyermek méretűek, szürke, vagy kék ruhát hordanak, kis fejfedővel, ami valószínűleg a pixi kalaphoz hasonló – a helyiek eredetileg csuklyát hordtak. Ezek a lények a mezőkön simára taposott köröket hagynak hátra, mint a miniatűr gabonakörök, aminek a közepében a halandók még mindig pénzérméket, tejet, lenmagot, sört, vagy sót hagynak, hogy megelőzzék betegségek kialakulását, vagy éppen ezek gyógyulását idézzék elő.

Az elfek királysága

A viking és a germán hagyományokban az udvari aspektus kevésbé volt szembetűnő, mégis voltak elf királyok és királynők, akik nagy mágikus és jósképességekkel rendelkeztek. Az alfok, vagy elfek Skandináviában és Németországban hasonlatosak voltak a Boldogság Udvarában élőkhöz, akik két részre oszlottak, a magasabbra és az alacsonyabbra, a világos és a sötét elfekre, mégsem volt olyan erőteljes a sötét elfek gonosz jellemzője.

A viking tanokban a Ljossalfok, vagy világos elfek a Ljossalfsheimben, vagy Alfheimben éltek, az univerzumot felépítő kilenc világ közül az egyikben, a Világfa legfetején, Midgard világa felett, ahol az emberek éltek. Ez a föld közel volt az istenek birodalmához és így a világos elfeket a tündérlét magasabb formájának tekinthetjük, amely közelebb van a *sidhe*-hez. Mégis, a világos elfek életéről és társadalmi tagozódásukról hozzávetőlegesen kevés ismeretet jegyeztek le a mítoszokban, tehát feltételezhetjük, hogy kevés szerepet játszottak a halandók életében. A termékenység istene, Frey uralta őket és ritkán jelentek meg a halandók szeme előtt.

A Swartalfok, a sötét és fekete elfek Swartalfsheimben laktak, amely Midgardtól Helheimig húzódott, egy alvilági birodalom a Föld alsó részén. A Swartalfokról azt mondják, hogy úgy, mint a törpék, ügyes kézművesek, kincseket készítenek az istenek számára és a főnásnak is mesterei művelői. A Grimm testvérek tündérmeséjében, a *Rumplestiltskin*-ben, valószínűleg a sötét elf volt az, amelyik megígérte, hogy a szalmát, első gyermekeért cserébe, arannyá fonja a hajadónnak. A sötét elfek a nevüket onnan kapták, hogy a bőrük befeketedett a kovácsműhelyük kormától.

A mesterséges buckákban élő alfok, a sötét alfok egy alcsoportját képezik, akik jobban hasonlítanak a hagyományos elfekre, amelyek azóta láthatók a Földön, mióta a halandók földjén, Midgardban élnek. A mulatságos elf alakok ezeknek a lényeknek egy letisztult változata, akik szeszélyeik függvényében lehetnek akár segítőkészek, akár rosszindulatúak is és elfi zenéjüket használhatják halandók megbabonázására. Azt rebesgették róluk, hogy ők a holtak szellemei és ezért találtak gyakran rájuk temetkezési helyek közelében. Azt beszélik róluk, hogy teliholdnál jelennek meg és éjjel táncot lejtenek. Hipnotikus zenéjük a fákat és a köveket is

megtáncoltatja és az a halandó, aki meghallja „Az Elf Király táncának dalát” táncra perdül és addig táncol, míg össze nem esik, kivéve, ha a zenész hangszerének húrját elvágják, vagy a halandó megszerzi a zenész hegedűjét és a dallamot visszafelé eljátszsa. „Az Elf Király táncának dala” a germán legenda nagyhatalmú Elf, vagy Erl királytól kapta nevét, aki a halál előhírnöke és kiletét a nyolcadik fejezetben tárgyaljuk. Ugyanúgy, mint a törpék, az elfek sem tudnak napvilágnál megjelenni anélkül, hogy pusztulásukat ne kockáztatnák, innen származik a róluk kialakult kép, miszerint ők az éjszaka teremtményei.

Pixik

A tündérek csapatából a legismertebbek a pixik, vagy piskik Cornwallból, Devonból és Somersetből Angliában és Skóciában. Eredetük mindmáig ismeretlen. Azt tartják, hogy nem nagyobbak egy ember kezénél, de azokról, amelyek bírnak az alakváltoztatás képességével (akik meg tudják növelni, vagy le tudják csökkenteni a méretüket), úgy hiszik, hogy áttetsző szárnyaik, túlméretes fejük, hegyes fülük és orruk van. Fejfedőjük gyapjas gyűszűvirágból, vagy kalapos gombából készül. A csalafinták éjjelente lovakat lopnak és a rekettvésen át vágtaznak velük, miközben összevissza gubancolják a sörényüket. A pixik az embereket az orruknál fogva vezetik, varázsserejüket felhasználva ösvényeket teremtenek, azután eltűntetik őket, köd rétegeket hívnak elő, amit hirtelen megjelenő ragyogó napsütés vált fel, fényeket teremtenek, amik házakra engednek következtetni az éjszakában, de valójában nincsenek ott és az ingoványos területeket biztos talajként láttatják. Láthatatlan vezettetésük alatt, a halandók reménytelenül elvesznek – innen ered az angol nyelvben a „pixi-vezette”¹³ kifejezés.

Egészen a korábbi időkig, a távol eső területeken a farmerek egy vödör vizet hagytak kint éjszakára, hogy a *pixi* anyák csecsemőjüket megfürdethessék. Tejet is hagytak számukra éjszakára, hogy igyanak és a házat is kisépérték, arra az esetre, ha bemerészkednének.

¹³ Pixie-led – jelentése elvarázsolt, megzavarodott – a ford.

hogy éjfélkor táncot ropjanak – abban a mágikus órában, melyben az éjjel a következő napba fordul át.

A „pixi” név, ahogyan korábban említettük, az apró, kelták előtti nép nevéből ered, akik Írország észak-keleti partszakaszán, Skóciában és Cornwall egyes részein éltek és akiket idővel mocsaras és erdős területekre, illetve a föld alá kergettek a fémmegmunkáló hódítók. Azt állítják, hogy a pixik félnek a vastól és a sótól is, mivel a piktek nem birtokolták ezeket a nyersanyagokat, viszont a hódító kelták igen.

A pixi törzsek Cornwallban talán tovább éltek a fennmaradó papnői kultuszok és a helyi emberek védelme alatt, akik nagyra tartották a gyógynövényismeretüket és a bábaságban tanúsított hozzáértésüket. A mocsaras területek jó ismerőiként elképzelhető, hogy a papnők számára révészekként dolgoztak. Azt mondják, hogy büntetésül, amiért kitartottak a régi ösvény mellett, egészen ítéletnapig szellemlényeknek kell maradniuk.

A pixik ugyanúgy, mint a piktek, híresek voltak az arany, ezüst és bronzművességükről. Pixi por, vagyis arany és ezüst csillámok maradtak utánuk, ahol megfordultak. Ez mesterségük maradéka és valóban méltósággal ruházza fel a legtöbb tündér megjelenését, valójától függetlenül, a Disney filmekben.

Törpék

Ezek a hegylakók, akiket Németországgal, Svájjal és Skandináviával hozunk összefüggésbe, talán egy apró termetű fajnak a maradványai, akik bányászatukról és fémmegmunkálásukról voltak híresek, így kényszeríthették őket arra a hódítók, hogy bányákban dolgozzanak. A viking hagyományokban ők Nidallvellir területét foglalták el, a Világfa legalsóbb rétegét. Alacsony, szakállas, erős testalkatú, gyerekkoruktól fogva vén emberkékként írják le őket, akik mesteri kézművesek és varázslók, mágikus kardokat és más fegyvereket kovácsolnak és értékes drágaköveket fejtenek ki a föld gyomrából. Csak éjjel jelennek meg és azt állítják róluk, hogy egyetlen napsugár is kővé változtathatja őket, talán azért, mert az eredeti törpék olyan sokáig dolgoztak a föld alatt, hogy a szemük nem bírta a fényt.

Számos mese létezik ezekről a mágikus teremtményekről. A legismertebb Alvisról szól, egy olyan törpéről, akinek a neve azt

jelenti mindenki bölese. Őneki ígérték Thrud, a Viharisten, Thor lányának kezét, fizetségül azokért a fegyverekért, amelyeket az istenek számára készített. Thor mégis úgy döntött, hogy Alvisnak próbatételek során be kell bizonyítania, hogy bölcsessége ellentételezi alacsony termetét és vonzó megjelenésének hiányát. Thor napfelkeltéig meghosszabbította a próbák sorozatát és Alvis ekkor kővé változott. Egy másik viking legenda elmondja, hogy Freyja, a Szépség és a Szerlem Istennője hogyan egyezett bele, hogy négy törpével aludjon, Dvalinnal, Alfrigggal, Berlinggel és Grerrel egy ragyogó nyakláncért cserébe, ami idővel a Tejútta változott.

Magányosan élő tündérek

Azt mondják, hogy számos oka lehet annak, hogy egyes tündérek saját fajuktól elkülönülten élnek. Néhányukról úgy tartják, hogy különböző vétségekért kitiltották őket a tündérek udvarából. Manx Fenoderee is ebbe a csoportba tartozik, amely általános megnevezése annak a manószzerű szellemnek, akiről azt mesélik, hogy Man-szigetén farmereknek dolgozott. A kis Manxot a csapástól élő tündérek kitiltották Fernishynből és megfosztották szépségétől, mert elmulasztotta az őszi napéjegyenlőségi ünnepet, hogy egy halandó leánnyal mulassa idejét.

Az egyedüllet másik oka az volt, hogy elkerüljék az emberekkel való találkozást. Több mese is szól azokról az írországi koboldokról (*Leprechaun*), akik megakadályozták a halandókat, hogy ellopják az aranyukat. Ezeket a koboldokat kicsi, idős embereként írják le, akik zöld ruhát viselnek, időnként bőr köténnyel, csatos cipővel és az ősi ír Szentháromság szimbólumaképpen háromoldalú kalapot hordanak.

Azt mondják, hogy minden egyes ír kobold egy korsó aranyat rejtget. Ha egy halandó elkapja a kalapács hangjával megzavart koboldot és megszorongatja, akkor az ijedtében megígéri, hogy felfedi az arany lelőhelyét. Mégis, a kobold ügyes játékos és amint az ember leveszi róla a szemét, még akkor is, ha csak pislog, a kobold már el is tűnik. Ha mégsem tudna így megmenekülni, a koboldnak két bőr zsákoeskája van. Az egyik olyan varázslatos ezüst érméket tartalmaz, amelyek minden alkalommal visszatérnek a tárcába, függetlenül attól, hogy hányszor fizettek velük. A másik aranyat tartalmaz, amelyet a manó odaad a halandónak, hogy ezzel megvásárolja

a szabadságát, ezek az érmek viszont levelekké, vagy hamuvá változnak. Tehát, amíg a kapzsi ember újonnan szerzett gazdagságának örvendezik, a kobold eltűnik és a kancsó arany rejtve marad.

Házi tündérek

Általában magányosan élő tündérnépek, habár az ősök szellemei esetében lehetnek többen is, akik a házat őrzik. A leghíresebb ősök szellemeiről a *bean sidhe*-kről, vagy banshee-kről¹⁴ a kilencedik fejezetben szólnunk bővebben. Ő azonban rendelkezik egy alteregóval, a jóindulatú *bean tighe* személyében, aki a háztartásban foglalatosskódó tündér, vagy házi tündér Keresztanya és mint ilyen, az Anyaistennő megjelenési formája. Ugyanúgy, mint a banshee, inkább egy családhoz kötődik, mint magához a házhoz.

A neve annyit tesz, „a ház asszonya” és ő vigyáz a gyermekekre, legfőképpen éjjel, ugyanúgy, ahogyan az állatokra is. A tűzhely hagyományosan az otthon központja és mind az élő, mind az elhunyt családtagok menedékének számít. A *bean tighe* a mindennapi házimunkából is kiveszi részét és időnként átvállalja az anya szerepét is. A falusi bölcs asszonyok otthonában is éltek belőlük, akikkel házigazdáik erős rokonságot éreztek, ez viszont könnyen vezethetett a boszorkányuldózások idején oda, hogy boszorkánysággal vádolták meg őket. Főként akkor következett ez be, amikor egy idős asszonynak makulátlan tisztaságú háza volt, ugyanis ekkor azt állíthatták, hogy tündérek segédkeznek neki.

A spanyol, közép- és dél-amerikai *duendes*-eket olyan középkorú asszonyokként írják le, akik zöld ruhát hordanak és a háztartásban segítenek, de a *bean tighe*-től különbözően, a *duende*-t a rosszindulat hajtja. Csupán saját kedvteléséből takarít és megpróbálja kiszorítani a családot a házból. Duende-k úgy is viselkedhetnek, mint a poltergeitszek, vagy kopogtatószellemek, dobálják az edényeket és mozgatják a bútorokat, hogy a halandó lakókat elijesszék. Azt mondják, hogy az ördögűzés ilyen eseteknél nem hatékony, mivel nagyon konok teremtményekkel állunk itt szemben.

¹⁴ Írországban és Skóciában olyan családi kísértet, mely sikolyával előre jelzi egy családtag halálát – a ford.

Manók

A leghíresebb háztartási tündérek Skóciában és Angliában, a manók (*brownies*¹⁵). A walesi manókat *bwbach*-ként, vagy *bwca*-ként ismerjük. Barna bőrük és ruházatuk miatt emlegetik őket brownie-ként. A manók fejezik be a halandók által napközben félbehagyott háztartási munkákat, habár a szabadban végzett feladatokat jobban kedvelik. Segítenek a házépitésnél (de csak a faépületek esetében), kenyeret sütnek, megjavítják az elromlott szerszámokat és jó szerencsét hoznak, amikor beköltöznek egy otthonba. Időnként ezek a manók a nagy család tisztességes tagjaként élnek és sokan kialakítják saját otthonukat is az emberek házában. Mégsem élnek csapatostul.

Finnországban a kevésbé jóindulatú himnemű manókat Tomtra-nak nevezik. Ők addig-addig gyötrik a lakókat, míg rendet nem tartanak és ha az emberek mégsem kezdenek el összeszedetten élni, akkor a Tomtra elköltözik és magával viszi a család szerencséjét. Sajnálatos módon a Tomtrákat nem lehet postán megrendelni, hogy a nehezen kezelhető tizenéveseket nyaggassák! A Tomtra a csütörtököt saját szent pihenőnapjaként tartja fenn magának. Elvárja, hogy ételt és kényelmet nyújtsanak neki egész évben és megajándékozzak karácsonykor. Mesterien hegedül és régi ünnepek éjszakáján még manapság is hallani lehet játékát.

A *boggartok*at főleg Észak-Angliában, a manók negatív megfelelőjének tartották. Ha a manót felbosszantotta a befogadó családja, például azzal, hogy megfélemlített a neki kijáró tejről és mézről, vagy becsmérően beszéltek a munkájáról, akkor boggarttá változhatott. A *boggartok* rongyokba öltözött, bozontos sötét alakok. Szerszámokat rejtene el és addig bökdösik a csecsemőket, amíg sírva nem fakadnak, ezen kívül kisebb baleseteknek is az okozói.

GYAKORLAT: TÜNDÉR JELLEMZŐINK FELISMERÉSE

Azt mondtuk, hogy azért azonosulunk a tündérekkel, mert olyan emberi jellemzőket fejeznek ki, amiket csodálunk, vagy amiktől tartunk. Függetlenül attól, hogy elfogadod-e a tündérek

¹⁵ Barnácskák – a ford.

valóságos létezését, vagy inkább az elemek és az emberi tulajdonságok megszemélyesítésének tartod őket. segítségére lehet, ha felfedezed a jóindulatú és a gonosz mágikus lények személyiségeit. Amennyiben felismered a kevésbé jóindulatú tündér lények erejét, ezt a tudást felhasználhatod a pozitív változások elősegítésére, vagy az igazságtalanságokkal való leszámolásra.

- Készíts egy fehér, vagy világos lapokból álló kártyasorozatot, aminek lapjai másfészerese legyen a szokásos kártyáknak. Minden egyes kártyára írd rá egy mágikus lény nevét, vagy rajzold le őket (esetleg használd az Interneten található képeket, vagy képeslapokat).
- Minden egyes lapra jegyezd fel néhány szóval ezeknek a lényeknek a leginkább szembeotló tulajdonságait, például a törpék részletek iránti érzékét, a *bean tigre* gondoskodó természetét, de még a *duendék* nyereségvágyát és a status quo-ra néző veszélyét is, ha a jogait semmibe veszik.
- Használhatod az eddigiekben említett tündér alakokat, és folyamatosan további lapokkal egészítheted ki a gyűjteményedet, ahogy tovább olvasol, vagy más tündérekkel foglalkozó forrásokhoz is hozzájutsz, mint például a Világ Tündérei A-Z-ig, a 215. oldalon. Először tizenkét tündérkártya elég lesz, de annyit készíthetsz, amennyit megfelelőnek találsz, amely lehet tizenöt, ötven, vagy akár több is.
- A kártya egyik oldalát hagyd üresen.
- Válaszd ki azt a tündérkártyát, amelynek a tulajdonságairól tudod, hogy egy bizonyos időpontban szükséged lesz rá. Aludj ezzel a kártyával a párnád alatt, vagy hordd magadnál a nap folyamán egy díszes tárcában, vagy zsákocskában.
- Bizz az intuíciodban. Legfőképpen akkor, ha egy helyzet nem tiszta az életedben, minden reggel húzz egy kártyát az összekevert pakliból, amit az óramutató járásával megegyező irányban, képpel lefelé teríts ki. Használhatod úgy is, hogy minden kártya felett ingát használj, ami segítheti a választásod. Esetleg körözhetsz vele az óramutató járásának megegyező irányban a kártyák felett. Hamarosan meg fogod

találni az ingád személyre szóló pozitív jelzését, még akkor is, ha nem használod rendszeresen.

- Amint abbahagyta ennek a könyvnek az olvasását és megalakította a kártyáit, amik azon tündér tulajdonságokat tükrözik, amelyek kedvesek a számodra, válassz ki ezek közül egy nem több, mint harminc kártyából álló paklit, amik a leginkább fontosak jelenlegi életed tekintetében és naponta húzza egy kártyát ezek közül.
- Olyankor, amikor nagymértékű változás, vagy döntés előtt állsz az életedben, húzz két, vagy három kártyát a teljes, kör alakban fejjel lefelé fordított, pakliból. Az első kártya a helyzetet tisztázza, a második az erősségekre utal, amikre szükséged van az ügy tekintetében és a harmadik egy váratlan segítség forrását mutatja meg. Ha a kártyák kihívásokkal teli minőségeket jelenítenek meg, ezek fognak segíteni a mások tétlenségének megakadályozásában, vagy a személyes féltékenység feloldásában, amelyek eddig távol tartottak attól, hogy döntésképes légy, vagy továbblépj.

HARMADIK FEJEZET

A tündérek létezésének bizonyítékai

Tündérek ROSE FYLEMAN (1877-1957)

A tündérek létezésének bizonyítékai

AZ ELSŐ ES A MÁSODIK fejezetben a tündérekkel kapcsolatos néphagyományokkal foglalkoztunk, ezek olyan emberektől származnak, akik valóban találkoztak velük. A középkor óta kutatók, elsősorban egyházi személyek, folyamatosan lejegyezték azok beszámolóit, akik tündéreket láttak, beszélgettek velük, vagy akiket tündérek elraboltak. Ezeket az eseteket éppolyan természetesnek kezelték, mint bármilyen más élménybeszámolót, mivel a tündérek az élet szerves részét képezték, és a középkor utolsó szakaszaig az emberek ugyanúgy számon tartották saját tündér felmenőiket, mint nemesi származásukat. Még ma is léteznek olyan skót, ír és walesi családok, akik emlékeznek ilyen ősökre.

Tündérjelenések

Bár a tündérek megjelenése legtöbbször vidéki helyeken fordul elő, városi házakban és kertekben is felfigyeltek már tündérekre. Számos gyermekkori tündérekkel kapcsolatos élményt, később nagyon tisztán és világosan idéznek fel, azzal a meggyőződéssel, hogy az élmény nem képzelődés eredménye volt, ahogyan azt a felnőttek állították. Mint a legtöbb misztikus élmény, ezek is olyanok, mint az éles fény, ami fényképszerűen minden részletet jó mélyen bevéss az emlékezetbe – ugyanaz a jelenség, mint amikor az ember pontosan vissza tud emlékezni arra, hogy mit csinált éppen akkor, amikor a walesi hercegnő haláláról értesült, vagy amikor az első űrhajó leszállt a Holdon.

A titkos közösség

Az egyik leghíjósabb beszámolót a tündérek világáról Robert Kirk 1691-ben kiadott *A tündérek, faunok és manók titkos közössége*¹⁶ című könyvében találhatjuk. Egy évvel később Kirket állítólag elrabolták a tündérek.

Kirk, családja hetedik gyermeke, a skót epizkopális egyház lelkészeként az Aberfoyle plébánián híres tudósnak és nyelvésznek számított, mégis bevallottan másodlagos látással is rendelkezett. Az, hogy nem híresztelte ezen képességét, lehet, hogy az egyházban betöltött szerepének köszönhető. Viszont lejegyezte az egyházközséghez tartozó hívek tündérhagyományait, elfogadta a tündérnépek létezését és hitelt adott azok képességeinek, akik másodlagos látásuk révén láthatják őket és képesek velük kapcsolathatni.

Utóda, Rev. dr. Grahame, elmondta, hogy amint egy napon Kirk egy olyan dombon sétált, amelyet a helyiek Tündér halomként emlegetnek, összeesett és látszólag meghalt. Azt rebesgették, hogy a tündéreket felbosszantotta az, hogy a lelkész a titkaikat ki-
feesegte és ezért elrabolták.

Néhány nappal később a temetésén, Kirk kísértetként megjelent az unokatestvérének és elmondta, hogy Tündérországban tartják fogva, de a fia keresztelőjén, aki az elrablása előtt fogant, megjelenik majd. Amikor az unokatestvér meglátja Kirk kísértetét, egy vas tört kell átdobnia fölé és ez megtöri a varázslatot. Kirk szelleme valóban megjelent a keresztelőn, de az unokatestvére annyira megijedt, hogy nem tett eleget a feladatnak. Kirk eltűnt és többé senki sem látta a Földön.

Esettanulmányok gyűjtése

Kirk tündérnépekről szóló tanai feltűnő hasonlóságot mutatnak a kétszáz évvel később, W. Y. Evans-Wentz által Írországból, Skóciából, Walesből, Bretagne-ból és Man-szigetén összegyűjtött

¹⁶ eredeti címe: *The Secret Commonwealth of Fairies, Fauns and Elves* (a ford.).

tündérfajokról szóló beszámolóival. 1908–10-ben ezeken a területeken utazott át, így első kézből származó tapasztalatot szerzett az egyszerű emberek hitrendszerét illetően. Kimerítő elemző munkája, *Tündérhit a kelta országokban*¹⁷ címmel 1911-ben jelent meg és azóta is többször újranyomták.

Ezt írja benne:

„Ezen tapasztalataim ahhoz az elképzeléshez vezetnek, hogy a kelta országok természeti tényezői mély benyomást gyakorolnak az emberre és felébresztik bizonyos ismeretlen részeit – hívhatjuk ezt a Tudatalatti Énnek, a Tudatküszöb Alatti Énnek, az Egónak, vagy aminek kívánjuk – mely különleges erővel ruházta fel és lehetővé teszi számára, hogy érzékelje és felismerje a láthatatlan, vagy pszichikus benyomásokat. Mi az például Londonban, Párizsban, Berlinben, vagy New Yorkban, ami felébresztheti az egyén intuitív erejét, mely tudat alatt mélyen rejtve benne él és végkiengesztel tekintve megegyezik azzal a mágikus természeti környezettel, amit a kelták annyira szeretnek és magasztalnak?”

Evans-Wentz egyik leginkább fejtörést okozó beszámolóját a Cuchulainn-hegy¹⁸ környékéről gyűjtötte, Írországból. Egy idős asszony meglátogatta egy helyi embert, Steven Callaghan feleségét és azt kérte tőle, hogy Steven hagyja a sövény egyik részét nyíratlanul, ahol tündérek tanyáznak. Callaghan asszony felismerte az idős asszonyban azt a nőt, aki sok évvel azelőtt gyermekáldás közben vesztette életét. Az idős asszony néhány nappal később, egy este ismét meglátogatta az öreg kunyhót, ételt kért és zabkásával kínálták, amit visszautasított. A következő reggelen egy csoda folytán, az élelmiszer raktárak roskadásig voltak étellel. Callaghan asszony úgy értelmezte ezt, hogy a tündér így kívánta háláját kifejezni a sövény meghagyásáért.

Ehhez hasonló tündér-élmények még a mai napig is előfordulnak Írországból. Melvyn, a Laoise megyében élő földruida arról

¹⁷ Eredeti címe: *The Fairy Faith in Celtic Countries* (a ford.).

¹⁸ Cuchulainn egy ulster-i hős volt az ósi legenda szerint, a Fény Istenének, Lughnak és a halandó Decesterának fia, akit felisteni nap ikonként tiszteltek

számlolt be nekem, hogy a *Lughnassadh*, az első kukorica szüret nemrégiben történt ünnepén, két tucat fény pontocskát látott, amik házának melléképülete fölött lebegtek és táncot lejtettek. A következőket mesélte: „Olyan volt, mintha valaki egy hatalmas csillagszórót gyújtott volna meg és az összes csillám összevissza szálldosott volna.” A tündérek gyakori megjelenési formája a tündérfények (lásd a hetedik fejezetet). Az a terület, ahol Melvyn él, az egyik olyan térség, ahol gyakran megfordulnak a vörös sipkás tündérek, akik gyönyörű skarlát színű fejfedőjükről kapták nevüket. A farmerek minden nap időben leállítják a traktoraikat és este fél tízkor hazamennek csak azért, hogy nehogy felbosszantsák az apró népeket.

Modern kori kutatások: skót Bansheek¹⁹ Amerikában

Mélyen lekötelezve érzem magam Susan Shepphardnak, számos jövődőlésről és paranormalitásról szóló könyv szerzőjének és a nyugat-virginiai Parkersburgh-i Kísértet Utazási Iroda vezetőjének, a *bansheek*ről adott információiért, akik Skóciából és Írországból a kivándorlókkal együtt utaztak Amerikába. Susan olyan részletes beszámolót nyújtott nekem a skót *bansheek* alakjáról, amellyel korábban még nem találkoztam: „A skót *banshee*, a *bean nighe*, fenyegetőbb megjelenésű alakja. A skót *banshee* ünnepélyesebb ruhát hord, az arcát fátyol takarja, míg egy makrancos paripán vágtazik. Korát és a vonásait nehéz kivenni, de általában vén banya alakjában jelenik meg.” Nyugat-Virginia lakosságának nyolevanöt százaléka skót és ír származással rendelkezik, ami Susan állítása alapján, talán magyarázatul szolgál a *bansheek*kel foglalkozó történetek nagy számára, amiket összegyűjtött.

Az egyik beszámoló, amit ő jegyzett le, egy olyan *bansheer*ről szól, aki az Aberdeentől északra található Marr erdőből utazott a Közép-Ohio völgyébe Thomas Marral és családjával. Marr 1836-ban

¹⁹ Írországból és Skóciából olyan családi kísértet, mely síkjával előre jelzi egy családtag halálát (a ford.).

költözött arra a helyre, ami később a Marrtown nevet kapta és a polgárháború után éjszakai órként kapott állást a helyi magas hidnál. Thomas munkába menet majdnem minden este találkozott egy fehér lovon ülő, köntöst és sipkát viselő alakkal, amely amint közeledett felé, köddé vált.

1874. februárjában Marr felesége, Mary lépések hangjára ébredt. A kapun kívül egy fehér ló állt, amelynek lovasa rongyos fátlat viselt. A lovas elmondta Mary-nek, hogy Thomas meghalt. A fátlat viselő asszony és a ló köddé vált, amint az út kanyarulatába értek.

Egy órán belül Thomas egyik munkatársa beigazolta a rossz hírt. Néhányan azt állítják, hogy a *banshee* panaszos sírása okozta, hogy Thomas becsúszott a vízbe és megfulladt. A *banshee* más családok közeli hozzátartozóinak halálakor és baleseteknél is megjelent, Mary halálát is beleértve.

Gyermekkori tündér élmények

A gyermekeknek nem okoz különösebb nehézséget, hogy tündéreket lássanak, mivel elméjüket még nem zavarta össze a logika és a tanulmányok, még elég tiszták és nyitottak más dimenziók irányában. Habár a tündéreket elsősorban a természettel és vad tájakkal hozzák összefüggésbe, tündérekéről szóló beszámolókat városi gyermekek is adtak. Az 1980-as évek végén kezdtem ezt a területet tanulmányozni, amikor legelső könyvem előkészítése során megpróbáltam felfedezni a gyermekek lelki világát.

Amikor Layla és húga, Rhiannon kicsik voltak, egymástól függetlenül látták ugyanazt a tündért szobájukban, az egy északi iparváros tanácsi lakásában. Több, mint tíz évvel később, mindkét lány élesen emlékezett a látottakra. Layla ezen kívül még nagyon sok tündért látott. Így mesélt nekem erről:

„Miután a cottingley-i tündérek képét megmutatták nekem (lásd a 76. oldalt) egy könyvben, teljes mértékben biztos voltam benne, hogy magam is fogok tündérekkel találkozni. Az, hogy akadályt jelenthet, hogy egy tanácsi lakásban éltem Crewe-ben és nem egy érintetlen erdőségben, fel sem merült bennem. Tündéreket

akartam látni és ezt meg is kaptam, habár nem azokat az édes kis finom teremtményeket, akiket elképzeltem.

Mindig is egy kicsit a természet gyermeke voltam. Órákon keresztül tudtam piszmogni odakint. Akkor voltam a legholdogabb, amikor a sárban tapieskolhattam, fára mászhattam, vagy a méhekkel játszottam (megengedtem nekik, hogy a kezemen és a térdemen másszanak, és sosem csíptek meg).

A természet, mint ahogyan korábban, ma is végtelenül lenyűgöz. Minden alkalommal, amikor valami felkelti a figyelmemet, valami annál is érdekesebbet látok meg a szemem sarkából. Amint tekintetem egyik bokorról a másikra vándorol, valami furesaság történik. Arcok és formák jelennek meg látószögem szélén. Ezek egy pillanat törtérszéig vannak jelen, és amikor ismét odapillantok, már nincsenek ott.

Ezek az arcok és formák hamarosan ismerőssé váltak számomra. Éveken keresztül sosem jutott eszembe, hogy megkérdőjelezzem, valóban látom őket. Három egymástól jól elkülöníthető típus volt, habár időnként feltűntek olyanok is, amiket nem ismertem fel.

Az első típus volt az, amelyik enyhe aggodalommal töltött el. Két lába volt, de nem volt teste és szeme sem, egy kicsit olyan volt, mint a hattyú csőre (de úgy tűnt, hogy nincs szája, csak ilyen formájú volt a feje). A lábai olyanok voltak, mint a lovaké, de sokkal vékonyabbak. Felhős szürkésbarna színű volt és sokkal magasabb volt nálam. Olyan magas volt, hogy sosem láthattam teste felső és az alsó részeit egyszerre.

A nagyapámnak van két táblácskája a falon. Egy művész barátja öntötte ki neki féméből. Két olyan teremtményt ábrázolnak, amik nagyon hasonlóak azokhoz, amelyeket én láttam az erdőben. A hasonlóság annyira megdöbbentett, hogy egy napon megkérdeztem nagyapámat, hogy mik ezek a lények. Azt válaszolta: „Ők azok, akiket a szemed sarkából látsz, amikor egyedül vagy az erdőben.”

A második típus volt az, amiket én 'Fa Embereknek' neveztem el. Valóban nagyon különösek voltak. Egy pillanatra úgy nézett ki, mintha valaki a fa törzsén lévő láthatatlan ajtón lépne be vagy ki. Ez a 'valaki' nagyon nehezen kivehető és átlátszó volt, de mindenképpen jelen volt. Egyszer egy fej tekintett ki egy fából, de amint meglátott engem azonnal visszahúzódott és eltűnt.

A tündérek harmadik fő típusa volt az, amelyik a legközelebb állt a pillangó szárnyú klasszikus formához. Kicsi volt, körülbeül Barbie baba méretű. Nagyon törekenynek látszott és úgy tűnt, mintha száraz gallyacskából lenne a teste. Mindig a körülötte lévő növények világosabb árnyalatú színében tündöklött. Hatalmas fekete szemei voltak, nem volt orra és ha volt is szája, nem vettem észre. Úgy látszott, mintha valamilyen leveles növényből lenne és levélkéik nőttek volna ki belőle. Ez a tündér mindig valami alól kukucskált ki, habár egyszer az égen is megfigyeltem egynek a sziluettjét.

A húgommal, Rhiannonnal épp mostanában beszélgettünk a házról, amiben felnőttünk. A mienk volt az első apró hálószoba. Sohasem beszéltünk erről korábban, mivel ő annyira fiatal volt, amikor ott éltünk (hét évvel fiatalabb nálam). Ez a hálószoba nagyon 'furesa' volt, ahogy a húgom fogalmazott. Megborzongott, aztán elmondott nekem néhány furesa dolgot, ami vele történt meg. Ugyanazt írta le nekem, amit néhány éjszakán keresztül láttam futkározni. Mindketten láttunk egy apró alakot, amely a függöny mögött állt kora reggel.

Nagyon jól emlékszem rá, mert azt gondoltam, hogy az anyukám egy babát rejtett a függöny mögé, hogy megrézfáljon vele bennünket. Hirtelen elrántottam a függönyt, de már semmi sem volt mögötte. Semmi más sem volt ott, ami árnyékot vethetett az ablakra. Amikor a függöny visszahullott már nem jött vissza. A húgom azt mondta, hogy a kiságyából látta mindig és a haja afrikai stílusúnak, gödörnek tűnt és le volt engedve, ami pontosan egybevágott azzal, amit én láttam.

Nagyon sok furesa dolog történt abban az elől lévő hálószobában. Ezek között a furesaságok között voltak kobold jellegű teremtmények, amelyek átfutottak a padlón, amikor épp ébredtem, a nevemet suttogták jól hallhatóan mögöttem, amikor az egyébként üres szobában játszottam és állandóan azt éreztem, hogy valaki van a szoba sarkában (nem rossz érzés, de nem is túlzottan kellemes!).

Rhiannon, nővérétől függetlenül megerősítette a fentieket: „Én voltam a fiatalabb, tehát mindent, ami a tündérekkel kapcsolatos a képzeletem számlájára írtak. A történetek általában azzal végződtek 'Biztos fáradt vagy, menj aludni', később tehát inkább nem

is említettem meg őket. Azt mondom 'őket' – de csak egy tündér volt az, amelyikre tisztán emlékszem. Úgy nézett ki, mint egy baba, nagy lebegő ruhában. Hosszú, göndör, vállig érő haja volt és nagyon csinos volt, de nagyon sápadtnak tűnt. Folyton fel és le járkált az ablakpárkányon. Egyszer rám nézett. Nagyon kíváncsi voltam, de ahogy felkeltem, hogy megérintsem, már el is tűnt.”

A pszichológia hallgató Felicity emlékszik egy mezőre, ami vidéki házuk közelében terült el, ahol „gyerekként láttam tündéreket a magas fűben. Ezek jellegzetes tündérek voltak, olyan zöldeskék, az a fajta, amelyeneket a Virágtündérekéről szóló könyvekben látsz. Gyakran odajöttek hozzám. Akkoriban ezt senkinek sem mondtam el. Meg voltam győződve róla akkoriban, hogy valóságosak. Amikor elköltöztünk, miután a szüleim elváltak, már nem élünk mező mellett, így nem láthattam többé őket.”

Pat, aki most ötvenéves, látott tündéreket a kert aljában, ami ahhoz az idős nénihez tartozott, aki segített a nevelésében, amikor négy év körüli volt: „A kert nagy volt és egy patak futott az aljában. A tündérek nagyon aprók voltak, pókhálószerű rózsaszín ruháskát hordtak és a patakban szerettek játszózni. Elmondtam nekik a legfurcsább álmaimat. Repdestek és köröztek az apró szárnyaikkal. Ezt nem mondtam el senkinek, mivel tudtam, hogy kinevetnének.”

Mind Felicity, mind Pat megnyugtatónak találta a tündérek jelenlétét.

Dr. David Lewis, aki Shrewsburyben, Shropshire-ben él Angliában, írt nekem a mágikus teremtményekről, amiket gyermekként látott. Ezek hasonlóak a lidércfényekhez, amiket a hetedik fejezetben tárgyalunk bővebben. A tündérek gyakran öltözték fel madarak formáját (lásd az ötödik fejezetet), de ezek a teremtmények valahol az átlátszó alakok és a madarak között foglaltak helyet.

Az édesapja kinevezett anglikán lelkész volt a Cornwall-i Penryn-i St. Gluvias templomban, egy olyan tájon, amely tündértanokban és tündérekéről szóló beszámolókból bővelkedik. „A St. Gluvias nagy egyházközséget tudhatott magáénak, körülbelül két és fél hektár vad, műveletlen kerttel. Talán ebből egy hektár erdő volt felnőtt tölgyekkel, kőrissel és hárssal és más teljes méretben kifejlett fákkal, dús szederbokrokkal és egyéb cserjékkel.

A szobám az első emeleten foglalt helyet és hatalmas volt, kiugró ablakfülkéje egyenesen a vadonra nézett. Amikor az ágyamban feküdtem a sötétben, emlékszem, ahogy a fák árnyékos körvonalait figyeltem a függönytelen ablakon át. A fák között láttam valamit, amit színes madaraknak neveztem. Madár méretű, sugárzó teremtmények voltak, amelyek időnként egyik ágról a másikra ugráltak. Mozgás közben egy fényesikot hagytak maguk mögött, ami fokozatosan illant el. Ezek a madarak sokan voltak, és az ablakkeret által behatárolt területen egy-kettő mindig látható volt.

Tündérkörök

Ezek a gyakran piros alapon fehér pöttyös mérges gomba körök a legtöbb tündérmesében megjelennek. Európában, Nagy-Britanniában és Észak-Amerikában vadon teremnek és eső után bukkannak fel.

A néphagyományok szerint megfelelő mágikus köröket alkotnak, ahol a tündérek és a boszorkányok éjjel találkoznak, táncolnak és énekelnek. A ház mellett lévő tündérkör szerencsés jelnek számít.

Szaladj a tündérkör körül az óramutató járásának megfelelő irányban kilenceszer, hogy meglásd a tündéreket. Ha teliholdkor beállsz, vagy beülsz a tündérkör közepébe, azt jelenti, hogy egy kívánságod teljesülni fog. Mégis a legenda arra int, hogyha részt veszünk a tündérek mulatságában, lehet, hogy varázslat áldozataivá válunk és megállás nélkül, hajnalig kell táncolnunk.

A tündérkörök szoros kapcsolatban állnak az ősi nap körtáncokkal, amiket nagy ünnepségek alkalmával jártak, telihold idején.

Lilian, akit a Bevezetőben említettünk, gyermekkorában beteg volt és ezért az iskolából sokat kellett hiányoznia, mialatt bejárta a környező vidéket. Mostanában mesélte el nekem a tapasztalatait bővebben. Amikor felnőtt látnokká és gyógyítóvá vált, és azzal a csodálatos képességgel is rendelkezik, hogy képes gyönyörű kerteket kialakítani a vadonból.

„Régebben láttam tündéreket Cheshire-i kertünkben, legfőképpen pedig az erdőben figyeltem meg őket. Ezek félig-meddig átlátszó, apró szárnyas lények voltak. Azon kaptam magam, hogy

az apró, árnyékszerű népet figyelem. Mindegyik máshogy nézett ki, attól függően, hogy fához, virághoz, vagy borkorhoz tartozott-e. Minden egyes fajhoz tartozó tündér ugyanabban a színben tündöklött, hasonló alkatú is volt és alakja beleolvadt egy fába, vagy virágba.

Gyakran ültem és néztem őket órákon át. Egyszemélyes, vagy kettesével jöttek, barátságosnak tűntek és jól boldogultak saját világukban, amiről tudtam, hogy én csak látogatója lehetek – csak szemlélem, de nem vagyok részese. Sosem mondtam el ezt a többi gyerekeknek – tudtam, hogy kicsüfolnának. Az évek során sokat gondolkodtam rajta, hogy ezek olyan lények voltak-e, amelyeket én hívtam életre, vagy pedig olyanok, amelyek már jóval az ember előtt ott éltek és talán elijesztjük őket azzal, ahogyan a Földdel bánunk.”

A legtöbb tündérekkel kapcsolatos beszámoló, amiket kapok, lányoktól származik. Ez talán arra vezethető vissza, hogy nem túl férfias dolog tündérekéről beszélni, habár a kisfiúk is látják őket. Andrew csak ötéves volt, amikor beszámolt az anyukájának a tündérekéről, amiket az óvoda folyosóján látott: „Az egyiknek zöld fénye volt, a másiknak kék. Akkorák voltak, mint a tenyerem. A tündérlények a fény középpontjában voltak, ami egyre inkább elhalványult, amint a fény eltávolodott tőle. Nagyon gyorsan mozogtak, az egyik a másik után, mintha fogócskázta volna.”

Sajnálatos módon, minél inkább ráerőltetjük a mesterséges ingereket, a gyermek lelke annál kevésbé képes a természeti jelenségekre reagálni. Viszont a gyermekek felettebb rugalmasak, ahogyan ezt akkor is tapasztalhattam, amikor gyermekek egy csoportját kérdeztem a Fogtündérrel.

A Fogtündér

Még a modern gyermekek is osztják a Fogtündér létezésének nézetét, aki a kihullott fogakat pénzre váltja. Az egyik gyermekem kapott egy viktoriánus korabeli himzett, csipkés szélű fog párnának a másolatát, amelyen egy zseb is található, a fog biztonságos őrzésére.

A Fogtündér alakja hosszú időre nyúlik vissza, mivel attól féltek, hogy a boszorkányok mágiát alkalmaznak a gyermekek ellen

a levágott hajuk és a kihullott fogaik felhasználásának segítségével. Ezek a fajta félelmek természetesen voltak a magas esecsemőhalálozási arány idején. Azt is fontosnak tartották, hogy egész élete során megtartsák a gyermek első kihullott fogát és levágott hajtincset, hogy amikor végül meghal, a szellemének teljes legyen a teste; ezért a fogat és a haját vele együtt helyezték a koporsóba. Ezek a gondolatok nemcsak a kereszténységet előzik meg, hanem minden formális vallást, ugyanis a Fogtündér az ősi Banya istennő egyik formája (lásd. a 179. oldal).

Beszélgettem a Fogtündérrel néhány gyermekkel egy játszótérben Berkshire-ben, Angliában. Az ötéves James biztosított engem a létezésükről: „Vannak Fogtündérek. Láttam őket, azt hiszem. A bátyám hétéves. Három foga esett ki, amikor hatéves volt. Különböző napokon estek ki, tehát a Fogtündér különböző éjszakákon vitte el őket.” A hároméves Nadia elmagyarázta: „Ha mozognak a fogaid, a Fogtündér eljön, hogy elvigye őket és egy másikat növeszt helyette és pénzt ad neked, de ez még nem történt meg velem.” Tamesin, aki hétéves, majdnem elkerülte a Fogtündért: „Egyszer lenyeltem az egyik fogam, amikor elestem. Damien, a bátyám azt mondta, 'Óh, ne!', de mégis lenyeltem. Úgyhogy írtam egy levelet a Fogtündérnek, hogy elmondjam, mi történt és a levelet a pálmám alá tettem és még mindig megvan a pénz, amit akkor kaptam cserébe.”

Dr. Rosemary Wells a chicagói fogorvosi iskola előadó tanára nyitott egy Fogtündér múzeumot az otthonában, Illinois-ban. Meltán viselve a „Fogtündér Tanácsadó” nevet, dr. Wells szerint: „Más tündérek egyszerűen csak aranyosak, de a Fogtündérnek van egy bizonyos feladata, mégpedig az, hogy átsegítse a gyermekeket egy nehéz időszakon.” Évente körülbelül hatszáz látogató jön el a múzeumba előjegyzés szerint, hogy megnézzék a könyveket, a fog tartó dobozokat, a furfangos eszközöket, posztereket, videó filmeket, pólókat és több, mint ezer babát. Itt nincs Ajándékbolt, de a gyerekek kapnak emléke egy tündéres ceruzát, egy műanyag fog nyakláncot és egy tájékoztató füzetet. A belépőjegy egy fogtündér rajz elkészítése, egy történet, vagy egy emlék elmesélése.

Gesztő tündérlények

Azonban nem minden gyermekkor tündérlény annyira pozitív és azok a szülők, akik azt mondják gyermekeiknek, hogy csak kitalálják a történeteket, elkülöníthetik a gyermeket azokkal a félelmekkel együtt, amelyek felébredtek bennük. A tizenegy éves Jenny, aki Ausztráliában él, a következő élményeit mesélte el, amelyek a családjával történtek, amíg Új-Zélandon éltek. Ezt Daphne Plowman, a *Scottish Society for Psychical Research Journal* kiadójának és Jenny édesanyjának, Pauline-nak, egy tehetséges gyógyító-nak és médiumnak az engedélyével tesszük ismét közzé.

Jenny ezt írja: „Ez az eset valóban megtörtént egy csendes kisvárosban, Whangarei-ben, Új-Zélandon. Egy kis maori fiú felébredt egyik éjjel és felkelt az ágyából, hogy egy pohár tejért menjen. Nem tudta azonban, hogy az ajtó sötét árnyékából egy gonosz alak figyelte. Leejtette a pohár tejet és megfordult. Egy piros szempár meredt rá. A kisfiú átszaladt a szülei hálószobájába és félelmében kiabálni és ugrálni kezdett. Az anyukája megnyugtatta és felhívta egy ismerőst, az én anyukámat, Pauline-t, aki spiritualitással foglalkozik.

A következő nap kora reggel édesanyám elment a maori házba, hogy megérezze, hogy mi volt ott. Végül sok ima elmondása után, az édesanyám hazajött. Később, aznap este a bátyám, Tod felkúdt az ágyán. Amikor felnézett, egy piros szempárt látott, amely a szekrénye árnyékából meredt rá. Tod azt mondta, hogy egy kicsit úgy nézett ki, mint az ET és egy követ cipelt. Odajött az ágyhoz és a követ szándékosan ledobta Tod előtt. Mivel a kő is szellem volt, átesett az ágyon, a kísértet pedig lehajolt, hogy felvegye.

Tod kikiabált az anyukáknak és ő beszaladt a szobába. A jelenység az ajtó mögé futott, amikor az édesanyánk bejött. Tod látta az alacsony fekete árnyékot és elmondta édesanyáknak, hogy hova rejtőzött. Anya megfordult és látta, ahogy a nagy piros szemével rábámul. Anyukánk sok imát mondott, hogy megszabaduljunk tőle és végül egy nagy kéz nyúlt le a tetőről és elvitte. Azt hiszem, ez Isten keze volt, amely lejött és elvitte a szellemet a Mennybe.”

A gyermekek szerencsések voltak, hogy édesanyjuk képes volt támogatást nyújtani nekik. Feltűnő hasonlóságok találhatók a maori szellemlény és a koboldok között.

Ivy nem volt ennyire szerencsés, és egyedül szenvedett a félelmeitől. Habár néhányan azt mondanák, hogy a jelenség Ivy azon félelmeinek kivételése volt, amit az egyedül alvás okozott számára, felnőtt agya elutasította ezt a logikus következtetést. Sőt, azt mondta, hogy a tapasztalat egyre valóságosabbá vált, amint idősebb lett.

„Azt hiszem hétéves lehettem. Egy aranyos kis házban laktunk, magasan fent a hegyekben a Pennine-hegységben. Sosem meséltem el a szüleimnek, mert azt mondták volna, hogy csak álmodom. Viszont csak az utóbbi néhány évben jöttem rá, hogy ezek a szörnyű, vékony, aszott, fogatlan, tüskés, ősz hajú alak és néhány alultáplált fiatal valójában ott volt a hálósobámban, amely a régi farmépület Erzsébet korabeli szárnyában foglalt helyet.

Ezek a lények csüfoltak, kinevettek és bámultak a szekrény és a mosdóállvány mögül és egészen az ágyam közelébe merészkedtek. Gyötrelmem volt, mintha valami meg akarna törni engem.”

A helyzetet csak az oldotta meg, amikor Ivy szülei egy másik szobába költöztették őt, mert betegnek látszott és attól tartottak, hogy túl hűvös a szobája. Ekkor a jelenségek egy szempillantás alatt megszűntek.

A cottingley-i tündérek

A leghíresebb dokumentált eset, amikor gyermekek tündéreket láttak és az egyetlen látszólag tudományos bizonyíték a tündérekre, a még most is ellentmondásos és mind ez ideig megoldatlan Cottingley-eset. 1917-ben a tizenegy éves Frances Griffiths és unokatestvére, a tizenhat éves Elsie Wright, azt állították, hogy tündérekkel játszottak egy völgyben Cottingley-ben, Yorkshire Dales-ben és olyan fényképeket is készítettek, amelyek zavarba hozták a szakértőket, de még a fényképészeti vállalatot, a Kodakot is, nem kevésbé Sir Arthur Conan Doyle-t, Sherlock Holmes megalkotóját és lelkes spiritisztát.

Frances 1918 novemberében a fénykép hátuljára ezt írta a Dél-Afrikában, korábbi otthonában élő barátnőjének, Johannának: „Elsievel nagyon jó barátságban voltunk a hegyi patak tündereivel. Furcsa, hogy sosem láttam őket Afrikában. Biztosan túl meleg lenne nekik ott.”

Az egyik fénykép, amit Conan Doyle látott, tündérszerű lények egy csoportját mutatta, miközben egy lány előtt táncoltak, a másik egy szárnyas, gnóm szerű teremtményt ábrázolt, a lány felé nyúló keze előtt. Körülbelül hatvan évvel később, az unokatestvérek bevallották, hogy a fényképek közül négy hamis volt. Tündéreket vágtak ki papírból és a kamera elé helyezték őket.

Viszont ez még nem a történet vége, mert Frances azt is kijelentette, hogy valóban készítettek egy eredeti képet. Ezt elmesélte Joe Coopernek, a pszichikus esetek kutatójának és számos pszichikus eseményről szóló könyv, többek között a Cottingley Tündérek-ről szóló mű szerzőjének: „Esős szombat délután volt és a fényképezőgépünkkel készültünk, Elsie semmit sem készített elő. Láttam ezeket a tündéreket, ahogyan előbújtak a fűből és beállítottam a gépemet és készítettem egy képet.”

Elsie határozottan állította, hogy a fényképek hamisak voltak. Viszont, csakúgy mint Frances, ő is kitartott amellett, hogy valóban éltek tündérek a völgyben. A lányok azért hamisították meg a képeket, hogy meggyőzzék a szkeptikus felnőtteket, hogy a tündémép valóban létezik.

Frances azt mondta, hogy akkor vette észre az első tündért, amikor meglátta, hogy az egyik fűzfalevél mozgott, habár nem fújt a szél: „Egy kis embert láttam egy ágon állni, teljesen zöldbe öltözve.” Fokozatosan egyre több és több *elfet* látott meg és 1918 nyarán elmesélte, hogy néhány tündérnek van szárnya és arról is beszámolt, hogy néhány nagyon közel merészkedik hozzá. Úgy, mint Lillian, aki látott tündéreket a gyerekkorában, Frances is felismerte, hogy ők a saját világukhoz tartoznak, és nem kell kierőszakolni velük a kapcsolatteremtést. Ha az egész eseményt csak kitalálta volna, akkor elmondta volna, hogy hogyan beszélt hozzá a tündémép és hogyan játszottak vele.

Valójában ez az eset szemmel láthatóan nagyon hasonló sok más gyermek történetéhez. A probléma akkor jelentkezik, mint minden nem anyagi jelenség esetében, amikor bizonyítékot követelünk rájuk. A gyermekeket azon kapták, hogy különböző pszichikus jelenségek bizonyítékát hamisították meg, mert nem voltak képesek kontrollált körülmények között ezeket bizonyítani és ezzel kívánták a kutatókat meggyőzni arról, hogy nem hazudnak.

Azok a felnőttek, akik elmondták, hogy tündér lényeket láttak, mind intelligens, racionális gondolkodású emberek, de mindannyiukra jellemző egy bizonyos mértékű érzékenység és látásmód, ami másokból hiányzik. Vivien Greene, az író Graham Greene özvegye maga a viktoriánusi babaházak szakértője és nem csupán egy nagy képzelőerővel rendelkező hölgy, hanem egy nagyon kultúrált asszony. Ő mondta el nekem, hogy ő és a fia egymástól függetlenül figyeltek meg egy sötét *elfet* a fiú szobájában.

„Amikor a fiam Francis három-négyéves lehetett, Oxfordban éltünk egy családi házban. Francis minden oldalon lehajtható rácsoszatú gyermekágyában aludt. Egyik este éppen lefektettem aludni, amikor hirtelen nyugtalanná vált és azt mondta, „Nem szeretem a kis embert az ágyam alatt.”

Egy pillanatra láttam, amiről a fiam beszélt, egy *elf*, vagy gnóm testének a felső részét, amint ellenségesen és rosszindulatúan állt ott. A teremtmény azonnal eltűnt és az ágy végében már csak egy takarókupac hevert.”

Nagyon gyakori, hogy a gyermekek és a felnőttek közös tapasztalaton esnek át, mivel a pszichéjük még nincs tökéletesen leválva a gyermek életének első éveiben. Az anyák gyakran ismét felélesztik saját pszichikus erejüket, amikor gyermekük lesz. Ez talán részben megmagyarázza, hogy miért van az, hogy anyák gyakrabban tapasztalnak tündéreket gyermekük közelében.

Julie, aki médium, elmondta nekem, hogy gyermekként egy nagy kerttel körülvett házban élt. Azon a részen, ahol gyakran játszott, kicsi szellem barátai voltak, akik olyanok voltak, mint a tündérek. Julie számára ők nemcsak elképzelt barátok voltak. Azt mondja, hogy felnőttként is látta őket, főleg egy bizonyos helyen Devonban. „Saját gyermekeim is látták őket. Egyszer, amikor együtt voltunk mindannyian láttuk őket, amikor a fiam kilencéves volt, a legkisebb gyermekem pedig körülbeül négy.”

„Milyenek voltak?” – kérdeztem.

„Nagyon gyorsak, mint a pillangók, de nem annyira kicsik – körülbelül akkorák, mint a mókusok.”

Mike, egy újságíró, aki munkájából adódóan is alaposan megszűri a tényeket a kitalált történetektől, Corkban, Írorszában egyik este éppen hazafelé sétált, amikor hirtelen azon találta magát, hogy láthatatlan kezek felemelték a levegőbe és egy túskebokorban tették le. Amikor visszatért a rokonai házába, ahol megszállt, elmondták neki, hogy a Tündérsaroknál támadták meg, ahol a kis emberek gyakran játszanak ilyen trükköket a magányos utazókkal.

Lehet, hogy a Virágtündéreket is azért festették meg először, mert alkotóik látták a természet világának esszenciáit. Pickmereben, Cheshire-ben az 1930-as években Brenda elment egy helyi Női Intézménybe, hogy egy barátnőjével találkozzon. A nagy asztalon állt egy váza tele sárga nárciszokkal. Brenda észrevette, hogy az egyik szár el van törve és egy apró szárnyas tündér, mint egy pillangó azon munkálkodik, hogy meggyógyítsa. Brenda nem akart semmit sem mondani, noha nem fogyasztottak semmit sem, ami a teánál erősebb lett volna. Mégis, hazafelé a barátnője megkérdezte, hogy nem látott-e valami furcsát a virágon és mindketten bevallották egymásnak, hogy látták a tündért.

GYAKORLAT: A TÜNDÉREK NYOMÁBAN

- Válassz ki egy időpontot, amikor nyaralsz, vagy egy hétvégét, amikor nem kell sietned és vidéken, vagy egy vad kertben tudsz egy kis időt eltölteni.
- Pirkadatkor, vagy naplementekor menj ki a szabadba és találd meg egy tündérek által kedvelt helyet – egy galagonya bokrot, két tölgy közötti területet, vagy gyűszűvirág közelében telepedj le, esetleg találd meg egy lilomokkal, vagy kankalinokkal benőtt völgyet, amik az ő virágaik. Természetes tündér körrel – pöttyös mérges gombákból álló körrel –, is találkozhatasz.
- Ül nyugodtan a tündérek által lakott helyen, a magas fűben, vagy egy fás ligetben, vagy patakocskánál.
- Ha vannak gyermekeid, vagy magaddal tudod vinni a barátaid, vagy rokonaid öt évesnél fiatalabb gyermekét, kérd meg, hogy kíséren el és magyarázd el neki, hogy megpróbálsz tündéreket látni. Egyáltalán nem fognak furcsán nézni rád, mivel a gyermekek a tündéreket tényként kezelik az életben és ösztönösen meg fogják találni a legjobb helyeket erre a célra.

Le fog nyugózni, hogy mennyire nyugodtan tud ülni egy általában aktív gyerek akkor, amikor tündéreket figyel.

- Csecsemők gyakran bámulnak esendesen egy pontot, vagy gagyognak a kert bizonyos pontja felé, és ha egy pillanatra tudsz az ő szemükkel látni, a tündérnépet mindenhol fellelheted.
- Lassan lélegezd be a természet lágy zöld fényét az orrodon és a szádon keresztül, és ugyanilyen lassan fújd ki a kétkezdés sötét és a logika harsány fényét.
- Engedd, hogy az esszencia eljusson hozzád – a levelek susogása, a növények mozgása szélesendben, egy gyönyörű pillangó, ami nagyon közel telepszik le hozzád, vagy egy vadon élő madár, amely melletted száll le és firkészón figyel téged.
- Amikor tökéletesen egynek érzed magad a tájjal, hunyd le a szemed, majd nyisd ki, pislogj gyorsan és hirtelen megláthatod az első természeti lényt, esetleg egy futó benyomást kapsz, vagy egy teljesen tiszta képet.
- Könnyen elveszitheted a lelkesedésedet, ha nem fog tündérország összes népe első próbalkozásod alkalmával azonnal felsorakozni előtted, de emlékezz, hogy évekbe tellett, amíg elvesztetted gyermekkorod tisztánlátását és lehet, hogy ugyanilyen sokáig fog tartani, míg teljes mértékben visszaszerzed.
- Tehát, ha először nem érzékel semmit, próbáld meg újra. Amennyiben a tündérek látványa még mindig elkerül, térj vissza a légzéstechnikához. Vizualizálhatod a felkelő és a lemenő nap narancsos és skarlát sugarainak színét, amikor beszívod a levegőt. A színek, vagy esszenciák elképzelése ténylegesen nem különbözik azoktól a képektől, amiket gyermekkorodban teremtettél az elmédben. A gyakorlatokban vizualizáld a lélegzeted színét, vagy a tündérek képét és ezek idővel spontánna válnak. Ez egyszerűen beindítja azokat a lelki folyamatokat, amelyeket néhányan gyermekkoruk óta használnak.
- Amikor úgy érzed befejezted, menj haza. Ne kérdezd meg a gyermeket, hogy mit látott, hanem adj neki egy doboz festéket, vagy színes ceruzát, hogy lerajzolja, amit tapasztalt.

- Engedd, hogy a saját kezed is visszatérjen a képek színezésének öröméhez, és talán felfedezed, hogy te és a gyerek hasonló lényeket alkotott. Ha egyedül mentél tündéreket keresni, játszd a természet lágy zenéjét (pl. madárdalt, esőerdő hangjait, vagy folyók csobogását tartalmazó CD-t) és engedd, hogy képek bukkanjának elő elmédben és a papíron – vagy szavakban, versek, dalok, vagy történetek formájában bukkanjának felszínre.
- Továbbra is tölts időt tündérekkel különböző helyszíneken. Az élményeket erősítőnek fogod találni és a természet világában való intuitív tudatosságod erősödni fog.
- Lehet, hogy már egyetlen tapasztalás után is természeti helyekről és tündérekéről fogsz álmodni és ennek öröme az egész elkövetkező napodat beragyogja majd.
- Nem fontos, hogy azt, amit látsz a pszichéd által megszűrt objektív valóságnak tekinted-e, vagy a tündér lényeket saját magasabb és kitágult tudatosságod részének fogod-e fel.
- Egy ilyen kapcsolat valósága a növekvő intuitív tudatosságban és érzékenységben rejlik, amelynek életed számos területén hasznát veszed majd.

NEGYEDIK FEJEZET

Tündérek a szépirodalomban és a legendákban

"Az éjféli varázslat már tizenkettőt szól,
Szeretők lefeküdni, mindjárt itt a tündérek brája²⁰."

Tündérek a szépirodalomban és a legendákban

A TUNDÉREKRŐL ÉS MÁS misztikus lényekről szóló mondákat, dalokat, verseket és meséket évszázadokon át töretlenül adták tovább a dalnokok és vándorénekesek, miután Kr. u. 43-ban Julius Cézár legyőzte a druidákat Aglesey-ben²¹. Ezen legendák és versek megőrizték a Régi Hit rejtett bölcsességét, de az ősi mesék istenei és istennői, ma már halandó hősökként, vagy az erdők és dombtetők tündér lényekének álruhájában bukkannak fel. Mielőtt a tizenkilencedik században az írni-olvasni tudás széles körben elterjedt volna, a falvak és más kisebb települések egyszerű lakói téli estéken összegyűltek, hogy felidézzék nagyszüleik és dédszüleik tündérekkel való találkozásairól, tündérországi kirándulásairól és a tündérek aranyáról szóló beszámolóit. Ezeket minden egyes alkalommal kissé átformálták és kiszínezték, de az eset magja érintetlen maradt.

Evans-Wentz beszámol az északi skót szigetek *ceilidh*-eiről, amikor a közösség minden tagja összegyűlt, a mesemondó elfoglalta tiszteletteljes helyét, miközben odakinn viharok tomboltak. Az anyáról gyermekre szálló versek és dalok mellett a tündérek legendáit is generációkon keresztül adták tovább. Ahogy távoli vidékekről érkeztek utazók, vagy egyes népek más országrészeket hódítottak meg és a fennálló templomokat saját istenségeiknek szentelték át, ugyanígy keveredtek ismereteik és legendáik is az őslakosok meséivel. Később, amikor az új gyarmatokon telepedtek le,

²¹ A rómaiak Mona néven ismerték.

a történeteiket és a dalaikat magukkal vitték és azok egymásba szövődve gazdagon díszített megújult eseményfüzérre váltak.

Néhány dal és mese írásos formát öltött, így ezek bizonyos értelemben statikusabbak maradtak. Ezek közül sokat továbbra is előszeretettel adnak elő népművészeti klubokban és összejöveteleken szerte a világon.

Az írásos hagyományok

Az egyik legkorábbi írásos utalás a tündérekre Homérosz Iliászában lelhető fel, amelyben megemlíti a „vízi tündérek táncát tekervényes körökben”, míg az Odüsszeiában az „ámyas erdők világos hajú népei”-ről beszél. A középkorra már lejegyezték a tündér hagyományok nagy részét. A gazdag házak fiú diákjait (és az időnként felbukkanó lányokat) szerzetesek és írástudók oktatták és ekkor alapították meg az első egyetemeket is. Chaucer számos alkalommal említi a tündéreket a *Canterbury mesékben*, amelyek közül talán a legfigyelemreméltóbb a *Bath-i asszonyság meséje*²², amelyben panaszkodik a tündérek jogfosztásáról, amit az egyház hajtott végre.

*Arthur országolása idején,
Kinek az idő nem csorbit nevén,
E föld tündérrel volt telesteli.
Királynőjük s vele tünderei
Táncoltanak a zöld rétnek felette.*

*Ma kolduló s egyéb barát-hadak
Itt csak kegyes imákat donganak,
Földet-folyót ellepnek, ó de hányan!
Akár a porszemek a napsugárban.*

²² *The Wife of Bath's Tale*, fordította: Kornis István.

Tündér kenőcs

Figyelemreméltóak a mágikus kenőcsökről szóló hasonló beszámolók, amelyek a kelta világ szerte fellelhetőek. Ha az ember a szemére kente ezt a kenőcsöt, lehetővé tette számára, hogy lássa a tündémépeket, de még azokat is, akik láthatatlanná tevő köpönyeget viseltek.

Egy asszonyt felkérnek, hogy bábaként segédkezzen egy tündér gyermek születésekor és adnak neki a mágikus kenőcsből, hogy bekenje vele az újszülött szeméit. Gyakran, véletlenül, vagy kíváncsiságból ezt a kenőcsöt a bába a saját egyik, vagy mindkét szemére keni. Amikor hazaér az asszony észreveszi, hogy mindenhol látja a tündéreket. A történetek mindegyikében találkozik a tündérszülővel, általában az apával és miután az üdvözlő őt, megkérdezi tőle, hogy melyik szemével látja tisztábban, mire erre a szemére megvakítja.

Ez valóban kíméletlenül hangzik, de az is kitűnik belőle, hogy a tündérek nagyra értékelték a láthatatlanságukat és bármilyen halandó, aki beszivárgott a tündérek fátyla mögé, a fennmaradásukra jelentett veszélyt. Az ehhez hasonló történetek azt sugallják, hogy a tündérek valóban egy téren osztoznak velünk, de egy másik rezgésszinten léteznek.

A balladákat is verses formában jegyezték le. Talán ezek közül is a leghíresebb Thomas the Rhymer balladája, amit manapság még mindig gyakran adnak elő hagyományőrző klubokban. A valódi, vagy igazi Thomas, ahogyan gyakran nevezték, Thomas of Earlston (Erceldoune) volt. Egy tizenharmadik századi költő, aki egy vén mágikus fa alatt találkozott Elfország királynőjével. Egy csókért cserébe vele kellett tartania Tündérországba, habár más változatok azt állítják, hogy Thomas nagyon is benne volt abban, hogy elcsábítsák. Néhány beszámoló szerint a királynő ronda banyává változott és a Banya istennő fiatalemberrel történő egybekelésének rituáléja azért történt meg, hogy fenntartsa az évszakok körforgását és ezzel biztosítsa a föld termékenységét. Az a változat, amit magának Thomasnak tulajdonítanak, ekképp jellemzi a királynőt:

Szoknyája fűzöld selyem volt
Köntöse bársony puhaságú
Lova sörényének minden fürtjén
Ötvenkilenc ezüst csengettyű függött
Igaz Tamás kalapját emelte
És térdig hajolt
Üdv néked Mennyei nagyságos Királynője
Sosem láttam párodat e földön
Óh, nem Tamás, mondta
Ez a név nem engem illet
Elfország Királynője vagyok
Azért jöttem, hogy találkozam veled²³

Thomas hét éven keresztül maradt Elfországra, habár tündér-idő szerint ez csak három napnak tűnt. Megkapta a verselés és jóvendőmondás képességeit és egy mágikus hárfával is megajándékozták. A balladában a tündérkirálynő három ösvényről beszél: a csipkebokrok és a vadrózsák ösvényéről, amely a Mennyei-be visz, a gonosz liliumok ösvényéről és az *Elfek* országába vezető érces útról.

Az utóbbi években arról folytak heves viták, hogy Thomast valóban a helyi boszorkánykultuszba avatták volna be és látomásai Tündérországról valóban sámánisztikus utazások voltak. Mivel amúgy is költő volt, valószínű, hogy természetes érzékenysége tette lehetővé számára, hogy látomásokon és álmokon keresztül kapcsolatba lépjen más dimenziókkal, vagy akár ténylegesen is.

Menekülés a tündérektől

Viszont nem minden fogoly volt annyira együttműködő, mint Thomas és a Tündérkirálynő sem volt mindig annyira kész elválni halandó szeretőjétől, mint ebben az esetben. Az egyik leghíresebb mese, amit Robert Burns és számos más költő is lejegyzett és könyvek, illetve népdalok kedvelt témájává vált, Tam Lin, egy skót

²³ Fordította: Fauszt Edina

lovag története, aki leesett a lováról, majd a Tündérek királynője foglyul ejtette. Mágia segítségével megkötözte és az emberek világába vezető egyik kapu őrzésével bizta meg Carteraugh kútjánál, Skócia határa közelében.

A fiatal hajadonokat figyelmeztették, hogy ne igyanak a kútnál. Minden alkalommal, amikor ezt mégis megtették és leszakítottak egy rózsát a bokorról, ami a kút fölé magasodott, Tam Lin megjelent és azt követelte, hogy a lány adjon neki egy zöld köpönyeget, vagy áldozza fel neki szüzességét. Egy merész fiatal lány, Janet elhatározta, hogy utánajár, hogy a mítosz valóban igaz-e és leszakított egy rózsát, ami a kút fölé hajlott. Ő és Tam Lin egymásba szerettek és a férfi eldöntötte, hogy megszabadul a Tündérr királyságból, hogy feleségül vehesse.

A következő éjjel, *Halloween* éjszakája volt mely, ahogy Tam Lin elmondta, lehetőséget nyújt számára, hogy megmeneküljön. Ilyen alkalom csupán hétevente egyszer adódik. Ekkor volt esedékes a tündérek vonulása, amikor a tündérek a téli szálláshelyükre költöznek át – a történet néhány változata ezt a helyet a pokolként értékeli – és a tündérek lóháton vonulnak el ilyenkor az úton. Tam Lin megkérte Janet-et, hogy éjfélkor várjon rá a forrás közelében lévő útkereszteződésnél és ragadja meg őt függetlenül attól, hogy milyen formát ölt.

Amikor Tam Lin a tündér menetben lovagolt, Janet lehúzta a lováról és erősen szorította. Pontosan úgy, ahogy korábban figyelmeztette, a Tündérr királynő először gótévé, aztán egy kígyóvá, tigrissé, medvévé és végül vörösén izzó fémmé varázsolta. Janet viszont továbbra is erősen szorította és amikor olvadt fémmé vált, gyorsan lemerítette a mágikus kútba.

Ekkor megtört a varázs. Tam Lin előbukott a vízből emberi formában és Janettel hamarosan összeházasodtak. Az alakváltoztatás képessége egészen a kelta időktől kezdődően számos ősi legendában fellelhető és ez szimbolizálja az egyik életből a másikba való átmenetet és így minden élet összeköttetését jeleníti meg.

Tündér lovak

Tündér lovakat, amelyek csengettűkkel és ékszerekkel kirakott kantárral voltak díszítve és lovasukhoz tökéletesen arányultak, általában tündér felvonulások, vagy parádék alkalmával láttak – úgy tartják, hogy számos kisméretű lófajta ezeknek a nemes teremtményeknek a leszármazottja. A király és a királynő lovának ezüst patája volt és a fejükön arany sörény díszlett.

Az angol néphagyományok leghíresebb vad lova a Grant Ló, amely falvak védelmezőjeként szerepel és előre jelzi a közelgő veszélyeket. Többen azt állítják, hogy még a második Világháború idején is a Grant Ló volt az, aki a közép-angliai és a keleti-parti megyék lakosságát figyelmeztette a közelgő légi háborúkra azáltal, hogy a helyi kutyákat és lovakat őrjengésre készítette.

A régi felfogás elenyészése, vagy fennmaradása?

Pontosan úgy, ahogy a bárdok fenntartották a Régi Hit istenségeit a dalokban és a versekben, az Anyaistennő is fennmaradt a mítoszokban és a titkos szertartásokban, mint Jó tündér, tündér Keresztanya, vagy Tündérek királynője. Sok vidéki ünnep és tánc beépítette a tündér, vagy istennő tiszteletét a keresztény gyakorlatba.

A kelta Maeve istennő, Connacht harcos királynője lett később Mabb, a Tündérek királynője, akit Titania-nak is neveznek. Ő a Tündérek királyának, Oberonnak a felesége Shakespeare *Szentivánéji álmában*. A *Rómeó és Júliában* Mabot tündér bábának hívják és sokkal kisebbnek írják le, mint Titaniát, aki a *Szentivánéji álomban* halandó méretű. Júlia dajkája vádjára ezt válaszolja:

„Óh, akkor látom már, Mab királynő volt veled,
Ő a tündérek bábája és alakja
Nem nagyobb, mint az achát kő
Egy tanácsnok mutatóján.”²⁴

²⁴ Fordította: Fauszt Edina.

A tündér dajka a Végzet Istennőjének volt egy formája, aki vigyázta a gyermek születését és meghatározta sorsát (lásd kilencedik fejezet).

Az Agancsos Isten, az Anyaistennő hitvese vált később Oberonná, a tündér királlyá (lásd kilencedik fejezet), míg a tréfalkozó isten szerepét, például a skandináv hagyományokban Lokiét, a Szentivánéji álom rosszindulatú és néha gonosz Puck-ja, vagy Robin-pajtása vette át. A Corn-i legendában maga Puck is egy istenség volt, akit a walesi Pwca-val, a Fekete Istennel hoztak összefüggésbe és akit hal áldozattal békítettek meg.

Shakespeare játékában egy tündér maga Puck gonoszságairól beszél:

*„Vagy én csalódom, szemre-főre, vagy
A csintalan, gonosz manó te vagy,
Kit a nép Robin-pajtásnak nevez,
Ki pórleánynak rémülést szerez,
Malmot megindít, tejfölt megszedi,
Nőt lelke-fogytáig kópülteti;
Higgadni sört nem engedi,
Tévútra csal vándort, s kineveti.”²⁵*

A Tündérek királya és királynője közötti veszekedést Puck provokálta ki, ami szakadatlan pusztítást idézett elő a földeken:

*„Hull a friss rózsá karmazsin ölébe;
S az agg, Hyems jeges tar homlokát
Szép nyári bimbók illatos füzére
Övedzi, csúfra mintegy. A tavasz, nyár,
Termékeny ősz, komor tél megcseréli
Szokott mezét; s a megdőbbent világ
Nem tudja, melyik másik, ez vagy az.”²⁶*

²⁵ Arany János fordítása.

²⁶ Arany János fordítása.

Habár itt udvari tündérekéről van szó, a régi mágia sosem húzódik túlságosan a háttérbe és Puck még a szamar fejét is felerősíti Zuboly, a takács fejére, hogy gonosz tréfát űzzön Titaniával, ami az ősi természetimádathoz köthető. Ez a vad Pánt, a zabolátlan természet istenét jeleníti meg, aki még az ókori Görögország hagyományait is megelőző korokból származik.

Tündérmesék

A szájhagyomány útján terjedő történetekből és beszámolókból alakultak ki a hagyományos tündérmesék, habár ezek közül sokat nem gyermekeknek írtak. A tizenhetedik századi Franciaországban íródottak közül Perrault tündérmeséi a leghíresebbek és azok, amelyeket Madame d'Aulnoy, egy arisztokrata asszony írt, és eredetileg az udvar és az arisztokrata élet kritikájának szánt. Ezek azonban ugyanúgy az ősi népi hagyományokban gyökereznek. A Grimm testvérek által, a tizenkilencedik században a német vidékeken gyűjtött népi történetekhez hasonlóan, eredetileg ezek is sokkal sötétebbek voltak, mint azok a mesék, amik később ismertté váltak a gyermekek számára. Sem Perrault, sem Grimm meséi nem hagynak kétséget a valódi tündérek létezése felől. Perrault az írja: „Nem szükséges, hogy elmondjam, milyenek voltak a tündérek a hajdani boldog időkben, mivel édesanyád már sokat mesélt neked róluk, amikor még egészen kicsi voltál.”

Tehát az arisztokratikus tündér 1697-ben született meg. Habár Perrault *Csipkerózsikája* hat, vagy hét jötündér személyében minden olyan tulajdonsággal fel van ruházva, amire az udvari életben szüksége lehet, a halál átkából való ébredése után azonban élete távolról sem mondható boldognak, amiről egy elfeledett nyolcadik tündér gondoskodik – egy banya, akinek a király nem készített fényűző ajándékot. A banya tündér átkát a hetedik tündér százéves alvásra enyhíti; de ébredése után a hercegkisasszonyt az erdőben hagyják egészen a jóképű herceg apjának haláláig. Amikor végre bevezetik az udvarba a két erdőben született utóda kíséretében, az új király, nagyvonalú férje, otthagya őt és két gyermekét, akiket az emberevő szörnyeteg anyósa majdnem felfal. Egy kis mágia

segítségével és éles eszével elkerülik ugyan ezt a sorsot, de a fiatal királynőt már majdnem egy kigyókkal teli gödörbe vetik, mire férje hazaérkezik, de ekkor az emberevő anyós magát veti a gödörbe helyette, felismerve, hogy a vendégszeretet mezségjén megbocsáthatatlan bűnt követett el.

Természetesen a legérdekesebb szereplők a banya tündér és az emberevő szörnyeteg anyós, az átalakulás Csont Istennőjének²⁷ késői változata. Ez a karakter Perrault *Tündérek*²⁸ címet viselő történetében is felbukkan. Ebben a mesében a jó, de a családja által kiközösített hajadon, aki inni adott a banya tündérnek a forrásnál, azt a jutalmat kapja cserébe, hogy minden alkalommal, amikor szólásra nyitja ajkait gyöngyök és gyémántok hullanak belőle. Természetesen a gonosz lányt is elküldik a forráshoz, hogy megtalálja szerencséjét, mégis „jutalma” az, hogy viperákat kőp, amiért meg akarta tréfálni a tündért, aki ekkor hercegnői álruhában jelent meg. Ugyanez a motívum póriasabb formában felbukkan a Baba Yagában is, az ősi orosz mesében, akinek a háza koponyákkal van tele; illetve a germán Holle Anyónál is, aki az Anyaistennő banyaként megjelenő formája – az utóbbit a Grimm testvérek mesélték el (lásd a kilencedik fejezetet). Egy másik jelentős tényező, hogy a valódi tündér történetek a női szereplőkre összpontosítanak és a férfiak nagyban hiányoznak belőlük, vagy jelentéktelen szerepet töltenek be bennük. Csak Disney-nél kapja a jóképű herceg a legjobb csattanókat; általában az apa hiánya, vagy szándékos bele nem szólása az, amely segíti a fiatal hajadont, hogy kitörjön a gonosz mostoha kezei közül, míg az apa nemigen küld a keresésére senkit.

²⁷ Alakja az ősi múltba nyúl vissza és a régi élet újjászületésén keresztül történi átalakulását szimbolizálja.

²⁸ *Férfi.*

A férfi, aki örökre tündérországra szeretett volna maradni

Egy másik asszony, az író J. M. Barrie édesanyja volt az, aki közvetett módon Pán Péter megalkotását ihlette. A történet egy fiúcskáról szól, aki sosem nőtt fel, hanem a mágikus Sohaországban maradt és kalózzal és rézbőrű indiánokkal harcolt és akit törekvéseiben Giling Galang, a tündér támogatott. Habár a gyermekmesék klasszikusának számít, Pán Péternek mégis megvan a sötét mélysége, ami írója azon elkeseredett küzdelmét visszhangozza, hogy elnyerje édesanyja szeretetét. Amikor hétéves volt, egy korcsolyabaleset során James elvesztette tizenhárom éves bátyját, David-et. Édesanyjuk attól fogva hónapokon keresztül ágyban maradt és éveken keresztül elszigetelten gyászolt, megfedkezve fiatalabb fiáról. Egy alkalommal, amikor a fiú belépett a lesötétített szobába, az anyja kiszólt, „Óh David, te vagy az? Valóban te vagy az?” ezután azt mondta, „Óh, csak te vagy az, James.”

James az a vágy kezdte hajtani, hogy olyan tökéletesen utánozza halott bátyját, hogy ne lehessen észrevenni köztük a különbséget. A bátyja ruháit hordva, Barrie berontott bánkódó anyja szobájába és elkezdett úgy füttyörszni, ahogyan csak a bátyja tudott.

Viszont anyja érzelmeiben a fiú képtelen volt David-et helyettesíteni. A helyzetet még tragikusabbá teszi, hogy Jamesnek anyja nagyon sokszor elmondta, hogy David akkor halt meg, amikor még mindig eszményi és csendes fiúcska volt és a felnövekedés és az anyjától való későbbi távollét még nem mocskolta be lelkét. Barrie megszállottsága, hogy megpróbálja boldoggá tenni az édesanyját, egész életét végigkísérte. Idős korában egyszer ezt mondta: „Amikor a múlt, mint az éj árnyai a jelen kies útján, visszasöpör, úgy hiszem nem saját fiatalságom lesz az, amit látok majd, hanem az övé, nem az a kisfiú, aki az édesanyja szoknyája mellett sírdogál, Várj, míg felnőtt férfi leszek és te betegesen fogsz feküdni”.

Az átok egész életében rajta maradt. Fizikálisan felnőtt ugyan, de felnőttként is alig érte el a 150 cm-s magasságot. Esetét gyakran említik meg szakkönyvekben pszichogén törpeség kapcsán, ami egy olyan növekedési zavar, ami az anyai szeretet hiányára vezethető vissza. Ennek ellenére Nagy-Britanniában a huszadik század elején a leghíresebb íróvá vált, habár csupán *Pán Péter* és az

*Egyenlőség*²⁹ az a két munkája, ami kiállta az idő próbáját. Egy gyönyörű színésznőt vett feleségül, de sosem volt képes kiteljesíteni házasságát. Barrie saját dilemmája tükröződik Pán Péterben, amikor Wendy megpróbálja őt nőként vonzani és Péter azt válaszolja: „De Wendy, te az anyánk vagy.” Barrie-vel nem törődött az apja és nem véletlen, hogy színpadi előadásokon Hook kapitányt és Wendy apját ugyanaz a színész játssza.

A Pán Péterről szóló színpadi darab mellett, Barrie egy könyvet is írt Péterről, ami még komorabb mellékszöveget tartalmaz, mint a színpadi mű. Nagyvonalakban ugyanazt a medert követi ugyan, mint a színpadi mű: Péter kishabaként kiesik a babakocsijából a Kensington Gardens-nél és Giling Galang elviszi Sohaországba. Későbbi éveiben visszatér otthonába, és azt találja, hogy anyja egy másik csecsemővel váltotta őt fel és róla teljesen megfeledkezett. Ez volt a sorsa az összes Elveszett Fiúnak. Wendy és bátyjai eljutnak Sohaországba és számos kaland után visszatérnek otthonukba az Elveszett Fiúkkal. Péter Sohaországban marad, habár Wendy minden évben visszatér, hogy elvégezze a tavaszi nagytakarítást. Wendy viszont felnő és megházasodik, de Péter ekkor már nem ismeri fel. Ehelyett elviszi lányát Sohaországba. A könyv azzal ér véget, hogy az ősz hajú Wendy nézi az unokáját, amint azt éves útjára viszik Sohaországba, hogy rövid időre Péter anyjának szerepét töltsse be.

C. S. Lewis és J. R. R. Tolkien

Mi készítet két huszadik század közepén élő értelmiségit és oxfordi professzort olyan mágikus világ megteremtésére, ami Tolkien esetében két fő művével, *A Hobbit*³⁰ és *A Gyűrűk Ura* trilógiájával olyan kultuszt teremtett, amely lenyűgözőnek bizonyult felnőttek és gyermekek számára egyaránt.

Rajongói több évtizeden keresztül világszerte gyakorolták a Tolkien-i tünde nyelvet és a rúnák ismeretét, amiről

²⁹ Eredeti címe: *The Admirable Crichton* (a szerk.).

³⁰ Magyarul *A Babó* címmel jelent meg (a ford.).

a könyveiben esik szó. Lélegzetelállító világot pedig játékokban és a mágikus birodalmakról és lakóiról szóló, részletekbe menő tanulmányokban idézték fel újra.

Regényei erőteljesen a skandináv néphagyományokban gyökereznek és karakterei *A Gyűrűk Urában* tündéket, gnómokat, koboldokat foglalnak magukba, a nagyhatalommal rendelkező Galadriel tündérasszonyt, a gyönyörű tündekirálynőt is beleértve. A skandináv mitológiában a leghíresebb gyűrű az volt, amelyet egy Andvari nevű törpe készített megátkozott aranyból, ami mindenkit tönkretesz, aki hordja. Ezek a legendák szolgálnak Tolkien jó és gonosz, illetve a kísértés és áldozathozatal közötti kozmikus drámáinak hátterül – olyan küldetésekről mesél, amelyek lehetetlennek tűnnek ugyan, de mégis életbevágóan fontosak a hobbitok világának megmentése érdekében, kelletlen és valószínűtlen hősökkel, mint a merlini varázsló, Gandalf, a szent lények egyik rendjének vezetője. Gandalf személtve, aki halála után még hatalmasabbá, Szürkéből Fehér Gandalfká válik, először a verses Eddában jelenik meg. Az Eddák³¹ és verses sagák ezeknek a szájhagyomány útján terjedő verseknek a legkorábbi feljegyzése, amelyeket a tizenegyedik századtól kezdődően vetettek papírra az írástudók.

Tolkien könyve, *A Gyűrűk Ura* trilógiája, így mondja:

*„Három Gyűrű ragyogjon a tünde-királyok kezén,
Hét a nemes törpök jussa, kiknek háza cifra kő,
Kilencet halandó ember ujján csillantson a fény,
Egyet hordjon a Sötét Úr, szolganyáját terelő,
[...]*

*Egy gyűrű mind fölött, Egy gyűrű kegyetlen,
Egy a sötétbe zár, bilincs az Egyetlen”*³²

A főszereplők Zsákos Bilbó, *A Hobbit* hőse és Zsákos Frodó, az unokaöccse. A hobbitokat olyan fajnak írják le, amely a törpéknél

³¹ A vikingsz szent prózája.

³² J. R. R. Tolkien: *A Gyűrűk Ura*, fordította Göncz Árpád, verseket fordította Réz Ádám és Tandori Dezső.

kiseb nép, hosszú mozgékony ujjakkal és lábujjakkal, göndör hajjal és szőrös lábakkal rendelkeznek és nagyon szeretik a hasukat, ami igencsak gömbölyűvé teszi őket.

A *Hobbit*-ban Bilbó elnyeri a Sötét Úr gyűrűjét, Gollamtól, egy teremtménytől, amely eredetileg hobbit volt, de elkallódott és a gyűrű megrontotta. A *Gyűrűk Urában* Szauron, a Sötét Úr összegyűjti a gyűrűk erejét, hogy segítségével uralhassa a Földet. Az Egy Gyűrű az egyetlen, amire még szüksége van ehhez, amit, habár nincs ennek tudatában, Bilbó tart kezében, aki unokaöccsének, Zsáros Frodónak adja. Gandalf elmondja neki, hogy fel kell vállalnia a Középföldén átvezető kockázatos utat a Végzet-katlanhoz, ami a Sötét Úr területén található. Az egyetlen módja a gyűrű megsemmisítésének az, ha a tüzes Végzet-katlanba vetik és így megmentik Középföldét (lásd a hatodik fejezetet).

C. S. Lewis hét Narnia könyve ugyanúgy a jó és a gonosz közötti harcot szemlélteti egy mágikus földön, amit törpék, faunok és más tündérlények népesítenek be. Itt a régi istennő kultusz a rossz oldalán jelenik meg, a Fehér Boszorkány személyében, akinek az uralma azt jelenti, hogy mindig tél van, viszont sosincs Karácsony. Az első könyvben, ami *Az oroszlan, a boszorkány és a különös ruhásszekrény*³³ címet viseli, a Megmentő, vagy Isten alak Aslan oroszlan, a tengerek feletti uralkodó fia, hajlandó feláldozni magát, és ezzel megmenti a bűnös Edmundot. Ő volt az egyik a négy gyermek közül, akiknek az volt a sorsa, hogy beteljesítsék a régi prófécia, miszerint Narnia csak akkor térhet vissza eredeti alakjában, amikor a négy király és királynő a négy trónon ül Cair Paravel kastélyában.

Ha tudjuk követni az áldozati rituálét, ahogyan azt számos ősi, mezőgazdaságra épülő hit szerint gyakorolták, Aslan újból feléleszti a mágia ősi, az idők hajnala előttről származó formáját és az idő megfordítása révén visszakapja életét. Ez meghozza a tavasz kezdetét, miután a Fehér Boszorkány uralma véget ér. A Fehér Boszorkány természetesen valójában nem gonosz, de

³³ Eredeti címe: *The Lion, the Witch and the Wardrobe*, magyarul K. Nagy Erzsébet fordításában jelent meg, a Szent István Társulatnál, 1988-ban (a szerk.).

tökéletesen beleillik a Tél Banyája szerepkörbe. Azáltal, hogy Aslan hajlandó feláldozni magát neki – a régi tanok szerint azáltal, hogy a fiatal Napisten a tavasz kezdetekor egybekel vele –, a hajadon istennő (ebben az esetben Lucy és Susan karaktere) életre kel és ezáltal a valódi tavasz elkezdődhetett. Miután Aslan visszakapta életét, elmondja Lucynak és Susannak, hogy „habár a boszorkány ismerte a mágia legsötétített titkait, ha vissza tudott volna tekinteni az Idők hajnala előtti nyugalomra és sötétségre, egy másik varázsigét olvashatott volna ott”.

Lewis könyvei intenzív filozófiai érdeklődést váltottak ki és a másvilágra nyíló ajtók jelentőségére is felhívták a figyelmet. Tündérország bejárataira, amiket a mindennapi világban álló kövekkel és üreges dombokkal azonosítottak. A könyv végén a Professzor, akinél a gyerekek laknak, elmondja nekik, hogy nem tudnak visszatérni Narniába a szekrényen keresztül, ahol először beléptek oda és nem szabad más bejárásokat sem keresniük. Ha eljön az idő, hogy visszatérhetnek Narniába, ez egyszerűen magától megtörténik majd.

Talán annak az igazságnak köszönhető az olvasók különböző korú táborának rajongása a két értelmiségi író mágikus világa iránt, hogy ezt az igényt a modern világ már nem tudja spirituálisan kielégíteni. Habár lehet, hogy a könyvek tündérvilága fekete és félelemkeltő, viszont ezekben a birodalmakban, ahol nem létezik jelentős különbség a mágia és a spiritualitás, Tündérország, a vallás és a Másvilág között, valószínűleg közelebb állnak a valóság azon gyökereihez, amely távoli őseink felfogásából táplálkozik.

GYAKORLAT: SAJÁT TÜNDEK TÖRTÉNETED MEGALKOTÁSA

C. S. Lewis azt mondta a könyvéről: „Nem állt készen a teljes történet, hanem egymástól elkülönült képkockák jelentek meg előttem. Egy havas erdő elmémbe felbukkanó képével kezdődött, egy kis kecskelábú faunával, aki átoson egy esernyővel és csomagokkal a kezében. Ez a kép körülbelül tizenhat éves korom óta bennem élt. Majd egy napon, amikor körülbeül negyvenéves voltam, azt mondtam magamnak: 'Próbáljunk meg történetet írni belőle.'”

Főként a jungiánus pszichoterapeuták próbálják meg a mítoszokat és a tündérmeséket felhasználni arra, hogy a lélek különböző aspektusait felfedezzék. Jung hitt a kollektív tudatalattiban, a kozmikus emlékezet elméletében, elmúlt tapasztalataink, bölcsességeink és minden kor és kultúra tudásának adatbankjában. Nehányan úgy tartják, hogy a kollektív tudatalatti hozzáférést biztosíthat az egyén előző életeihez és a jövőbe is betekintést enged, mivel a lineáris idő keretein és téren kívül működik. Jung hitt abban, hogy az egyetemes emlékezet elérhető az egyéni tudatalattin, az álmokon, látomásokon és egyetemes szimbólumokon keresztül. A pszichológus Bruno Bettelheim a tündérekéről szóló történeteket úgy látta, ahogyan a gyermekek tapasztalnak, például, kettős érzelmek az anya felé, aki felé irányuló negativitásukat a gonosz boszorkányra, vagy a mostohaanyára vetítik ki. Azonban ezek ennél nagyobb jelentőséggel bírnak és minden ember intuitív világára vonatkozó igazságokat fejeznek ki. Tehát azáltal, hogy a saját tündér történeteidet megteremtéd, megtalálhatod a kivezető utat a saját őserdőből a sámánizmushoz hasonló folyamatban, akiknek az alvilága erős hasonlóságot mutat a tündérmesék tájaival. A sámánizmus a legrégebbi „zöld” spiritualitás, ami fenntartja az egyensúlyt és a harmóniát a társadalommal és az egyénnel, azáltal, hogy felveszi a kapcsolatot a halak, madarak, állatok, kövek és fák szellemeivel. Ezt a kapcsolatot transzállapotok során hozzák létre, ami lehetővé teszi a velünk született emberi elme tisztánlátási folyamatainak aktiválását, hogy rálátást biztosítson a közvetlen világ jelenségeire.

A tizedik fejezetben kiegészítheted az itt megadott alapstruktúrát, például az arthuri legendák világával azáltal, hogy a lelki fejlődésed középpontjába helyezed azt. Először viszont teremtsd meg saját tündérmesédet.

- Naplemente után gyűjts meg egy hatalmas lila gyertyát és égess szantált, vagy fenyőtömjént, olaj, vagy füstölő formájában, hogy pszichikus tudatosságod szintjét megnövelj.
- Játssz lágy zenét, ha lehetséges olyat, amit a kelta világ inspirált.

- Ha nem zavar, használj diktafont és mondd ki hangosan, amit észlelsz, ahogyan fantáziaképed kiteljesedik.
- Lélegezz lassan, lehetővé téve, hogy a fény körbefogjon és képzelj el egy arany ajtót a fényben, amelyen belépsz.
- Az alkonyati erdőben vagy, de nem kell félned.
- Ha körbenézel, megpillantasz egy segítő állatot, vagy madarat, vagy egy bölcs öreg alakot, aki vezetődül szegődik melléd.
- Engedd, hogy a történet kiteljesedjen, függetlenül attól, hogy te vagy-e a hős, vagy hősnő, esetleg támogató szerepet töltesz be, vagy pusztán szemlélője vagy a cselekményeknek. Lehet, hogy kristály palotákkal, tündér hercegnőkkel, vagy *elfekkel* találkozol. Ha sárkánnyal, vagy gonosz boszorkával hoz össze utad, biztonságosan beszélgethetsz velük tudva, hogy ez a te történeted és te írod meg a végét is.
- Próbálj bejáratot találni Tündérországba – talán egy fa alatt, egy bärkán a ködös vizen, vagy egy hegytetőn egy álló kő mellett.
- Lehet, hogy az *elfek*, vagy a bölcs gnómok földje, a tündérek udvara, teljesen szurreális és egyáltalán nem olyan, amilyennek Tündérországot elképzelted.
- Engedd, hogy kibontakozzanak a beszélgetések és a jelenetek tisztává váljanak és eltűnjenek, amint a meséd oldalait lapozod.
- Ha happy enddel végződik a történeted, vagy meséd egy fejezete, esetleg egy soha véget nem érő történetről van szó, akkor is térj vissza idővel az erdőbe az arany ajtóhoz.
- Köszönd meg a vezetődnak az útmutatást. Ül nyugodtan a gyertyafényben és engedd el a képeket anélkül hogy megpróbálnád elemezni őket.
- Amikor készen állsz rá, írd le a történetet, rajzolj, fess, költö verseket, vagy dalt, esetleg hallgasd vissza a magnóra felvett anyagot és engedd, hogy a képek ismét megjelenhessenek.
- Töltsd az estét csendes gondolkodásban és engedd, hogy a gyertya magától leégjen.
- Lehet, hogy álmodsz is a tündér világról és talán további felfedezésekre bukkansz rá álmod során.

- Egy hét elmúltával próbáld meg a gyakorlatot ismét, így a történet talán folytatódik, vagy egy újabb bontakozik ki.
- Idővel megteremtheted saját Narniádat, vagy ajándékozod meg a gyermekeket azzal, hogy saját különleges meséidet mondod el nekik.
- A képek nem fognak feltétlenül kézzelfogható válaszokkal szolgálni életedre – nem is ez a valódi céljuk. A cél inkább az, hogy kapcsolatot teremts saját mitológiai örökségeddel, amely őseink különböző kultúráinak összességéből származik, és bölcsességünk kollektív forrását alkotja.

ÖTÖDIK FEJEZET

Természetszellemek

*„A természeti lényekben szereplő összes kifejezőképes közül
csupán azokban lelem örömet,
amelyeket a tündérmesék, igézet, bűbáj és a varázslat használ.
Ezek a valóság és a vele járó titokzatosság egyedi színdarabját fejezik ki.”*

G. K. CHESTERTON (1874-1936)

Természetszellemek

ELANYAN A TERMÉSZET szellemi lényeit természetfeletti erővel megáldott erőknek tartják, akik a miénktől eltérő dimenziót népesítenek be. A tündérekkel ellentétben, akik saját királysággal rendelkeznek, a természetszellemek fáiban, tavakban, hegvekben, vagy a tengerekben teremtenek maguknak otthont – ugyanebben a fizikai térben, de ahogy a második fejezetben már utaltunk rá, más hullámhosszon léteznek. A vízi manók számára a víz alatti paloták éppolyan szilárdak, mint a mi otthonaink a parton, és lovaikkal képesek a víz felszínén vágázni. Mivel ők tündérek, képesek a mi világunkban is élni, de ugyanúgy, mint az úrha-jások a Holdon, egy idő után nem tudnak tovább fennmaradni.

Mások azt állítják, hogy a természet szellemei nem rendelkeznek természetfeletti erővel, hanem a természet különböző megjelenési formáit képezik, és bárki láthatja őket, aki megnyílik a természet felé. Mivel a testük nem annyira sűrű anyagból áll, mint a miénk, tekintetünk könnyen átsiklik fölöttük, vagy úgy véljük, hogy csak a víz fodrozódását látjuk, vagy egy arcot a fán, amelyet csupán a levelek mozgása hozott létre.

Ahogy Gillian Tyn dall írja *Boszorkányok kézikönyve*³⁴ című munkájában, még a XII. században is jegyezték le olyan történetet a Suffolki Wolffpitsben, amikor két zöld színű gyermek, akik nem tudtak emberi nyelven beszélni, hirtelen előkerültek a semmiből. Nem ettek mást csak habot, és nagyon leverték voltak. A fiú meghalt.

³⁴ Eredeti címe: *A Handbook of Witches* (a szerk.).

azt pedig nem lehetett tudni, hogy a lánnyal mi történt. Als Tyn dall úgy hiszi, hogy a régi népek a középkor végéig élhettek Nagy-Britanniában, amikor is az erdőket kivágták és a mocsarak kiszáradtak. Léteznek azonban még olyan helyek a világon, ahol az emberek továbbra is a föld közelségében élnek. Valószínű, hogy a fagyos északi erdőkben, Afrika egyes részein vagy az ázsiai és a polinéz szigetvilágban élő bennszülöttek a természet szellemeivel ma is ugyanolyan közösségben élnek, mint a régi időkben.

Kommunikáció a természet szellemeivel – valóság, vagy téveszme?

A harmadik fejezetben említett Lalian és Layla úgy érezték, hogy a természet szellemeit a saját világuk teljesen leköti, nincs szükségük kapcsolatra és nem is fogadták volna szívesen, ha érintkezésbe léptek volna velük. Talán az emberi faj hiúságát bizonyítja, hogy más dimenziók teremtményeit saját dramáink mellékszereplőiként szemléljük, főleg akkor, ha ezek a lények valóban nálunk már sokkal korábban benépesítették a Földet.

Az iparosodott világ embere már nem képes ezeket a lényeket annyira tisztán látni és valószínűleg pontosan ebből az okból kifolyólag csökkent le a tündérekkel való találkozások száma. A modern életstílusunk nem hagy időt számunkra, hogy csak ülünk és figyeljük, ahogy a világ elhalad mellettünk. Mind a városok, mind a vidékek lakói autóval közlekednek inkább, minthogy gyalog járnának, így a vad és elhagyatott helyeket, vagy a holdfényes éjszakák töretlen csendjét már ritkán tapasztaljuk meg. Mégis vannak, akik keresik a kapcsolatot velük és a devák személyében valóban részesülnek a magasabb természeti erőkkel való érintkezésben (lásd a hatodik fejezetet), és így természeti örökségünkkel összeköttetésbe kerülnek.

A farmok, városok között elterülő erdőségek, az eredetileg is őshonos fák visszatelepítése és akár még a városok központjában is elhelyezkedő vadon kertek otthont nyújtanak a természeti erők számos formájának. Harminc év múlva lehetséges, hogy történetek fognak napvilágot látni szellemi lények felbukkanásáról az egylegtérű töldekben elhelyezett növényzet lombkoronaiban.

Tudjuk, hogy mindennek van aurája. Az auraszféra, amely körbevesz bennünket, az éterből, a Földből és a kozmoszból szerzi energiát és energiát szív magába emberekből, állatokból, növényekből és szent helyek kisugárzásából.

Természetesen eltérően értékeljük azt, hogy mit tartunk élőnek. A bennszülött észak-amerikai indiánok és más népek mellett érvelnének, hogy a kövek és a kristályok is élnek és így képesek gyógyító energiát kihozni. Ha van olyan különleges kristályod, amit lelki fejlődésed elősegítése érdekében és gyógyítás céljából használsz, akkor tisztában vagy azzal az erőteljes pozitív kapcsolattal, ami közötted és között áll fenn, amit egyesek a kőszellemeknek neveznek.

Valószínű, hogy amikor őseink földhöz közelebbi életmódot folytattak, a természet és az emberek aurájának létezése egyetemes tudásnak számított. A növények alakzatuk mentén fényt bocsátanak ki, ami Kirlian-fotózással kimutatható. Ez egy olyan módszer, ami képes az aurát filmen megörökíteni. A növények aurája elhalványul, amikor a növényt megmetszik, vagy megvonják tőle a vizet, ha pedig leszakítanak az élő növényről egy levelet, a hiányzó rész aurája megmarad, amelyet a növény többi részének aura-energiája tovább táplál.

Úgy látszik, hogy ez az energia érzékeny és fizikális természetű. A növények nemcsak az ellenük fellelépő kimondatlan fenyegetésre reagálnak érzékenyen, hanem más, saját fajtájukból származó növény elleni veszélyre is. Az 1960-70-es években az Egyesült Államokban Cleve Backster és más kutatók kísérleteik során – azáltal, hogy növényeket poligraf készülékre (később pedig elektrokardiografra és elektroencefalografra) kapcsoltak – felfedezték, hogy nemcsak környezetük tapasztalataira reagálnak érzékenyen, hanem úgy tűnik, hogy az emberek gondolatait is képesek fogni. A legszélsőségesebb eredményeket akkor kapták, amikor élő sejtek elpusztítására reagáltak, függetlenül attól, hogy növényről, állatról vagy emberről volt-e szó. A sejtek halála, de csupán az ellenük irányuló fenyegetés is erőteljes elektromágneses reakciót váltott ki a növényekből.

Tovább vetítve ez annyit tesz, hogy mindannyiunknak van szelme, vagy éterikus teste és ez az energiaforma tükröződik az aura különböző színeiben. A természetszellemek talán az éteri formának egy olyan megnyilvánulása, amely a velük összefüggésben álló növényekből, vagy fákból árad ki.

Valóban, mivel nincs szükségük olyan sűrű fizikális formára, mint a miénk, aurájuk a mi magasabb, spirituálisabb auránkkal lép kapcsolatba: és amint saját pszichikus erőnknek ismet hitelt adunk, a természet szellemait könnyebben megláthatjuk.

Állatok és tündérek

Ahogy az előbb már említettük, a tündérlények arról ismertek, hogy képesek állatok alakját magukra öltetni. Ezért a kelta világban az állatokat megbecsülték, mivel, ha egynek fájdalmat okoztak, azzal lehet, hogy pont egy tündérben tettek kárt. Skóciában és Írországon számos törzs és klan vette fel állatok nevét, mivel legendáik révén úgy tudták, hogy azzal a tündér össel rendelkeznek, aki az adott állat formáját öltötte magára.

SZARVAS

Skócia északi részén és főleg a skót szigeteken, hosszú időkre visszanyúló hagyománya van a szarvas istennőknek, vagy tündéreknek. Ezek egészen az Anvaistennő vadászó törzseihez vezethetők vissza, aki a Csordák Úrnőjeként szabadon engedte azokat az állatokat, amelyek húsukért vadászhatóak. Észak-Skandináviában, Kanada északi részén és Szibériában ez a hagyomány továbbra is fennmaradt.

Cailleach-ot, a kelta Banya istennőt a Vadak Úrnőjeként tisztelték, aki előszeretettel öltött szarvas alakot. A tündér asszony – úgy mesélik – szarvas alakot ölt, hogy üldözőjétől megmeneküljön, vagy a varázserővel rendelkező vadász ellen, aki elvarázsolja, hogy birtokába kényszerítse. Saba, a kelta Oisín bard tündér anyja, szarvasként adott életet fiának, miután a *sídh*-k Sötét Embere elvarázsolta, mivel nem volt hajlandó szerelmével megajándékozni.

Fionn Mac Cumhal – a felisteni kelta harcosok, a Fianna-k nagyszerű hadvezére, akiket Arthur király lovagjaihoz hasonlítanak – Saba elé állt, aki fehér szarvastehen alakjában jelent meg előtte, míg ő vadászott. Magikus vadászkutyái nem bántották a szarvast, melyek közül az egyik, Tyren, maga is elvarázsolt kutya volt. Fionn hazavitte Saba-t, aki az éjszaka során gyönyörű nővé változott. Elmondta Fionn-nak, hogy hozzámennie feleségül és emberi formában maradna addig, amíg birtokán belül, védelme alatt áll. Saba aldott állapotba került, de Fionnak hét napra el kellett hagynia őt, hogy megvédje az országot a Vikingektől. Míg távol volt, a Sötét arra csábította Saba-t, hogy hagyja el a birtokot azzal, hogy úgy tett, mintha ő lenne a csatából hazatérő győztes Fionn. Ezzel a csalással ismét fehér szarvassá változtatta az asszonyt. Fionn het even keresztül sikertelenül vadászott mátkapárjára, míg végül egy barlangban rátalált az aranyhajú fiúra, aki elmondta Fionnak, hogy őt anyja, egy fehér szarvas neveli. Fionn felismerte, hogy ő a fia és Oisimek nevezte, aminek jelentése Kis Szarvasborjú. Oisín amikor felnőtt, visszatért az anyja Tündérországa és beleszeretett az Aranyhajú Niamh-ba, a tündér hereegnőbe.

Tündér jószágok

A tündér asszonyok hozományaként a tündér jószágokat főleg Walesben nagyra becsülték, ahol a kiesi, de erős testalkatú jószágokat régóta hegyi körülmények között tenyésztették. A tündér jószág legendák közül a leginkább lekvüőző a hatalmas Dunsmore-i Hanga Deres Szarvastehenének legendája.

A deres szarvastehen eredetileg egy óriásé volt és mindenkinek adott tejet, aki kért tőle. Így éveken keresztül boldogan legelészett Mitchell Fold-on Shropshire-ben. Mégis egy napon, amikor egy idős asszony azt követelte, hogy töltsen meg a rostját tejjel, úgy mintha egy vedret töltsen meg, a szarvastehen nagyon felbőszült és tombolni kezdett. Guy-nál, Earl of Warwicknál pusztult el és a szarvai még mindig láthatóak a warwick-i kastélyban, habár néhány szkeptikus azt állítja, hogy ezek elefánt agyarak.

HATTYÚK

Tündér asszonyok és istennők gyakran öltöttek hattyú alakot, például a *valkürök*, a gyönyörű viking hajadonok, akik a harcokban elesettek felét kiválasztották, hogy a Valhallába, a viking Mennyrszágba, visszatérjenek velük. A kelta hagyományokban, a hattyú istennők és tündérek gyönyörű hangjukról és a gyógyító erejükről voltak híresek és a nyakukban lógó arany és ezüst láncokról könnyen megkülönböztethetőek voltak más hattyúktól. Azzal lehetett őket arra kényszeríteni, hogy maradjanak emberi formában, ha egy jövendő szerelmük ellopta az egyik takaró tollukat, amikor megtagadták a táncot a tóparton.

A számos, hattyú hajadonról szóló mese közül a leghíresebb *Angus Mac Og*³⁵-é, a Fiatalság Istenéé, az ír Atyaisten fiaé, a Dagdaé, aki egy palotában élt New Grange-nél. Egyik éjjel egy csodálatos tündér asszonyról álmódott és annyira akarta őt, hogy anyja Boanna, akiről a Boyne folyó kapta nevét, egész Írországot felkutatta érte. Több, mint egy évvel később a hajadont egy hattyú formájában megtalálták a Sárkány Szája tavon, száznegvenkilenc másik hattyú hajadon társaságában. Minden egyes hattyú csegettűs ezüst és arany szalaggal volt párosával összekötve. Ezt a hattyút Caer-nek hívták és ő volt az a connacht-i tündér hajadon, aki minden második évben felvette a tündér formáját. Az apja azt mondta, hogy Angus csak akkor veheti feleségül Caer-t, ha a többi hattyú közül ki tudja őt választani. Samhainkor, vagy Halloweenkor Angus elment a Sárkány Szája-tóhoz és azonnal felismerte Caer-t. Megszólította és ekkor maga is hattyúvá változott. Együtt repültek el a boyne-i palotájába és olyan édesen énekeltek szerelmükről, hogy mindenki, aki meghallotta, három napon keresztül aludt. A palota a Brugh na Boinne-i megalitnál helyezkedett el, ahol holdvilágos éjszakákon énekük azóta is hallható.

A tündér hattyúkba vetett hitük miatt tilos volt hattyút vadászni Írországhoz hosszú éveken keresztül.

³⁵ V. u. Angyalus királlyal (a ford.).

A SELKIE-K

A foka hajadonok, vagy selkie-k Skóciában és Írországon és az észak-amerikai partvidéken ugyanesak nagyszerű alakváltoztatási képességükről voltak híresek. A szárazföldön halandó formát öltöttek és időnként megesett, hogy foglul ejtették őket, vagy ők maguk egyeztek bele, hogy emberekkel házasodjanak, de végül mindig visszatértek saját világukba.

Egy lebridai mese megemlékezik egy, a McCodrum klanból származó halasztról, aki hét gyönyörű selkie nővert látott a parton táncolni, miközben a közeli sziklákön hét fokabőr feküdt. Ellopta az egyik fokabőrt és így képes volt foglul ejteni az egyik selkie-t, aki ezután halandó formájában vele élt. Két gyermekük lett. Ahogy viszont az évek teltek, elvesztette szépségét, a bőre pikkelyessé vált és annyira megfáradt, hogy mozogni is alig tudott. Így hát elkezdett a fokabőrt után kutatni, mivel tudta, hogy csak úgy tud életben maradni, ha visszatér a tengerbe. Végül a selkie megtalálta a fokabőrt, ami egy szekrényben volt elzárva, magára húzta és visszatért a habokba.

A mítosz néhány más változata szerint az egyetlen fia találja meg a bőrt, visszaadja anyjának és együtt ugrik be vele a hullámokba, ahol találkozik nagyapjával. Habár később visszatér, hogy apjával élje mindennapjait, gyakran ücsörög a sziklákön, míg anyja énekel neki.

A klan, ahogy mondják, onnan kezdve a Fókák McCodruma nevet viselte. Tagjáról azt állítják, hogy a tündérsépek belső látásával rendelkeznek és arról híresek, hogy pont annyira vannak otthon a vízben, mint a szárazföldön.

Természetszellemek

Dévakról és más magasabb természeti energiákról a hatodik fejezetben beszélünk. Viszont a fa, növény és víz szellemek sem kevésbé lenyűgözőek és hatalmas mágikus hatalommal rendelkezhetnek, függetlenül attól, hogy ez jó, vagy gonosz erő-e. Minden tündér ereje állíthat minket kihívás elé, időnként megmozdulnak a virágok, vagy egy beruházást megállít a zord időjárás, mert a helyszín nem megfelelő, vagy környezetszennyezést okozna a létesítmény.

Raney gyógyító, terapeuta és költő Camarillo-ban, Kaliforniában, aki éveken keresztül tanulmányozta a természetszellemeket és beszámolt saját és barátjé, Corinne tapasztalatairól, amiket akkor szereztek, amikor kertét ültettek. Néhány, a fiatalabb természetszellemek közül megszakitotta kertészkedését: Raney úgy hiszi, hogy a természetszellemek utánozzák az emberi viselkedést és ha pusztítást végző embereket látnak, ez arra ösztönözheti őket, hogy hasonlóan cselekedjenek. Így magyarázta ezt el:

A tündérek valójában nagyon is jóindulatú lények és sosem kívánnak kárt okozni! Semmiképpen sem gonoszak és tőlünk nagyon különböző módon tekintenek az életre.

„A természetszellemek részben azokat az archetipusos mintákat utánozzák, amelyeket maguk körül látnak. Innen tudják azt is, hogy milyen formájúra és színűre fessék a virágokat. Amint az emberi és a természeti birodalmak egyre közelebb kerülnek egymáshoz, néha kísértésbe esnek, hogy azt mintázzák, amit az emberek tesznek. A tündérek a mi elvárásainknak megfelelő formában jelenhetnek meg, mivel nagyszerű alakváltoztatók. Ha azt tetelezzük fel, hogy viktoriánus-korabeli kincsetűek, olyanok lesznek, vagy ha azt várjuk, hogy abban a színben tündököljenek, amilyenre a virágokat kell festeniük, akkor úgy fognak előttünk megmutatkozni. Néha apró fénypontokként cikáznak, amik különösen szép látványt nyújtanak.

Szemünk sarkából Corinne is és én is gyakran figyeltünk fel mostanában tündérekre, gnómokra és más természeti lényekre. Egyszer-egyszer egyikük dardát hajít egy bokor, vagy kő mögé, vagy egyenesen beletalál vele. Lenyűgözött, hogy megmutatták magukat nekünk és további kapcsolatot kívántak létesíteni. Tudjuk, hogy a tündérek különösen furfangosak és játékosak, ezt azért viszont sosem vártuk!

Mivel többet gondolkodtunk róluk és mivel figyelmesebben szemlélődtünk, annál több bizonyítékot találtunk huncut tetteikre. Valóban élvezik az életet!

Viszont egy üzenetük is volt számunkra. Sokat beszélgettem a gnómokkal, dévakkal és a többi apró népekkel, ezért úgy hiszem, a tündérek úgy érezték, nem törődöm velük eleget.

Mialatt a farkaskutyatejet ültettem, sokat beszélgettem barátammal, az ír koboldokkal, a leprechaunokkal és a gnómokkal. Sokat segítettek ennek a mágikus kertnek a megalkotásánál és azóta is jelen vannak.”

A természetszellemek megjelenése

Ahogyan Raney rámutat, néhányan emberi formát tulajdonítanak az esszencia ezen fajtájának – ezért ilyennek is látják őket. A művész Cicely Mary Barker jól ismert arról, hogy a növényeknek, virágoknak és fa tündéréknek a szellemét alkotja meg és sokuk megjelenése távol áll a finom kímézetől. 1895-ben született Croydonban, London közelében és gyermekkori betegsége miatt élete nagy részét otthon töltötte, ahol sokat játszadozott a kertben. Így találta meg azt a nyugalmat, amely úgy tűnik, hogy szükséges a természetszellemek megfigyeléséhez, ugyanúgy, mint egy ritka, felénk madár, vagy pillangó szemléléséhez.

Cicely röviddel azután kezdte el képeit megfesteni, hogy napvilágra bukkant a Cottingley tündérek esete és a felnőtteket arra kezdte ösztökélni, hogy visszatéekintsenek gyermekkoruk áttatlan-ságára és tökéletességére. A tündérek formája, amelyeket megfestett, a különböző növények és virágok alapvető tulajdonságának belső ismeretére és valódi gyermekekről szóló művészi tanulmányaira épült. Minden egyes tündér olyan öltözetet visel, amivel a különböző virágok, vagy fák szellemét képviseli. Első könyvének sikerét 1923-ban – amelyben a tündérekről írt verseit is közli – további hét könyv megjelenése követte. Egészen addig festett, míg élete végének közeledtével szeme világát közel elvesztette. 1973-ban, hetvenhet éves korában halt meg. Tündér alakjai mostanra már népszerű figurákká váltak az Atlanti-óceán mindkét partján.

Mágikus fák

Az olyan helyeken, ahol a három mágikus növény, a tölgy, a kőris és a galagonyabokor együtt nő, tündérek gyűlnek össze: két tölgy között pedig Tündérország bejárata található.

A fűzekről, amelyek a Hold és a Banya istennők szent növényei, úgy tartják, hogy éjjel elmozdulnak helyükről. A bodza alapvetően tündérfa, és ha május elseje előestéjén (április 30-án)

bodzavesszőkből font koronát viselsz, azt mondják, hogy látni fogod ezeket a mágikus teremtményeket.

Megláthatod a tündérek akkor is, ha alkonyatkor egy galagonyabokor alatt ülsz. Viszont ne keress menedéket alatta május elseje előestéjén. Szent Iván éjjelén, vagy *Halloweenkor*, mert ilyenkor a tündérek elvarázsolnak. Az egyedülálló galagonyabokrok, amelyek tündér dombok mellett nőnek, illetve a harmasával állók különösen mágikusak.

Néhány fa és növény elriasztja a gonosz tündérek és a boszorkányokat. A berkenyét például varázslat elleni védelmezőnek tartották. Május elseje reggelén fém érintése nélkül levagott berkenye ágakból készített, vörös szmórral összekötött keresztet helyeztek az istállókra és kamrákra, hogy a rossz tündérek távol tartsa, míg berkenye gallyat kötöttek a tehén farkára, hogy ezzel megakadályozzák, hogy a tündérek elloppák a tejet. Berkenye fából készítették bölesőket, hogy védelmezze a csecsemőket attól, hogy tündérek elvigyék őket. Egy fagyöngyből font koszorú ugyanazt a célt szolgálta.

A fák szellemei

Számos kultúrában találkozhatunk fa szellemekkel. Afrikában törzsi istenségekként még mindig nagyra tartják őket és a jóindulatú szellemeket, akik a napsütést, az esőt, az aratás bőségességét és az asszonyok termékenységet szabályozzák.

A japán mitológia bővelkedik fa istenségekben és szellemekben. Uku-No-Chi volt az az istenség, aki a fa törzsében lakott, mialatt Hamori védelmezte a fák leveleit. Minden egyes fa egy-egy isten oltalma alatt állt. A népszerűbb mítoszokban a fa szellemeket emberi formában ábrázolták, de sólyom fejük és karmuk volt.

A driádok női fa szellemek, akiknek egyik fajtáját a hamadrúaszok képviselik. Az ógörög irodalom beszámol róla, hogy a kelta mitológiában is megtalálhatóak és azon területek hagyományaiiban is felbukkannak, ahova a kelta ősök kivándoroltak. Sokan közülük fűzeken élnek, amelyek szentek a Hold Istennő előtt, mivel legfőképpen éjjel jelennek meg az erdőségekben, amikor szeles időben igező énekük hallható. A driádok gondját viselik más szent fának is, legfőképpen a tölgynek, a kőrisnek és a galagonyának.

A Ghillie Dhu-k azok a skót fa szellemek, amelyek leggyakrabban nyírfákon élnek és a lombkoronában rejtőzködnek, hogy tekintetünket elkerüljék. Ezek a *dryadok*nál kevésbé jószagos szellemek, akik időnként páfránnyal kötik meg az utazót és Tündérországra viszik őket.

A faelfeket, amelyek megtalálható Norvégiában és Skóciában is, úgy irtak körül, mint apró, zöldbe öltözött teremtményeket, akik az erdei állatok és saját maguk számára használják kiváló gyógynövényekkel kapcsolatos szakértelmüket. Tudásukat viszont nem osztják meg emberekkel.

A Hylde moder, vagy Bodza Anyák, azok a skandináv és észak-európai fa tündérek, amelyek az ősi Anyaistennőhöz kapcsolódó bodzafákon, a tündér növények legmisztikusabbikán élnek. Csúpan a középkortól kezdődően demonizálták ezeket a tündéreket, mint gonosz boszorkákat. A Rollright Stones, az ősi álló kövek Oxfordshire-ben, egy Banya istennővel, vagy tündérrel állnak összeköttetésben, aki a vidéket őrzi. A kövek egy támadó király és csapata, akiket a tündér kővé változtatott. Ezután ő maga is bodzafa alakot öltött a kövek mellett, hogy őrséget álljon, arra az esetre, ha a varázslat megtörne. Szent Iván éjjelén a helyiek kimennek a Király-kőhöz és egy nagy lakoma után egy szertartás keretében megvágják a bodzafát, amely ezután vérezni kezd, hogy termékenységet hozzon a földeknek.

1962-ben egy fiatal fiú, aki egy helyi farmernek segédkezett, épp traktort vezetett a Long Compton nevű falu felett magasodó hegven, este tíz óra körül egy nyári éjszakan. A traktor előtt hirtelen meglátott egy ködös, körülbelül öt méter magas, fényből álló „fehér oszlopot”, ami ekkor néhány másodpercre a levegőbe emelkedett, mielőtt fokozatosan szertefoszlott volna.

Amikor 2000-ben meglátogattam a köveket, azt remélve, hogy találkozom Bodza Anyával, megtudtam, hogy a fa vandalizmus áldozata lett. Pedig a fa szalagkötés rituáléjának helyszíne volt, egy olyan szokásé, ami a fa szellemét ünnepli és áldozatokat mutat be neki. Vannak azért más bokrok is a Király-kő közelében, ezért remélem, hogy az idős asszony ismét megjelenik egyszer.

Egy hasonló, női, fához kapcsolódó anya alak, de talán még elbűvölőbb (kivéve, ha banya alakot ölt), a svéd fanimfa, a Huldre,

vagy Skogsra, akit gyönyörű nőként írnak le, a mely erdőségekben lakik, ahol a fák és a vadon élő állatok segítőjének szerepét tölti be. A távoli vidékeken a vadászok még ma is mutatnak be neki áldozatot, így kérve engedélyt a vadászatra. Huldre, Frigganak, a viking Anyaistennőnek egy megjelenési formája.

A föld alatti szellemlények

Bányaszellemek

A leghíresebb bányaszellemek a cornwall-i kopogtatók, habár Dél-Amerikától egészen Kelet-Európaig minden országban fellelhetők, ahol emberek a föld alatt dolgoznak. Mivel ez egy veszélyes, felhőmagban zajló foglalkozás, a másik világ lényei meg a legcinikusabb bányászokhoz is közel állnak és ez az, ami életre hívta a bányaszellemek védelmező magatartását. Teljes biztosítékot azóta sem jelenthet semmi, a bányák valódi urai továbbra is a szellemek. Valójában azt mondják, hogy a bányák haszonleső tulajdonosai, akik sem a szellemeket, sem a munkásokat nem tisztelik, okozzák a szellemek jótékony természetének visszahúzóását, például a cornwall-i ón-, arany- és rézbányákban. Mégis, pont maguk a bányászok azok, akik leginkább megszenvedik elzárkózásukat.

A torpeszerű és csupán időnként látható cornwall-i kopogtatók irányították a bányászokat a gazdag ásványi érc, vagy szén lelőhelyek felé. Azonban ők is rendelkeztek a szellemek kiszámíthatatlan természetével és a munkások összezavarása végett időnként kopogtató hangokat hallattak. A kopogtatók elsősorban védelmezőként szolgáltak, kétségbeesetten kopogtatva közelgő veszély esetén. Legendák beszámolnak róla, hogy a bányaszellemek hogyan vezették a mentőalakulatokat a beszakadt bányák felé. A bányaszellemek utalják a fűtülést, ezért ezt igencsak rossz jelnek tartják a föld alatt.

Az Aknak Nagyasszonya

Dél-Amerikában Pachamama a férfi termékenység, vagy vihar istensége hitvese. A katolicizmus bevezetése óta Pachamama jószagos jellemzőit egyre inkább Szűz Mariával kezdtek összefüggésbe hozni, aki számos korábbi szentélyét átvette. Például a bolíviai

onbányákban a föld istenségeket minden nap áldozatokkal engesztelték ki és a bányászok Szűz Mária, vagy az Aknak Nagvasszonyának a védelmét hívták meg a férfi és a női föld démonok, az ősi pogány istenségek ellen, akik ellenséges arent öltöttek.

Vízi tündérek

A tavak szellemei

A tavak szellemei általában gyönyörű hosszú hajú nők, akik víz alatti palotákban laknak, a partra járnak ki táncolni és emberi férjet keresnek maguknak, akikkel egybekelnek. Lehet, hogy egy király is felbukkan a habokból, hogy a hajadon hozományáról megalkudjanak, de ezen kívül ritkán számolnak be férfi tavi szellemekről.

A Gwagedd Amwn-ok, a gyönyörű walesi szőke hajú tündér asszonyok, akik felnőtt ember méretűek és a tavak mélyén található víz alatti palotákban laknak, a Black Mountains⁵⁶ tövében. Ezek a tavi hajadonok időnként emberi férjet találnak maguknak, habár ritkán maradnak mellettük. Nehány helyi család meg mindig kitart tündér származása mellett.

A Llŷen y Fan Fach-i Tó Asszonya, a tündér őse a walesi gyógyítók és orvosok töretlen vörvonalának. Ennek a tündér legendának kivételesen a keletkezési évszámát is meg tudjuk határozni. Az 1250-as évekből származó feljegyzések beszámolnak róla, hogy egy napon egy fiatal farmer három gyönyörű hölgyet látott a parton táncolni, a legszebb beleegyezett, hogy a felesége lesz, mire apja, a Tündérek Királya, felemelkedett a tó mélyéről, hogy neki adományozza a tündér jószágokból álló hozományt. Ugyanakkor számos feltételt szabott lány kezéért cserébe, amelyek mesélőkként változnak, mivel a tényleket ezen a ponton már beködösíti a tündér por. Az egyik feltétel az volt, hogy a tündért sosem szabad vassal érinteni, egy másik az, hogy nem szabad arra kényszeríteni, hogy templomba járjon, és megint egy másik azt mondja, hogy ha a férje háromszor ráüt, akkor hozományával együtt visszatér Tündérországha.

⁵⁶ Jelentése: fekete-hegység, zord kúcsú hegylánc a Mórmon és Usk folyók között, Wales Ke-i szelén (a szerk.).

A párnak három gyermeke lett, de a farmer megszegte alkupját – férfiak előadásában a szegény férj csak finoman érintette meg a tündért, és azt is alapos indokkal. Mivel viszont a tündér alku, az tündér alku, a jószágok és a finom hajadon távozára kényszerültek. Mégis visszatért, hogy megtanítsa fiának a gyógy növények ismeretét és a gyógyítást, belőlük lettek a Myddfai orvosok, a walesi király udvari gyógyítói. Amikor meghaltak, maguk után hagytak egy orvosi tanulmányt, aminek másolatai a mai napig léteznek.

Kutak szellemi lényei

Ezeknek a lényeknek a megjelenése a szent kutaknál és forrásoknál időtlen időkre nyúlik vissza. Mégis, általában annak a keresztény szentnek a nevével illetik őket, aki a kút, vagy forrás eredeti alvilági őrzőjének a helyébe lépett.

A kutak szellemi lényei, akiket leggyakrabban gyönyörű, fehérbe öltözött nők alakjában figyelhetünk meg, bírnak az alakváltoztatás képességével, mint a Bretagne-i corrigan-ok, akiket ivókutak, források és szent vizek közelében láttak felbukkanni. Bretagne-ban is léteznek, *les honnes dames* névvel illetik őket, a régebbi mendemondák szerint hagyományosan magas zsinóros kalapokban, akik a falu kútjánál gyülekeznek ugyanúgy, ahogy az idős földi özvegyasszonyok teszik azt napközben.

A kutak szellemeit hagyományosan a női termékenység elősegítése érdekében hívták meg és a tizenkilencedik század végéig, főleg Skóciában és Írországhoz néhány sikeres megtartama női halandó védelmezőjét. Általában egy idős asszony volt az, aki a hozzá folyamodókat az ősi rituálék szerint igazította útba. A termékenységi kutak és védelmezőik iránti érdeklődés jelenleg újjászületőben van. A szent kutak, amelyek a Földanya méhének bejáratát jelentik meg, mindig is a gyógyító erővel, jóvándóval és a termékenységgel álltak szoros kapcsolatban.

A kelta Hármass Istennő fedett kútjának zarándokai – amely a Gatehouse apátságnál található Sheppey-szigeten, Kentben – az utóbbi néhány évben azt jelezték, hogy egy fehérbe öltözött hölgyet láttak megjelenni, aki eltűnt, amint megpróbálták megközelíteni. Egyik szentanyja így jellemezte: „mint egy menyasszony az esküvője napján”. A keresztények a látomást Szűz Mária

jelenésként értékelik, míg mások egyszerűen a Fehér Asszonynak nevezik. Erős virág-, vagy parfümillatról is beszámoltak a zarándokok, amint fogadalmi aldozatként pénzürméket csúsztatnak az apátsági kút járdájának repedéseibe.

Még a tizenkilencedik században is, a vidéki lányok szívesen látogattak meg szent kutakat, hogy ott jövőbeli férjeikről álmodjanak. Az egyik ilyen joserővel bíró hely a Tündér Tű Kutja Selwynben, Yorkshire területén, amelyet a fiatal lányok azon szokásáról neveztek el, hogy aldozatként hajlított tüket dobtak bele – amelyek aranyból, vagy ezüstből készültek, ha az esdeklő gazdag volt. Egy lejegyzett eset szerint, egy szolgálóleány meglátogatta a kútát és miután elmondta kérését, alomba merült a kútnál. Egyik esküvői pompába öltözött kerője hozott neki egy jegygyűrűt és magával vitte az Elvek országba, ahol lakomat ültek és vigasságon vettek részt.

A tenger szellemei

A sellőkről úgy tartják, hogy emberi fejjel és derékig emberi testtel rendelkező gyönyörű nők, de csipőjuktől lefele hal farokkal vannak megáldva. Habár a szkeptikusok úgy gondolják, hogy a fókákat, vagy más tengeri teremtményeket gondolták sellőnek, a tengerészek évszázadokon keresztül csodálatos hanggal rendelkező gyönyörű tengeri nők farkaival tértek vissza, akik a világ minden részén fellelhetőek voltak. A tengeri sellők és tritonok általában segítőkészek, megmentik a fulladozó tengerészeket és a hajókat elterelik a sziklaktól, habár időnként gonoszak is lehetnek; olyan szigetek közelében található homokzátonyokon láthatóak, amelyekhez mágikus képzetek társulnak.

A sellők, a selkie-khez hasonlóan, halandó férfakkal házasodtak. Ez általában egy trükk segítségével történhetett meg, amikor az ember ellopta egyik értéküket és ezzel a szárazföldre kötötte őket. Azonban voltak szerelmesen alapuló párok is, ahogyan Hans Andersen *Kis Hableány* című történetében is olvashatjuk. Tizenöt évesen, amikor először bukkant a víz felszínére a hableány, megmenti egy herceg életét egy hajóroncsnál és beleszeret. Elmegy a tenger boszorkányához, aki lábakat ígér neki és azt mondja,

hogya a herceg mindennel jobban szereti, akkor a hableány lelket fog kapni. Ahhoz viszont, hogy egybekelésük megtörténhessen, a herceg tulontúl előkelő. A hableálynak csodaszép hangját kell cserébe a boszorkának ajándékoznia és minden lépés, amit a földön tesz, olyan, mintha vörösen izzó tükon lepdene.

A hableány aldozathozatala ellenére, a herceg egy hercegnőt vesz feleségül. A hableány csupán hab alakban tudna visszatérni a tengerbe, kivéve akkor, ha sikerül megölnie a herceget még az esküvője napja előtt. Ennek megtételét megtagadja és alábukik a tengerbe. Mégis, mivel ez egy tündérmese, még akkor is, ha igencsak sötét, a jóságot megtalazzák és a szílfek, a levegőszellemek őstípusa közé kerül és így lehetőséget kap arra, hogy megszolgáljon lelkeért jóselekedetei által.

Sötétebb vízi szellemek

Nem minden vízi szellem jóindulatú, a kilencedik fejezet például beszámol a Morganákról, a félelmetes, de mégis szépséges tengeri asszonyokról, akik a szerelmüket a hullámsírba húzzák. Ugyanígy az eredeti Lorelei egy gyönyörű fiatal tündér lány volt, aki a Rajna feletti sziklákön ült és a görög mitológia szirénjeihez hasonlatosan igézően szép, kísérteties dalokat énekelt, ezzel csábítva a tengerészeket a hullámsírba. A „Lorelei” kifejezés ma már egy általánosan használt fogalom a főként az európai édesvízekben élő női vízi szellemekre.

A Nereidák azok az ókori görög vízi hajadonok, akiket legfőképpen az Egei-tengerrel hoznak összefüggésbe, de Skandináviától egészen Krétáig mindenhol megtalálhatóak. A Nereidákról, akik óceán erejének sötét oldalát jelenítik meg, úgy tartják, hogy az örületbe kergetik azt, aki teliholdnál látja meg őket. Mivel nem képesek gyermekeknek életet adni, úgy vélik, hogy embereket ejtenek túsul. A szárazföldön egy fehér kendő mögé rejtőznek, ami ha ellopnak, hatalmat ad a halandóknak felettük. Ők is képesek hattyú alakot ölteni, ebben a formájukban igézően szép, hipnotikus hangjuk hallhatóvá válik. Azt is állítják róluk, hogy rokonai szalak fűzik őket a görög szigetek családjaihoz.

- Keress egy tündér fát – egy galagonyát, bodzat, kőrist, fűzet, vagy tölgyet – ülj az ágai alá egy holdfényes éjszakai a telihold hetében úgy, hogy lásd a Holdat az ágak között. Nézz fel és érezd a kozmosz pozitív energiát, amint beáramlik testedbe.
- Figyeld a holdfényt, amint a leveleken átszűrődik és különböző alakzatokat ölt. Ekkor felismerheted az élő, mozgó energiákat az ágak és a levelek között.
- Érintsd meg a fa törzsét és engedd, hogy a fa életereje beled áramoljon, hogy érezhesd esszenciájának pulzáló energiáját, mint egy enyhe elektromosságot.
- Állva, de még mindig a fat érintve, nyomd lefelé a lábaidat, a gyökerek irányába, lehetővé téve ezáltal, hogy minden negativitás, szorongás és kimerültség a földbe áramoljon belőled. Erősen nyomd a talpaidat a földhöz.
- Most emeld fel a karjaidat, hogy kapcsolatba léphess a holdfényes levelekkel, enőt és gyógyulást nyerj belőlük.
- Most lépj el a fatól és továbbra is a holdat figyelve, az óramutató járásával megegyező irányban kilenceszer kerülj meg a fát, egyre kisebb körökben, engedve, hogy a lábaid vezessenek. Az erő kilenc köre egy ősi mágikus fogás. Ha most a legbelső körben állsz, nyúlj ki és csak az ujjbegyeiddel érintsd meg a fatörzsét és így egy pillanatra kapcsolatba léphetsz a fa szellemével.
- Tölts meg egy kis időt azzal, hogy a holdfényt figyeled, ahogyan a leveleken átszűrődik és felerősíti a fa energiát, majd mondd el kívánságodat a Holdnak.

HATODIK FEJEZET

Dévák és elementálok

*„A kalandos szél hangja úgy van,
Nyugalomért nyugatunk, és nem látjuk nyugalmunk;
Rajta! A szél, mint a kalandos lét,
Jajkiáltás, sóhaj, zokogás, vihar és küzdelem.”*

„Világok emléke” SIR EDWIN ARNOLD (1872–1964)

Dévák és elementálok

AZ ÓSI SZANSZKRIT NYELVBEN a *déva* kifejezés „tündöklő”-t jelent. A dévák vagy adhibauták a természeti lények magasabb megjelenési formáit képviselik, hasonlatosak az angyalokhoz, az opálos lényekhez, akik a természet világának őrzői és irányítói. Az emberrel közvetítés útján, vagy lelki párbeszéd (pszichikus kommunikáció) révén, vagy közvetlenül a gyógynövények, virágok és a fák gyógyító és regeneráló hatása révén léphetnek kapcsolatba.

A dévákrol jelenleg is fennálló szemlélet a hinduizmusból és a buddhizmusból ered. Ezek az entitások sokkal elvontabbak és ezért nehezebben is jellemezhetőek, mint Dana régi Isteneinek ragyogó lényei (a kelta istenek és istennők), akiknek tündéri udvartartása a legnemesebbekkel vetekedett Európában. Madame Blavatsky, a Teozófiai Társaság megalapítója ismertette meg a nyugati kultúrkörrel a dévák, mint angyali lények fogalmát. Hitt abban, hogy amikor az emberiség spirituális fejlettsége kellően magas fokot ér el, akkor a dévák további fejlődésük elősegítése érdekében, párbeszédet kezdeményeznek a halandókkal. Mivel a dévák beszéde most már egyre kézzelfoghatóbb, lehetséges, hogy az ember már megértett ennek a magasabb szintű bölcsességnek a befogadására, de az is lehet, hogy a bolygó riasztó állapota hozta létre azt az igényt, hogy a természet magasabb szinten álló lényei közbelépjenek. A dévák voltaképpen a természet részét képezik, és arról közvetítenek üzeneteket, hogy szükség van a békére, a harmóniára, és a természet minden élőlényéről gondoskodnunk kell.

Kapcsolatfelvétel a dévákkal

A bennszülött észak-amerikai indianok hagyományában a nagyra értékelt lények a Hódok Királyaként, vagy a Sasok Uraként jelentek meg. Ezek a lények képesek voltak különleges erőt, vagy bölcsességet nyújtani azok számára, akik beavatás, vagy személtre szülő spirituális Látnom Keresés végett, egyedül tartózkodtak az erdőben, vagy egy hegven. A bennszülött amerikaiak a felnőtt létbe való beavatási rítusuk részeként, vagy más spirituálisan jelentős időszak során vállalkoztak a Látnom Keresésre. Ezek a szertartások a vadonban töltött idő során böjtölést és meditációt foglaltak magukba, amíg a sugallat – általában látnomások formájában – megérkezett. Ezt a módszert, kevésbé szélsőséges körülmények között azok az emberek is felhasználják, akik a természeti világgal és saját belső énjükkel kívánják ismét helyreállítani a kapcsolatot.

A dévákrol azt tartják, hogy tisztában vannak az emberek gondolataival és képesek üzeneteket közvetíteni azoknak, akik kellően érzékenyek arra, hogy ezeket fogadják. Ehhez a folyamathoz a tisztánhallás képességét (belső hallás) és telepatikus eszközöket használnak, legfőképpen természet közeli helveken végzett meditáció során. A közvetítés az egyik módja a bölcsességet rejtő üzenetek fogadásának. A tisztánhallást főleg egy magasabb spirituális forrással hozzák összefüggésbe, egy angyallal, spirituális vezetővel, vagy az én fejlettebb spirituális lényegiségével. Néhány cinikusabb felfogással rendelkező ember azt állítja, hogy a városi lakosoknak megvannak a maguk angyalai, míg a vidéki népeknek a saját dévai. Valójában átfedés található a dévák és azok az angyalok között, akik emberekkel társalognak (lásd lejjebb). A dévákat gyakran jellemzik gyönyörű emberi alakkal, habár ők az éterikus, vagy az asztralis térben léteznek (a szellem testek birodalmában) és szempillantás alatt méretet és megjelenési formát tudnak változtatni, talán pontosan azért, hogy összhangban legyenek a szemlélő kepi rendszereivel.

A dévák ereje

A déváknek fontos szerepet tulajdonítanak az egekben, vizekben, a Földön, csillaghalmazok felrobbanásánál, az árvizek szabályozásánál és a virágok illatának megalkotásánál.

A keleti filozófiák szerint, a fák adnak otthont azoknak a déváknek, amelyek nem vesznek fel állandó formát. Talán pontosan innen erednek a mindentudó, vagy szent fák, amelyek számos egymástól eltérő kultúrában és korszakban megtalálhatóak. Például a jóvendőmondó tölgy, a görög Atyaistennek, Zeusznak a szent fája, ami a dodonai jóvendőmondó ligetben magasodott. Ennek a fának egy ágát helyezték az Argo-ra, lánson és az argonauták hajójára, hogy útmutatást adjon nekik, hogy megtalálják az Aranygyapjút.

Más dévák a szent védelmezők szerepét látják el az ősi romoknál és hatalmas barna árnyékokként irták le őket, alkony leszálltakor, vagy ezüst fényoszlopokként hajnalhasadtakor. A dévák telepatikusan lépnek kapcsolatba az emberekkel, de a dévával való társalgás önkéntelenül is megtörténhet egy gyönyörű kertben, vagy erdőségben. Meditáció, vagy egy déva elképzelése révén is meg lehet idézni őket úgy, hogy megengedjük, hogy a szavak maguktól megformálódjanak. Az izlandi és a skandináv hagyományokban, amelyek Észak-Európa más tájain, Nagy-Britanniát is beleértve, elterjedtek, a földi wight-ek, vagy *landvaetitir*-ek a falvak és más települések védelmezőiként, alkonyatkor a tündér ösvényeken kószáltak, így helyezve a területet védelmük alá. Egyes mezők és hegyek az ő szent helyeiknek számítottak, ahol nem szánthattak és nem is építhettek.

A dévákat a négy elem, a Tűz, Víz, Levegő és Föld egyikével is összefüggésbe hozzák és ők uralkodnak az Elementálokon is (lásd 130. oldal). A wicca hagyományokban és a ceremoniális mágiában a dévákat az Őrtorony Urainak nevezik és a Rituális Kör Négy Negyedét képviselik. Időnként az Arkangyalok veszik át ezt a szerepet: például Mihály, a Nap arkangyala a Tűzzel áll összeköttetésben, míg Gabriel a Hold arkangyala, a vízzel.

A Findhorn-i dévák

Észak-kelet Skóciában Findhornban, Morayshire-ben egy gyönyörű kertet létesítettek teljesen terméketlen talajon, ami idővel világhírű spirituális központtá vált. A Királyi Légierő korábbi rangidős tisztje, Peter Caddy és felesége, Eileen, három fiuk és egy kollégája, Dorothy segítségével, 1962-ben dévák útmutatása szerint alakították ki a kertet, akik Petert a virágok és zöldek ültetésére és gondozására tanították. A szokásosnál sokkal nagyobb zöldek nőttek olyan talajon, ahol korábban még a gyomok is alig maradtak meg. Az újságok riportereinek beszámolóit szerint egy tizenhétéves kilos kaposztát láttak a homokban nőni. A dévák azt az üzenetet adták át, hogy a kert arra szolgál példaként, hogy hogyan lehet elérni a tágabb világban is a harmóniát és a szellem növekedését.

Dévák és a gyógyítás

A dévákat a virág és a fa esszenciák felfedezésével és elkészítésével is összefüggésbe hozzák. A Findhorn-i Virág Esszenciák esetében a különböző virág dévák vezették felfedezőjüket azokhoz a virágokhoz, amelyek rendelkeztek a szükséges gyógyító tulajdonsággal, a megfelelő hatást elérése érdekében. Marion Leigh, aki Ausztráliából érkezett Findhornba, a folyamatot így írta le: „Nem volt átfogó tervem arra vonatkozólag, hogy milyen virágokat részesítsek előnyben, így a virágok találtak meg engem. Ez alól kivételt képezett a skót kankalin, egy ritka növény. Az üzenet, ami ezen a virágon keresztül érkezett, nagyon erőteljes volt: az ajándék amelyet hordozok, a béke. Esszenciámnak egyetlen cseppje rendelkezik azzal a hatalommal, hogy megtöltsen a tömegek szívét, ezért bányatók velem tisztelettel és Isten kegyelméből a megfelelő időben megteremttem a békét.”

Mágikus virágok

Számos, a tündér virágok letépésére irányuló tiltás környezetvédelmiileg is helytálló és évszázadokon át biztosítja bizonyos fajok fennmaradását a vadonban.

A harangvirág kék virágai megesendülnek, hogy ejfeli mulatságha és tündér-ünnepekre szoltsa a tündereket. Ezért nem szabad leszedni a virágot, mert balszerencsét hoz. Minden egyes porzószálnak apró sárga virágával a kankalintól azt tartják, hogy megmutatja a közelben elásott tündér aranyát. A tünderek védelmezik őket és szerencsétlen jelnek számít, ha természetes lakhelyükről eltávolítják őket.

Az elfek és a pixik a páfrányok közt lakoznak, így hát fontos, hogy ne lépjünk rájuk és ne beszéljük ki a titkaikat körülötük, mert azt vehetjük észre, hogy a negy egtáj minden irányba felé tovaterjednek. Oroszországban azt mesélik, hogy amikor a páfrány arany virágokat hoz Szent Iván éjjelen, a magokból egy márékkal a levegőbe kell szórni. Ahol földet ernek, rejtett arany fog megmutatkozni.

A gyűszűvirág fontos tündérvirág. A lila, vagy a fehér kelyhekét sipkaként hordták és a teljes virág hajlékul szolgált az apró tündereknek. Amikor a gyűszűvirág ingatja a fejét, az annak a jele, hogy egy tündér halad el mellette. A gyűszűvirágokat nagyon szerencsésnek tartották, ha magról keltek ki a kertben, de sosem volt szabad őket átültetni, mivel könnyen lehet, hogy tündérnek szolgál otthoniul. Figyelj arra, hogy ezek mérgező növények.

Az ír hagyományokban a völgyek liliomai létraként szolgálnak a tünderek számára, hogy elérjék a nádat, amelyből a bőlesőiket fonták. Ezek a virágok mérgezőek.

A kankalin lehet sárga, fehér, rózsaszín, vagy lila és mind az Anyastennő, mind a druidák szent virága. Ott szál frissen szedett kankalimból álló esokorról, főkent, ha víz közelében nőttek, azt mondják, hogy megnyitják Tündérország bejáratát, ha egy magikus álló köré helyezik őket.

A lyukaslevelű orbancfű, ez a nyárközepi sárga gyógynövény, jóvendőmondo erővel rendelkezik. Ha alkonyatkor fiatal hajadonok szedik, akik egész nap bűjtöltek és a párnájuk alá helyezik őket, a gyógynövény szerelemről szóló almiokat ígér. Azonban ha orbancfűre lépünk, ez egy tündérlo megjelenését idézheti elő, ami a halandót egy egész éjjelen át tartó vagtára viheti.

A bogáncspihe szállítja a tündereket, ugyanígy, ahogy a gyermekláncfű ernyője és eserebe azért, hogy egy tündért útjára bocsítasz, kívánhatsz valamit. Ezt gondozott kertek közelében nem biztos, hogy örömmel veszik.

Az Őshonos Ausztrál Fa Esszenciákat³⁷ Judi Harvey fejlesztette ki 1992-ben, de sugallata már gyerekkorában megkezdődött. A New South Walesben található szubtrópusi esőerdő északi részén nőtt fel, ahol az őslakosok (aboriginals) már közel négyezer éve élnek. Tudását akkor fejlesztette ki, amikor a melbourne-i Virág Esszencia Központban³⁸ tanult, de mint minden virág és fa esszencia esetében, erejük felfedezése gyakran egy olyan folyamat részét képezi, amely a spiritualitásban és a mágiában gyökerezik és a természetszellemekkel való párbeszéd inspirálja.

Judi így írt erről:

„A tizenhárom fa mindegyike déva alakban jelent meg előtem, kedvező és ártalmas tulajdonságaikkal együtt. Minden fahoz bizonyos színek társulnak és az ezekre történő rálátást meditáció és intuicióm révén szereztem. Azt kérték tőlem, hogy újholdkor gyűjtsek friss és régebbi leveleket, ágakat és fakérgeket, tegyem őket ausztrál forrásvízbe egy gyémánt metszésű és gyémánt alakú kristály talba és hagyjam egy avokádó fa alatt egész újhold idején. Ezután kezmozdulatokat kellett végeznem, hogy a megfelelő spirituális erőt és természetszellemet megidézzem, hogy segítsenek megteremteni és elkészíteni az új esszenciákat. Teliholdnál pedig az új rugvéket, a virágokat, a porzókat és a magokat kellett begyűjtenem. Ez tizenhárom holdhónap körön, egy teljes holdéven keresztül folytatódott.”

Az Őshonos Ausztrál Fa Esszenciák az elmén és a szellemén fejtik ki hatásukat és ez jobb egészségi állapotot eredményez, amint használója ismét összeköttetésbe kerül az életerővel. Ahogy Judi

³⁷ Australian Native Tree Essences

³⁸ Flower Essence Centre

megjegyzé: „Az esszenciák a tudatosságunkat a növények, madarak, ásványok és devák szintjére emeli, hogy tisztába jöjjünk a természettel való kapcsolatunkkal és egymásrautaltságunkkal. Ezek az esszenciák összekötnek bennünket az univerzummal, legfőképpen pedig a Hold ritmusával.”

Ahogyan egy lényt használhatunk saját vagy mások gyógyítása céljából, ezeket az esszenciákat elsősorban a bolygó gyógyítására használhatjuk.

Az elementálok

Semhogy állandó formával rendelkező lények lennének, az elementálok azok az erők, vagy energiák, amelyek a természetben és a mágiaiban alakot kölcsönöznek a teremtményeknek és a gondolatokat, illetve a vágyakat valóra váltják, például a magvakból virágokat és fákat növesztenek. A Tűz ereje, szimbolikusan egy gyertya lángjában lánggra lobbanva eléget egy darab papírt, amely olyan szavakat, vagy képeket tartalmaz, amikre már nincs szükségünk (lásd az 135. oldalt).

Úgy tartják, hogy az elementáloknak megvan a hatalma arra, hogy méretüket és megjelenési formájukat szándékaik szerint változtassák. Bizonyos feladat ellátására adott formát öltenek. A tizenhatodik századi alkimiai értekezésekben léteznek képek olyan elementális lényekről, a Tűz elem esetében például, amelyek pislákoló lánghoz hasonlítanak. Azt is mondják róluk, hogy egy adott, jól bevált formát több ezer évig is megtarthatnak, mielőtt az őselemükkel ismét összeolvadnak.

Az elementálokat évszázadokon keresztül a rejtett mágikus tradíciókkal hozták összefüggésbe, pontosan azért, mert úgy hittek, hogy a szimbólumok által megidézett gondolatformákon keresztül valósággá válnak. Ezért a középkori okkultisták olyan varázsigékbe foglalt mestertudást kerestek, aminek segítségével uralkodhattak az elementálok felett. Időnként, amikor a mágusok az elementálokat negatív célokra használták, ezzel egy tulpát, vagy gondolatformát hoztak létre, ami démon elementállá változott. Ennek az entitásnak néhéz volt megálljt parancsolni, még akkor is, ha

a mágusok egy vedelmi negyzetben belül dolgoztak, amit két mágikus kör ölelt magába; szélsőséges esetekben a tulpa elpusztította megalkotóját – ezért született az a figyelmeztetés, hogy a mágikus hatások háromszorosan térnek vissza.

Lehetne vitatkozni arról, hogy vajon a gyűrű, ami a hobbit Zsákos Bilbóé volt Tolkien *A Gyűrűk Ura* c. művében (lásd a negyedik fejezetet) valójában egy elementál gondolat volt-e, amelyet Szauron, a Sötét Úr a tűzből kovacsolt és így magában a fémekben lakozott. A gyűrű ereje viselője érzelmeiből táplálkozott és megpróbált mindenkit elpusztítani, aki hordta. Csak akkor, amikor Zsákos Frodó az ítélet napján bedobta a gyűrűt a tűzbe, egyesült ismét forrásával. A gyűrűt sötét célra teremtették és ezért az elementál a sötét erőből táplálkozott.

Ugyanígy elementált akár egy deva is teremthet teljesen pozitív cél érdekében. Vegyük például az erdő példáját, egy elementál lény adja az energiáját a magnak, hogy saját fájának megfelelő példánnyá fejlődjön, amelybe ekkor egy fa szellem költözik bele. A deva az erdő egész területére vigyáz és szabályozza a növekedést és a pusztulás körforgását, törekedve arra, hogy gyógyítsa a pusztulást, amit az erdőirtások okoznak az életerő ellen.

Mindennapi szinten, ha az érzelmeik megfelelően magas szinten vannak, az elementálok kapcsolódni tudnak az ember érzelmeihez és fel tudják erősíteni őket, szélsőséges esetben akár poltergeist jelenséget is okozva ezzel, ha az egyén hosszú időn keresztül gyűlölködik, vagy fásult hangulatban van. Mivel a tűz elementál megjelenhet harag képeiben is, fontos, hogy csak akkor hívj meg mágikus energiákat, amikor nyugodt vagy és csakis pozitív célzattal, hogy elkerüld a kevésbé jóindulatú erők megteremtését. Nem valószínű, hogy demont fogsz teremteni csupán azzal, hogy fortongsz a munkád során ért igazságtalanság miatt, viszont könnyen előfordulhat, hogy fejfájást fogsz kapni, vagy almatlanságban fogsz szenvedni miatta.

Az elementálokat először a Kr. utáni III. században a görög neoplatonisták³⁹ rendszereztek, habár felismerték, hogy ennél sokkal korábban, az ember megjelenését megelőző időkben már jelen voltak a Földben, a Levegőben, a Tűzben és a Vízben. Ugy hiszik, hogy ezek Lalith gyermekei, aki arról ismeretes, hogy Adam első felesége volt, de kűzöttetett a Paradicsomból, mert nem volt hajlandó engedelmeskedni férjének.

Platón, a görög filozofus, aki Kr. e. 360 körül élt, *Timaios* c. könyvében beszámol róla, hogy Demiurge, a teremítő isten, a négy elemből teremtette a világot. Ez a világ magában foglalta a Földet, a Holdat, a Napot és a csillagok mennyei szféráit.

Ez nem csupán a képzelet szüleménye. Ha elfogadjuk, hogy az univerzum az energia alapvető forrásából, mintegy Isten fejéből pattant ki, akkor a négy elemet úgy vehetjük, mint az energia fókuszált forrásait, ametről évszázadokon keresztül úgy hitték, hogy az élet építőköveit képezik. Az elemek felosztása az emberekre is kiterjedt, amelyeket Jung az emberi működés egységeivel hozott összefüggésbe, úgy mint Föld/érzelmek, Levegő/gondolat, Tűz/intuicio és Víz/érzelmek.

Az elementálokról, ezen erők a megjelenési formáiról úgy hiszik, hogy a materialis és a spiritualis réteg közötti hírdalmat foglalják el és így a két dimenzió között hídként szolgálnak. A teozófusok, akik a tizenkilencedik század végéhez közeledve bevezették a keleti filozófia alapgondolatait a nyugati mágikus hagyományokba, a spiritualis lények, a devak és a természetszellemek közé sorolják őket.

A tizenhatodik századi alkimista, Paracelsus, akinek jelentős gyógyító és mágikus ismereteket tulajdonítanak, így határozta meg az elementális erők megszemélyesített formáit: a Föld gnómjai, akik szobor alakú sziklakként is megjelenhetnek, a szalamandrák, a legendás Tűz elementálok, a Levegő szilfjei és a Vízitündérek. Ez

³⁹ Filozófusok egy olyan csoportja, akik Platon tanításait a keleti miszticizmussal elegyítették.

egy igenesak összetett elképzeles, mivel a gnóm maga is egy tündérlény. Tehát hogyan lehet egyben elementális erő is és miért választotta a gnómot és nem inkább a törpet? Ugy tűnik, hogy ezen kategóriák kialakítása pusztán az egyik megközelítési módja annak, hogy egy olyan példát valasszunk, ami leginkább az adott erőt szimbolizálja. Természetesen, ha te vagy én lettünk volna a tizenhatodik századi alkimista, lehet hogy éppen egy törpet választottunk volna, vagy sellőt, a vízitündér helyett.

Nehány magus az elementálok hat különböző csoportját tartja számon, megkülönböztetve a faunokat, vagy szatírokat, mint az állatok archetipikus elementálijait és a driadokat, mint a természeti világ központi szellemiényeit, ahogyan azt az ötödik fejezetben említjük. Ezek a természeti jelenségekben tapasztalhatóak meg, amilyen a villámlás, a rohanó hegyi patak, a földesuszamlás, a nagy szelek, vagy bármely drámai esemény, amit természeti jelenség okoz, vagy finomabb formában, a hunvorgó tűz tündérek, szármvas pillangók, vagy ősi kövek amik a ködön átsejlenek, a táncoló vízi hajadonok, akiket pillanatokra rabul ejt a tenger hullámozó habja, vagy amint a napsugárzás szivárványt vet a vízesés felszínén. Habár minden magára valamit is adó magus kidobolt volna engem a Mágikus Köreből azért, mert ezt állítom, de ezeket a formátlan erőket bárhogyan elképzelheted, amíg az pozitív és arra használod, hogy saját belső elementális erőidet erősítsd általuk.

Mivel függetlenül attól, hogy magiaról, vagy saját személyes tevékenységedről van-e szó, az elementális erők képesek az elemekben rejlő legkedvezőbb tulajdonságokat előhívni – a Föld bölcsességet és szívósságot, a Levegő lendületes kommunikációs és logikai képességet, a Tűz lelkesedést és megvilágosodást előidéző képességet és a Víz alkalmazkodó- és belevázókésztséget –, hogy segítsen vágyainkat megteremteni és világunkat gyümölesözövé varázsolni.

GNOMOK

A Föld archetipikus elementális szellemiényei, a gnómok, Észak-Európából származnak. Ezekről az ősi törpe jellegű teremtményekről azt tartják, hogy ezer éve leginkább a föld alatt, vagy sűrű erdők mélyén élnek.

Gob uralkodik felettük, akinek a trónját kristályok, arany és ezüst ékesíti. Ő a bányászok és más föld alatt dolgozók védelmezője és azoknak a tündéreknek az oltalmazója, akik a föld alatt élnek, vagy dolgoznak, mint például a törpéké és a kopogtató szellemeké, a corn-i banva tündéréké, az ír koboldoké és a fa szellemeké. Néhány wicca hagyományban a gnómok uralkodóját Boreasnak hívják, aki az Északi Szel római istenének nevét örökölte.

A Föld elementálokat mágikus úton, olyan, a Föld elemmel kapcsolatba hozott rituális tárgyak segítségével idézik meg, mint a csengő, a pentagram és az üst vagy más rituális edény, a kristályok, gyógynövények, só és a kenyér. Ezek központi szerepet játszanak olyan varázslatok során, amelyek védelemre, állatokra, gyógynövény varázslatra, vagyonra, termékenységre és gazdagságra irányulnak.

Személyes, kevésbé előírásokat követő szinten a Föld elemental pindulató erejét kristályok segítségével idézhetjük meg, főleg a zárványokat⁴⁰ tartalmazókkal, mint például a borostvánkő, a hegyi kristály, vagy a molnias achát és a jade. A Föld elementálokat időnként a női mintának megfelelő módon Galadriellel, a Föld Tündérék királynőjével hozzák összefüggésbe, akat Tolkien *A Gyűrűk Ura* c. műve tett híressé (lásd a negyedik fejezetet). Ő az eredeti Tünder Istenanya, aki főleg természeti környezetben, mint például erdőségekben tevékenykedik.

Szilfék

Ezek a szárnyas Levegő szellemek évszázadokig élnek és jöttek-ik révén halhatatlan lelket nyerhetnek. Sosem öregsznek meg és azt tartják róluk, hogy a hegytetőket népesítik be. Uralkodójuk Paralda, a Föld legmagasabb hegytetején él. A szilfék rövid időre emberi formát ölthetnek és meretükben különbözőek lehetnek az egészen piciktől az emberi meretűekig és leggyakrabban a szelben láthatók.

Mágikusan a Levegő elementálokat az athame⁴¹ vagy rituális kés, a kard, vagy a füstölő képviseli. Rituálek során akkor

⁴⁰ Megkötözött rovarok, vagy növények a kristályon belül.

⁴¹ A fekete markolatú boszorkánytű. Más néven: Scary Boline. 5-6 inch hosszú, letélt. Mágikus köröket jelölnek ki vele. A tulajdonos energiáját közvetíti, összpontosítja akaratait (a szerk.).

idézik meg őket, ha szükség van a logikára, a tanulásra, érthető párbeszédre, vagy utazásnál és hivatásbeli előrelépésnél. Személyes ritusokban füstölővel, vagy aromás olajok párologtatásával idézhetők meg.

SZALAMANDRÁK

Ez a Tűz elementál, a legendás tűz gyík, ami a Közel-Kelet sivatagaiból származik. Ők rendelkeznek az elementálok közül a legnagyobb erővel és a legkevésbé vannak összeköttetésben az emberekkel, habár kis fénnyelként megfigyelték őket (lásd a hetedik fejezetet). Uralkodójuk egy lángoló lény, a Dzsum.

A szalamandrákat felmértéres, vagy még hosszabb tűz gyíkként írják le, hosszukásra nyúlt, láng formájú lényként, amik vulkánokban, vagy tüzese tavakban élnek. Erdőtűzeknél is megfigyelhetők – minél nagyobb a tűzkatlan, annál nagyobb a látható tündér mérete. Mint a kameleonok, ők is állandóan változnak és mozognak, mint maga a láng.

Mágikus értelemben egy bot, gyertyaláng, vagy szent tűz jelentheti meg és megidézhető, hogy erőt, fényt, inspirációt, kreativitást, energiát és tisztulást hozzon. Személyes szinten a gyertyalángon keresztül lehet meghívni őket.

VÍZTÜNDÉREK

Ezek a víz elementálok, akik az Egei-tengerből származnak és az óceán mélyén a koral barlangokban élnek, illetve a tavak, vagy folyók partján és a mocsaras területeken. A víz minden színeben tündökölnek a napfényben és annyira angyaltalanok, hogy ritkán láthatók, kivéve tisztánlátással, vagy vízesésben és szökőkútban felbukkanó szivárvány képeben. A víztündérek uralkodóját Necksának hívják.

A mágikus hagyományokban a Víz elementálokat a kehellyel vagy rituális serleggel hozzák összefüggésbe, illetve magával a vízzel, vagy borral. Szerelmért, szexuál mágiában, gyógyulásért, párkapcsolati problémák esetében, vagy gyermekekkel összefüggésben lévő események miatt idézik meg őket. Személyes szinten kapcsolatba léphetünk velük tengerparton, folyóknál, vagy úgy, ha belenézünk a vízbe (homályosan érzékeljük, azáltal, hogy

belebámulunk a visszaverődő felszínébe, hogy lássuk külső, vagy a tisztánlátó szemünkkel a képeket, amelyek a kérdező életének odaillő részeit szimbolizálják), a holdfényvel, vagy azáltal, hogy tintát, vagy viaszt eseppentünk a felszínre, hogy mozgó képeket teremtsünk általuk.

GYAKORLAT: KAPCSOLATFELVÉTEL A DÉVAKKAL

Amikor megpróbálunk üzeneteket közvetíteni, nehéz lehet megkülönböztetni, hogy mi az, ami a saját lelkünkől érkezik és mi az, ami egy magasabb forrásból, vagy tudatosságból ered. Bizonyos értelemben nem is számít, mivel nincsenek igazi különbségek a saját magasabb szintjeink, vagy tudatosságunk és az angyali, vagy dévikus források között. Lehet, hogy megbízhatóbbnak érzed, ha azt gondolod, hogy közvetítésed saját belső dévadtól ered.

- Látogass el egy botanikus kertbe, vagy egy olyan helyre, ahol gyönyörű ápolt kertek vannak, amelyeket olyan emberek ültettek, akik különös vonzalmat éreznek a virágok iránt.
- Válassz egy tiszta napot és sétálj a kertben, amíg egy nagy virágvasra nem bukkansz, amit megfelelőnek érzel. Az illatos virágok különösen erős idéző erővel bírnak.
- Őlj kényelmesen egy padon, vagy pleden a fűben, hogy körbeöleljen a virágok illata és gyönyörködj színükben.
- Lazíts úgy, hogy elképzeld egy pillangót, ami először a fejedet pihen meg. Tartsd a fejedet tudatosan mozdulatlanul és amikor tested egy másik pontjára repül át, lazítsd el a fejedet és az arcodat és koncentrálj a pillangóra más testrészeiden mozdulatlanul.
- Mire a pillangó már mindkét lábfejedre rászállt és végül elrepült, már elég lazának kell érezned magad.
- Lagyan lélegezd be az orrodon keresztül a virágok színt és illatát engedve, hogy teljes lényedet átjárja és szádon keresztül fújja ki a sötétséget és a merevséget.

- Nem kell a lelegzeted hosszát befolyásolni, hanem engeddd, hogy ahogy a színtre koncentrálsz, a ritmus fokozatosan kialakulhasson.
- Amint lélegzel, engeddd, hogy a virágok az elmed látomásában megjelenjenek, vagy képzelj el, hogy egy arc formálódik ki a virágokból. Lehet, hogy öreg, lehet, hogy gyönyörű, vagy túlmutat az átlagos szépségen, vagy talán barna, rancos, mint egy olyan lény, amely közel él az anyaföldhöz.
- Lehet, hogy egy halványabb arcvék formájának gyenge ködét látod kiformalódn, vagy egy pompásan tündöklő, tiszta fehér fényt.
- Mindezeket megfigyelheted belső vagy külső szemekkel.
- Hallhatsz belső hallásod révén, vagy kívül egy testetlen hangot, de lehet, hogy az üzenet saját hangodon, vagy gondolataidon szűrődik át.
- Ne tegyél fel kérdéseket, csak várj. Lehet, hogy meghallasz egy verssort, egy kifejezést, vagy történetet, vagy képeket látsz. A közlés lehet, hogy összetett lesz, vagy erőteljes elmé-nyek sorozata, amelyek érezhetően egyszerűbbek. Lehet, hogy békét érzel, melegséget, vagy szeretettség érzetét inkább, ahelyett, hogy szavakat hallanál, vagy képeket látnál.
- Mindezek egyformán értékesek, egyes személyek egész filozófiai kötetet kapnak kézhez, mások pedig finomabb, de egyaránt jelentős kinyilatkoztatásokban részesülnek.
- Lehet, hogy megérint egy hirtelen fuvallat, vagy hűvös áramlat, vagy valakit közeledni hallasz. Ekkor eljött az ideje, hogy bezárd a csatornákat.
- Hagyd, hogy az arc elhalványuljon és amint ez megtörténik, fessd le a virágok színt, mint egy közeget, amely védelmez és magába ölel.
- Csendben köszönd meg a devának és képzelj el a virágot körülötted, amely szirmaiba burkol, amint pszichikus energiád bezárulnak.
- Sétálj csendben a kertben, érezve, hogy a felesleges energia lábaidon keresztül a földbe áramlik.

- Menj el egy kávézóba, vagy haza és a naplódba írd le a szavakat és képeket, amelyekre visszaemlékszel. Ne erőltessd őket – az élmény önmagában is jelentős.
- Ha lehetséges, vásárolj néhány hasonló virágot, mint amilyeneket láttál, és a kertedben vagy az ablakládában ültess el.
- Kísérletezz különböző virágokkal, gyógynövényekkel és fakkal, hogy lehetővé tudd, hogy a boldogságod nyilvánjon. Folytasd azzal, hogy megteremtsd saját inspiráló déva kertedet, vagy ablakládát, hogy a varázslat egy darabkáját megtarthatod.

HETEDIK FEJEZET

Tündérek és földenergiák

Tündérlak és tündérgomf!
Tündérvárta előben a vudméh dög,
Kis hölgyeknek kocsi ny sák
A tündérek ezt így hívják!

"The Flowers" ROBERT LUTIN STEVENSON (1856, 1914)

Tündérek és földenergiák

KELIA VILÁG SZERTE számos olyan dombtetőre épült ősi erőd létezik, amelyeket tündérváraknak neveznek és Tündérország bejáratának tartják őket számon. Az angliai Cotswold-dombok között több, mint hetven tündérdombról tudnak, amelyek üregesek és közülük némelyik még Kr. e. 2000-ből származik.

Semmi esetre sem használhatták az összes ilyen tündérdombot sírkamrának, ugyanakkor már ősidők óta szokás volt felajánlásokat hagyni az üreges dombok közelében, mert természeti erőhelyeknek tartották őket. Ez a szokás azóta is fennmaradt. Amikor ellátogattam West Kennet Longbarrow sírdombjához, az egyik nagyobb erővonal mentén, ami a közeli Avebury és Silbury dombról indul ki, Wiltshire-ben, érmeket, kristályokat és virágokat találtam ott felajánlásként, fent a domb tetején és a sírkamrán belül is, ahol egy illatos fogadalmi gyertya égett. Egy tizenötödik századi tündérhívó varázsigé szerint mogyorófavesszőt kell elásní az egyik tündérvár alatt.

A dombtetőken lévő erődöket tündérorosvények kötik össze. Ezek a ley-vonalak, a pszichikus energiák nyomvonalai és egy herefordshire-i molnár és természetkutató, Alfred Watkins feltételezése szerint, ezek ősi kereskedelmi útvonalak voltak. Watkins könyve, *Az ősi egyenes út*⁴² 1925-ben látott napvilágot, de csak 1936-ban történt először misztikus élményből eredő utalás arra, hogy

⁴² Eredeti címe: *The Old Straight Track* (a szerk.).

ezek a nyomvonalak egyben energiavonalak is lennének, amikor Dian Fortune regénye megjelent: *A kecskelábú isten*⁴³ címmel (a kötet még ma is kapható).

Tündérek és ley-vonalak

Bizonyítást nyert, hogy kísértetek megjelenése gyakran energiavonalakhoz kötődik, de tündérekéről és más mesészerű lenyekről szóló legendák is léteznek a ley-vonalak mentén, vagy közelükben. Az ilyen helyek gyakran viselnek tündérekhez köthető neveket, ami azt sugallja, hogy a mesék valós találkozásokon alapulnak. Például Wight-szigeten, ahol élek, a Puckaster-öböl a legdélebbi csücske az észak-déli irányban húzódó Rue utcán végigfutó ley-vonalnak. Puck a tavasz tündér, másnéven Robin Goodfellow, akit Jack o' Greennek és a Zöld Embernek is hívnak, az ősi termékenység legendák a Nővényt Istenével hoznak összefüggésbe (lásd az 146. oldalt).

A Puckaster-öböl az a hely, ahol a tündérek mulatságait tartották telihold éjszakáján és Walpurgis-éjjelen (május elseje előestéjén). Arany pénzeiket pöffeteg gombában tartották, és féltve őrizték a halandók szeme elől. Az egyik május elsejei teliholdnál, ahogy a történet meséli, egy férfi, aki egy lakodalomból tartott éppen hazafelé, a part mentén sétált, amikor meglátott egy furcsa aranyszínű fényt, amely az öbölhöz vezette, ahol egy tündér lakoma kellős közepébe esőppent. Örömmel üdvözöltek a tündérek, akik olyan ételekkel és italokkal kínálták, amiket sosem kóstolt azelőtt, tilinkójuk zenéjére táncoltak neki a holdfényben és végül a pöffetegbe rejtett arannyal megajándékozva, azzal engedték útjára, hogy soha többé ne legyen szegény. A férfiből gazdag földbirtokos lett. Holdvilágos éjszakákon azóta is sokan követték útját a Puckaster-öbölbe, hogy felszedjék a pöffeteket, amelyek aranyosan csillognak a holdfényben. Reggelre viszont mind porrá hullottak.

⁴³ Eredeti címe: *The Goat-Foot God*.

Egy másik Wight-szigeti legenda, a Godshill-nél található kelet-nyugati fő lev-vonalra épül, ami végül a szárazföldön az Avebury lev-hálóba esatlakozik bele. Godshill faluban az ősi templom egy hegytetőn áll. Az eredeti terv szerint a templomot a falu dél-nyugati részén állították volna fel; a helyszínt előkészítették, a köveket kupacokba gyűjtötték és a jelzőköveket és cölöpöket lerakták. Viszont az éj leple alatt az összes jelzőpóznát és követ elmozdították és a hegy tetejére rendezték el. A helyi püspök elrendelte, hogy a köveket tegyék vissza az eredeti helyre, de éjfélkor látta őket, ahogy saját maguktól a hegy tetejére gurulnak, ahol a templomot végül fel kellett építeniük. Úgy hitték, hogy a tündérek mozdították el őket, mert az eredeti hely az ősvényükön, vagy találkozási helyükön lett volna. A templom falán a tizenötödik századból, Krisztus keresztre feszítésének egy különleges megjelenítése látható, egy élő fa, ami talán a korábbi fa-imádat emlékét őrzi.

Tündérek és a földfények

A földfények izzó, változó körök, amelyek vagy átlebegnek, vagy örvenylenek az égen. Időnként csak néhány centiméter az átmérőjük, de a legnagyobbakról szóló híradások szerint több méter átmérőjük is lehetnek. Napközben fémess, vagy fekete körökként láthatók. Néhány ufo megfigyelés lehet, hogy valójában hatalmas földfény volt.

A földfény kifejezés egy ősi jelenséget takar, amint az olyan ősi népek mint például a bennszülött észak-amerikaiak igen sok mindennapi jelenségnek tartanak, és Földanya megjelenési formájának tartják. Gyakran hozzák a tündérmépekkel összefüggésbe, mint a modern ír druidákkal, akikről a harmadik fejezetben szoltunk. A teozófusok a tündérlényeket elsősorban tagvágó gömbökként írják le, amelyek közepén egy túhegyvi fénypont található. A földfények és a tündérmegfigyelések kéz a kézben járnak. Ez a leírás hasonlatos ahhoz, ahogyan a fiatal Andrew látta a tündéreket (a harmadik fejezetben). A Derbyshire Peak területben, Angliában, a földfényeket évszázadok óta megfigyelték. Ezeket a völgy nevéből adódóan Longdendale-fényeknek hívják, de még ismertebbek

az Ördög Táborfüzekent. Néhányan azt mondják, hogy egy római légiónak a falkái, amelynek szelleme a tavasz első teliholdjának éj-jelen áthalad az ingoványon, de mások a tündérmépek fényének tartják őket. Mindkét elmélet elég jól összeegyeztethető annak a hitnek a fényében, hogy a kelta Alvilág otthont adott mind a holtaknak, mind azoknak, akik sosem rendelkeztek halandó testtel.

Lakhelyemtől tizenhat kilométerre dél-nyugatra magasodik egy hegy, amelyet Lámpás-oromnak hívnak, és amely a bányák egyik őstípusának ad otthont, a Lámpás Peggy-nek⁴⁴. A néphagyományok szerint, a dombtetőn lobálja lámpáját és ez okozza azt a jelenséget, amit a helyi lakosok hosszú évszázadokon keresztül megfigyeltek.

Lidércfények⁴⁵

Az észak-európai néphagyományokban a földfényeket lidércfényeknek is nevezik. Svédországban ezeket lyktgubbe-knek hívják, ami annyit tesz „lámpás vénember”. Általában csoportokban figyelhetjük meg a villódzó fényeket, miközben közvetlenül a föld felett lebegnek. Az egyik magyarázat, hogy ezek azok a rosszindulatú tündérek, akik elvesztet kincseket őriznek és elterelik az utazókat, át a kietlen pusztaságokon és néptelen lapokon. Mások azt mondják, hogy a fényes teremtmények valójában az elvesztett vándorokat segítik és ezért néhány helyen Lámpás Jacknek nevezik, ugyanezzel a névvel illetve a karalábét, amit arcformájára vágnak ki és Halloweenkor kitesznek az ablakba, hogy megövjá a házat a bajtól. Mégint más hozzáértők a fényeket a tündér mulatságokkal hozzák összefüggésbe.

Az Isaac Newton utáni tudósok a láng-jellegű foszforeszkáló fényeket, amik a lapvidékek felett szallingóznak a rothadó növényi anyagok spontán égésének tudják be. Viszont 1980-ban, dr. Alan Mills, a leicester-i egyetem földtani osztályán végrehajtott kísérlete során, nem volt képes laboratóriumi körülmények között

⁴⁴ Angolul: Peggy with Lantern.

⁴⁵ Angolul: Will o' the Wisp.

megismételni a lidércfények jelenségét a metán, foszfát és más fellelhető mocsári gázok spontán égésével. A kutató a fény más természeti forrására sem tudott magyarázatot nyújtani. Ezen kívül a fények megjelenését gyakrabban jelzik hegytetőkön és pusztaságok felett, mint mocsarakban.

A földfények és a földtani jelenségek között felvázolt kapcsolatot, mint például a spontán égés elmélete, nem képesek kielégítő magyarázattal szolgálni a földfények és szemlélőjük között fellépő kölcsönhatásra. A népmesék ugyanis beszámolnak róla, hogy a fények hogyan hívják az utazókat, akik irányt változtatnak és megállnak, amint az őket követő személy megáll. A földfények oda-visszaható természetét egy 1994-ben végrehajtott tanulmány is megerősítette a Hessedalen-völgyben, Norvégiában, Trondheimtől 110 kilométerre dél-keletre. Itt határozottan úgy tűnt, hogy a fények olvassák a kísérletező gondolatait és reagálnak is rá.

A földfények ősi kövek felett szálldosnak, legfőképpen az ősi ünnepek idején. Az Avebury Ringnél számos alkalommal figyelték meg őket az évszázadok során, mint kis fényes alakok, akik a kövek körül, kiesivel a föld felett lejtőnek táncot. Ami lenyűgöző, hogy a földfények gyakran jelentkeznek olyan helyeken, ahol UFO-jelenségeket észleltek, főleg szent helyekhez közel eső területeken. Angliában legfőképpen Wiltshire-ben.

Földszellemek archetípusai

A Zöld Ember⁴⁶

A Zöld Ember, aki Rejtőzködőként és a Vadak Pásztoraként is ismert, a növények, fák, a zöltségek, gyümölcsök és a lombok archetipikus szellemeként jelenik meg. Alakja megelőzi a hivatalos vallás megjelenését és talán még az Aganesos Istent is, az Anyaismennő hitvesét, akivel közeli szövetséget vállal.

Jelenlegi formájában, Zöld Emberként először az ókori világban ábrázolták, esőhozó erőt tulajdonítottak neki és népdalokban,

⁴⁶ Angolul: Jack o' the Green.

illetve olyan ünnepeken maradt fenn, mint május elseje, ezen kívül a cigány hagyományokban is fellelhető. Képe több templom és katedrális faragásán, vagy szobrán is megtalálható, amelyek általában lev-vonalak mentén állnak, közel a számos keresztényesített istennő-forrás egyikehez. Például az a Zöld Ember, amelyik a kenti apátsági templomban lelhető fel, a Brian Slade régész által a környéken megtalált három istennő kut közül kettő között helyezkedik el felüton. A Zöld Ember félelmetes arca időnként, főleg a neptancokban, a hagyományokhoz hiven teljes egészében tölgyfa levelekkel takarva jelenik meg. A vallási épületeken fellelhető Zöld Emberről készült kőszobrok, vagy faragások a középkorból származnak, amikor az ősi pogány szimbólumokat a gonosz elleni védelmezőként használták ugyanúgy, mint a festett üvegablakokon megjelenő képeket és a kéziratok díszes inicialit.

A reformáció korában azon próbálkozások ellenére, hogy megjelenését elnyomják, a Zöld Ember népi motívumként tovább élt. Legfőképpen Kelet-Európában, május idején, a férfiak tetőtől talpig lombokba öltöztek és ősi termékenységi rítusok relikviát hordtak körbe. Zöld György napkor mind Dél-, mind Kelet-Európában, a cigány tavaszünnep a Zöld Ember köré csoportosult. Egy zöld növényekbe öltözött cigány férfi játszotta Zöld Györgyöt és bemutatta a tavasz újjáéledését, a tél halála után.

Néhány cigány közösségben Szent György napján, április 23-án, más helyeken pedig Húsvét hétfőn, egy fiatal fűzt, vagy nyírt vágtak ki és virágokkal, szalagokkal ékesítettek fel. Zöld György kíséretében elvittek egy folyóhoz és Szent György megszemélyesítőjeként bedobták a folyóba, hogy megbékítsék a vízi szellemeket és biztosítsák a kiadós esőzést és a bőséges aratást.

Egy hasonló, de a női attribútumra összpontosító rituálé szerint, Oroszországban és más szláv országokban pünkösdkor egy nyírfát női ruhába öltöztettek, hogy az érkező nyarat köszöntse.

Az archetipikus férfi Föld Erőnek az eredete bizonytalan. Hasonlatos az ősi Aganesos Istenhez, az Anyaismennő fiához és hitveséhez és a Vadászat Urahoz. A kelták a szarvakkal rendelkező Cerunnost tisztelték föld istenségükként. A szászok között ő volt Herne, a Vadász, az Erdő aganesos istene. Az ősi mítoszokban a Szarvasbika Királyt egy fiatal király minden évben legyőzte. Ez

kepezi az áldozathozatali rituálék eredetét, amely a legtöbb vallásban központi szerepet tölt be, de legfőképpen azokban, amelyek a Gabona Isten köré épülnek.

Az ókorban Pan, a vad tündér, vagy istenség Arkadia ligeteiben, pásztor isten volt és felig kecskeként ismerték. Apjától, a görög üzenethordozó istentől, Hermesztől örökölte zenei hallását és ő teremtetette meg a pánsípot, amely ma ismét virágkorát éli. Azonban nem volt halhatatlan és így nem is engedtek fel Olympus hegyére. Még a szabad szellemű görög pantheon számára is túlzottan fékezhetetlen volt. A korai huszadik századi ezoterikus társaságok titkos mágikus hagyományaiban Pan megidézése elhozta a zabolátlanságot, egy olyan világba, amely túlzottan megállapodott és kiművelté vált.

Az erdei Robin Hood-ot is archetipikus lénynek tekintették, a tündérek zöld ruhájába öltözve, aki valójában teljesen független a zsványokról szóló meséktől. Kis John Janus a kétfejű isten volt, a szűzies Marian pedig a hajadon istennő. A Hamelin-i Patkányfogó, akit Robert Browning is megörökített versében, az archetipikus Föld Szellem egy másik formáját jelenítette meg, a Pán alakot, aki a gyermekeket a városból a zöld hegyekbe vezette, amelyek bezárultak mögöttük.

A *Tündér Wicca*⁴⁷ c. könyvében, Csillag Solyom, A *Spiral Tánc*⁴⁸ és számos más könyv szerzője, gyógyító, környezetvédelmi elharcos és fehér boszorkány, aki sokat tett azért, hogy a mágikus mezők laikusok számára hozzáférhetőek legyenek, a Tündér Wicca három istenét így jellemzi. Mindannyian az én különböző aspektusaihoz kapcsolódnak és a Szűz Istennő szülte őket. Ők a Kék Isten, a gyengédség és a szeretlem istene, a növényvilág Zöld Istene és az állatok Fehér-Agancsos Istene, a vadász.

⁴⁷ Eredeti címe: *Faeri Wicca*.

⁴⁸ Eredeti címe: *The Spiral Dance*.

Tavaszsarkú Jack, a földenergiák modern archetipusa

A Zöld Ember az ijesztő Tavaszsarkú Jack⁴⁹ modern alakjában el tovább. Olyan jelenésnek írják őt le, amely ráveti magát a mit sem sejtő áldozataira, mielőtt hatalmas ugrásokban eltávozna. A szentjánok szerint feszes öltözetet visel, kiguvadó szemcái vannak és egyetlen szökelléssel képes tíz méter magásra is felugrani. Jack megjelenése majdnem két évszázadon ível át egészen 1817-től kezdődően és a leírások a szárnyas és agancsos szörnytől egészen az erős testalkatú démoni sisakos, köpenyt viselő és lángot szóró alakig terjednek.

Szándékosan jelen időben beszélek Tavaszsarkú Jackről, mivel a legutóbbi megjelenése csupán néhány éve történt. Mark Frase, a *Kisértéjtárta Skócia*⁵⁰ szerkesztője és paranormális jelenségek kutatója összegyűjtött egy beszámolót George-tól, egy jelenleg kereskedőként dolgozó volt katonatisztól, aki 1986 nyarán találkozott Tavaszsarkú Jackkel. George Herefordshire-deli részén, egy csendes úton lovagolt, nem messze a walesi határtól. Figyelmét megragadta valami, tőle balra a mezőn és hirtelen egy férfi furesa alakja remítette meg, aki a magas sövényeket szemmel láthatóan könnyed, hatalmas szökellésekkel ugrotta át, mintha a föld felett suhant volna, dacolva a gravitáció törvényeivel.

Hirtelen az útra szökellt és ahogy George mellett elsuhant, annyira erősen pofon vágta, hogy George a földre zuhant és az ütés piros nyoma órákon keresztül megmaradt az arcán. Tavaszsarkú Jack egy ördögi kacajt hallatott és folytatta útját a mezők felé. Mindez annyira gyorsan történt, hogy George egy rövid időre meg nem múlt. Később úgy írta körül Jacket, hogy fekete egyrészes öltözetet viselt és hosszúra nyúlt álla volt.

A beszámoló feltűnő hasonlóságot mutat a korábbi Jackről szóló leírásokkal, egy olyan alakéval, aki messze földeket bejárt. A közép-angliai területeken különösen gyakran bukkant fel, de egészen északon is, mint Cheshire és Lancashire is megjelent.

⁴⁹ Angolul: *Spring-becked Jack*.

⁵⁰ Angolul: *Haunted Scotland*.

Londonban a Barnes Common kedvelt kisergetjarta hely volt es a viktorianusi idokben, amikor eloszor lattak, meg mindig videki területnek szamított. 1857 szeptemberében egy üzletember haladt itt át késő éjjel, hazafelé tartva. Hirtelen egy lángoló szemű, hegyes fülekkel és hosszú orral rendelkező alak ugrott át a temető magas kerítésén és közvetlenül előtte ért földet. Az üzletember megmenekült ugyan, de ugyanazon az éjjelen egy mészáros meggyilkolva találtak a Barnes Commonon és azt mesélik, hogy ezután évekig nem nőtt fü azon a helyen, ahol a holttestre rábukkantak.

Egy hampshire-i szentanú szerint egy másik alkalommal, Jack hatalmas fülekkel és farokkal jelent meg, tehát lehetséges, hogy tudott alakot változtatni. 1858 februárjában, Lucy Scales és testvére, Margaret a londoni East end-i Lamchouse-on sétáltak hazafelé, amikor a találoim Zöld Sarkantyú köznek nevezett utcaeska bejáratánál Jack szökellt elő a sötétből. Köpenyt viselt és kék lángot szórt szájából, ami rövid időre megvakította Lucy-t. Fureszmód nem egett meg – ami Jack mágikus hatalmát jelzi. Margaret figyelte, ahogy Jack elmenekül egy ház tetejére szökélve.

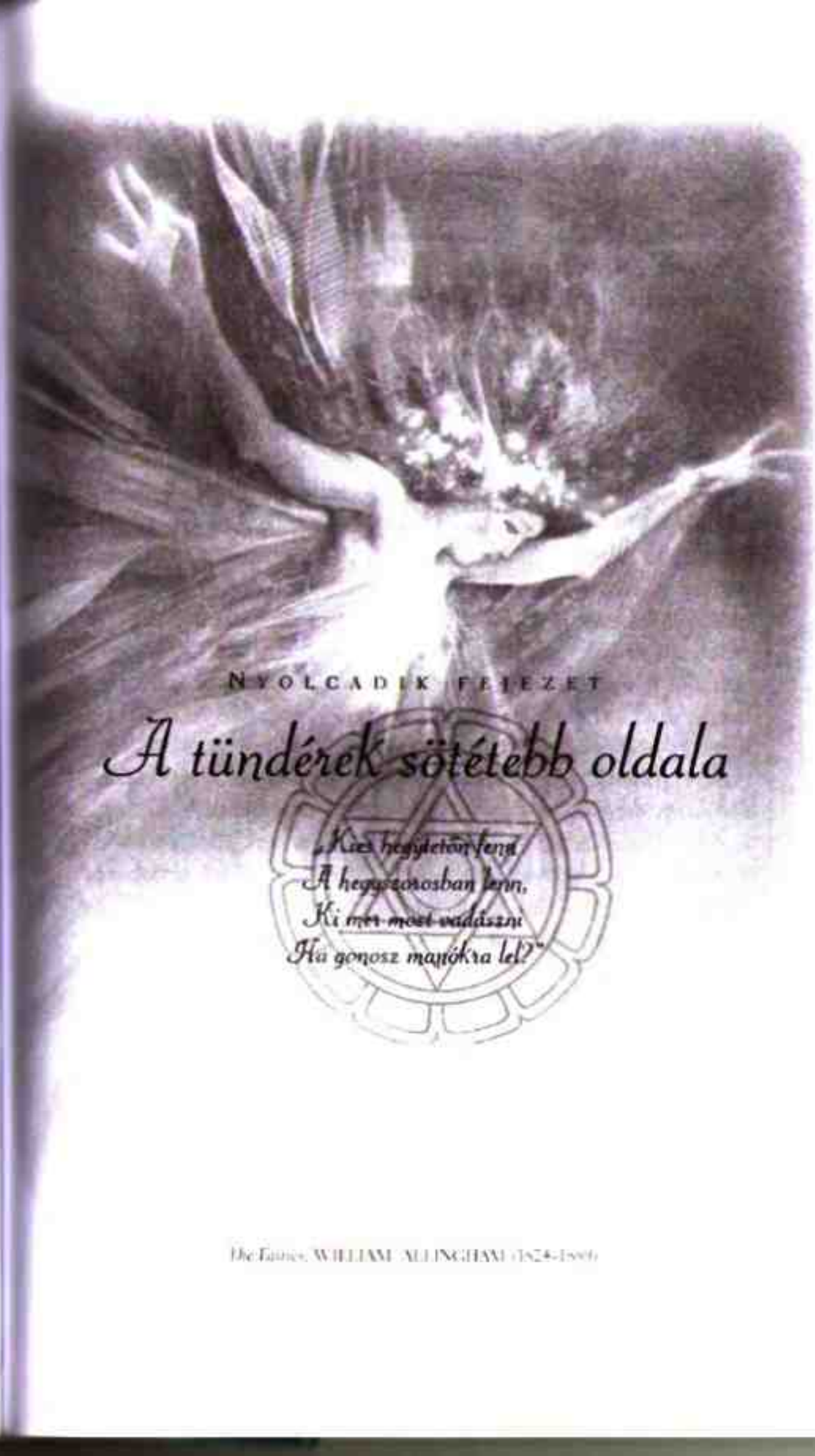
Gyorsasága, az elképesztően látványos tornász mutatványok és a számos, egymásnak ellentmondó leírás azt sugallja, hogy Jack nem a halandók közül való. Saját meggyőződésem szerint, a föld-energiák bizonyos fajta megtestesülése és talán a földerők bizonyos formája hajtotta. Lehet, hogy minden megjelenése ősi ley-vonalakhoz esett közel, amik még mindig a városok alatt futnak, ugyanúgy, mint ahogyan a vidéket szelik át. Elképzelhető, hogy erejét, valamiféle pszichikus vámpírként, az áldozataiból merítette? Megjelenése mindenkepp azt sugallja, hogy léteznek teremtmények, amelyek a Földhöz kapcsolódnak, mint a Zöld Ember is, amik minden osztályozási szándéknak ellenáll. Jack, a Zöld Ember későbbi megfelelője, az egyik legelképesztőbb ezek közül és talán ő a legtitokzatosabb megjelenésű is.

GYAKORLAT: SAJÁT LEY-LEGENDAID FELKUTATÁSA

Tölts el néhány napot egy varázslatos helyen, amely ley-energiákról híres, például Glastonbury, ami az iparosodás ellenére, továbbra is fenntartja varázsát. Felfedezheted saját lakhelyed környékét is, mivel a ley-vonalak keresztül-kasul mindent behaloznak.

- Kezdd azzal, hogy vásárolsz egy helyi legendákról szóló könyvet, vagy ellátogatsz a helyi könyvtárba és feljegyzel mindent, ami a tündérekhez, óriásokhoz, vagy más mágikus lényekhez köthető.
- Nagy-Britanniához használd az Ordnance Survey Landranger sorozat térképeit, amelyek 1:50 000-es méretarányt használnak, vagy vedd meg saját országod hasonló léptékű térképét és szerezd be egy vonalzót a pontok összekötéséhez.
- Kezdd azzal, hogy tündérekkel egyértelmű kapcsolatot sugalló neveket keresel, mint a Puckpool (Puck medence), Fairy Hill (Tündérhegy), vagy a The Devil's Cauldron (Ördögkatlan), ezután keress a térképen tündér erődöket, amiket sirhantként jelölnek. Keresd a templomokat, mivel ezeket gyakran ősi szentélyek helyén építettek, illetve a kutakat, vagy a kutakkal kapcsolatos neveket, mint a Brieswell (Bries-kút), illetve az álló köveket, a sírdombokat, a kő köröket és a szent helyeket. Ezek mindegyike jelzőként szolgál a ley-vonalakon. (Ha a ley-vonalakon sétálsz, megfigyelheted a sziklás rétegeket, a galagonva eseményeket, amiket egészen az utóbbi időkig a földi gondozójuk ápolt, illetve a nagy meredélyeket.)
- Nézd meg, hogy egyenes vonallal össze tudsz-e kötni legalább öt ilyen pontot és ha igen, akkor biztos lehetsz benne, hogy ley-vonalra bukkantál. Léteznek az egyes vidékek ley-vonalairól szóló könyvek, de mindig érdekes egyedül ilyenekre bukkanni.
- Most vedd össze ezeket a legendákkal és valószínűleg felfedezed, hogy ezek közül több is a meglelt ley-vonal környékéről ered. Időnként felelmetes óriásokról szóló történeteket lehet hallani két ley-vonal kereszteződésénél.

- Most pedig setalj végig az általad felfedezett ley-vonal egy részén. Az ismeretszerzés egyetlen módja az, ha például egy tündér erődnel állunk és megnézzük, hogy a ley-vonalak hogyan sugároznak a terület felett. Lehet, hogy még a napfényként csillogó vonalakat is megpillantod. Engedd, hogy a lábaid vezessenek és engedd el a logikát. A mai napon az elméd egy nem megszokott részét használd.
- Látogasd meg azokat a helyeket, amelyeket a régi történetek emlegetnek és próbáld megtalálni azt a helyet, ahol a tündérek tartották ünnepségeiket. Nyomozd ki, hogy hol van a fiatalság kútja, a mágikus kút az erdőben, vagy a druidák köre, akiket egy korai szent kővé változtatott, mert vasámap táncot lejtettek. A legjobban úgy tudod az erő energiáját megérezni, ha a lábaid alatt érzed.
- Olvasd el ismét az elfek tisztásának, vagy a boszorkányfának a történetét. A gyermekek odavannak az ilyen kirándulásokért, sokkal inkább lelkesednek irántuk, mint akár a legdrágább ember által felépített varázslatos birodalmakért.
- Setalj szent tisztásokon, táncolj körben, halld meg az ősi hangokat a szélben és tapasztald meg a valódi csodákat.
- Amikor hazatérsz, jegyezd le a felfedezett ley-vonalakat és jeleld meg a legendákat, amelyeket újraéltél.
- Bárhova is mész nyaralni, kezdheted utadat egy szent hellyel és felfedezheted a valódi Amerikát, Spanyolországot, vagy Törökországot. Lehet, hogy felfedezed, ahogyan én is tettem, hogy a ley-vonal, amelyet taposol, több száz, ha nem több ezer kilométerre nyúlik. A ley-vonal, amit a Mont Saint-Michelen találtam Normandia és Bretagne határán Franciaországban, a Carmel-hegynél kezdődik Izraelben, átszeli Avebury-t, egészen Anglia keleti partjáig, útja során pedig sárkányokról, tündérek, pixíkről, fekete elementál kutyákról, kutak hajadonjairól, elvarázsolt szigetekről, bosszús angyalokról, Nap istenségekről és a Másvilágba vezető földalatti átjárókról szóló mesék keletkeztek.

NYOLCADIK FEJEZET

A tündérek sötétebb oldala

*Kies hegytetőn fenn,
A hegyzorosban lenn,
Ki mer most vadászni
Ha gonosz manókra lel?*

The Faeries, WILLIAM ALLINGHAM (1824-1890)

A tündérek sötétebb oldala

ITALANDO GYAKRAN azt vetíti ki az éjszaka teremtményeire, vagy visszataszító szörnyekre, amitől leginkább fél. Ezért a tündérbirodalom bővelkedik csúf manókhán, óriásokhan és banyákban. A banyákról a kilencedik fejezetben lesz szó, a varázserővel rendelkező tündérek között, mivel olyan nagy erő lakozik bennük, amivel a régit újjá, a mozdulatlant pedig lendületessé tudják átalakítani. Természetes, hogy a bátor lovagok számára félelmetes lehet, amikor azt hiszik, hogy egy kedves kis tündérlányt csábítanak el, aki a szenvedély csücspontjához közelgye egyszer csak megmutatja csúf arcát, banya képeben vagy, mint Perrault Csipkerózsikájának anyósáról kiderül, hogy ember-évő szörnyeteg, és fel akarja falni a szépséges alvajarót.

Bár kétségtelenül van néhány velejéig undok példány a tündérek között, akárcsak az emberek között, mégis legtöbbször a nagy méret és a rátság az, ami a gonosztevéket jellemzi ebben a földöntúli világban.

Tündérek és a kísértetek világa

A tündérek elfogadott világával legnehezebben összeegyeztethető terület a gyakori utalás a néphagyományban arra, hogy Tündérországhoz szellemek laknak, amint arról az első fejezetben is szó esik. Vannak, akik számára a kelta túlvilágfelfogás nehezen fér össze a vallások konvencionálisabb nézeteivel, amely szerint fenn az aldott Mennivország, lenn az átkozott Pokol vagy Alvilág.

Néhány kultúrában az ósók egy magas hegytetőn, vagy az erdőben élnek; néhány afrikai törzsnél viszont az ósók a föld alatt meghúzódó falvakban laknak, ami ehhez a világhoz lyukakon keresztül kapcsolódik, hogy lehetővé tegye az élőkkel való találkozást. A gazdag ósi egyiptomiakat szolgákkal, vagy szolgálókat ábrázoló szobrokkal helyezték örök nyugalomra, hogy megkönnyítsék útjukat a más világig és gondoskodjanak az eltávozottakról odaát. Csak az egy istenségeket imádó vallásokban vált a Mennivország az üdvözültség helyévé, az Alvilág pedig sötét, nyomorúságos földdé, amely az árnyak birodalma. Habár sokat tanulmányoztam és írtam is a Kelta Fiatalság Földjéről, ahol a holtak és az élők keverednek, szeméves szinten igencsak nehezen összeegyeztethetőnek találtam a már fiatal korban megkezdődött anglikán neveltetéssel. Ha szellemünk, vagy az éterikus testünk az, amely tovább él és fennmarad a halálban is és ugyanez a részünk az, amely néhányunk élete során Tündérországhoz utazik, és a tündérek is hasonló éterikus anyagból állnak, akkor valószínűleg nem kell csodálkoznunk azon, hogy a Fiatalság Földjén valóban keveredhetnek.

Tündérkutyák

A tündérek közül a legvadabb teremtmények, a tündérkutyák. A róluk szóló legendákban velük született megszelídíthetetlen-ségük központi szerepet játszik és ezt a jellemzőt démoni tulajdonságokkal hozzák összefüggésbe.

A hatalmas fekete tündérkutyák közül Black Shuck a legdrámaibb, ami a helyi néphagyományok szerint a történelem során bejárta egész Kelet-Angliát, Skóciát, Észak-Angliát és Man-szigetét. Mint más tündérkutyákról, például Skóciában Black Angus-ról, Shuckról is azt mondják, hogy akivel találkozik, még abban az évben történő halálát jelzi előre. Őt úgy jellemezték, mint „borjú méretű teremtményt, hatalmas sárgán, vagy vörösén izzó szemekkel”. A vonító ördög kutyák jelensége számos könyvet, filmet és színdarabot ihletett, beleértve ebbe Conan Doyle *A sátán kutyája*⁵¹ c. művét is.

⁵¹ Eredeti címe: *Hound of the Baskervilles*.

A Shuck-történetek valószínűleg azoktól a viking hódítóktól származnak, akik magukkal hozták Odin fekete vadászkutyáitól és Thor kutyáitól. Shuck-ról szóló történeteiket.

Hajtóvadászat

A Hajtóvadászat az egyik leginkább amulatba ejtő hagyomány – az év bizonyos időszakaiban a szellemek kísértetekkel, tündérekkel és boszorkányokkal együtt átvagtnak a levegőn. A Hajtóvadászat, amelyet Gwynn ap Nudd, a Fehér vezér, ugyanaz a tündérkirály, aki korábban a Glasonbury Tor bejáratát őrizte és az előzőekben már említést tettünk róla.

A Hajtóvadászatról szóló eredeti beszámolók égi, vagy erdei vadászatokról mesélnek, amiket eredetileg egy pogány istenség vezetett, de a szerzetesek elbeszéléseiben, akik a legendákat később lejegyezték, a kísértet lovasok démoni tulajdonságai váltak hangsúlyossá, akiknek legfőbb célja, hogy az élők lelkét megszerezzék. Ez a ferdítés nemcsak, hogy a régi istenektől való félelmet erősítette, hanem magyarázatul is szolgált emberek nyomi nélküli eltűnésére a vad vidékeken. Nem is olyan sok száz évvel ezelőtt, a vadállatok még szabadon kóboroltak Európában, Skandináviában és Észak-Amerikában. Még a tizenkilencedik században is az utazókra leselkedő vampírok és farkasemberek elfogadott igazságként voltak jelen csakúgy, mint az útonálló bándái.

A viking Odint⁵² Skandináviában, Németországban, Észak- és Kelet-Angliában a Hajtóvadászatok eredeti vezetőjének fogadták el. Kezdetben azonban, Odin inkább az erdei elfeket űzte, időnként pedig gyönyörű hajadonokat. Angliában pedig a fehér szarvast. Tel közepén, a napforduló idején, a hívők számára ajándékokat rejtett el szent fája törzsénél – ez az egyik eredete a karácsonyi ajándékozásnak. Odin nyolc lábú lova, a Sleipnir volt annak a legendának a forrása, ami a Mikulás nyolc renszarvasának kialakulásához vezetett. Maga a Mikulás, a régi Szent Király, vagy Odin volt.

⁵² Az angol-szász hagyományokban Woden.

és az ő alakja olvadt később össze Szent Miklóssal. Amikor Odint⁵³ démoni tulajdonságokkal ruházták fel, vadászai és asszonyai váltak az istentelen holtakká, mivel képtelenek voltak a Mennyebe bejutni, a Pokolból pedig kiszabadultak, hogy vadásszanak – mi mást, mint lelkekre.

Skóciában a Slaugh-ok, akik az eredeti néphagyományokban a Boldogság udvarának lakói voltak, váltak azokkal a Vadászokkal, akik a bűnösöket hapszolták, az éjjeli égbolton atszállva, mit sem sejtő, késő éjjel kint tartózkodó utazókat rabolva el, akiknek egyetlen alkalma a menekülésre az volt, ha fába és bokrokba kapaszkodtak, amint a forgószele felettük tovább állt. Azt is rebesgették róluk, hogy nyugati irányból érkeztek, hogy haldoklók lelkét elvigyék, mielőtt bűneiket meggyónhatták volna. Ezért Skóciában még a huszadik század elején is a ház nyugati oldalán lévő ajtókat és ablakokat zárva tartották, hogy a vadászokat távol tartsák. (Lásd a második fejezetet is).

A Hajtóvadászat angol mitológiájának szász változata a vadászat vezetőjét Hemevel, a Vadással hozza összefüggésbe, az ősi Agancsos Istennel (lásd a hetedik fejezetet), aki a vad erdőségekben űzi áldozatait. A keresztény, tizenkettedik századi Angol-szász Krónika beszámol a fekete vadászokról és vadászkutyáikról, amikor a vadászok fekete lovakon és kecskéken nyargaltak, balsorsot hozó kürtjeiket fújva.

Észak-Olaszországban a sámánisztikus hagyományok szerint élő Benandantik⁵⁴, Diana és a termékenység kultusz követői a hagyományok szerint, a négy kantorbőjt napon elhagyták testüket. Ezeket az eredetileg pogány természetünnepeket, a négy évszak elején tartott rituális napok képezték, amiket imával és böjttel ünnepeltek. Asztrális formájukban a Benandantik égi csatákat vívtak a Malandantik – a gonosz boszorkák, a démonok és a szellemek ellen –, hogy biztosítsák a bőséges aratást és a falvak biztonságát. Kaporszárral felfegyverkezve, néha maguk is állat formában,

⁵³ Őrdígi alakja, Fekete Péter, vagy Fekete Robert alakjában még mindig megtalálható a Szent Miklós napi felvonulásokon Európában.

⁵⁴ Jelentése „jó gyalogosok”, vagy „jötevők”.

macskakon, kecskéken és lovakon vágtaztak. A Hajtóvadászat idején a Benandantik a holtak innen a másvilágra vezető útját is védelmezték. Habár az angyalok oldalán harcoltak, a Benandantikát a tizenhatodik századi inkvizíció mégis gonosznak bélyegezte. A hagyományok az üldöztetések ellenére is tovább éltek és talán titokban még ma is jelen vannak.

Tündérek és boszorkányok

A boszorkányperek idején, amelyek Európában a tizenötödik és a tizenhetedik század között érték el tetőfokukat, a boszorkányok a kínzások során időnként bevallották, hogy tündérekkel szerettek, akiket a későbbiek folyamán magával az Ördöggel azonosítottak. Erre egyszerű magyarázatként szolgál az a feltételezés, hogy talán a hétköznapi emberek – a babák, a gyógynövények ismerői és azok, akik felé a szomszédság ingységgel fordult – akik valójában mit sem tudtak a boszorkányságról és igaztalanul vádolták őket, mégis járatosak lehettek a tündértanokban és ezért be tudtak számolni a tündér, vagy démoni látogatásukról pusztán azért, hogy az inkvizitorok kérdéseire megfeleljenek.

Még azok is, akik valóban természetimádók boszorkánygyülekezetehez tartoztak – akiket gyakran szürke, vagy sötét emberi alak avatott be, valószínűleg inkább a közösség vezetője, mint egy másvilági démon – a mágiát a tündérekkel hozták összefüggésbe. Habár valóban szerettek tündérekkel és ezért az inkvizitorok szemében démonikusak voltak, a valódi Ördögimádók ennek ellenére is általában inkább a mester magusok voltak, vagy a rangjukról megfosztott papok, akiknek kisebb dolguk is nagyobb volt annál, minthogy a tündérnépekkel bajlódjanak.

A leghíresebb boszorkánypér, amiben a tündérek központi szerepet játszottak, Isobel Gowdie-é és Jane Breadheid-é volt, Nairnból, Skóciából, 1662-ben. Ahogyan az gyakran történt, Isobel vallomását teljesen önkéntes alapon tette meg, amiben utalt arra is, hogy ő maga unatkozó feleség volt, aki sóvárgott az izgalmak és a közismertség után.

Mindkét asszonyt egy szürkebőrű, feketebe öltözött férfi avatta be, egy tündér ördög, akit Isobel így írt le: „patás lábú, fekete férfi”. Beszelt más tündér ördögökről is, akik más helyi boszorkány közösségeket vezettek, de ők sárga és zöld ruhát, a tündérek színeit hordták. Isobel elmondta, hogyan vágtazott a boszorkánygyülekezethez kiesi mágikus lován, vagy más boszorkányokhoz hasonlóan, lovagolt a tündér-paszulyszáron.

Azt állította, hogy hatalmában áll az alakváltoztatás képessége, hogy vadnyúlra, hollóvá, vagy macskává váljon. Isobel sok mindent tudott a boszorkányságról és a tündérek szerepét is részletekbe menően ismertette. Visszaemlékezett a Tündérkirálynővel való találkozásra is, tündérországi látogatása során és elmondta, hogy „a hegyek megnviltak és egy hatalmas, pompás teremben találtuk magunkat – és a Tündérkirálynő hussal kínált, amiből többet kaptam, mint amennyit meg tudtam volna enni. A Tündérkirálynő fehér vászonból készült pompás öltözetet viselt – a Tündérkirály pedig, finom izlésű, széles arcú, káprázatos ember.”

Isobel azt is a tudomásukra hozta, hogy magával az Ördöggel is találkozott Tündérországhban, aki négy szögletű elf nyilvesszót készített, legendás pattintott kő végű nyilat, amelyet ij nélkül lőttek ki és elmeséltek neki, hogy egy ilyen nyíllal megöltek egy asszonyt. Azt is elmondta, hogy látott felelmetes tündér bikákat. Legtöbbjüket, akik bevallották, hogy boszorkánysággal foglalkoznak, mint Isobel és Janet is, elítélték és kivégezték.

Egy másik boszorkány, Bessie Dunlop, akit 1576-ban ítélték el, mesélt egy tündér barátjáról Thom Reid-ről, egy másik szürke emberről. Azt állította, hogy az Elfék országának királynője meglátogatta a vajúdása során, aki elmondta neki, hogy csecsemője meg fog halni, beteg férje viszont életben marad. Mindkét esemény valóra vált.

Cserélt gyermek, vagy váltott gyermek

A tündérek elleni legsúlyosabb vádak egyike és egyben számtalan legenda forrása is, a cserélt gyermekek jelensége, vagyis a tündérek és az elfek ellopták a kishabákat és sajátjukat helyezték a boscsohé. (Természetesen, az ördög ügyvédjeként valaki azt állíthatja,

hogy az emberek igen gyakran loptak fokabórt, vagy hattyú tollakat állítólagosan azért, hogy elfogják a tündérek, és arra kényszerítsék őket, hogy halandók mátkái legyenek és hogy számos fiatalember, akik állítólagosan Tündérországból tértek vissza korábbi otthonukba, egyáltalán nem lehettek felhőtlenül boldogok attól, hogy a lakomák és a pompás lét után a nélkülözések és nehéz vesződések világába térjenek vissza.)

A Szentivánéji álomban Puck elmeséli egy ilyen szöktetés esetét. Azt mondja:

*Ma a királynak lesz itt mulatása,
Vigyázz, hogy a királynét meg ne lássa!
Mert Oberon dül-fül rá amiatt,
Hogy Indiából egy királyfiat
Magának apródul elszöktette:
Sosem volt ily szép váltott gyermeke,
S nagy a fúvott Oberon haragja,
Szeretné, hogy legyen vadász-lovagja,
De a királyné csak nem engedi,
Felkoszorúzza, s úgy szeretgeti.⁵⁵*

Azt is elmondták, hogy a tündérek elvarázsolhatják a cserélt gyermeket, hogy az elrabolt gyermekkel megegyezően nézzen ki. Amennyiben valóban tündérgyermekekről volt szó, a csecsemő feltűnően fejlett volt és amikor nem figyeltek rá, kimászott a bölcsőjéből, jarkált és beszélt, amikor kora ezt még egyáltalán nem indokolta volna. Ezért a fizikailisan és intellektuálisan fejlett gyermekeket, főleg olyan kis közösségekben, ahol a szülők napszamosok, vagy földművesek voltak, gyanakodással szemléltek.

Más esetekben, a tündérek egy fatuskora mondtak varázsigéket, hogy a fatónk úgy nézzen ki, mint a gyermek, amelyet megkapartottak. Ilyen esetekben a korábban egészséges fiatal gyermek egyik napról a másikra betegessé és gyengévé vált, vagy minden előjel nélkül egyszerűen meghalt. Ez, ahogyan korábban azt már

⁵⁵ Fordította: Arany János.

tárgyaltuk, az egyik módja annak, hogy a szülők feldolgozzák afelett érzett bánatukat, hogy a gyermek – ahogyan az oly gyakran történt – természetes okok révén elhalálozott. Így azzal vigasztalták magukat, hogy valódi gyermekük Tündérorszában van.

A legtöbb beszámoló a cserélt gyermeket aszottnak, visszatasztónak, szörösnek és csúf arcúnak írja le. Azt mondták róluk, hogy farkaséjűek vagy, mégsem nőttek meg soha (vagy, ha nőttek is, szörvén formátlanok maradtak) és állandóan bőgtek.

A néphit számos gyögyvált arra, hogy egy állandóan bőgő gyermeket megnevetessünk, vagy hogy kicsaljuk belőle valódi korát és személyazonosságát. A katonáról és a tojásról szóló történet különböző változatai Európa számos területen ismertek. Egy katona hazatér a háborúból és kiséccsét húsz év elteltével még mindig a bölcsőben találja. A katona fog egy tojást, kiüríti és vízzel tölti meg és elkezdti tűz felett melegíteni. A cserélt gyermek megkérdezi, hogy mi történik, mire a katona azt válaszolja, hogy sört főz. Ez a cserélt gyermeket annyira szórakoztatja, hogy felnevet és ezt mondja: „Vén vagyok, idős vagyok, de hosszú évenyi során sosem láttam katonát, aki tojáshejben főzött volna sört”. A tablasra most fény derült, a katona megtámadja a cserélt gyermeket egy korbáccsal, mire a gyermek hirtelen eltűnik. A hosszú ideje elveszett öccs, most már felnőtt emberként, visszatérhet a családhoz. Más változatok kihagyják a tojásos jelenetet és egyenesen a korbácsolásra lyukadnak ki. Ezen a ponton a tündér, vagy elf, amely a cserét végrehajtotta, sírva jelenik meg: „Ne támadd meg a gyermekemet, én sem okoztam fájdalmat a tiednek.” Ekkor visszaadja a hiányzó gyermeket.

Amikor a cserélt gyermek ennyire elterjedt a néphitben, érdekes megvizsgálni, hogy milyen valóságalappal rendelkeznek az ide kapcsolódó történetek. Ezeknek az eseteknek a hátteréről megkérdeztem dr. Clarke-ot, egy paranormális tapasztalatok iránti érdeklődést mutató Essex-i családorvost. „A cserélt gyermek jellemzőit nem lehet semmilyen ismert kórral azonosítani”, így folytatta. „Inkább, olyan hátrányok sorozatával állunk szemben, melyek egymástól függetlenül, vagy halmozottan teszik a gyermeket társaitól különbözővé. Amikor a szülőknek különleges kinezetű gyermeke volt, az egyik elfogadható magyarázat a régi időkben az volt, hogy

az Ördög valahogyan belebújt. A múlt táplálkozási elégtelenségei, főként a szegény családok esetében, magyarázatot nyújthatnak a növekedés és az átlagos fejlettség hiányára. Korábban a gyermekek nagy része nem nőtt meg és a csecsemőhalandóság magas, 50-60 százalékos volt. A cserélt gyermek elmélete kényelmes magyarázattal szolgált azon szerencsétlen helyzetű szülők számára, akik társadalmilag elfogadhatatlan gyermeknek adtak életet."

Mivel a gyermeket cserélt gyermeknek nyilvánították, az élete nehéz lehetett, főként akkor, ha a szülők eldöntötték, hogy a korábbi módszerehez nyúlnak, hogy kitérte fény derüljön. 1843-ban, a *West Briton* újság hírül adta, Penzance-i J. Trevelyan esetét, akit egyik gyermekének bántalmazásával vádoltak. A gyermek azt állította, hogy a szülei és a szolgálójuk rendszeresen verte és tizenöt hónapos korától kezdődően kint kellett laknia. A szülők azzal védekeztek, hogy nem az ő gyermekük volt, hanem egy cserélt gyermek és ezzel a pert el is ejtették.

"Csak másfél évszázaddal ezelőtt", dr. Clarke megjegyezte, "építették meg a Cornwallba vezető vasútvonalat és addig ez a terület gyakorlatilag teljesen el volt szigetelve a külvilágtól. Amikor Wesley (a methodista vallás megalapítója) 1780-ban eljutott ide, pogány nézetekben és néphitben bővelkedő területet talált. Cornwall akkoriban szármalasan visszamaradott volt, hatalmas volt a szegénység és a tudatlanság. A körülmények megrémítették Wesley-t."

Számos esetben nőket raboltak el és vitték őket Tündérországba, vagy azért hogy tündér asszonyok mellett bábaként tevékenykedjenek, ha már idősek és bölcssek voltak, vagy fiatal anyák esetében azért, hogy a tündérek csecsemőit a sokkal kedveltebb emberi tejjel szoptassák. Fiatal hajadonokat is elraboltak, megtermékenyítették őket, hogy tündér gyermekeknek adjanak életet. A gyermekeket vagy halandókként nevelték fel és ilyen esetekben erőteljes látnoki képességgel rendelkeztek, vagy születésük után egy darab elvarázsolt tuskóra cserélték őket.

Rosszindulatú tündérek

Néhány tündért azonban merőben rosszindulatúnak bélyegeznek. Ők általában kicsi, sötét teremtmények, akik a föld alatt, erdőségekben, vagy kietlen helyeken élnek, vagy ők maguk az éjszörnyci. A gremlin a gonosz kis manó Németországban és Nagy-Britanniában is megtalálható és nevét olyan dolgokkal hozzák összefüggésbe, amelyek váratlanul mennek tönkre, legfőképpen a gépek (hogy a közkezdvelt filmek hosszú sorát meg se emlitsük, melyek ezt a témát dolgozzák fel). A gremlinek méretükben az embermagasságuaktól egészen az aprókig változnak, barnak és bundásak, nevetésük kárörvendő és leggyakrabban éjjel jönnek elő.

A gremlinek egykor képesek voltak repülni, de mára már a hegytetőkön telepedtek le. A II. Világháború idején számos történet látott napvilágot róluk, amelyek szerint német és brit harci gépek szárnyán látták őket felbukkanni és egyes esetekben kárt tettek a gépekben, vagy megijesztették a pilótákat azzal, hogy a szelvedő előtt hirtelen megjelentek, amikor a gép a magasban volt. A háborúk és egyéb krízisek idején, amikor a mindennapos tevékenységek háttérbe szorulnak, a más dimenziókba történő bepillantás lehetősége gyakoribbá válik, még a leginkább a logikai alapok szerint gondolkodó, keményfejű emberek körében is.

A német és skandináv credittel bíró goblin vagy ork, egy másik a rosszindulatú tündérfajok közül, ellenségesen fordul más tündérek irányába is, csakúgy, mint az emberek felé. A parázslóan izzó szénszerű szemekkel rendelkező goblinok kicsik, erősek, feketék és csúnyák. Ezek az éjszakai gonosz teremtmények kerülik a napfényt, csapatokban kóborolnak, a sötét, föld alatti menedékekben, vagy erdők mélyén élnek és gyakran az elfek ellentét-párjának tartják őket. Tolkien *A Hobbit*-jában, a goblin király egy időre elfogta és szolgájává tette a törpéket és Bilbót a Kód-hegység bányáiban. A néphitben a goblinok arról hírhedtek, hogy más tündérmépeket ejtenek rabul és arra kényszerítik őket, hogy a bányákban rabszolgaként dolgozzanak.

A goblinok is nagyszerű alakváltoztatók, de természetükhöz híven vadállatok, denevérek, vagy baglyok alakját öltik magukra. Megijesztik és zaklatják az utazókat és a gyermekeket (lásd az

ly-ról szóló esettanulmányt a harmadik fejezetben). A goblinokat Halloween sötétebb oldalával hozzák összefüggésbe, azon ünneppükkel, amikor a Földön elszabadulva portyáznak.

A sötét tulajdonságaikat ártalmatlan rokonaikra, a házigoblinokra, a háziszellemekre is rávetítették, amelyekről először John Bunyan *A Zarándokelet*⁵⁶ c. himnuszában olvashatunk, mint démoni jelenségekről: „Házigoblin még a gonosz lélek sem félemlítheti meg a szellemed”. A házi-, vagy a tűzhely goblinjai inkább a jóindulatú manócskákhöz voltak hasonlatosak, de csúnyábbak voltak és nem voltak ujjak a kezükön és a lábukon. A házigoblin negatívabb alakja utazott Amerikába a Zarándok Átvakkal⁵⁷ és az évek során rá is szolgált rossz hírre.

Mégis, néhány látszólagos ellenséges teremtmény valójában csak bizonyos fajok, vagy helyek védelmezője, és csak akkor vannak komisszá, ha az emberek megfélemlítik őket. Például a Curritupur, egy dél-amerikai szellem, a dzsungel ura, különleges teremtményeit, a szárazföldi teknősöket védelmezi és hárkit megámad, aki kárt próbálna tenni bennük.

A természet ereje – az óriások

A mágikus királyságok rosszindulatú lényeit márisak méretük alapján is felelmetesnek tekintik, amely szemmel láthatóan még egy egyszerű séta során is hozzájárul a nagymértékű pusztításhoz. Ugyanúgy, ahogyan az alacsony emberfajokat a tündérekkel hozták összefüggésbe, így váltak a magas emberfajok óriásként ismertté. Eredetileg, amikor az emberek barlangokban, kunyhókban, vagy nyílt tereken laktak, ezeket az óriási lényeket Teremtő Szellemeknek tartották, akik az égből érkeztek és jelenlétüket áldásosnak vették, de amint a hazák és városok az óriások útját állták a korábban még szabad területeken, az emberiség ellenségeivé váltak. Az emberevő óriás volt leginkább ilyen – a jóindulatú óriás kicsivel

⁵⁶ Eredeti címe: *To Be a Pilgrim*.

⁵⁷ Azok az angol puritánok, akik 1620-ban megalapították Up-Anght (a föld).

alacsonyabb, rút, emberevő unokatestvére – aki olyan kedvezőtlen tulajdonsággal bírt, hogy fákra csavart ki tövestül és sziklakkal dobálózott, ha mérges volt. Az óriásokról szóló történetek közül az egyik pozitív kimenetelű, Oscar Wilde *Az önző óriás*⁵⁸-a, egy mese, ami egy olyan teremtményről szól, amely ledöntötte a kertje falát, hogy beengedjen egy szegény, rongyos kisgyereket és ezzel visszahozza számára a tavaszt.

A kelta óriások

A Formorianokat, az óriásokat, akikről azt tartják, hogy elhívták Írország népet, a Tuatha de Danaan⁵⁹ győzte le és így, mint minden legyőzött nép, az utókor számára igencsak negatív színben maradtak fenn a köztudatban. A mondakörökben, amelyeket a korai monostori írások jegyeztek le, a legjelentősebb mese Moytura csatájáról (Cath Maig Tuired) szól, amely Tuatha de Danaan, Dana istennő népeinek és a Formorian-oknak a nézetelterését dolgozza fel.

Ennek a döntő kimenetelű csatának számos különböző elbeszélése létezik, amelyben az ír istenségek is részt vettek. Az általános nézet ezt a harcot a jó a gonosz elleni becsületes harcának festi le. Így, miután a Tuatha de Danaan-ok nagyon szépek voltak, a rosszakat elkerülhetetlenül, visszataszító és alaktalan felig-meddig szörnyuszulotteknak írták le, akik fél kézzel, lábbal és szemmel rendelkeztek. Mégis, a tények kevésbé lehettek egyértelműek és a moytura-i csata talán az istenek régi és új rendje között zajlott. Blar, vagy Balor, a régi fényisten és az új Napisten, Lug Samildanach között. Egy harmadik nézet ezt a papok és harcászotályok közötti csatának tekinti, amely a Tuatha de Danaan és a földművesek, az elelmiszert megtermelői között zajlott.

⁵⁸ Eredeti címe: *The Selfish Giant*.

⁵⁹ A Tuatha De Danann („Dana istennő népe”) az ír és a skót mitológia népe, a *Lebor Gabala Frenn* („Hódítások könyve”) című középkori kézirat szerint Írország ötödik meghódítója (a szerk.).

Viking óriások

A viking mitológiában az óriások az istenek ellenségei is voltak. Mivel azonban a teremtesmitoszokban lenyeges szerepet töltek be, ezért birodalmuk, a Jotunheim, az Yggdrassil, a Világfa legmagasabb szintjén, foglalta el helyét Asgarddal, az istenek lakhelyével párhuzamosan.

A skandináv mitológiában, az északon található Niflheimből származó jeg és a tűz a déli Muspellheimből egybeolvadt és így keletkezett az élet. Az első két lény Ymir, a fagyóriás és Audumla, az első tehén/anya. Audumla megnyalt egy sós jegoszlopot és megszülte Burit, az istenek közül az első, aki feleségül vette Bestiát, az óriásasszonyt. Három fiúnak adott életet, akik Aesir isteneivé váltak, ők Odin (szellem), Vili (akarat) és Ve (szentség), vagy más változatok szerint Odin, Hoenir (a Fényesség) és Liki, a tűz betsapós istene. Az istenek küzdöttek a fagyóriásokkal és végül sikerült Ymirt megölniük.

Ymir testéből teremtették az istenek a kilenc világot, amelyeket a Világfa, egy hatalmas kőrös tartott. A hajából formálták ki az erdőket és a véréből a Föld vizet. Sajnos ugyanúgy, ahogy a Formorianok, a skandináv óriások Aesir istenei által történő legyőzése is azt eredményezte, hogy lényüket a gonoszok sorába számúzték.

Egy másik teremtestörténet egy olyan óriásról szól, aki felvett egy marek földet és így teremtette meg a Vaner-tavat, Európa legnagyobb tavát. Ahova a földet dobta a Balti tengerben, ott formálódott meg Gotland, egy olyan területet, ami a mai napig is bővelkedik néphagyományokban.

Az építkező óriások

Számos skandináv legenda létezik, ami olyan óriásokról számol be, amelyek segédkeztek a nagy katedrálisok és templomok megépítésénél. Talán a leghíresebb ilyen történet a Finn nevű óriásról szól, aki a lund-i katedrális építette Skaneban, a dél-svédországi provinciában. 2000 májusában meglátogattam ezt a figyelemre-méltó építményt, ami az új vallást sikeresen ötvözte a régi hagyományokkal. Egy régi asztrológiai óran a Szaturnusz és a Három Boles könnyedén megfér egymással.

Keresztény szemszögből a legenda azt mondja, hogy az óriások családja Helgonabackenben élt, a Helgona-i hegyekben és nagyon felbosszantotta őket a hír, hogy Szent Laurentius megerkezett a vidékre és székesegyházat kíván emelni. Egy helyi óriás mégis felajánlotta, hogy felépíti a templomot és cserébe az volt a kívánsága, hogy a szent találja ki a nevet. Ez egy gyakori keres volt, mivel az ilyen neveket gondosan őrizték, ugyanis ha egy mágikus lény nevét megtudjuk, az azt jelenti, hogy hatalmat nyerünk felette. Azt mondta az óriás, hogyha nem tudja kitalálni a nevet, akkor Laurentius adja neki a Napot és a Holdat.

Laurentius ehelyett mindkét szemét ajánlotta fel, ha nem tudná kitalálni az óriás nevét – valószínűleg nem túl boles egyezség az ingyen munkaért. Rövid idő elteltével az óriás be is fejezte a templom építést, a torony utolsó kőének kivételével. Az ezt megelőző napon Laurentius számos sikertelen találgatás után sétálgatott Helgonabackenben és felismerte, hogy az óriás hamarosan kérni fogja a szemét. Ekkor hirtelen gyermeksírást hallott és az anya így nyugtatta kicsinyét: „Maradj csendben kicsim, holnap visszatér apád, Finn, vagy a Nappal és a Holddal, vagy a szent szemével.”

Laurentius visszasietett a templomhoz és így kiáltott: „Finn, mert tudom már, hogy Finn vagy, habár nincsen név az Úr szemében, mely ne lenne áldott, kivéve a te pogány isteneid előtt.”

Finn erre annyira feldühödött, hogy megragadta az egyik oszlopot és megrengette, hogy a templomot romba döntse. A kiabálást hallva, Finn felesége odaszaladt a templomhoz, hogy segítsen férjének. Azonban mind a két óriás és a gyermek is kővé vált, ahogy mondják, az angyalok segítségével. Az alakok a kriptában megmost is láthatók, anímt az oszlopokba kapaszkodnak, az asszony még mindig karjában tartja csecsemőjét.

Az ehhez hasonló történetek igen gyakoriak Skandináviában. Például azt mondják, hogy egy troll segédkezett Szent Oláfnak a norrland-i templom felépítésénél Svédországban. Ezek furcsa mesék, amelyek valószínűleg sokat elárulnak az új vallás megalapításáról és a régi hit elpusztításáról. Amikor a lund-i oszlopot megláttam, szánalmat éreztem Finn ártatlan csecsemője iránt, akit anyai szeretettel dajkált anyja, majd kővé vált.

Trollok

A trollokban való hit valószínűleg erősebb, mint sok más tündérlény iránti elkötelezettségünk. A modern időkben mégis ritkán látják őket, kivéve a helyi lakosokat, akik erdők melvén, vagy hegyvidéki területeken még mindig felfedezik őket. Számukra olyanok, mint bármely más ritka erdei teremtmény, de szélsőséges viselkedésükkel mindenképpen a tűréshatárukat feszegetik. A skandináv és a német népmesék hemzsegnék a gonosz trolloktól, akik ugyan az utóbbi években egy igenesak népszerű játék formájában – amit az amerikai tengerésztől egészen a menyasszonyig mindenféle ruhába fel lehet öltöztetni – közelebb kerültek az emberekhez.

Habár a trollok különböző méretben jelentkeznek, sokan egészen nagyok. Mindannyiukat groteszk, kerek arccal és szörös, tömzsi testtel, hatalmas kezekkel, lábakkal, orral, fülekkel és bozontos farkokkal jellemeznek, és az a hír járja róluk, hogy összeférhetetlen természetűek és indulatosak. Azt beszélik, hogy az erőszakos óriások, a Jotun-ok⁶⁰ a skandináv trolloknak az ősei. A legendák szerint ezek az óriás trollok az utolsó jégkorszak után telepedtek le messze északon, de fokozatosan kihaltak, amikor az emberek a távolabbi vidékeken megjelentek.

A norvég trollok most a fjordok mentén, hegyek barlangjaiban élnek. Ezek a trollok Henrik Ibsen 1867-ben kiadott *Peer Gynt* c. színdarabjában váltak hallhatatlanná és legfőképpen Edvard Grieg zenéjében, amelyben olyan emlékeztető részek találhatók, mint a „A hegyi király csarnokában” (amelyet Ibsen színdarabjának kísérőzenéjeül írt) és amely a trollok föld alatti világának nagyszerűségét örökíti meg.

A gotlandi trull ősi temetkezési dombokban, vagy kőhalmokban él és gyakran vándorol egyik helyről a másikra. A kisebb skandináv erdei troll, a Skovtroll⁶¹, közelebb áll a törpe, vagy gnóm méretéhez, a távolabbi svéd és finn erdőket lakja és legfőképpen gombákon

⁶⁰ Dánil jöttersoknak nevezik.

⁶¹ Vagy Skogtroll.

és mérges gombákon él. A trollok Észak-Skóciában is megjelennek, főként Shetlandon, ahol trowoknak, vagy hegyi trowoknak nevezik őket. Ezen kívül Észak-Olaszországban is gyakoriak.

Ugy hiszik, hogy a törpekhez hasonlóan a gnómok és sok troll sem bírja az erős napfényt. Föld alatti lakhelyük lehet, hogy összefüggésbe hozható a korábbi emberek általi üldöztetéseikkel, azonban úgy tűnik, hogy néhány troll kifejezetten keresi a téli napfényt. Az őszi napforduló idején a trollok különböző fajtái gyűlnek össze az olyan ősi helyeken, mint például a dolmenek. Azt mondják, hogy a trollok egy értéktelen, önző világot jelenítenek meg, habár Peer Gynt már azzal is boldog volt, hogy feleségül vehette troll menyasszonyát és a föld alatti barlangokban lakhatott, míg nem rájött, hogy a troll hercegisasszony valódi formájában nemigen nyerne szépségversenyekeket.

Miért is szidalmazzák egyáltalán a trollokat? Először is rutságuk miatt, habár olyan történetek mégis átszűrődnek, amelyek szerint a trollok segítséget nyújtottak az állatoknak és az utazóknak és nagy tudással rendelkeznek a gyógynövényismeret terén. Általában gonoszban bannak az emberekkel, talán azért is, mert az őseiket az újonnan betelepülők üzték el eredeti lakhelyükről. Mindazonáltal a trollok a hidak, országutak természetes védelmezői és nagyon is ügyelnek saját fenségeterületükre.

Egy furcsa történet, ami a trollok sebezhetőségére vet fényt. Gotlandból származik Torespieskot-ról, egy trollszerű teremtményről szól, aki idős asszony, szarka, vagy bárány alakját tudja magára öltetni. A helyi hagyományok szerint a Torespieskot fel a vihartól, mivel az ősi Thor isten és az ő tüzes mennykősapásának rémuralma alatt él. Így hazakba kopogtat be, hogy védelmet kérjen a viharok idején.

Ezért a gotlandiak keresztet helyeznek az ablakukba és ollót az ajtajukba, hogy elűzzék a trollt. Az egyik történet beszámol egy földműves feleségéről, aki háza nyitott ajtajában ült és varrogatott, amikor elkezdett mennydörögni. Ekkor egy idős asszony érkezett és szállásért könyörgött, de amikor meglátta az ollókat és a tüket, megkérte a földműves feleséget, hogy tegye el őket. Felismerve, hogy Torespieskot-ról van szó, az asszony azt javasolta a trollnak, hogy lapuljon meg a közeli tölgyfában, mert ez a fa, a hagyományok szerint, vihar elleni védelmül szolgál. A vihar azonban meggybelevagott a fába és a trollt elpusztította.

GYAKORLAT: HOGYAN CSOKKENTSIK AZ ÓRIÁS HATALMAT?

Az óriások hatalmas erőt rejtnek mind lelkileg, mind pszichikailag, de lehet, hogy olyan formában van elzárva, amely az eltiporástól és a megsemmisítéstől való félelemben mutatkozik meg. Ha azonban ezt az erőt pozitív energiára változtatjuk át és fokozatosan elengedjük, akkor az óriás ereje jól használható forrássá válhat az egyén életében.

- Először is, teremtsd meg az óriásodat, vagy óriási méretű trollodat. Ha ertesz a számítógéphez, a képernyőn is megteremtheted saját alakodat.
- Ha nem, akkor rajzolj, vagy less egyet papírra. Mindkét esetben ruházd fel az óriást, vagy a manót az összes olyan tulajdonsággal, amiről felsz, vagy nem kedvelsz önmagadban, a körülötted élőben, esetleg a múltadban megtalálható emberekben, akiknek a befolyása még mindig aggodalommal tölti el. Például, egy korábbi partner, vagy szülő alaptalanul esztelen penzköltéssel, vagy fukarsággal vádolt, lehet, hogy az óriás nyakát arany láncok, vagy a kezét pénzeszsákok húzzák majd le, amiből érmék potyognak ki. Ha kifejezetten nem tudod elviselni a megjelenésedet és egy erősen kritikus barát, vagy rosszindulatú volt szerelmed azzal zaklatott, hogy csúnya, vagy kövér vagy, az óriásodat hatalmas orral, óriási fülekkel és talán egy eltúlzott méretű hassal ábrázold, hogy valóban átvegye az összes rútságot, ami sebet ejtett önbecsüléseden. Amennyiben elnyomod a haragodat, akkor lehelhet tüzet, vagy tarthat egy hatalmas kardot a kezében. Lehet, hogy felismered, hogy az óriásod hasonlít egy autokrata főnökhöz, vagy basáskodó ismerőshöz.
- Most pedig, ha gondolod, írdj olyan szavakat vagy kifejezéseket az óriásodra, amelyek meg nem érdemelt kritikát, vagy lebecsülést sugallnak, amelyek évekké később még mindig fájnak – ez a te személyes óriásod és lehet annyira sajátos, amennyire csak szeretnéd. Rajzod a szimbólumokat annyira borzalmasakká, amennyire csak kívánod.

- Most pedig kezd el kitörölni, vagy sötét színnel elfedni az óriásod azon részeit, amelyek bántanak, a leginkább zavaróakkal kezdve. Minden egyes részt, amit eltávolítottál, írd egy külön papírra, vagy számítógépeden új munkalapra, egy olyan jó tulajdonság formájában, ami az ellentéte az adott negatív jellemvonásnak – például a „kicsinyesség” ellentétéként hatalmas betűkkel írd, hogy „nagylelkűség”, vagy „bőséggel adakozó”.
- Amikor befejezted, egy megnyugtató képet kapsz a képernyőn, vagy a papíron és pozitív tulajdonságokat kifejező szavak egész sorát. Tartsd meg a listádat, és rendszeresen bővítsd újabb elemekkel. Ha alacsonynak érzed az önbecsülésedet a jövőben, teremts egy másik óriást és energiát alakítsd pozitívvá saját világodban.

KILENCEDIK FEJEZET

A tündérek hatalma

„Az élet hajmulán eljött a Tündés Kosarával, és így szólt:
Itt vannak az ajándékaim. Vágyd ki azét, és hagyd benne a többi!
Légy körültekintő, válassz bölcsen; ó, válassz bölcsen!
Mert csak egy értékes van közöttük.
Őt ajándék volt a kosárban: hűség, szeretet, vagyon, élvezetek, halál.”

A tündérek hatalma

ZAMOS TÜNDERKIRÁLY és tündérkirálynő a kereszténység előtti vallásból eredeztethető. Ugyanazokkal a tulajdonságokkal és hatalommal rendelkeznek – ugyan gyengébb formában –, mint az eredeti istenségek, akikből kialakultak. Tündérországból ők a nemesi rangú tündérek vezetői lehetnek, vagy különálló, de hatalommal bíró entitásoké, akik olyan esetekben jelennek meg a halandó ember előtt, mint például a halál vagy a születés, amikor a dimenziók egymáshoz közelebb kerülnek.

A párkák

A Sors Istennői, a párkák, többnyire három nővér, akik a sors halóját szövik, vagy forgatják és számos mondakörben központi szerepet játszanak. Hatalmuk még az Ég Urának szerepét is felülmúlja és túlépi az éppen érvényes időparamétereket. Ők képviselik a spiritualitás megválaszolhatatlan kérdéseit. A tündérvilágban bárhol előfordulhatnak, mint jó tündér Keresztanya, vagy gonosz tündér, legfőképpen gyermek születésekor, amikor a hős vagy a hősnő jövőjét megpecsételik.

A jó tündér Keresztanya, vagy bölcs asszony szerepében közbeavatkoznak a hős, vagy hősnő helyett, ha bajban van. De minden jó tündér Keresztanya, aki megadja a kezdőlökést a szegény lánynak, Hamupipókének, hogy felborítsa a status quo-t, jut egy gonosz boszorka. Shakespeare *Macbeth*-jében három gonosz boszorkány van, akik felhívják a főhős figyelmét arra, hogy hogyan

tudja megszerezni szíve vágát saját gonosztettei révén és azt, hogy hogyan fogja rá mindent a sorsra.

1. BOSZORKÁNY

Üdv Macbeth! Üdv Glamis thanjának! üdv!

2. BOSZORKÁNY

Üdv Macbeth! Üdv Cawdor thanjának! üdv!

3. BOSZORKÁNY

Üdv Macbeth! Üdv, leendő királynak! üdv!⁶²

A párkák viking megfelelői

A három Norna az a három nővér, akik cseppet sem különböznek Macbeth párkáitól, vagy végzet istennőitől, ők azok, akik mind a világ, mind az egyéni halandók és istenek sorsát szövögtetik. Nem saját elképzelésük szerint teszik ezt, hanem Orlog, vagyis az Univerzum örök szabályszerűségei alapján.

A sors germán felfogása a modern elképzelés előfutára volt, miszerint minden egyes emberi lény befolyásolja a sorsát azáltal, hogy milyen személyiséggel rendelkezik, mit tesz és milyen cselekedeteket hajtott végre a múltban. Tehát a sors nem előre elrendelt, hanem állandóan alakul, amint megtaláljuk a mágikus kulcsot, vagy megisszuk a varázsitalt esetleg, mint Macbeth tette, lerövidítjük az utat a legmagasabb szint eléréséhez.

A jó tündér Keresztanyától a gonosz tündérbe való szinte észrevetlen átmenet tisztán tükröződik abban a mesében, amely a három Párka, vagy Norna litográfiájáról szól a dán nemes házában, akinek felesége éppen akkor adott életet első gyermeküknek. Az első Norna ígéretet tett arra, hogy a fiú batorra és erőssé válik, a második pedig arra adta szavát, hogy gazdag lesz és nagyszerű költő válik majd belőle. A harmadik Normát viszont véletlenül ellökték

⁶² Fordította: Szász Károly

a mellette állók és ezért mérgében azt kívánta, hogy a gyermek csak addig éljen, amíg az ágy végében égő viaszgyertya leég.

Látva az anya ijedtségét, a második Noma elfújta a gyertyát és átadta a zokogó anyának azzal, hogy addig nem szabad meggyújtani, amíg fia rá nem un az életre. Normagesta számára – mert így hívták a fiút – a Nomák többi jóslata mind sorra beteljesedett. Miután a szülei meghaltak, Normagesta még mindig feltve őrizte a gyertyát és a hárfája belsőjébe rejtve tartotta. Háromszáz éven keresztül hatran harcolt a csatákban és költőként nagyszerű dalokat énekelt, amikül, hogy az évek egy cseppet is meglátszottak volna rajta. Végül meglátogatta Olaf Tryggvesson király udvarát, ahol is a király ragaszkodott hozzá, hogy a fiút kereszteljek meg. Hite jelként Normagesta meggyújtotta a gyertyát. Mire leégett, meghalt.

Ennek a mesének létezik egy vészterheesebb változata Észak-Skóciában, amelyben a három tündérasszony meglátogatja az újszülött otthonát, amikor is egy darab égő parázs kiesik a tűzhelyből és megégeti az egyik tündér asszonyt, aki kijelenti, hogy amikor leég a szén, a gyermek meghal. A jó tündér szerepet egy baba, vagy idős apólo veszi fel, aki kioltja a parazsat és lenvászónba göngyöli, majd átadja az anyának, aki egy dobozba zárja. A kislány gyönyörűvé és eszéssé fejlődik, de esküvője éjjelén megtalálja a dobozt, amiről azt hiszi, hogy egy ajándék. Felfeszíti a ládikát – más változatok szerint pedig megtalálja a rozsdás kulcsot. Azt hiszi, hogy a széndarab talán tündér aranyat, vagy drágakövet rejt magában, ezért rádobja a tűzre és ezzel beteljesíti a jóslatot. Itt a sors kegyetlensége és a körülmények a szabad akarat fölé kerekednek – éles figyelmeztetést hordoz arra nézve, hogy míg a sorsot döntéseink sorozata által befolyásolhatjuk, mint ahogyan azt Macbeth és Hamupipőke is tette, időnként az, amit vakszerencsének vagy szerencsétlenségnek nevezünk, közbeszólhat. A tündérek univerzuma sem tisztább és nem kevésbé mentes az ellentmondásoktól, mint a halandók világa.

A moeraek, vagy moirák

Ez a görög tündérekre általánosságban használt kifejezés, a Sors három, korábban sötétebb színben feltüntetett istenét jelöli, akik továbbra is érdeklődést mutatnak a gyermekek élete iránt és ezért szeretettel fogadják őket otthonokban. Néha három középkori asszonyként jelennek meg. Eredetileg Klotho az, aki az élet fonalat szövi, Lakhesisz méri ki és Atroposz vágja el a halál ollójával. A római Párkak hozzájuk hasonlatosak, három vénasszony, akik a halandók sorsát fonják. Nona az élet fonalat szötte, Decuma osztotta ki ezeket az emberek között és Morta vágta el, amellyel az adott személy életének vetett végét.

A banyák

A sors tündéréivel szoros kapcsolatban állnak a Banya istennők, akik vén satrafakként jelennek meg a tündérmesékben. A kelet-európai és skandináv legendákban a vén banya nem gonosz boszorkány, de mégis jellemző rá a Banya istennők atalakulást előidéző ereje és az igazságosztás. A híres vasfogú tündér banya az orosz hagyományokban, Baba Yaga, egy kunyhóban lakott, amely hatalmas csirke lábakon táncolt és egy emberi csontokból készült kerítés vette körül (talán a Halál, vagy Csont Istennő hozadéka, aki a holtakat a korábbinál még tökéletesebb formájúra gyúrta át.) Egy mozsárral és mozsártörővel vágta az égen át. Altalában véve jóakarátú, de mégis kegyetlenül elbánt azokkal, akik megérdemelték és keménykezűen leszámolt azokkal, akik gonosz, vagy önző tettet hajtottak végre.

Az egyik történet szerint, egy kislányt, akit Lubachkának hívtak, ki nem állhatott a mostohaanyja. Egy napon az apja távollétében az asszony elküldte a kislányt Baba Yaga házához, hogy parazsat kérjen a családi tűzhely számára. Szerencsére a nagynénje korábban Lubachkának ajándékozott egy mágikus eszközt, aminek a segítségével teljesíteni tudta a Baba Yaga által előírt feladatokat és a tüzet ellopva, megmenekült. Egy másik, valószínűleg régebbi változat szerint, Vasalisit, akit egy mágikus talizmán baba védelmezett,

amit édesanyja még halála előtt adott át neki, elküldték Baba Yagához egy darab szénért, hogy újraélesszék a tüzet és Baba Yagánál végzett fáradtságos munkájáért egy lángoló koponyával jutalmazták. Ez gonosz mostoháját és mostohatestvérét is halálra égette. Mint a legtöbb tündérmesében, az apa lelép a színről, amikor a dolgok rosszra fordulnak, viszont elfogadja a hirtelen otthoni változásokat és örömmel veszi, hogy attól fogva a lánya gondoskodik róla, ugyanúgy, ahogyan azt korábban felesége tette.

A kelta banyák – a cailleachs

Ezek a tündér banyák, akiknek általános neve, Cailleach, melynek jelentése Fátvasok, valaha nagy hatalommal bíró istennők voltak. Azóta is nagyszerű alakváltoztatási képességgel bírnak és szépséges hajadonok, nyulak, macskák, kövek és mint Rollright Vén Banyája, (lásd az ötödik fejezetet) fák alakját képesek magukra ölteni. A leginkább ámulatba ejtő a Kék Banya, a skót Cailleac Bhuer, egy idős asszony, aki fekete, vagy sötétkék rongyokban jár-ke, bal vállán egy varjúval és egy szent pálcával a kezében, ami a halandókat egyetlen súhantással meg tudja ölni. Télen, amikor ereje teljében van, éjjelente még mindig a Skót Felföldön kószál. Mint a tél vén banyája, május elsője előestéjén egy szent bokr alá veti pálcáját és ekkor hat hónapra sziklavá változik, hogy Halloweenkor ismét újjáéledjen. Cailleac Bhuernek tulajdonítják a hegyek megteremtését azáltal, hogy az egeken átrepült és köveket szórt le. Ennek kapcsán néhány néprajzkutató azt állítja, hogy az alábbi altatódal szövegét az ő alakja ihlette: „Volt egyszer egy vénasszony, akit feldobtak egy kosárban”⁶⁵.

A bansheek – a halál hírnökei

A harmadik fejezetben említést tettünk a nyugat-virginiai bansheekről, akik eredeti írországi és skóciai otthonaikból a telepeseikkel együtt vándoroltak ki Amerikába. A bansheek és más tündér

⁶⁵ Az eredeti szöveg: „There was an old woman tossed up in a basket” (a szerk.).

istennők, akik a halál előhírnökeinek számítanak, egy olyan régi hagyományban játszottak szerepet, amely a Nagy Anya hitben gyökerezik és időnként a Hold Anya képében jelenik meg, aki magába fogadja az eltávozottak lelkét, míg újjaszületésüket kívánnak. A Kelta Másvilág részét képezte az Asszonyok Földje, amelyről a második fejezetben már említést tettünk.

A tündér mosónők

A bansheek egy másik lenyűgöző formáját képezik a breton tündér mosónők⁶⁴, akik az ősi mosóházakat kísértik, illetve azok, akik Vannes, egy ősi erődtett város falai alatt laknak, Bretagne déli részén. Ők hallhatók éjjelkor az elhagyatott patakok mentén, a falvak és városok falain kívül. Amikor egy utazó találkozik velük, arra kéri, hogy segítsen nekik egy irányban kicsavarni a lepedőket – amennyiben ennek nem tud eleget tenni, bevetik a vízbe és megfullad. Amennyiben ezt sikeresen megteszi, a mosónők elnyerik szabadságukat és nem kell többé megerőltető feladatukat ellátni.

Skóciában és Írországbán a *bean nighe*kről úgy tartják, hogy elhagyatott patakoknál mossák azoknak a vérfojtós ruháit, akik hamarosan eltávoznak az élők sorából. *Bean* azt jelenti, hogy asszony, a *nighe* pedig azt, hogy éj. Az egyik legenda beszámol róla, hogy ők azok az asszonyok, akik gyermekszülésben veszítették életüket, addig a napig fogják folytatni a ruhák mosását, amíg természetes okból kifolyólag meghaltak volna. Ez a gyermek születését körbeölelő tabukat tükrözi, ami a korábbi időkben kockázatos esemény volt. Mágikus időszaknak tartották, amikor a dimenziók megnyílnak, hogy lehetővé tegyék az új lélek belépését, viszont ezzel mindenféle felelmetes lényt is bevonzhattak. Akik – legfőképpen egy gazlónál – megpillantották a mosónőket, tudhatták, hogy hatalmas változás következik be az életükben. Ha valakinek sikerül a mosónők és a víz közé férkőzni anélkül, hogy szándékát észrevennék, akkor három kívánságuk teljesül.

⁶⁴ Les lavandières de nuit.

Bean sidhe

Írországhoz és Skóciához a *bean sidhe* szó szerinti megfelelője a *banshee*, vagy „a tündérek asszonya”, aminek leginkább elterjedt formája a Hármass Istennő jellemzőit viseli magán, a szépséges hajdon, az érett asszony és a banya aspektusait. A Banat Fehér Asszonyának is nevezik és minden formájában szürke, esuklyás köpenyt, vagy rongyos fatvolt visel és a sok sírástól vörösek a szemei. A harmadik fejezet leírta, hogy Skóciában és Amerikában időnként fehér lovon ügetve pillantottak meg.

Különleges eles sikítását, ami halált jelez, siratásnak is nevezik és úgy jellemzik, hogy nagyon is zeneszerű és megnyugtató, főleg a régóta beteg és fájdalmaktól szenvedők, vagy az idősök és gyengék számára. Néhány gyönyörű ír siratódalról azt állítják, hogy a *banshee* dalára épülnek, akit hallani lehet a temetésen, amint szeretett halandó rokonát a Másvilágra átvezeti.

Mint más banyák, a *bansheek* is megjelenhetnek hamvas varjú, hermelin, vadnyúl, vagy menyét képeiben is. Mindezen lényeknek a megjelenése rossz előjelenek számít a betegszoba közelében és a cigányoknál a menyét bárhol történő feltűnése balszerencsés jelnek számít.

Cornwallban, a *bansheet* a haldokló szobájának ablaka előtt látják, amint a köpenyét lebegteti. Ezért neha varjúval, vagy bagollyal keverik össze, mindket **madár** veszjóslónak számít és a halál előhírnökeiként tartják őket számon.

Tündéristennők, tündérkirálynők

A tündéristennők és tündérkirálynők az istennő imádat hajdon, vagy anya aspektusát képviselik. Mindannyian gyönyörűek, de időnként harciasnak tűnnek fel és a hatalom szimbólumaiként jelennek meg. Nem úgy, mint az éterikus és inkább szelíd Titania Shakespeare Szentivánéji álmában. Mégis, talán maga Titania is összefüggésben áll a felelmetes görög titán istenekkel és istennőkkel.

AINE

Úgy tűnik, hogy az írországi Munster tündérkirálynőjének Aine-nak, Man-sziget urának, Manannan-nak lányaként sikerült személyisége összes korábbi jellemzőit megtartania. Szeretelmével, termékenységével, gyógyítással és a szoláris és a lunáris ciklusokkal hozza őt továbbra is összefüggésbe. Imádatát Aine-hegyénél tartott faklyás menetek során meg a huszadik században is felidéztek, illetve a nyár közepi szalmaégetés rituáléjával és augusztus elején, Lughnassadh-kor, a régi gabona aratás ünnepe is neki adóztak tisztelettel.

Aine emberi szeretőket tartott, akiket számos gyermekkel ajándékozott meg, ezzel egy jellegzetes tündér fajt teremtetett meg. Végül beleegyezett, hogy feleségül megy Geraldhoz, Desmond grófjához, aki mágikus köpenyét ellopva nyert hatalmat felette. Hazasságukból egy gyermek született, akit esodás **hatalma** miatt, a Varazslóként ismertek. Aine felhívta férje figyelmét arra, hogy sosem szabad kifejeznie ámulatát a fiatalember esodás tettei iránt, mert ekkor elveszti hatalmat asszonya és a gyermek felett. Viszont amikor a fiú be- és kiugrott egy üvegéből, a gróf nem tudott többé hallgatni, a varázs megtört és Aine visszatért a tündérekhez.

Ennek az eseménynek a dátumát a néphagyományok kutatói 1398-ra teszik. Ekkor a fiú liba képeben elrepült, hogy Limerick megyében, a Fur-tó mélyén éljen. Hetévente azonban azóta is megjelenik, hogy a tó partján mágikus ezüst patás fehér lovával végigvágta azon és azt mondják, hogy ezt mindaddig meg fogja tenni, míg a ló patái el nem kopnak. Ekkorra a tó szárazföldnek látszik majd és a tó mélyéről egy fa nő, amit zöld szövet fed. A tó alatt, láthatóvá válik a tó őrzője, amint kötöget. A tó alatt rejtezik Tir na n'Og, a kelta Másvilág bejárata.

CLIDONA

Manannan egy másik lánya, az Aranyhajú Clidona, aki a tenger és a halál utáni élet úrnője és ő az Igéret Foldjének királynője, a Másvilág egy olyan birodalmaé, ahol mindig harmónia és béke honol. Minden kilencedik hullám szent a számára. Ha kívánságokat rejtenek kagylókba, amiket tengeri lánarral kötnek össze és

a kilencedik hullamba vetnek, hogy elérjek a partot, akkor ezek a vágyak valóra válnak. A betegeket mágikus madaraival gyógyítja.

A világ legszebb halandó formában jelenlévő asszonyként, halandó szeretőket vitt magával Tündérországra. Grabhanon kívül egy sem tért vissza, akit viszont Clidona anyjára szeretett, hogy a Masvilagot is elhagyta azért, hogy vele elhessen. Azonban egy napon, míg ferje vadászott, apja, Manannan egy tündér vándor énekest küldött, hogy varázsolja el, míg ő a parton aludt és mágikus alma során visszarepítette Tündérországra. Tengerpartokon hatalmas hullámok, vagy tengeri madarak képeiben még ma is látható, amint elveszett szerelmét hívja.

Tündér asszonyok és a patriarchátus

A MORGANOK ÉS A MORGANAK

A Morganak a sellők hasonmásai. Bretagne-ban a hatalommal rendelkező tengeri tündéristennő hagyományok egész sora megtalálható. Ők azok, akik vihart keltenek és vágyaik kielégítésének sikertelen próbálkozásaként tengerészeket rántanak hullámsírukba.

A Morgana-legendák először a hatodik században jelentek meg, amikor Bretagne lakosságát keresztény hitre térítették, viszont a druida nők és a nemes asszonyok nem adták meg magukat az egyház patriarchális hatalmanak. Az első Morgan Dahut volt, Gradlonnak, a breton Cornouille királyának lánya, aki a tenger alatt meghúzódó gyönyörű várost, Ys-t építtette, olyan falakkal, amelyek nem engedték be a vizet. Egy gátat is megneveztettek, hogy lehetővé tegye a polgárok számára kedvenc mesterségük, a halászat gyakorlását.

Dahut még mindig a régi isteneket imádta és így állandó konfliktushoz állt Corentinnel, Quimper püspökével. Azzal vádolták, hogy féktelen szenvedéllyel szegényt hoz a városta és azt állították, hogy a város pusztulását idézte elő azáltal, hogy az apjától ellopott gát kulcsait átadta új szeretőjének, akit a legendában magával az Ördöggel azonosítanak. Szeretője pedig kinyitotta a gátat és a tenger elemészttette a város összes lakosát, kivéve Gradlont és a püspököt. Dahut belekapaszkodott apja lovának farába, de

a püspök azt tanácsolta Gradlonnak, hogy vesse a tengerbe, máskülönben ő is megfullad. Így a hiszekem apa belökte lányát a tengerbe, hagyva, hogy odavesszen.

Dahut nem halt meg, hanem egy bosszúszomjas tengeri istennővé, Marie Morganna változott, aki tengerészeket ránt a pusztulásba. Ebben az alakjában egy misét is felbeszakított, hogy megvédje azok lelkét, akik Ys-ben megfulladtak. Azt mondják, hogy emiatt a város lakossága még mindig a tenger alatti városban él, ahol iteletnapig tartó várakozásra vannak ítelve.

A közeli Douarnenez halászaik még mindig hallják a harangok hangját a tenger mélyéről. Amikor májusban meglátogattam a várost, teljes köd lepte, mint ahogyan az egész Finisterre partot is. Az ajándékboltban úgy tűnt, mintha a szentek apró agyag figurái ősi titkokat rejtegetnének.

Így Dahut a bosszuallo breton tengeri asszony prototípusává, Morganna vált. Természetesen Dahut előtt is léteztek már tengeri nimfák, de ő volt az, aki ismertté tette nevüket.

Hosszasan lehetne vitázni arról, hogy Dahutot, aki kiált a régi vallás mellett, igazságtalanul demonizáltak és hogy apja azért áldozta fel, hogy megmentse saját pozícióját. Ugyanez történt Sednával is, az eszkimók tengeri nimfájával, aki az északi sarkkör felett él. Valaha szépséges hajadon volt, de mára már tengeri banyává változott, aki a hialak és a fokak termékenységeért felelős, de bosszuallo alakjában is megjelenhet. Mialatt őt és az apját, Angustát démoni szeretője, Kokksaut, egy tengeri madár képeiben üldözte, apja kilökte lányát a kenujából, majd levágta ujjait, hogy ne tudjon visszamászni.

Úgy érzem, hogy a tengeri nimfák haragja, akiket sosem lehet boldoggá tenni, a női erő egész kultúráját visszatükrözi, amit mára már elnyelt a tenget. Mégis, az erő nem veszett el és a feminista pszichoterapeuták ezeket a mítoszokat használják fel a nők velük született heves túléleli ösztönének feltárására.

Morgant úgy ábrázolják, mint aki asszonytársaival a felszínre emelkedik, amikor a nap megcsillan a tengeren, a holdfényvel egy sziklán ül és arany fésűvel fésüli a haját. Sedna azt követeli, hogy a sámánok fésüljék meg összegubancolt hajtincseit, mielőtt nagylelkűségével megajándékozza a halászokat.

ANKOU

Finvarra, a nyugati Tündérek és a Halál királya, már feltűnt ebben a könyvben. Viszont Bretagne-ban Ankou még inkább talányos és hatalommal rendelkező alak, ő a Tündérek ura, a Halál korábbi istensége. Szerepe anniból áll, hogy összegyűjtse azokat a lelkeket, akik a közelmúltban távoztak el az élők sorából. Azt mesélik róla, hogy fekete ruhát hord és eltakarja az arcát, mivel egyetlen élő ember sem tekinthet rá. Ankou fekete kordelyt hajt, vagy egy másik változat szerint egy fekete kocsit, amit négy fekete ló húz; ez a szellem kocsit számos ország népi legendájában megtalálható. A zene lehet érkezésének előhírnöke és saját kutatásaim során talákoztam olyan Írország vadonjaiban élő emberekkel, akik hirtelen meghallják a halottvirrasztás zenejét, mielőtt valaki meghal, még akkor is, ha a legközelebbi ház mérfoldekre található. A kocsi zörgése és Ankou kopogása az ajtón egybeesik a házban történő halál időpontjával.

Ankourol azt tartják, hogy megvan saját ösvénye Bretagne-ban, amelyen ő és a holt lelkek lépdelték azon a meneten, ami a mai Halloween ünnepére esett. A modern Mexikóban az emberek lakomát készítenek elő és a családi tűzhelynél hagyják az eltávozott rokonok számára. A huszadik század elején Bretagne-ban november elsején, Mindenszentek Napján szokás volt áldozatként tejet önteni a sírokra és minden falu tisztelettel adózott azévi Ankoujának, az utolsó felnőttnek aki abban az esztendőben falujukból eltávozott.

AZ ERL KIRÁLY

Az Erl, vagy Elf királyt jóval az írásos beszámolók megjelenése előtt dalban és történetek formájában is megörökítették. A németországi Fekete-erdővel hozzák kapcsolatba az *Erlkönig*-et, akit Dániában *Ellerkönige*-nek ismernek. Goethe 1782-ben írt verse tette őt híressé, amelyet számos író lefordított angolra, mint például Sir Walter Scott is. Az Erl király gyermekrablásairól vált hírhedtté és azért jelent meg, hogy az embereket közelgő halálukra figyelmeztesse. A kettő között közeli kapcsolat lehetett a magas arany gyermekhalálozás idején, és mint más hasonló természetfeletti erők rablásai esetében. Lehet vitatkozni arról, hogy azáltal, hogy egy

felettük álló erőt okoltak, alakja talán segítségére volt a szülőket abban, hogy túléljenek gyermekük halála felett érzett büntudatukon, amit nem állt módjukban megakadályozni.

1815-ben Franz Schubert, az osztrák zeneszerző, megzenésítette Goethe versét. A vers egy gyermekről szól, akivel egy hóviharon lovagol át apja, mialatt a gyermek elmondja apjának, hogy látja az Elf királyt. Mivel csak az látja a királyt, aki halálan van, az apja azzal üti el gyermeke képzeletét, hogy amit lát csak a zörgő falevelek. Mégis megijed, amikor a gyermek azt mondja, hogy az Elf király megsértette és olyan gyorsan hazavágtázik vele, amennyire csak tud. Mire viszont az apa és fia elénk a ház udvarát, a gyermek meghal.

Edwin Zevdel 1955-ben készült fordításában az Erl király⁶⁵ így kéri a fiút:

„Jöjj hát velem, édes gyermekem!
Játszhatsz gyönyörűen énvelem,
Mutatok majd tarka virágokat,
Anyám arany ruhákat ad.”

„Most, szép fiú, jó fiú, jössz-e velem?
A lányaim ápolnak majd szeliden,
Már járjak az éjben táncukat,
S álomba táncolnak, dudolnak.”⁶⁶

Az olyan szereplők, mint Ankou és az Erl király, a tündérmesék világába léptek vissza. A Sötét Kaszás, egy hasonló figura Angliában, aki mára már nevetséges alakká vált. Maga a halál is tabu lett – vagy komédiák, vagy horror filmek témájaként szolgál. Sokan szeretnek úgy hinni, hogy a mindennapi életünkben már nincs helye.

MANANNAN MAC LIR

Az egyik legnagyobb hatalommal bíró tündér ur, Manannan Mac Lir, vagy Manannan-Beg-Mac-y-Leir, a manxi tündérmesék szereplője. Eredetileg Írország tündér istensége volt, azt mondják

⁶⁵ Vass István magyar fordításában Villi királyként szerepel.

⁶⁶ Fordította Vass István.

rola, hogy ő lett Lughnak, a fiatal Fényistennek a nevelőapja. Ő volt a Blest-szigetek ura, amely Man-szigetével együtt magában foglalja Arran-szigetét, melven Annwyn mágikus útját tartották. Emiatt Manannan volt a Grál kincsek őrzője is. Mind a mai napig ő a védelmezője Man-szigetének, amely róla kapta nevét.

Manannant leggyakrabban zöld köpenyben, arany diadémmal a fején ábrázolják, aki nagyszerű alakváltoztató képességgel rendelkezik és számos halandó asszonyt csapott be éjjeli látogatásai során gém, vagy tengeri madár alakjában. Tündérpalotája Arran-szigeten magasodott, amit az Almafák Emhánjának neveztek, amely a Másvilággal, Avalon-szigetével és az Almák-szigetével állt kapcsolatban. Nehány legenda szerint a haldokló Arthurt és Merlint a Másvilágra ő vitte át tutajon. Manannan mágikus disznóinak húsát, amelyek állandóan újjászülettek, miután leölték őket, a Tuatha de Danaan és későbbi *daoine sídhe*, a tündér udvar is fogyasztotta, hogy örökké fiatalok maradhassanak, mivel a sertések ettek a fiatalság mágikus fájáról lehullott almából.

Tündérformájában mestermágusnak számít, aki Man-szigetet védelmezi azáltal, hogy ködlepellel burkolja be a várost a nagy hegyről, vagy hőső hejat és búkmakkot szór szét és ezzel elvarázsolja a betolakodókat. Bármilyen ellenséget elűldözne egy ilyen hatalmas erő! Mágikus fegyverzete biztosítja, hogy sosem sérül meg és az ő ereje segítette a Tuathat, hogy láthatatlanná váljanak, amikor föld alá kényszerültek a miléziuszi benyomuláskor. Valójában Manannanról azt mondják, hogy ő okozta a halandók és a tündérek világának kettészakadását azáltal, hogy köpenyét felesége, Fand és szeretője, Cuchulainn, Lugh hősnője között meglejtette, aki egy hónapon keresztül Tündérországban élt vele, hogy később soha többé ne legyenek együtt jelen ugyanabban a dimenzióban.

GYAKORLAT: A SORS TÜNDEK HATALMAINAK NOVELESE

Számos sors istennőt és tündért a legendákban a végzet tavaival hoznak összefüggésbe. Például a Világfa alján található Wyrd-et, vagy Sors kútját a viking Normak védelmezték. Minden reggel ebben a kútban olvasták a Normak az isteni jóslatokat.

Ezek a sors tavak, amelyekben képeket lehetett látni, még a jövőmondó kristálygömböknel is idősebbek. A tavak a hagyományokban közel helyezkedtek el a Világfához, és a fa ágai és levelei vetettek mintákat a vízre. Ez a víz eredetileg a másvilági Bölcsesség kútjából származott, amelynek bejárata Connlaban, Írországból volt.

Ha kérdést szeretnél feltenni, megteremtheted saját sorsavadat. Emlékezz, hogy a sors nem előre elrendelt, hanem számos tényezőtől épül fel: a múltadból, az ösvényből, amelyre ralepsz, amit az előtted álló, jelenleg még ismeretlen lehetőségek, vagy kihívások befolyásolnak.

Három módszer közül választhatsz. A képek, amelyek a víz felszínén kirajzolódnak, amelyeket belső szemeddel látsz, ugyanazon személyes szimbólumok alapján elemezhetőek, mint saját álmaidat (erről bővebben írtam *A lelki fejlődés teljes útmutatójában*⁶⁷). Ezek azok a szimbolikus jelentések, amelyek gyermekeknek szülő tündérmesékből, saját olvasmányainkból és személyes tapasztalatainkból erednek, valamint abból a tudásból, amely genjeinkben és lelkünkben, vagy a kollektív tudattalanban rejlik.

A NAPPÉNY MÓDSZER

- Vegy egy tiszta kristály vagy üveg talat és töltsd meg félig vízzel.
- Tedd olyan helyre, hogy a nap pont rásüssön.
- Fogj egy páfrányt, vagy kis leveles ágat és legvezgesd meg a felszínét, hogy a vízre mozgó árnnyakat rajzoljon.
- Amint ezt teszed, összpontosíts egy lehetőséggel kapcsolatos kérdésre, vagy megoldandó problémára. Azt is megteheted, hogy kitisztítod az elmédet és engeded, hogy a tudatalattid vezessen, annak megfigyeltetésére, amit látsz.
- Ha nem tudsz azonnal képeket felfedezni, csukd be a szemed és nyisd ki, pislogj, nézz a vízre és mondd ki az első szót, vagy kifejezést, ami eszedbe jut, akármilyen furcsa legyen is az. Felnőttkorban hozzászokunk ahhoz, hogy szavakban gondolkodjunk, így hosszabb időbe kerül, míg ismét aktívalódik.

⁶⁷ *The Complete Guide to Psychic Development*

a gyermekkor spontán képtendszere, ami közvetlen bejárást biztosít a lelekbe.

- Folytasd addig, míg két, vagy három képet nem fedezel fel.

A HOLDFÉNY MÓDSZER

- Tölts meg ismét egy talat, de most a fényes felihold, vagy majdnem felihold alá tedd, hogy a tal ezüstfémmel teljen meg.
- Most ezüst ingával kavard fel a felszínét háromszor, vagy óvatosan dobj apró kristályokat, vagy üvegdarabokat a talba, egyiket a másik után, míg három különböző képet nem kapsz.

A GYERTYAFÉNYES MÓDSZER

- Színezd meg a vizedet sötét tintával, vagy a hagyományos fekete öröm forrázattal (az illataról azt mondják, hogy látomásokat idéz elő).
- Tedd körbe a taladat nagy fehér gyertyákkal, hogy a vízre vessék fényüket, vagy használj fehér, vagy sárga lebegő gyertyákat, amiket finoman meglökve mozgóképeket idézhetsz elő.
- A szobát sötétítsd el és megint csak addig várj, amíg három képet nem kapsz, amennyiben szükséges, ismét fodrozd fel a víz felszínét.
- Egy finom fuvallat is segítheti a gyertyákat, hogy a fény és árnyék mozgó mintáit megteremtsek.

A tündérléptűvedbe jegyezd le a szimbolumaidat és a jelentéseket, amiket hozzájuk kapcsolsz. Amint ezt a módszert más alkalomkor is használod, listádat folyamatosan kiegészítheted. Ha nem érted a jelentésüket, akkor a három képet szódd bele egy történetbe és meséld el magadnak, mielőtt elalszol.

Néhány hónap után sokan rájönnek, hogy saját szimbolumaik jelentése feltűnő hasonlóságot mutatnak azokkal, amiket a kristálygömb olvasásról, vagy a tea-fű jóslásról szóló könyvek adnak meg. Amennyiben ez veled is megtörténik, tudd, hogy az univerzális archetipusokkal léptél kapcsolatba, amelyek minden kort és kultúrát átszönek.

TIZEDIK FEJEZET

Tündérek és az arthuri mondakör

„A munkásnép, ha völgybe lent, Reggel korán aratni ment;
Hallván a dalt, mely messze cseng, Megállt, figyelt, míg elpihent
Camelot felé a méla-dal; S midőn holdfényes éjjelen,
Képztek árpaföldeken, Egymásnak süglák csöndesen:
„Shulott tündére dall.”

Tündérek és az arthuri mondakör

TÜNDERMESÉKET ÁT- MEG ÁTSZÓVÍK az Arthur királytól szóló legendák. A korábbi változatokban a Tó Asszonya egy tündér alak. Azonban, ahogy a történetek egyre kifinomultabbakká váltak, és az udvari jellemzők egyre nagyobb teret hódítottak, a tündérek igéző szépségű hölgyekké váltak, a lovagok pedig földi bátorságukkal és imáikkal mentették meg az ifjú hölgyeket, nem pedig a természetfeletti erejükkel, a sarkányt legyőzve.

A túlvilági jelenségek azonban sosem tűntek el teljesen a mesékből. En a tündérmesék motívumaiból csak a jelentősebb szálakat követtem végig, de ezen kívül még számos olvasnivaló fellelhető Arthur királyról és a Szent Grálról. A különböző korok és kultúrák Arthur/Merlin/a Tó Asszonya szereplők jelentéstartalmát az adott időszak elvárásai alapján, gyakran átdolgozták. A mai változatok közül az egyik legérdekesebb Marion Zimmer Bradley műve: *Avalon rejtélye*⁽¹⁾, amely az eseményeket feminista szemszögből dolgozza fel. Morgan le Fey, Arthur király féltestvére szemszögből.

⁽¹⁾ eredeti címe: *Mists of Avalon*; magyarul 2007. szeptemberében jelent meg (a szerk.)

A tó asszonya

Az arthuri idők walesi, corni és breton néphagyományaiiban a Tó Asszonyai kifejezés a számtalan tavi, folyami és vízi szellem együttesét jelzi, azon zöld földek sajátosságaként, amelyeket a kelták népesítettek be. Az arthuri Tó Asszonyának egyik legfontosabb szerepe a szent kard, az Excalibur őrzésében teljesedik ki. Ez volt a tizenhárom kelta szent kincs egyike. Nuada Ezüst Kéz nevű kardja, amelynek nyele egy csatában letörtött. Így egy ezüstből öntött új fogóval folytatta népének győzelemre vezetését.

Lugli-gal, a hőssel is összefüggésbe hozták, aki később a fiatal kelta Napistenné vált, ez volt az Atyaistennek, Dagdanak, egyik kinese. A keresztény változatban a kardot Dávid királlyal hozták összefüggésbe.

A mágikus kardot Arthurnak, a hős királynak ajándékozták, aki elkötelezte magát földje védelme érdekében. A legendák szerint ő maga volt az újjászületett Napisten és Kerekasztala nem más, mint egy gigantikus méretű Napkorong. Morgan le Fey készített számára egy varázslatos kardhüvelyt, és amíg ennek birtokában volt, védelmezte a csatákban a komoly sérülésektől, de később visszavette ajándékát egy olyan esemény során, amit egyesek igen csak kegyetlennek tartanak. Márpedig Morgan le Fey a királyság próbakövének szerepében úgy érezte, hogy Arthur elárulta a régi hitet.

Más változatok szerint a Tó Asszonya egy tündéraszony volt. Egy régebbi hagyomány szerint viszont ő maga az élet, a halál és az újjászületés ősi istennője.

A fenséges Tó Asszonyát az adott hagyományok alapján különböző nevekkal illetik. Mivel az arthuri legendák számos generációt felölelnek, a Tó Asszonyának személye is eszerint alakul. Ennek ellenére viszont mindig a Hold Istennő, vagy az arthuri Nap király mátkapárjának archetipusát jeleníti meg. Azt is beszélték, hogy Avalon királynői messze régebbi vonalat képviselnek, mint Artlant, így ő spirituális és érzelmi értelemben a vazallusoknak számított Avalon királynői közül a legjelentősebbek Nimue, vagy Niveve, illetve Bretagne-ban Viviane, vagy Vivien, a tündér bot elvarázsoltója. Néhány leírásban úgy tartják róla, hogy ugyanúgy, mint Morgan le Fey, Avalon magas rangú papnője volt a másvilági birodalomban.

Néhány elbeszélés szerint, Vivien Morgan le Fey nagynénje, akinek Arthur király és Morgan, vagy Nimue lettek az utódai.

Ilabár Vivien tavát a Rennes közelében fekvő Brocéliande elvarázsolt breton erdejével azonosítják, egy másik arthuri legenda elmeséli, hogy Merlin Arthurral együtt lovagolt a cornwall-i Bodmin Mooron lévő Dozmary-tóhoz. Itt egy lebegő kőből kihúzta az Excaliburt, majd Arthur halála után Sir Bedivere visszadugta és ekkor a Tő Asszonyának keze nyúlt utána a tő mélyéről.

A Tő Asszonyáról úgy tartják, hogy ő a nevelője, vagy talán a valódi anyja Sir Lancelotnak, Arthur király egyik lovagjának, miután a Nagy Szenttartás során apja, a breton Bran király szent házasságot kötött a Földdel és ezzel az istennők egyik ősi papnőjével, talán a Tő Asszonyával, vagy magával a Magastrangú Papnővel. Lancelot néhány mese szerint árvává lett és egy tündér asszony vitte el szigetére. Mivel így a tündérek földjén nőtt fel, félig maga is tündérré vált, ha valójában nem is rendelkezett volna tündérszármazással. Sir Thomas Malory 1485-ben íródott *Morte d'Arthur* című költeménye szerint, Lancelot tündér feleségét, vagy szeretőjét, Elainet, vagy Elaynet a feltékeny Gwenhwyvar, vagy Guinevere üzte ki a királyságból. Közel halálos kimenetelű sérülésével, amit egy vadkan okozott, Elaine ápolta Lancelotot tündérföldön, mielőtt visszaküldte volna Arthur udvarába, Guineverehez.

A Tő Asszonyai

Némi zavarodottságra adhat okot az, hogy egyes hagyományok a Tő kilenc Asszonyáról beszélnek. A Grálról szóló eredeti legendákban, a grál nem egy serleg volt, hanem Annwyn mágikus üstje. Taliesin bárd hatodik századi meséi szerint, akit időnként Merlin reinkarnációjának tartanak, ezt az üstöt kilenc hajadon védelmezte. A kilenc hajadonról úgy tudták, hogy egy tő közepén, vagy a tengereken túl, a papnők szigetén élnek – amely talán párhuzamba hozható a druida nők ősi társaival, vagy a kelta Másvilág szigetével, az Asszonyok Földjével. A kelta tanok tudósa és számos, a témában írott könyv szerzőpárosa, John és Caitlin Matthews felépítette a kilenc tő asszonya által alkotott titkos testvériség elméletét.

amelyek közül mindegyik a Szent Feminin egy jellemzőjét testesíti meg, mely az arthuri misztériumok központi témáját képezik. A Tő Asszonyának képe, talán a patriarchális Kerekasztal Lovagjainak női, vagy istennői megfelelőjét tükrözi. Számos történetben a tavat csupán egy illúzióknak tartják, ami a mágikus világot védelmezi azoktól, akik nem tudják elfogadni a mágia létezését.

A tizenkettedik századi St. Asaph püspökének, Geoffrey of Monmouth írásos beszámolója szerint, Ynis Avallahnot, az Almak Szigetét, vagy Avalont kilenc nővér uralta, kiknek feje Morgan le Fey varázslónő volt. Avalont gyakran hozzák összefüggésbe Glastonbury spirituális, vagy mágikus szigetével.

A Tő Asszonyait időnként a kilenc Tündérkirálynőnek nevezik, akik Arthurral utaztak temetési bárkáján, Arthur anyjával, Igraine-nel együtt – aki maga is tündér vérből való és aki Arthurt, Uther Pendragontól varázslat alatt nemizette – és Arthur tündér felesége Gwenhwyvar, vagy Guinevere is velük tartott. Ezeket az asszonyokat nem éppen szeretetteljes szálak fűzték össze, az arthuri legendák szerint valójában, Morgan és Arthur felesége között gyűlöletes viszony állt fenn. Misztikus értelemben viszont, mindegyik asszonynak megvolt a saját szerepe Arthur életében és halálában, és temetési bárkáján egyesültek újra. Így tehát úgy kapcsolta össze őket, mint egy háló pontjait, amelynek ő állt a középpontjában.

Morgan le Fey

Morgan le Fey személyiségének ellentmondásossága mindenkiét felülmúlja az arthuri legendákban. A legenda minél keresztényebb változatáról beszélünk, annál nehezkesebbé válik a tündérekkel való kapcsolatának kibogozása és egyre inkább a gonosz boszorkány személyisége kerül előtérbe, a Régi Hit papnőjével, vagy a Tündérkirálynővel szemben.

A Tündér Morgant úgy jellemezték, mint Arthur király feltestvérét, vagy unokatestvérét és számos korábbi mítoszban ő volt Mordred anyja – időnként azt állítják, hogy Arthurral való Szent Házasságból, a Földdel történő szimbolikus szexuális ritusból papnőként született, ám a ritus során egyikük sem volt tisztában

a másik személynazonosságával. Az ősi dinasztiákban, egy közeli vérrokonnal való egyesülés annak jelentőségét hordozta, hogy biztosítsák, hogy a vér nem gyengül más vér által.

Egyes hagyományok a kelta Anyaistennő, Matrona, vagy Morgen egyik alakjával hozza őt összefüggésbe, egy istennővel, akit a tellet és a halállal társítanak, vagy a Breton Morganával, a tenger bosszúszomjas teremtményével. A „fev” kifejezés mind a tündérekkel, mind a párákkal rokonítható, illetve az ír Hármas Istennővel, Morrighuval is hasonlóságot mutat, aki a hagyományok szerint, a hős királyokat védte.

Mégis azt rebesgették róla, hogy Arthur elpusztítására törekedett mivel, ahogy a tündérekkel ez megszokott, feltékenny lett, amikor feleségével meglátta. Viszont én személyn szerint azt a változatot kedvelem, amelyben ő a szent királyság védelmezője volt és felbosszantotta, amikor Arthur késői éveiben nem bizonyult elég erőskezű uralkodónak, mert inkább a papokra, mint Merlinre támaszkodott, lehetővé téve ezzel, hogy a Napkorong (a Kerekasztal) erejét szétforgácsolja a Szent Grál keresésének megszallottsága. A Lovagok külön utakra tettek, amely során néhányuk meghalt, mások megőrültek. Azok, akik a Grált keresték, hogy gyógyulást hozzanak a Földre, a birodalmat Mordred árulásának kiszolgáltattottan hagyták magára. Mégis néhányan úgy látják, Morgan vétkes szándékát az táplálta, hogy Arthur apja megölje az ő apját, Gorloist, Cornwall herceget.

Valójában, a keresztényesített Grál serleg, amely pünkösdkor a Kerekasztal felett átrepül az égen, néhány mesében pedig egy éterikus Grál védelmező hajadon viszi, éppoly mágikus, mint valóságos jelenség. Az egyház vegyes érzelmekkel közelít a teljes Grál irodalomhoz, mivel ezeket a legendákat át-, meg átszövik az okkult és misztikus jelentőséggel bíró elemek.

Arthur, mint tündérkirály

Az eredeti történelmi Arthur egy kelta gyökerekkel rendelkező ősi brit király volt, aki az ötödik században egyesítette Nagy-Britannia különböző részeit azokkal a kegyetlen betolakodókkal

szemben, akik a Római Birodalom bukása után, a megszálló rómaiak hazatérésekor garázdálkodtak itt. Kr. u. 496-ban, Arthur vezetése alatt, a bretonok levertek a szászokat a Badon-hegyi győzelem utolsó tizenket győztes csatájában, amely a Kr. u. 800-ban író Nennius szerzetes szerint, egy generáción át tartó békét hozott földjükre. Arthurról azt mesélik, hogy egymaga 960 férfit semmisített meg Badonnal.

Alakja kapcsolatban áll egy korábbi walesi istennel, aki ugyan-ezt a neve viseli. A középkorban a Grál, vagy Szent Kehely legendájának keresztényesített változata vált az arthuri legendák középponti témájává, de eredetileg ez csak egy részüket képezte a mondáknak. Az idők során a lovagok az eredeti hős Fionn király mágikus harcosaihoz, az ír Fiannakhoz való hasonlóságukból atalkultak, hogy a középkor idealista, udvari értékeit képviseljek, sokkal inkább, mint a történelmi Arthur királyt.

Arthur tündér rokonsága anyjától, Igrame-től származik és magát Arthurt Merlin, a varázsló vezeti, aki egy alvilági királynak, vagy szellemnek és egy halandó anyának a fia. Merlincről azt tartják, hogy számos életben fog reinkarnálódni, amikor erejére szükség lesz. Egy, vagy két változatban Merlin is Uther Pendragon fia és halála után néhány legendában Merlin az Alvilág Urává válik, ezzel egy bizonyos spirituális Arthurrá változva.

Arthur a másvilágon

Egy korai walesi költemény, a *Preiddeu Annwyn* elmondja, hogy Arthur hogyan vitorlázott társaival Annwynba és miként rabolta el Caer Siditől, a Tündérek erődjéből a kelyhet, amely meggyógyítja a betegeket és a sérülteket, táplálja az éhezőket Arthur asztalánál és védelmezi őket a pestistől és az öregedéstől. Ez volt a kehely joslata is. Egy későbbi, keresztény változat szerint, Arthur a kelyhet a démonoktól lopta és Snowdon-hegyén rejtette el. Mindket esetben az arthuri hősi szabályok szerint, egy simán utazás során jutott el a Másvilágra, hogy gyógyítást és mágikus tudást hozzon a világnak, emellett termékenységet és bőséget teremtsen a földeken.

Amikor Arthurt fia, Mordred megölte, visszatért Avalon-szigetere hogy az Anvaistennő meggyógyítsa, míg vissza nem tér, amikor ismét szükség lesz rá. A régi istent egy új és fiatalabb istenség igázta le, de mivel Arthur mágikus lény volt és a harc árulással járt, Mordrednek is meg kellett halnia egy olyan sebtől végezve, amelyet Arthurtól szerzett.

A tündérmennyasszony

Gwenhwyvarról, vagy Guineveréről, Arthur feleségéről, a királynőről is azt állítják, hogy tündér vért hordoz. Nem úgy, mint a sötét hajú, apró Morgan, az aranyhajú Guineveréről – akinek a neve azt jelenti, „fehér tündér”, vagy „fehér jelenés” – azt mondják, hogy ő egyike a tylwyth Teg-eknek, a walesi Tündémépnek. Malory költeményében, Melwas, vagy Meligaunt, aki elrabolta Gwenhwyvart, Midirrel hozták összefüggésbe, a Tuatha de Danaan királyával, aki maga is örökifjú volt. Lancelot tündér-szöktette meg elrablójától és ő mentette fel a varázslat alól is. Neháryan úgy tartják, hogy Glastonbury Tor üteges hegyében volt fogva tartva és elrablóját időnként Gwynn ap Nuddnak, a kapu őrének tartják, akit ebben a szerepében a Sötét Arthurral azonosítanak.

Merlin

Merlint leginkább varázslónak és tanácsadónak tekintik, aki Arthura vigyázott, még a születése előtti időkben és segítette, hogy földi rendeltetést beteljesítse. Merlin alakja a hatodik századi észak-walesi bárd, Midrin alakjára épül, aki úgy tűnik, hogy legalább három király uralmát élte túl, amelyek közül Arthur királysága volt az utolsó, habár Geoffrey of Monmouth csupán Uther Pendragonnal, Arthur apjával hozza őt összefüggésbe. Varázsereje nem egyezett a középkori keresztény udvar éréneivel s így számos alkalommal kelt útra, hogy Bretagne-ban és a Másvilágon vándoroljon.

A leginkább lenyűgöző mesék valójában Merlin utazásairól szólnak Bretagne területén, ahol beleszeretett Nimue-be, vagy Vivienbe.

Merlin egy palotát emelt neki a tó alatt és átadta neki mágikus tudását, hogy saját, ezen a téren birtokolt ismereteivel együtt használja. Ő ezeket a mágikus ismereteket arra használta fel, hogy Merlint egy toronyba, barlangba, sírkamrába, elvarázsolt fába, vagy kilenc mágikus gyűrűbe zárja, amiből nem tudott kiszabadulni, ezzel biztosítva, hogy sose hagyja el őt. Mások azt mondják, hogy Merlin jelenleg is a tündérek földjén él, ahol Arthur visszatérésének hírére várja és a kelták szent kincseit őrzi. A toronyt időnként üvegtoromynak írják le, ami Caer Wydyr amwmm üvegpalotájával, Glastonbury Ynis Witirjének egyik nevével, az Üveg-szigettel áll összefüggésben.

Egy versben, amit az amerikai Edward Arlington Robinson (1869–1935) írt, Merlin annyira szereti Vivient, hogy megengedi neki, hogy magához láncolja. Ez a legenda sokkal mélyebb jelentések lehetőségével van tele – egyáltalán nem egyértelmű, hogy egy mestermágus úgy teremtené meg saját elpusztításának lehetőségét, hogy ennek ne lenne közben tudatában. Lehetséges, hogy a szerelmi ügy a patriarchátus és a régi Anvaistennő vallásának harca lett volna, amit a végeleges egyesülés oldott meg úgy, hogy Merlin úgy döntött, hogy örökre Nimue-hez, vagy Vivienhez láncolja magát Tunderországban? Vagy elképzelhető, hogy Merlin fődruida szerepében megszegett valamilyen ősi szabályt azáltal, hogy lehetővé tette, hogy hatalmával visszaellenéz függetlenül attól, hogy ez szerelmi, vagy politikai célzattal történt-e? Arthurtól, a Nap királytól való elpártolása a Tő Asszonya iránti szerelmeből eredt, amelyet varázserejével történő visszaélésnek értelmeztek, főként akkor, ha Arthur valóban a bátyja lett volna. Esetleg Merlinnek amiatt az ősi rítus miatt kellett szenvednie, amely szerint ha egy druida árulást követett el a Rend ellen, akkor élve egy tölgyfába zárták? Esetleg a földi ideje már végehez közelgett és így Avalonba és a Tő Asszonyához tért vissza meghalni?

Brociliade erdejében, Rennes közelében, létezik egy hely, amit Merlin sírjának tartanak, egy neolitikus sírhant, amely fölé fák magasodnak. Ezekre a fákra kívánságokat és kéréseket, gyermek cipőcskeket, szalagokat és vadvirágkoszorúkat aggatnak. A repedésekbe érmeiket helyeznek, amelyekhez olyan üzeneteket mellekelnek, mint „Merlin segíts nekem ezekben a nehéz időkben állást találnom” és „köszönöm az áldásokat”. Tisztán látható, hogy ez

a hely spirituális jelentőséget nyert el, amit a zarándokok az évek során reményekkel és kívánságokkal közelítettek meg.

Az erdő elvadult és a szilant alig van jelölve. Legutóbbi látogatásomkor jelentősnek találtam, hogy a hely sokkal erősebb spiritualitással rendelkezik, mint számos más megszokott vallási szentély, amit felkerestem. Három hónappal később, kívánságaim, részben Merlin felé intézett szavaim eredményeképpen, úgy tűnt, hogy kezdenek valóra válni.

Habár néhány regész meg van győződve arról, hogy Glastonbury sosem volt Avalon székhelye és hogy Arthur vára Shrewsbury közelében magasodott, kevesen kételkednének Glastonbury másvilági képzettségében, az utóbbi években történő hihetetlen mértékű elzárkózása ellenére sem. Ez az egyetlen olyan hely, azok közül, amelyeket meglátogattam, ahol nemcsak, hogy lehetséges, hanem igenis valószínű, hogy spontán módon tündér időbe siklunk át. Talán a legdrámaibb példa erre akkor történt, amikor az igenis szkeptikusnak számító férjem meglátogatta a Chalice Well mellett fekvő Whit Springset. Nem tudtunk a közelben leparkolni, így az autót negyedórányi sétára, a hegy tetején hagytuk. Mire megérkeztünk a forráshoz nagyon kimelegedtünk és igenis feszültek voltunk. Mégis, a barlangban ülve, amit átszel a forrás (itt egy kővezet nyitottak, de misztikus módon tönkrement), nehéz lenne nem lenyugodni a varázslattól és visszautunkat kellemesebb hangulatban kezdtük meg a meredek hegyen felfelé. Flindultunk felfelé az úton, befordultunk a sarkon és ott volt az autó – kevesebb, mint öt perc-re a barlangtól, a hegyen felfelé. Alig hittünk a szemünknek! Semmilyen magyarázattal sem tudok szolgálni az időugrást, kivéve azt, hogy tündér időbe siklottunk át. Ez az eset meg a férjemet is elgondolkodásra készítette.

Mit is jelent mindez?

A misztériumoknak és a mágának oly sok változata és megközelítési módja létezik. Bármely férfi, nő, vagy gyermek képes megteremteti az arthuri legendák saját változatát, a főszereplők felhasználásával, ezzel hiteles beszámolót teremtve. Azt hiszem,

saját következtetésem az lenne, hogy három színt és három párosítás létezik. Nimue/Vivien és Merlin a Főpapnőt és a Főpapot képviselik, azon alakokat, amelyek a mágia középpontját képezik és akik rituális értelemben ismét megteremtik az Istennő és az Isten Szent Házasságát, ezzel biztosítva a földek termékenységét. A második párosítás Morgan le Fey, mint a Régi Hit papnője és Arthur, mint keresztény király az Anyaistennő és a legfelsőbb földi hatalom egyesülését szimbolizálja. Tündéreszármazottakként Lancelot és Gumevere a tündérkirály és tündérkirálynő párost képviseli. Ily módon Arthur legendái igenis erőteljes mágikus mivoltukat rejtették meg.

GYAKORLAT: BELEPÉS A LEGENDÁK VILAGÁBA

- Várd ki a sötétedés utáni pillanatokat fogzó Hold idején, amikor a belső világ hangsúlyosabb, mint a külső.
- Gyűjts meg egy sárga, vagy vajszerű méhviasz gyertyát és engedd, hogy ez a mézes illat szétáradjon.
- Lelegezd be lassan és lágyan az arany fényt és fújd ki a sötétséget, míg nem a fény körülvész és tisztán megjelenik előtted vagy elképzeled a fényben megjelenő ajtót.
- Képzeltedon keresztül lepj be az ajton egy elvarázsolt erdőbe, ahol a virágok fényesebbek, a fák zöldesebbek, mint a valóságban, a kisállatok és a madarak pedig felelem nélkül közelednek.
- Magad előtt látsz egy kastélyt és udvarában egy aranyhajú felvértezett királyt és egy világos hajú királynőt, akit lovagok és tündér hajadonok vesznek körül.
- Szemlélj ezt a pompát és lásd, ahogy a királyt arany dícsfény övezi, mivel ő a Napot jelképezi. A királynő, a Fehér Istennő megjelenési formája, maga is egy Hold hajadon és tiszta ezüst aura veszi körül. A király és a királynő lehet, hogy megszólít és bátorító szavakat intéz hozzád, vagy gyakorlati lépéseket, vagy megoldási módokat javasol, amelyek segítenek álmaid megvalósításában.

- Lépj tovább, mászd meg a sötét toronyszobába vezető lépcsőket, mintha egy alkímista laboratóriumába tartanál, amelyben a varázsló dolgozik, ahol drágakövekkel megrakott üvegekkel foglalatoskodik. Nem fog számodra közvetlen üzenettel szolgálni, hanem mágikus szimbólumokat teremt az üstjéből, amelyeket a későbbiek folyamán értelmezhetsz.
- Hagyd el ezt a helvet és találkozz az apró elfi asszonnyal, aki sötét köntöst visel, és elvisz a tó partjára, ahol egy bárka már várakozik rátok.
- A kődön át megpillantasz egy üvegpalotát, vagy fás ligetet állókövekkel, ahol papnők, talán akár a tó kilenc hajadona és druidák ősi rituálékat hajtanak végre.
- Amikor eléred a szigetet, a vezetőd gyógynövényeket és kristályokat fog mutatni neked és megadja azok nevét, amelyek segíteni fognak megerősödni.
- Végül találkozni fogsz a Tó Asszonyával, aki mindenki számára, akik álmokban, vagy látomásokban közelítenek hozzá, máshogy jelenik meg. Lehet, hogy van egy mágikus tükré, vagy egy tiszta kristálya, amelybe megengedi, hogy bepillants, vagy az is előfordulhat, hogy néhány titkot ad át számodra szavak nélkül, amelyek visszatérésedkor segítségedre lesznek.
- Menj vissza utadon, át a fénykapun.
- A gyertyafényben ülve engedd, hogy az események továbbfejlődjenek lelkedben. A szavak, melyeket utazásod során kaptál, belső párbeszédde nőik ki magukat és a mágikus rituálék és az életeddel való kapcsolatuk letisztul.
- Jegyezd fel a szimbólumokat, amelyek az üstből jöttek elő és jegyezd le a gyógynövényeket és kristályokat, amiket az elfi asszony mutatott számodra.
- Miután leég a gyertya, aludj el és engedd, hogy az álmaid a gyertyafényben kapott látomásod köré szövődjenek.
- Az ezt követő napon próbáld megvenni, vagy megtalálni a gyógynövényeket és a kristályokat, ha még nem rendelkezel ilyenekkel és tanulmányozd használatukat.

- Végül kezd el saját történetedet, vagy versedet megírni, festményedet megfesteni a tündérrózsokról, lovagokról, mágusokról és a Tó Asszonyairól, amelyek azokon a képeken alapulnak, amiket a gyertya lángjában pillantottál meg. Mikor újraolvasod ezeket, lehet, hogy megdöbbenysz majd azoktól a mélységektől, amik életedhez kapcsolódnak.

UTÓSZÓ

Hol is vannak a tündérek?

Két tündér

Ez egy csendes nyári napon történt

Előbújt az erdőből

Hogy a virágokkal játszadozzon."

"Spook of the Dead" ROBERT FROST (1874-1963)

Hol is vannak a tündérek?

MAI EZEN A KÖNYVON dolgoztam, csodálatos elvarázsolt erdőkről szóló álmaim voltak, ahol vén fából készült furulya hangjára tündérek táncoltak, a fák és a vízesések természetszellemei és azon mágikus teremtmények társaságában, amelyeknek jelenléte érezhető azokon a helyeken, ahol a földenergiák erőteljesek.

Wight-szigete egy olyan hely, ahol minden nagyon kicsi – lepusztult dombvidékek, alacsony sziklafalak, fiatal erdők és ligetek, kis zsüptetős házakból álló falvak – és mindez a tenger huszonöt kilométeres körzetében fekszik. Valódi tündér lakta vidék, és amikor a köd leszáll a dombokra és az ingoványokra, akár Avalon is lehetne.

Azonban a tündérek megjelenése nem korlátozódik bizonyos helyekre, hátha egyszerűbben hangolódhatunk rájuk az érintetlen vidékeken; ezek nem csupán szépséges, kecses, szárnyas teremtmények, amelyek a virágok körül repdesnek. Inkább a földöntúli hatalom és az átalakulás szimbólumai. A csűf banya ugyanazzal a mágikus hatalommal bír és talán több bölcsességgel is, mint az aranyhajú hajadonok. A törpék, amelyek a föld alatti bányákban dolgoznak, a jóindulatú manócskák, a browniek, akik az istállókban tevékenykednek és a trollok, akik a fák mögött bújnak meg Skandinávia ismeretlen erdeiben, annak az egyenesnek képezik a másik oldalát, amely a fenséges királyok és királynők és a zöld domboldalak tündér udvarának, vagy a habléányok igéző dalának világát takarja és pontosan ugyanakkora jelentőséggel bírnak. A tündérek minden megjelenési formája a népemlékezet részét

képezi, amit önmagunkban elraktároztunk és több ezer éve a genjünkben, a dalainkban és történetünkben hordozunk.

Lehet, hogy nem a tündérek tűnnek el, hanem inkább mi vagyunk azok, akik eltávolodunk tőlük. Egyre inkább a túlnépesedett városokban élünk és dolgozunk, ahol beton terek és szépen metszett növényzet található. A Föld, inkább, mint hogy megtartaná évezredek óta hordott arculatát, ami teremtmények ezreinek adott otthont, az egymást fedő dimenziókban az emberiség élektromosítása és üzemanyagforrásává vált, hogy a legkisebb gatlás és utánpótlás nélkül kiaknázzuk. A természet mégis jelen van, akkor is, ha a hideget a központi fűtés révén kizárjuk, a sötétséget pedig az állandó elektromos fénnel küszöböljük ki. Az étel szezonon kívül is elérhető az élelmiszerboltokban azok számára, akiknek van pénzük, hogy megfizessék és az utazás már nem jelent dicsőséges és felelmetes találkozást a természettel, hanem a mobil telefonon való állandó beszélgetés, a repülőutak alatti filmek és olyan motel-láncok sorozata tompítja le, amelyek Hong Kongtól Grönlandig megegyezőek.

A legmegfelelőbb időpontok és helyek a tündérek megfigyelésére a különböző hagyományokban

A gyermekek és a lelki érzékenységgel rendelkezők bármikor és bárhol képesek a tündéreket érzékelni. Viszont a legtöbb halandó számára Szent Iván éjjelen szürkületkor, főleg telihold idején van a legmegfelelőbb tündér-leső időpont. Minden egyes huszonegy órájában megvan a maga átmeneti időszaka napfelkeltekor, délben, naplementekor és éjfélnél. Ezekben az időszakokban megnyílnak a kapuk a tündérek és a halandók világa között.

Az őszi mezőgazdasági ünnepek is olyan időpontok, amikor a tündérek tevékenysége erőteljesebbé válik és talán ezért is láthatóbbakká válnak. Az aratási lakoma egy részét hagyd meg az őszi napéjegyenlőségkor a tündérek számára, és úgy tartd, hogy a következő évben nem lesz hiányod anyagiakban. Május elsője előestéje (április 30-ai), csakúgy, mint Szent Iván éjjelének előestéje egy olyan alkalom, amikor a tündér mulatók a leginkább felszabadultabbak és nem rettennek vissza az

emberekkel való kapcsolatfelvételtől sem. Az utazók, akik magányos állókövek mellett haladnak el, kivilagitott kapukat figyeltek meg a kövekben és hallottak a zene és a lakmározás hangját az ajtó mögül.

Megis, Samhainkor, Halloween elődjekor, a tündérek kevésbé barátságosak és a rosszindulatú szellemek, mint a koboldok kihasználják a múlt, jelen és jövő közti határok leomlását arra, hogy komisz tetteket hajtsanak végre. Helyezz tóklámpást az ablakodba és ételd a tűzhelvedre a barátságos tündérek számára. Ha elég bátor vagy, menj ki egy útkereszteződéshez, ahol a szél megszűgja neked, mit tartogat számodra a jövő. Halloweenkor a jövőndőlés, legfőképpen szerelmi ügyekben, minden korban gyakori volt – pillants bele a tükörbe ejfelkor, amikor fészülködsz, és a régi mágia jóvoltából látni fogod a jövőbeli, vagy jelenlegi szerelmedet és arany jövőről fogsz almodni.

Valóban fontos, hogy amikor a technológia varázslatán keresztül bármilyen élményt átélhetünk, saját tündéri káprázatunkat elő tudjuk idézni; amikor a tudomány magyarázattal tud szolgálni, osztályokba sorol és majdnem minden természetes összetevő helyett művi anyagokkal szolgál; amikor a pszichiátria tabletták, vagy viselkedés javítók révén elűzi a szomorúságot és felelmeket és növeli az örömöket? Megvannak saját halandó tündereink modellek vagy pop sztárok képeiben, akik jökepü fiatal futballistákkal hazasodniak össze, lakodalmaikról főcímekben számolnak be az egyes társadalmi rétegeknek szülő magazinokban, hogy a tündermesék mai modern megfelelőinek életét mindenki megosszák. Amikor a média tündér hercegnői már nem fiatalok és szépek többé, vagy elválnak, akkor más éteri ikonok érkeznek, akikről újabb mítoszokat és happy enddel záródó történeteket szövünk.

Talán éppen ebből a művi Tündérországból ébredve, ami egy száz évig tartó alvásnak tűnik, kell, hogy rádöbbenjünk arra, hogy az erdőink pusztulnak, a tengereink fertőzöttek, gyermekek növekvő száma asztmában szenved, vagy hiperaktív, képzeletüket megzavarja a rajzfilmek világa és a videó játékok, amelyekben legyőzhetik ugyan a goblinokat és a gremlineket, de sosem beszélhetnek az elfekkel, vagy figyelhetik meg a pixiket. A boldogságtablettáknak

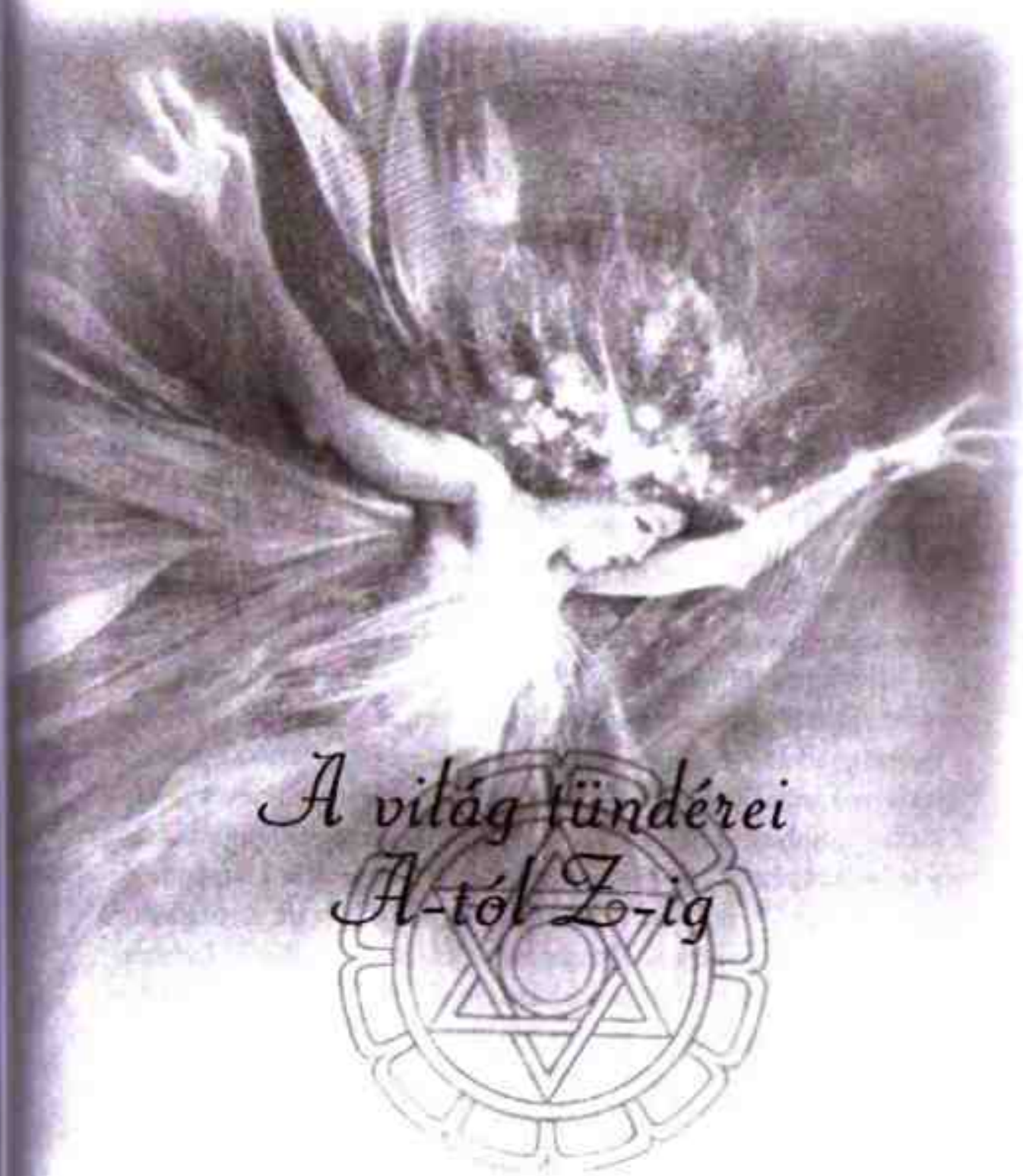
mellekhatásai vannak, a feldolgozott élelmiszerek tönkreteszik az egészségünket és a világ minden New Age tanfolyama sem tudja a természeti világ varázslatát és misztériumait helyettesíteni. A pillangó az aerodinamika csodája – annyira gyönyörű és éterikus és talán maga is egy altrudias sziflet rejteget. Amikor megpróbáljuk földönkívüli lényekkel felvenni a kapcsolatot, azokat is újra felkészítjük, amelyek saját világunkban léteznek. Talán ezek mind ugyanazokat a lényeket rejtik maguk mögött.

Amikor ismét felidezzük a gyógyítványtanokat és a kristálygyógyászatot, ismét elolvassuk és elmeséljük a régi legendákat és tündértanokat, akkor újra felvesszük a kapcsolatot a velünk született spirituális természetünkkel és a bennünk élő tündérrel. Ez az a részünk, mely az ígézetet nem arra használja, hogy félrevezessen, hanem arra, hogy a mindennapokat megvilágítsa és megmutassa a lehetőségeket a legkevésbé ígértes helyeken, vagy helyzetekben. Ez az az erő, amely nem fordul el a hanyaktól, vagy fel az óriásoktól, hanem a bennünk rejlő erőt és átalakító hatalmat arra használja, hogy szembenézzen a valósággal és megváltoztassa azt. A csillagoknak, a szivárványnak, vagy Merlin sirjánál elmondani kívánságainkat, nem a maradiak babonája, hanem egy mély ösztönös tudás arról, hogy léteznek olyan természeti energiák, amelyeket felhasználhatunk arra, hogy a próbálkozásainkat sikerre, az elkeseredettséget reményre váltsuk.

Lehet, hogy sosem fogsz fizikális szemekkel tündért látni. A másik oldalon viszont lehet, hogy amikor ez mégis megtörténik, azt akkora kiváltságnak, annyira fontos pillanatnak fogod tartani, hogy örökre titokban kívánod tartani. Őseink, akik a domboldalakon, az erdőkben és az otthonaikban találkoztak a tündérnépekkel nem követeltek erre kézzelfogható bizonyítékot. Inkább örültek az ilyen találkozásoknak és barátaikkal, szomszédikkal és gyermekeikkel osztottak meg esténként a tűz körül, így továbbadva egy különleges és nagyon is szent örökséget. Ugyanakkor feltek is az ismeretlentől és a megfoghatatlantól, mivel amikor egy másik dimenzióval találjuk szembe magunkat, az sok mindent lerombol, amit korábban biztosnak véltünk és kérdéseket vet fel saját világunkat és az Univerzum természetét illetően. Már nem utasíthatjuk el, amit nem a fizikális szemünkkel látunk, ugyanígy ahogyan

nem vethetjük el az élet lehetőségét más galaxisokban sem, mivel – ahogyan a szkeptikusok mondják – csak anekdotászerű bizonyítékok állnak rendelkezésünkre, de a nagyfokú érzékenységgel rendelkezők az emberi tapasztalások gazdagságára hívják fel a figyelmünket.

A tündérek örökségünk részet képezik és azt a hagyatékot, amelyet gyermekeinknek adunk át. Függetlenül attól, hogy ezek lelki, vagy szimbolikus jelenségek, vagy egy másik fajt képeznek, esetlegesen olyan lények, amelyek sajátunktól eltérő rezgésszinten működnek. A jövő generációknak mégis tartozunk annnyival, hogy ebben tartsuk a tant, ami országunként különböző és mégis egy egységes magot és szimbolikát képez. A mágia körülvesz bennünket, nem a tündéraranyban van jelen és a vidékre menekülésben létezik, ahol az idő megáll és minden nap ünnep. Hanem abban a lehetőségben rejtezik, hogy az időn kívül lévő boldogság pillanatait élvez- zük, hogy észrevegyük egy olyan világnak a csodáit, amit nem mi teremtetünk és nem tudjuk, hogy valójában ki is hozta létre. Fel kell ismernünk, hogy az élet sokkal kevésbé kiszámítható, zabolátlanabb és sokkal lelkesítőbb, mint ahogyan azt valaha is elképzeltük, akár gyermekként is. Mindenekfelett a kívánságok talán valóra válhatnak. Tehát kívánni valamit és élvezni a várakozás időszakát!

*A világ tündérei
A-tól Z-ig*

A világ tündérei A-tól Z-ig

Z A FEJEZET rövid utalásokat tartalmaz azokra a tündér fajokra, amelyeket a fő fejezetek tárgyalnak, illetve a világ más hagyományaiban megjelenő lényeket is bővebben kifejt. Ott, ahol szerepük eltérő, megkülönböztetem a hím és a nőnemű alakokat, vagy utalok arra is, ha az egyik nem gyakrabban megjelenik a beszámolóokban és legendákban.

Mindenkinek tündér faj jellemzése bizonyos értelemben olyan, mint egy tarot kártyának a leírása: mivel minden egyes faj bizonyos sajátosságokkal rendelkezik, a tündérmépek megfigyelése mégis szubjektívnek mondható. Leírhatod néhány tündérnek a nevét a naplódba, amelyeket magadhoz közel esőnek érzel, és engedd meg a lelkednek, hogy egy történetet, vagy képet fonjon köré, amit le tudsz festeni, vagy rajzolni. Számtalan oldal létezik a világhalón letölthető tündérképekkel, egyes képek igenesak szépek, de összegyűjthetsz tündérmévekből származó ábrákat, vagy szobrocskákat is. Ajánlom, hogy jól nézd meg a különböző forrásokat a világhalón is, mivel a gyűjthető tündérekből nagy kínlat áll rendelkezésünkre a valóban ihletett daraboktól, az igenesak giccsesekig.

Abatwák

Egészen apró, visszahuzódó dél-afrikai tündérek, akik hangvályókban élnek. Csak kisgyermekes és várandós asszonyok számára mutatkoznak meg, talán azért is, mert ezek a leginkább tündérek felé nyitott állapotok a halandók életében.

Ballybugok

A tőzeglapok apró barna ír tündérei, akiket holgesnek hívnak Cornwallban és Walesben, ahol a moesaras területeket népesítik be. Felajánlásokkal bekitik ki őket, hogy megengedjék, hogy a tőzeget fűtőanyagként felnyissák. Számos épen maradt pénzérmét és egyebet fedeztek fel a tőzeglapokban (természetesen néhányat ezek közül csak véletlenül ejtettek bele). Tudvalevő azonban, hogy ritualis emberaldozatokat is hajtottak végre tőzeglapok területén, tehát az eredeti moesári szellemek nagyon is nagy erővel rendelkező Föld istenségek lehettek (akik mára már meretükben és erejükben lecsökkentek).

Bean fionn-ok

A vízi hölgyek ír formája, akik a német és az angol néphagyományokban is megjelennek. Az ír fehér köpenyes *bean fionn*ról azt tartják, hogy gyermekeket és utazókat ránt magával a víz alá. Az angol Zöldfogú Jennyt (Jenny Greenteeth) Yorkshire-ban is megtaláljuk; aki szépséges hajadon alakjában, fiatal férfiakat csal lepre és ezután, lógó mellekkel, felpuffadt hassal és zöld fogakkal rendelkező banya alakjában a víz alá rántja őket. Németországban viszont a *Weisse Frau*⁷⁰ a gyermekeket és az utazókat védelmezi és csak azokat fojtja vízbe, akik kárt tesznek a gyermekekben.

Bean nighe

A *bansheek*nek, a halál hírnökének a skót változatára patakpartokon lelhetünk rá, miközben verfoltos lepedőket mos. Ezt a kifejezést az írországi mosónő jelenésekre is használják, akik verfoltos ruhákat mosnak. Bretagne-ban *lavandieres*-nek hívják őket.

Bean sidhe

Az ír *banshee*, az az asszony, aki bizonyos ősi ír arisztokrata családok tagjainak halála előtt jajveszék. Amennyiben több *banshee* hangja egyszerre hallható, egy nagy tiszteletnek örvendő, vagy szent embernek a lelke távozik el.

⁷⁰ Fehér Asszony – a ford.

Bean tíghe

Ir tündér háziasszony, vagy keresztanya, aki gondoskodik az anyáról és gyermekeiről, a háziállatokról és befejezi a félbehagyott házimunkát az otthonokban. Ugyanúgy, mint egy banshee, generációkon keresztül egy családhoz kötődhet.

Boggart

Skót rosszindulatú fiú manóeska jellegű tündér Skóciában és Észak-Angliában. Az utóbbi időkben hobgoblinként kezdték emlegetni őket, miután a név elvesztette eredeti jóindulatú jelentését. Mindkét megjelenési formájában a fa rothadásaért és a faszervezetes építmények összeomlásaért felelős és általában a háztartásokat és a farmokat ért szerencsetlenségekért okolják Skóciában és Man-szigeten viszont, a boggart a ballyboghoz, a tűzeglápok teremtményeihez hasonlatos.

Bokwus

A beenszulótt észak-amerikai himnemű szellemiény, aki fenyvesekben lévő gyorsfolyású vizek mellett bukkan fel. A Bokwusok fellelhetők a vadászok és a halászok néphagyományvaiban, főleg Észak-nyugat Amerikában. Felelmetes hateri arcfestésükről lehet őket megkülönböztetni és megpróbálják vízbe fojtani az elővigyázatlanokat.

Browniek/jóindulatú manóeska

Apró barna toprongyos himnemű tündérek, akik egy tál tej-színért, vagy mézért cserebe segítenek a háztartásban és a farmokon, főleg az istállókban és a házon kívül. A browniek megtalálhatók Skócia, Írország és az északi és a középső területek hagyományvaiban. Mivel családokban élnek, ez arra utal, hogy lehetnek köztük nőneműek is.

Bwca-k

Walesi browniek, akik habitusukat tekintve, igencsak kiszámíthatatlanok.

Cailleac Bhuer/Kék banya

A skót Banya istennő, a tél istensége, aki rongyos kék, vagy fehér köpenyben járja a Felföldeket egy varjúval a bal vállán és egy szent pálcával a kezében.

Cluricaun

Ir himnemű tündér, aki közeli rokona a leprechaunnak, az ir koboldnak, aki a borospinceket védelmezi, legfőképpen azokat, amelyek fogadókhban találhatók. Ő védi az üvegeket és a hordókat, hogy ne csapolják meg, vagy lopják el őket cserebe azért, hogy segítségét díjazzák. Ő hoz gazdagságot a fogadóknak és a magánházaknak, ahol jól felszerelt pincek vannak, de felfordulást teremt, ha fizetségét megtagadják.

Coblynau-k

A walesi banya tündérek. Mint a corn-i kopogtatók, ők is védelmezik és támogatják a bányászokat, ha csak nem megsejtik fel őket.

Corrigan, vagy korrigan

A breton hajadon tündér, akit időnként régi pogány hercegnőként, vagy druidákkal hoznak összefüggésbe, éjjel gyönyörűek, de napközben visszataszító külsővel jelennek meg. Szent forrásoknál, harlangokban, vagy ligetekben élnek.

Curutipur-ok

A dél-amerikai esőerdők és dzsunglek szellemei, akik védelmezik a vadon teremtményeit, legfőképpen a teknősöket, akiket megvédenek a vadászoktól.

Dévak

Magas rangú természetszellemek, akik gyógyulást hoznak és tanácsokkal szolgálnak azok számára, akik elég érzékenyek ahhoz, hogy meghallják szavukat. Gyakran a növények körüli aranyszíni auraként jelennek meg. A dévak látják el a növényeket gyógyító tulajdonságokkal és illatokkal és a természeti világot, mint saját elemi erejüket védelmezik.

Dumovni-ok

A himnmű orosz elfek, akik a modern időkben gyakran lakásokban élnek. A nőneműeket *dumovikhnak* nevezik. Dolga egy apró öreg tündér asszony, aki a tűzhely mögött él és jó szerencsét hoz a házra.

Driad (dryad)

A nő fa nimfa, akit ögürögül neveznek így és legfőképpen a fűzfával (a Hold fájával), a tölgyvel és a kórisssal hoznak összefüggésbe. A hamadruászok (hamadryad) egy fához kötődnek, főleg a tölgyhoz és elpusztulnak, amint a fát kivágják.

Duendes-ek

Spanyol, mexikói és dél-amerikai házi szellemek, akik gonoszán bánnak az emberi lakókkal. Úgy néznek ki, mint apró középkori asszonyok, zöld ruhát hordanak, kigúnyolják és ejjelente hosszú ujjakkal piszkálják a lakókat.

Duergar

Francia és észak-angliai törpek, akik az ősi tündér ősvények örzői és gonoszán bánnak az utazókkal. Bárány és vakond bőrt ruhát hordanak, és azzal okolják őket, hogy eltüntetik a jelzőtáblákat, vagy rossz irányba forgatják el őket.

Dzsinnek

A dzsinnek a tűz és a levegő láthatatlan alakváltoztató képességgel bíró teremtményei, akik a Közel-Keletről származnak. Az iszlám hagyományokban a dzsinnek egy párhuzamos univerzumban élnek a Földön és így láthatatlanok – úgy tartják, hogy még a halandók megjelenése előtt, füst nélküli tűzből teremtették őket.

Leginkább olyan történetekből ismerhetjük őket, mint az Aladdin és ők azok, akik kívánságokat teljesítenek azoknak, akik parancsot adnak nekik. Üvegekben, vagy olajlámpásokban tartják őket, és a gazdájuk hívja őket elő, akik vagy uralkodók, vagy mestermágusok. A dzsinnek olyan veszélyes szolgák, akik képesek majdnem fénysebességgel közlekedni, de elpusztítják mindazokat, akik a hatalmukkal visszaélnék. Gyakran csak korlátozott számú kívánságot

teljesítenek, amelyeket körültekintően kell megfogalmazni, mivel a dzsin pontosan azt varázsolja elő, amit szó szerint kívántak tőle.

Alakváltoztató képességük miatt a dzsinneket az utóbbi években földönkívüli találkozásokkal hozták összefüggésbe, amelyeket ezeknek a lényeknek bizonyos furcsább megjelenési formájával magyaráztak.

Ekimmu

Egy ősi asszíriai szellem, aki mint egy *banshee*, siránkozásával jelzi előre a halált és bosszút áll azokon, akik gyilkosságokat követnek el.

Ellyllon-ok

Apró éterikus walesi és corni tündérek, akik a tavak közelében és a tavak fenekén élnek, legfőképpen azok, akik a Tő Asszonya legendákban jelennek meg, ugyanis ők a Tő Asszonyának követői.

Elfek

Habar elfekről az egész világon beszámolnak, a leghíresebbek a skandináv és a német elfek, akiket szövöklent és foltozovargákként ismernek. Azoknak, akik csapatokban élnek, van királyuk és királynőjük és jártasak a varázslások terén. Angliában az elf kifejezést főleg kis, bajkeverő tündér fiúcskákra használják. Skóciában Tündérorságot Elfhame-nek hívják és az elf kifejezést az ember méretű tündérek szinonimájaként használják (lásd a tündérekről és a boszorkányságról szóló részt a nyolcadik fejezetben, Elfhame királynőjének jellemzését).

Faunok

Az ősi Rómában a faunok az erdő szellemei voltak, akiket szarvakkal, kecske patával és rövid farokkal jellemeztek, hasonlóan a görög szatirokhoz. A modern Olaszországban ők azok a tündérek, akik védik a mezőket és az erdőket. Eredetileg ők voltak az erdő termékenység istenének, Faunusnak a követői, aki Pánhoz hasonlóan félig ember, félig kecske volt.

Fée-k

Bretagne-ban, a csapatosan élő tündéreket *fée*-knek nevezik. Sírhalmokban, dolmenekben, menhírekben, vagy erdőkben élnek és úgy tartják róluk, hogy ők azok az angyalok, akik a Mennyben zajló háború során semleges szerepet játszottak, de amikor odaértek, mégis zárva találták a Mennyek kapuját.

Fenoderee

Egy magányosan élő csúf brownie, akit a manx-i tündérek köréből száműzték. Nagy ereje révén támogatja a földműveseket, legfőképpen az aratások idején.

Ferrishynek

Azok a manx-i csapatokban élő tündérek, akiknek sem királyuk, sem királynőjük nincsen. Aprók és minden, az ajtón kívülről beszűrődő zajt meghallanak. Sertődékenyek és a szélben kifecsegitik mások titkait.

Follettik

A levegő jóindulatú nőnemű olasz tündérei, akik pillangó alakját öltik magukra és a széllel együtt utaznak, néha porfelhőket is teremtenek.

Formorianok

Az eredeti ír óriások, akiket ma alaktalan tengeri szörnyeknek tartunk. Amikor éjjel elhagyják a tengert, a szárazföldön bolvonganak. Ők a Tuatha de Danann gonosz megfelelői.

Fossegrimek

A norvég vízi tündérek, akiknek a formája a ködbe vész. Ők a vízesések és a fjordok őrzői, különleges hárfajátékukkal és igéző hangjukkal megbabonázzák a halandókat, és könnyedén tudnak férfiből női formát ölteni.

Fylgjar

Az izlandiak úgy tudják, hogy minden egyes halandó, aki búrokban születik (magzatburok) élete végéig egy védelmezőt mondhat

magának, akit fylgiarnak hívnak. Ő a halandó otthonában lakik és mielőtt az adott személy meghal megjelenik, hogy átsegítse a Másvilagra. A bennszülött amerikaiak tudása szerint ő egy totem szellem, aki minden egyes embert védelmez, állat formát ölt és először a felnőtté avatás szertartásán jelenik meg.

Ganok

Az apacsok hegyi szellemei, akiket éjjeli rituálék során táncokkal és dalokkal idéznek meg, hogy biztonságos utazást, kellemes időjárást kérjenek róluk, legfőképpen a hegyvidéki területeken.

Ghillie dhu

A magányos, időnként gonosz fa szellem, aki Skóciában a nyírfában lakik. A levelek, a moha és a lombkorona álcázza.

Gianes-ek

Magányos fa elfek, akik szövő mesterségükről és jóstehetségükről híresek, felhasználva a rokka kerekét arra, hogy képeket teremtsenek. A halandók időnként kipróbálják a jóslásnak ezt a formáját, ezzel meghívva a Giannes-ek bölcsességét.

Gnóm

Az elementál Föld Szellem őstípusa, aki Nyugat- és Kelet-Európában, illetve Skandináviában a tölgyfák alatt el az erdőben, vagy barlangokban. Azt mondják róluk, hogy ezer évig élnek és hagyományos földművesek. Ők védelmezik a vadállatokat és gondoskodnak a fákról. A piros sapkás, színesen öltözött kerámából készült gnóm⁷¹ sok európai kert védelmező szimbólumává vált.

Goblinok

Ez az apró, de erős gonosz tündérek általános neve, akik csapatokban portyáznak és sötét, föld alatti helyeken, vagy mély erdőkben élnek, számukban messze felülmúlják a többi tündérmépet,

⁷¹ Magyarul kerti törpének nevezzük inkább (a szerk.).

még a törpéket is beleértve és úgy dolgoztatják őket, mintha rabszolgáik lennének.

Gremlinek

Európában, legfőképpen Angliában és Németországban találhatóak meg ezek a gonosz, barna bundás hegylakók, akik elképesztően erősek és bosszút állnak a gépeken, legfőképpen a repülőkön. Ahogy mondják, azért tesznek így, mert egykor képesek voltak repülni és ezért neheztelnek azokra a halandókra, akik elvesztett képességük birtokában vannak.

Gruagach

A legelésző állatok kedves skót védelmezője, aki vízhez vezet és őrzi a juhokat és a jószágokat a bajtól. Csúnya cska, bundás és alandoan fázik, így a kézművesek tüzenél keres menedéket, és megjutalmazza azokat, akik nem fordulnak el tőle.

Gwragedd Annwnek

Gyönyörű, aranysárga walesi vízi tündérek, akik a Fekete-hegyi tavak lenekén palotákban élnek. Tánogatóan bánnak a gyermekekkel és a szegényekkel, illetve az anyákkal.

Gwyllionok

A walesi hegyi tündérek, akik kecskékké tudnak változni, amelyek az ő különleges állataik. Kevésbé barátságosak az emberekhez, veszélybe esalják az éjszakai utazókat. Félnek a viharoktól, a vastól és a napfénytől.

Hamadryadnikok

Kelet-európai fa szellemek, a hamadryászok (hamadryadok) vérrokonai, akik a lombkorona mögé rejtőznek. Mégis, a fa szellemekkel ellentétben, otthonukat a napvilágnál is elhagyják.

Hegyi trollok

Skót trollok, akik az üreges dombokban élnek Shetlandon és az Orkney-szigeteken. Ki nem állhatják a napfényt és azt mondják

tőlük, hogy megpróbálják megenni a halandókat, kivéve, ha sikerül megmenekülniük tőlük azáltal, hogy átkelnek egy patakon.

Hobgoblinok

Aptó, aszott teremtmények, akiknek négyenek ujjai, vagy lábujjai és Nagy-Britanniában, Amerikában és Kanadában élnek. Igazságtalanul bélyegezték őket gonosznak, ugyanis eredetileg jóindulatú, jószívű (hob) szellemek voltak.

Hu hsien-ek

Gonosz kínai alakváltoztató természetsszellemek, akiket róka szellemekként ismernek. Többször megfigyelték már őket falakon és más tömör anyagokon átkelni.

Hylidmoderek

Skandináv szellemek, amelyeket Bodza-anyaként ismernek és bodzafákban élnek. Jóindulattal viseltetnek a halandók felé, kivéve azokat, akik kárt tesznek a bodzában.

Hyter spritek

Kelet-angliai alakváltoztató képességével bíró tündérek, amelyek leggyakrabban madarak alakját öltik magukra. Spanyolországban és Mexikóban is megtalálhatóak, rajokban, vagy csapatokban élnek. A Kelet-Anglia és Spanyolország közötti kapcsolat számos kérdést vet fel.

Telek

Kelet-európai vámpír tündérek, melyek éjjel, hatalmas kétlábú macskák képeben jelennek meg. Az útkeresztelődésekkel hozzák őket összefüggésbe, a mágikus erő hagyományos helyeivel. Áldozataikat égző énekükkel babonázzák meg.

Jimaninók/jimaninák

Ezek a szárnyas természetsszellemek Mexikóban és Közép-Amerikában élnek, de talán inkább Spanyolországból származhatnak, mintsem hogy beemigráltak lennének. Azt mondják, hogy jól táplált gyermekekre hasonlítanak és leginkább az El Día del Muerto.

a mexikói halottak napján, november 1-jén és 2-án láthatók, amely napok közül az utóbbi az, amikor hagyományosan az eltávozott gyermekekre emlékeznek meg.

Kachinak

A bennszülött hopi indianok körében ezekről a jóindulatú szellemlényekről azt tartják, hogy a téli napforduló időpontjában szabadulnak ki a Földből. A hat fő iránytáj színeire festett táncosok, vagy babak képviselik őket – ebben a hagyományban a sárga Északot, a piros Délt, a fehér Keletet, a türkiz Nyugatot, a fekete az eget és a szürke a földet szimbolizálja. A nyári napforduló idejéig a világban tevékenykednek és különböző rituálékat adnak elő tiszteletükre, például a Hamis Tavasz, vagy a Powamu hab táncot, februárban. A kachinak leginkább a fiatalokkal törődnek és Földi Létük beavatási szertartásával, amikor a felnőtt létbe kapnak beavatást. Néhány kachina, akiket kétszívűnek hívnak, szigorúan bánnak azokkal, akik megszegik szertartási, vagy társadalmi kötelességeiket.

Kappak

Rosszindulatú vízi szellemek Japánban, akik megtámadják az úszókat és a halászokat a távol eső tavakban és folyókban.

Kelpiek

Skót hosszú fogakkal és karmokkal rendelkező vízi démonok, akik mesteri alakváltoztatók és a skót loch-okkal, leginkább Loch Ness-szel hozzák őket összefüggésbe. Időnként vízi lovaknak írják le őket, akik megbabonázzák a lovasokat, azután pedig a víz alá rántják őket. Azt is tudni velük róluk, hogy jóképű, tengeri hínár hajjal rendelkező fiatalokként is megjelenni.

Kopogtatók

Törpészterű corn-i bánya tündérek, akiknek a bányászok étel- és italáldozatot hagynak és ezért cserebe előre jelzik a veszélyt, vagy a bányászokat kopogtató hangok segítségével a gazdag érc lelőhelyekre vezetik.

Korrok/korrede

Hinnemű breton hatalmas fejű és tüskés hajjal rendelkező elfek, amelyek az ősi kőeket és kő köröket őrzik. Úgy tartják, hogy ők építették az ősi helyeket és ők jessztik el azokat, akik meggyalázzák ezeket a szent helyeket. Sajnálatos módon, Carnacban, az egyik legfőbb breton megalitikus helyen, a kő sorokat az utóbbi időben kerítéssel zárták le, mivel a korroknak nem sikerült megállítani az eróziót, amit a zatándokok és látogatók nagy száma okozott. A tündérek sorában különleges jellemzőjük, hogy nem félnek a vastól.

Kul

Észküvő vízi szellem, amely segíti a halászokat, hogy megtalálják a halrajokat és védelmezi is őket. Mivel a sarki tengerek zordságát tukrozi, viselkedése kiszámíthatatlan lehet, így az évszak első hal fogását mindig neki áldozzák.

Leprechaunok (ír koboldok)

Az ír cipész tündérek, akik zöld ruhát és három sarkú kalapot hordanak. Magányosan élnek és ősi kincseket őriznek, amelyeket eszerépedényekbe rejtene. Időnként láthatóak, de ritkán lehet megfogni őket – a szivárvány nehezen kivehető vége mindig egy ilyen rejtékhely fölé esik. Ezt a nevet eredetileg csupán az észak-leminster területeken használták.

Linchettik

Olasz elfek, akik éjjel jelennek meg. Nem kedvelik a rendetlenséget maguk körül és rémálmokat hoznak azokra, akik megbántják őket.

Lorelei

A görög mitológia szirénjeihez hasonlóan, ezt a kifejezést már az európai vízi szellemek összefoglaló megnevezéseként használjuk. Legfőképpen az édesvízi forrásoknál jelentkeznek és gyönyörű hangjuk megbabonázza a tengerészeket, ami vesztükbe sodorja őket.

Lunantishessek/Lunantissidhes

Az ír tövises cserjék tünderei, akik a fákat védik. November 11-én, a régi Juliánusz naptár szerinti Halottak napján, vagy május 11-én, az eredeti május elsején nem szabad élő fából botot venni, hogy az eredeti ír sítapálcát és egyben védelmi eszközt, amelyet shillelagh⁷²-nak neveznek, elkészítsék belőle. A tövis cserjék tündereit a Hold Istennőt imádják.

Lutinok

Breton alakváltoztató képességével bíró tündérek, akiket legfőképpen az otthonokhoz kapcsolnak, habár időnként víz közelében is előfordulnak. Otthoni körülmények között tiszteletet várnak el és azt, hogy igényeiket figyelembe vegyék, máskülönben rosszulátvá és pusztítóvá válnak. Például a sütő edények vízzel történő lehűtése arra szolgál, hogy a lutin ne hogy megégesse magát.

Manitou

Azanesos tündérek, akik az algonquin törzsnél ismertek Észak-Kelet Amerikában, akiknek a dobolása mérföldekről hallható. Úgy tartják, hogy a dobmágia mesterei.

Matka Syra Ziemia

A Földanya szláv neve. Senki sem érinthette kapával a földet a tavaszi napéjegyenlőség előtt, abból a félelemből adódóan, hogy így várandós időszakát zavarják meg.

Mazikeenek

Zsidó szárnyas tündérek, akik Ádám és Éva utódai voltak és a bukás után, egyesülésükből szellemek segítségével teremtetek. Ők is kitűnő alakváltoztatók, akiket shideeniként is ismernek, partasak a különböző mágikus művészetekben és jóstehet-séggel is rendelkeznek.

⁷² Vö. folios.

Merrowok

Ír tengeri népek, akiket a többi sellőtől a piros tollakkal díszített kalapjuk különböztet meg, ami a hullámok alá viszi őket. Ugyan-úgy, mint a selkiek, akiknek fokabőrük hiányában, nekik pedig kalapjuk hiányában a földön kell maradniuk. A nőnemű merrowok gyönyörűek, de a hímek rúfak.

Mimik

Karcsú, hosszú végtagokkal rendelkező bennszülött ausztrál szikla szellemek, akik az északi hegységekben élnek. A sziklahasadékokat foglalják el és félnek a szélről, mert elfújhatja őket, tehát csak ételért bújnak elő – időnként olyan halandóknak tartják őket, akik a hegységekben veszítették életüket.

Minch-i kék emberek

A skót szigeteken kék tengeri teremtmények élnek, akik váratlan viharokat és hajókatasztrófákat okoznak, ha csak a tenger-részek, akik találkoznak velük, nem nyelik meg igen kedvelt rimfaragó versenyeiket.

Moha emberek

Német és svájci erdei szellemek, hatalmas pillangó szárnyakkal, akiket női alakjukban moha asszonyokként ismernek. Az ősi erdős vidékeket népesítik be, habár, mint számos más fa szellem, ők is meg tudnak bújni a lombkoronában és a mohában. A moha asszonyok igenesek agresszíven viselkednek, ha megzavarják őket.

Moorok

Portugál tündérek, akik a sziklás hegységekben a folyók felett és föld alatti palotákban élnek. A telihold éjjelén vannak erejük teljében, amikor igéző énekük hallható és a halandók attól féltek, hogy elviszik a gyermekeiket. A Moorok idős asszonyoknak álcázzák magukat, időnként bekopogtatnak a házakba és ha beeresztik őket, elvarázsolják a gyermekeket. A karjuk alatt található hold sarlótól ismerhetők fel.

Nagaszok

A hindu mitológiában az isteni kigyó-nép ősi földi és a vízi teremtményei, akik esőt és ezzel termékenységet hoznak a forró vidékeken is. A nagaszok föld alatti palotákban élnek és az egyik oldalon a források, kutak és folyók védelmezői, a másikon viszont az árvizekért és a szárazságokért teszik őket felelőssé.

Nimfák

A földi és vízi szellemek általános neve, akikről elsőként az ókori görög mesékben számoltak be. Ide tartoznak a driádok, akik fa szellemek, a náiaszok a forrásokból és a folyókból és az ókeaniszok pedig a tengerből származnak. Szépségük és gyengédségük miatt gyakran váltak az istenségek, hősök és halandók szeretnivé és emiatt igazságtalanul váltak a pusztaszenvedély szimbólumaivá.

Nunnehek

Talán történelmi szempontból a leginkább lenyűgözőek az észak-amerikai bennszülöttek tündérei közül. A cherokeekhez kapcsolják őket és úgy tudják róluk, hogy biztonságos helyre vezették őket, amikor ősi lakhelyükről áttelepítették őket a gyarmatosítók.

Pechek, vagy pehtek

Skót síksági tündérek, akiket a piktekkel hoznak összefüggésbe, ők építették az ősi kő tornyokat és kastélyokat és kör alakú házaikban élnek a föld alatt. Csak éjjel jönnek elő – talán pontosan ez az oka az apró pikt emberekről szóló népméltóztatásnak, akiket a magas, vasforgató betolakodók igáztak le.

Penates és Lares

Az ősi Rómában a Lares és a Penates voltak a lakóhelyek és a háztartási ügyek felügyelői. A Lares istenné vált ősök, vagy hősök voltak. A *lar familiaris* pedig a ház alapjának a szelleme volt, aki sosem hagyta el helyét. A Penates elsősorban az éléskamrák istenei voltak és az otthonok védelmezői, akik mindent védelmeztek a külső veszélyek elől. Minden egyes otthonban volt egy szent sarok, ahol a szobraik álltak és családi ünnepek alkalmával bort, füstölőket, süteményeket és mézet áldoztak számukra.

Phonkák

Fekete, alakváltoztatás képességével rendelkező goblinok Írországból, akik vad csapatokban portyáznak, vagy banditákként élnek. Számos formát magukra ölthetnek, beleértve a bikák, vad kutvak alakját is, de leggyakrabban pónilovává változnak, ami az elővigyázatlan utazót ijesztő száguldásra viheti és végül lovását a sárba repíti.

Pixik

Apró, sötét, corn-i elfek, akikről azt tartják, hogy egykor a piktek népe volt, de méretük folyamatosan csökken. Azt mondják, hogy Cornwallban kétféle pixi létezik: azok, amelyek a földeken élnek és azok, amelyek a tengerhez közel, az apály és a dagály közti területen tanyáznak. Az utóbbiakat időnként buccáknak hívják, akiknek a hagyományok szerint tisztületük jeleként a halászok felajánlanak a fogásukból.

Rozhinitsyk

Szláv anya és lánya tündérek, kettős természetű szellemek, amelyek gyakran felbukkannak a szláv mitológiában, például az alkonyat és a hajnal Zorva istennőiként.

Selkiek

Vízi tündérek, amelyek fókabőrt hordanak. A nőneműek gyönyörűek, a hím-neműek rútak és viharokat idéznek elő, hogy megakadályozzák a foka vadászokat.

Spriggantok

A tündérek csúf csoportja, akik Írországhoz tartoznak. Hirtelen megtudnak nőni és pusztulást hoznak a gabonára, állatokra, birtokokra és időnként még az emberekre is.

Szalamandrák

Ők a tűz közel-keleti elementál szellemei. A szalamandrákat tűzgyíkollént jellemzik és vulkánokban, vagy tüzes tavakban élnek.

Szatírok

Az ősi görög himnemű erdő szellemek, amelyek kecskelábakkal és farokkal rendelkeznek, habár a görög szobrász, Praxiteles a szatírokat inkább emberi, mint állati formában ábrázolta.

Szilfek

A szárnyas elementál levegő szellemek, amelyek több száz évig is élnek és azt mondják, hogy hallhatatlan lelket tudnak nyerni jötteteikért cserébe.

Tenguk

Japán szárnyas erdei tündérek, akik tollakból készült levegőzökkel járnak. Legfőképpen erdei állatok alakját tudják magukra öltetni, de alig van kapcsolatuk az emberekkel.

Tokolushok

Dél-afrikai szellemek, amelyek hosszú fekete hajukkal a babonokhoz hasonlítanak. Patakok mellett lakoznak és az utazókat ijesztgetik.

Tomtra

Finnországban élő himnemű hűvű, amely kiszámíthatatlan természettel rendelkezik. Hegedű muzsikájáról híres és a leginkább makulátlan otthonok lakója.

Torngak-ok

A név a Tomgasakból ered, annak a szellemnek a nevéből, amelyet az eszkimók Jó Teremtésnek neveznek. Tomgasak maga is gyakran medve képében bukkan fel. Minden egyes természeti formának, az állatokat és magát a tengert is beleértve, van innua-ja, vagy szelleme. Az ilyen erők időnként magukra öltik a Torngak szerepét és egyes eszkimók védelmezővé válnak.

Törpék

A törpéket, a kicsi himnemű, ráncos és már fiatalon is szürke szakállú teremtményeket Németországgal, Skandináviával és Svájjal hozzák összefüggésbe. Bányászniak és féltékenyen őrzik

a drágaköveket, ásványokat és attól híresek, hogy mágikus fegyvereket kovácsolnak. A napfényt kerülniük kell, máskülönben kővé válnak.

Trollok

Legfőképpen német és skandináv eredetűek. A trolloknak rút, elhúzkodott arcuk van és a lábukon, a kezükön és a fejükön bőseszőrzet nő. Meretük a hatalmas óriás természetű lenyektől az egészen apró erdőlakókig változik, ők a ludak és fiutak hagyományos őrői, de gyakran föld alatti barlangok királyságában élnek.

Tylwyth Tegek

Walesben az Igazságos Családnak és Bendith Y Manman-nak, vagyis Anya Áldásának nevezik őket. Tavak medrében tündér szigeteken élnek, vagy csodaszép föld alatti palotákban. A Fekete-hegyek Gwagedd Amwn-ja egy helyi megjelenési formájuk.

Undínek

Apró ókori görög vízi szellemek az Égei-tengerből, akikről azt tartják, hogy tengeni csikóhoz hasonlatosak. Ők a víz elementáljának a teremtményei a magiában és az alkimiában.

Vörös siplások

Nevüket élénkpiros sapkájukról kapták. Ezek az igencsak rosszindulatú skót és ír elűzött tündérek romos várakat és tornyokat kísértének. A piros siplásoknak lángoló vörös szemük van, szürke szakálluk és sas karmaik és vas csizmáskát hordanak, megtörve ezzel a tündérek vashoz fűződő tabuját.

Yamboek

Ezüsthajú tündérek Szenegálból, Nyugat-Afrikából, akik holdvilágnál tartják mulatságaikat. Otthonaik a hegyek gyomrában található egzotikus paloták.

A szerzőről

Cassandra Eason pszichikus és spirituális tapasztalatokról, néphagyományokról és babonákról szóló könyvek jól ismert szerzője és a témában elhangzó rádióműsorok vezetője. A pszichikus fejlődés különböző irányzatairól tanít, valamint számos bestseller szerzője, mint például a *Lélekesaládok* (*Psychic Families*), Az ősi bölcsességek nagykönyve (*The*

Mammoth Book of Ancient Wisdom), *Gyermekek pszichikus ereje* (*The Psychic Power of Children*) és *Előző életeid feltárása* (*Discover Your Past Lives*). A Piatkus kiadónál a következő művei jelentek meg: *A Mágia és rituálé útmutatója* (*A complete Guide to Magic and Ritual*), *A pszichikus fejlődés útmutatója* (*A Complete Guide to Psychic Development*), *Útmutató a jövőbe látáshoz* (*A Complete Guide to Divination*), *Az inga és a varázsvessző útmutatója* (*The Piatkus Guide to Pendulum Dowsing*), *A tarot útmutatója* (*The Piatkus Guide to Tarot*), *A tarot nagykönyve* (*The Complete Book of Tarot*), *Aura elemzés* (*Aura Reading*) és *A mágia és az ősi bölcsesség enciklopédiája* (*Encyclopaedia of Magic and Ancient Wisdom*).

VARÁZSLATOS VILÁGOT és annak elkápráztató lakóit mutatja be ez a páratlanul kedves és érdekes könyv, feltételezések és mágikus helyek nyomába eredve, ami jelentős örökségünként maradt fenn a népmesékben és az emberek emlékezetében. A tündérvilág rendszerezésén kívül azt is vizsgálja, a tündérek mennyire fontosak az emberek számára a jelenben és milyen segítségünkre lehetnek az ökoszisztémában. Egy sereg gyakorlati módszert is ajánl: hogyan lépünk kapcsolatba a mágikus lényekkel és hogyan használjuk a tündéri erőket a saját természetes varázserőnkre összpontosítva, mintegy annak kiegészítéseképpen.

A XXI. század elején, mivel olyan sok kárt okoztunk a bolygón a szennyezéssel, az ózonréteg pusztításával és az erdők irtásával, a természet rejtőzködő lényei ismét belépnek az életünkbe, mintegy jelzésként, fel kell ismernünk a Föld szellemét és szentségét, és a természeti erővel együtt kell működnünk, nem pedig ellenük.

Mandala-Deda

